

Jaarstukken 2015

Zoetermeer, 21 juni 2016

Feiten en cijfers

	Per 01-01-2016	Per 01-01-2015
Inwoners		
Aantal inwoners	124.143	124.064
Aantal woningen	55.378	55.033
Gemiddeld aantal personen per woning	2,24	2,25
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.705	3.705
	Per 01-01-2015	Per 01-01-2014
Bedrijven ¹		
Aantal bedrijven	6.747	6.383
Werkgelegenheid ¹		
Aantal arbeidsplaatsen	49.205	48.224
Waarvan aantal banen ICT-sector ²	3.337	3.287
	Per 01-01-2016	Per 01-01-2015
Beroepsbevolking (aantal personen) ³	62.500	62.500
Aantal geregistreerde werkzoekenden ⁴	7.961	6.268
Werkloosheidspercentage	12,7%	10,0%

¹ Bron: Werkgelegenheidsregister Haaglanden; De peildatum van de meest recente gegevens in dit register is 1-1-2015.

² ICT-definitie, conform branchevereniging van ICT-bedrijven.

³ ILO-definitie, voorlopig cijfer.

⁴ Bron: UWV, nieuwe definitie sinds 1-1-2014.

Betreft 15 t/m 74-jarigen die bij UWV als werkzoekenden zijn ingeschreven.

De niet-werkende werkzoekenden bestaan uit WW'ers, WWB'ers en werkzoekenden zonder uitkering.

De toename van het werkloosheidspercentage is toe te schrijven aan het groter aantal geregistreerde werkzoekenden.

Voorwoord

Voor u liggen de jaarstukken van de gemeente over 2015. Hiermee legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het in 2015 gevoerde beleid. In het voorwoord licht het college de jaarstukken aan de hand van de belangrijkste thema's van 2015 kort aan u toe.

Gezonde financiële huishouding

In 2015 was er sprake van een voorzichtig economisch herstel in Nederland. Dit herstel was ook in Zoetermeer zichtbaar. Na jaren van bezuinigingen was er ruimte voor nieuwe investeringen. Het positieve financiële resultaat ontstond met name door de hogere rijksvergoeding en de lagere kosten voor bijstandsuitkeringen en voor de decentralisaties in het Sociaal Domein. Vooral de exacte kosten voor de decentralisaties waren vooraf moeilijk te voorspellen.

**Een voorzichtig
economisch herstel was
het afgelopen jaar ook in
Zoetermeer zichtbaar**

Het positieve financiële resultaat over 2015 betekent niet dat de toekomst er automatisch rooskleurig uitziet. Het blijft hoe dan ook noodzakelijk om de inkomsten en uitgaven van de gemeente continue te monitoren en waar nodig vroegtijdig bij te sturen. De verwachting is bovendien dat het nog geruime tijd zal duren voordat er in gemeenten een volledig en betrouwbaar beeld is van de meerjarige uitgaven in het Sociaal Domein.

Zoetermeerse economie in de lift

Het afgelopen jaar kwamen er ruim 300 nieuwe bedrijven bij in Zoetermeer. Maar belangrijker nog: er ontstonden ook bijna 1.000 nieuwe banen in de stad en de gemeente had landelijk wederom de grootste uitstroom uit de bijstand. Kortom: de Zoetermeerse economie zat duidelijk in de lift. Een goed vestigings- en ondernemersklimaat zijn belangrijke sleutels tot dit succes.

**Een goed vestigings- en
ondernemersklimaat zijn
dé sleutels tot succes**

Het college ondernam allerlei activiteiten om het vestigings- en ondernemersklimaat in Zoetermeer verder te verbeteren. Onder meer door te starten met de aanleg van een coöperatief glasvezelnetwerk en het *Keurmerk Veilig Ondernemen* op te zetten. Daarnaast werd het succes van Ter Zake Het Ondernemershuis verder uitgebouwd en kwam het *Actieplan Economie* gereed. Met dit laatstgenoemde actieplan ligt er vanaf nu een sterke basis om ook in de komende jaren het vestigings- en ondernemersklimaat, zowel lokaal als regionaal, verder uit te kunnen gaan bouwen.

Verbinden onderwijs en bedrijfsleven

Ook ten aanzien van het verbinden van onderwijs en bedrijfsleven boekte de stad met het programma 'Zoetermeer maakt het' in 2015 goede resultaten. Een mooi voorbeeld hiervan vormt de 'Zetacom Academy', in de Dutch Innovation Factory (DIF). MBO-studenten hebben hier een eigen werkplek met 'state of the art' apparatuur. Door op deze manier in samenwerking met het bedrijfsleven praktijkgericht onderwijs vorm te geven, krijgen de studenten het vak goed onder de knie en ontstaat er een betere aansluiting op de wensen van het bedrijfsleven. Een ander goed voorbeeld is de leerlingbouwplaats voor VMBO- en MBO-studenten: de 'ERA Contour Academy'. Via deze academie zijn een aantal leerlingen op de bouwlocatie Cadenza (Centrum Oost) aan de slag gegaan om in de praktijk te leren. Tot slot is in 2015 het opzetten van een pilot 'Zorg & ICT' in gang gezet met als doel samenwerking en aansluiting tussen zorgonderwijs en zorgwerkgevers.

**Met het programma
'Zoetermeer maakt het'
boekt de stad goede
resultaten**

Metropoolregio Rotterdam Den Haag van start

Op 1 januari 2015 ging de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) van start. Deze samenwerking van 23 gemeenten biedt aan alle deelnemers de mogelijkheid om gezamenlijk de infrastructuur en het vestigingsklimaat van de regio te versterken.

Voor Zoetermeer is het vooral de uitdaging om verbanden te leggen tussen de kansrijke economische sectoren – zoals ICT, veiligheid en diensten – in Zoetermeer én de regio. De stad heeft hier in 2015 reeds de eerste stappen toe gezet. Onder meer door actief deel te nemen aan het 'Innovation Quarter' (IQ) en de 'The Hague Security Delta' (HSD). Het IQ heeft als concreet doel om de innovatiekracht van de regio te

**Nu de stap maken van
mooie plannen naar
concrete resultaten**

versterken. De HSD is een netwerkorganisatie die zich richt op het versterken van het ICT en veiligheidscluster.

In 2016 ligt er de gezamenlijke opgave voor Zoetermeer en de andere gemeenten om de stap van mooie plannen naar concrete uitvoeringsprojecten te maken en daadwerkelijk concrete resultaten te gaan boeken.

Landelijke primeur Nul op de Meter

Het afgelopen jaar was het jaar waarin er een doorbraak kwam op het gebied van duurzaam bouwen. Zoetermeer had daarbij een landelijke primeur: de eerste particuliere 'Nul op de Meter' renovatie van een bestaande koopwoning vond hier plaats. Nul op de meter wil zeggen dat een woning door middel van innovatieve maatregelen per saldo geen energie van buitenaf meer nodig heeft. In aanwezigheid van minister Blok van 'wonen' werd de woning feestelijk geopend. Naast deze ene woning waren er in 2015 ook enkele initiatieven met een meer structurele omvang. Zo nam woningcorporatie De Goede Woning het investeringsbesluit om in de wijk Palenstein 120 sociale eengezinswoningen naar Nul op de Meter te gaan verbouwen. In Oosterheem en aan de Van Beeckstraat in Palenstein lukte het bovendien om afspraken te maken met marktpartijen over de realisatie van een kleine 150 energie-neutrale en/of Nul op de Meter woningen.

In 2015 kwam er een doorbraak op het gebied van duurzaam bouwen

Vluchtelingenvraagstuk

Net als heel veel andere gemeenten heeft Zoetermeer vanaf het najaar van 2015 veel energie gestoken in het bieden van (tijdelijke) opvang aan vluchtelingen en huishoudens met een verblijfstatus. Grootste uitdaging daarbij was en is om zowel de huidige Zoetermeeders als de nieuwe (tijdelijke) inwoners zich veilig en thuis te laten voelen in de stad.

In november is een 144 uren crisisopvang voor vluchtelingen gerealiseerd in sporthal De Veur. Daarnaast is samen met woningcorporaties, projectontwikkelaars en vastgoedeigenaren gestart met het zoeken naar geschikte woonruimte voor mensen met een verblijfsstatus. Inmiddels is een aantal woningen gereed om enkele tientallen mensen te huisvesten. Het betreft zowel corporatiewoningen, gemeentelijk vastgoed als particuliere woningen.

Zoetermeeders en nieuwe inwoners zich thuis en veilig laten voelen in de stad

Veiligheid in de stad en wijken

Het aantal woninginbraken in Zoetermeer is in 2015 gedaald. Het college blijft samenwerken met de politie, de woningcorporaties en de inwoners om het aantal inbraken nog verder naar beneden te brengen. Met een gemeentelijke subsidie, bijdrages vanuit het rijk en groot onderhoud door woningcorporaties zijn inmiddels in totaal 3.036 woningen beter beveiligd tegen inbraak.

Ruim 3.000 woningen zijn inmiddels beter beveiligd tegen woninginbraken

Implementatie Jeugdwet, WMO en Participatiewet

Na de voorbereidingsfase stond 2015 in het teken van het implementeren van de drie grote decentralisaties. Er is in dit eerste uitvoeringsjaar heel veel goed gegaan. Daar mogen de gemeente en de betrokken partners trots op zijn. Tegelijkertijd is het iedereen inmiddels steeds duidelijker dat het werkveld complex is. De diversiteit aan ondersteuningsvragen is groot. Het behouden van overzicht en het bewerkstelligen van een goede coördinatie bij de zorg voor gezinnen zijn zaken die wel steeds beter lukken.

Leidende ambitie van het college is dat mensen hun eigen mogelijkheden en capaciteiten zo goed mogelijk in kunnen zetten. Dit zonder dat er inwoners zijn die (daardoor) tussen de wal en het schip vallen. Soms kan de problematiek in gezinnen erg ingewikkeld zijn en/of doen zich ongewenste situaties voor. Dat was vóór de decentralisaties zo en dat kan nog steeds gebeuren. Samen met de betrokken partners spant het college zich nauwgezet in om te leren van situaties die niet (helemaal) goed verlopen zijn.

Mensen moeten hun eigen mogelijkheden en capaciteiten zo goed mogelijk in kunnen zetten

In de komende periode ligt de focus vooral op het tot stand brengen van een tijdig, effectief en samenhangend aanbod van zorgvoorzieningen. Continue stelt het college daarbij de zich op een bepaald moment voordoende vraag of situatie centraal. Bestaande regels en systemen mogen daarbij in de toekomst niet meer in de weg zitten.

Upgrade Stadshart

De ondertekening van het *Uitvoeringsprogramma Stadshart* door de gemeente en eigenaar Unibail Rodamco betekende een belangrijke mijlpaal voor de ontwikkeling van het Stadshart. In de komende jaren gaat de gemeente op basis van het programma het openbaar gebied grenzend aan het winkelgebied van Unibail-Rodamco herinrichten. Unibail Rodamco zal daarnaast de arcades in de hoofdwinkelstraat invullen en aan het Wegstapelplein een horecapaviljoen opzetten.

Het afgelopen jaar zijn tevens de eerste transformatieprojecten in het Zoetermeerse stadscentrum van start gegaan en gereedgekomen. Aan de Engelandlaan transformeerde de eigenaar met behulp van een gemeentelijke investeringsbijdrage het City House gebouw naar 55 kwalitatief hoogwaardige jongerenwoningen met een sociale huurprijs. Tevens werden reeds de eerste van in totaal 80 studentenwoningen boven Clooney aan het Stadhuisplein opgeleverd en startte De Goede Woning met het transformeren van een kantoorgebouw aan de Italiëlaan naar ruim 60 jongerenwoningen. Naar de woningen van al deze projecten is heel veel vraag onder jongeren.

De upgrade van het Stadshart is inmiddels in volle gang

Ook ten aanzien van de plannen voor het vernieuwen en verkleinen van het Stadhuis zijn in 2015 belangrijke stappen gezet. Inmiddels zijn de plannen in een zodanig ver stadium dat in de loop van 2016 de uitvoering daadwerkelijk van start zal gaan.

Betrokkenheid inwoners: een groeiproces

Het college wil Zoetermeer nadrukkelijk samen met de inwoners besturen. In het *Hoofdlijnenakkoord* en de in het afgelopen jaar vastgestelde *Samenspraakverordening* zijn daarvoor de lijnen uitgezet. Inmiddels zijn er successen geboekt, waarbij geluisterd is naar en samen opgetrokken is met de inwoners van Zoetermeer. Ook in de komende jaren zet het college in op een zo hoog mogelijke betrokkenheid van inwoners en organisaties.

Iedereen moet wennen aan een andere vorm van samenwerken en besturen

Niettemin merkt het college ook dat een goede inbreng van bewoners een groeiproces is, waarbij politiek, inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties moeten wennen aan andere vormen van samenwerken en besturen. Een goede inbreng betekent bijvoorbeeld niet dat het de gemeente ontslaat van haar verantwoordelijkheden. Het houdt ook niet in dat iedereen die mee heeft gedaan zijn of haar gelijk krijgt.

Meebewegen met de samenleving

Samen met inwoners en ondernemers heeft het college tot slot in 2015 de gedachten rondom de strategische positie van de stad vormgegeven. De uitdagingen waar Zoetermeer voor staat en kansrijke ontwikkelingsrichtingen zijn in beeld gebracht: een stad die innovaties daadwerkelijk toepasbaar maakt, een stad in de randstad waar het heel prettig wonen is en een stad met een buitengewoon sterke vrijetijdseconomie.

De organisatie ontwikkelt zich – in het licht van deze ontwikkelingsrichtingen – tot een toekomstbestendige organisatie die flexibel en zonder schotten meebeweegt met de samenleving. Initiatieven die in het kader van de visie *Oog voor de Toekomst* naar voren zijn gekomen, is het college aan het verdiepen en versnellen. Kernwaarden daarbij zijn: talentontwikkeling, een open houding naar de stad en het faciliteren van mogelijkheden en initiatieven.

Talentontwikkeling, een open houding naar de stad en het faciliteren van mogelijkheden en initiatieven zijn kernwaarden

Inhoudsopgave

Feiten en cijfers	2
Voorwoord.....	3
Inhoudsopgave	7
Samenvattend resultaat	9
1.1 Inleiding	9
1.2 Leeswijzer	9
1.3 Exploitatieresultaat	9
1.4 Samenstelling gemeenteraad en college	11
Programmaverantwoording.....	12
2.1 Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie.....	12
2.2 Programma 2 Samen leven en ondersteunen.....	17
2.3 Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen	22
2.4 Programma 4 Vrije tijd.....	26
2.5 Programma 5 Veiligheid.....	29
2.6 Programma 6 Dienstverlening en samenspraak	31
2.7 Programma 7 Inrichting van de stad	34
2.8 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	39
Overzicht Sociaal Domein	40
Paragrafen	41
4.1 Paragraaf Lokale heffingen.....	41
4.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing.....	44
4.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen	48
4.4 Paragraaf Financiering.....	51
4.5 Paragraaf Bedrijfsvoering.....	54
4.6 Paragraaf Verbonden Partijen	63
4.7 Paragraaf Grondbeleid.....	67
Jaarrekening	70
5.1 Het overzicht van baten en lasten	70
5.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten	73

5.3 Balans	106
5.4 Toelichting op de balans.....	108
5.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.....	131
5.6 Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum	135
5.7 SiSa bijlage (Single information Single audit).....	136
Bijlage 1 Afkortingen en begrippen	137
Bijlage 2 Staat van de gemeente.....	144
Bijlage 3 Verbonden partijen	145

Samenvattend resultaat

1.1 Inleiding

De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening. Met deze jaarstukken legt het college verantwoording af over het in 2015 gevoerde bestuur.

1.2 Leeswijzer

Het jaarverslag bestaat uit de programmaverantwoording en de paragrafen. Voor de programmaverantwoording dient het bij Programmabegroting 2015-2018 de vastgestelde beleid als uitgangspunt. In de jaarstukken is het nieuwe stramien, met de nieuwe programma-indeling gevolgd. Ten opzichte van de jaarstukken 2014 is de weergave van tabellen en indeling veranderd met als doel de leesbaarheid te verbeteren. In het jaarverslag staat geen samenvatting meer van de grootste verschillen, maar worden de grootste bedragen per doelstelling vermeld. In de jaarrekening worden zoals gebruikelijk de verschillen toegelicht. De toelichting per onderwerp op baten, lasten, toevoegingen en onttrekkingen aan reserves zijn nu echter samengevoegd.

Als bijzonderheid is in de jaarstukken 2015 een hoofdstuk toegevoegd over het sociaal domein (hoofdstuk 3, Overzicht Sociaal Domein). Dit in aansluiting op de kwartaalrapportages die de raad afzonderlijk van de planning- en controldocumenten heeft ontvangen en om een integraal overzicht te bieden over het sociaal domein.

1.3 Exploitatieresultaat

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	346.557	387.147	350.930	36.217 N	4.737 N
Lasten	348.013	398.416	339.222	59.194 V	12.675 V
Saldo van baten en lasten	-1.456	-11.269	11.708	22.977 V	7.938 V
Onttrekkingen aan reserves	16.976	27.750	20.310	7.440 N	2.186 N
Toevoegingen aan reserves	15.520	24.404	26.378	1.974 N	362 N
Saldo mutaties reserves	1.456	3.346	-6.068	9.414 N	2.547 N
Resultaat	0	-7.923	5.640	13.563 V	5.391 V

In bovenstaande tabel komt het rekeningresultaat, het verschil tussen werkelijke baten en lasten, naar voren van € 5,640 mln. positief. Het rekeningresultaat betekent **ten opzichte van de begroting** na wijziging van € 7,9 negatief een verbetering van € 13,6 mln. Deze verbetering heeft met name betrekking op voordelen op de programma's 1 en 2.

Op programma 1 is sprake van een voordeel van € 6,7 mln. ten opzichte van de begroting waarvan het grootste deel betrekking heeft op:

- lagere bijstandskosten door minder uitkeringsgerechtigden en
- een hogere vergoeding voor bijstandskosten als gevolg van een andere verdeelmethodiek van het landelijke budget over gemeenten.

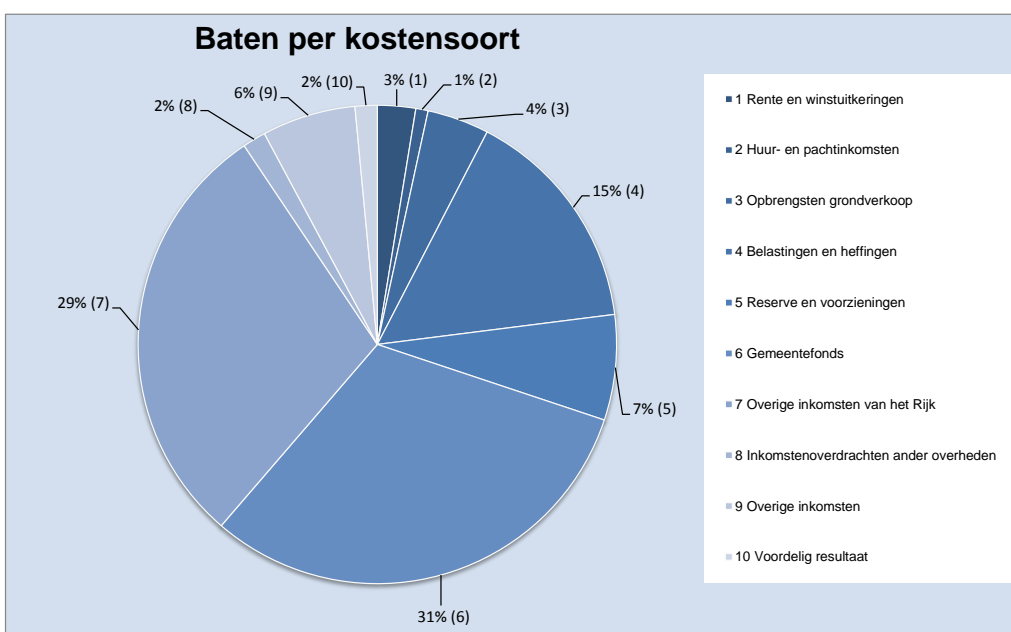
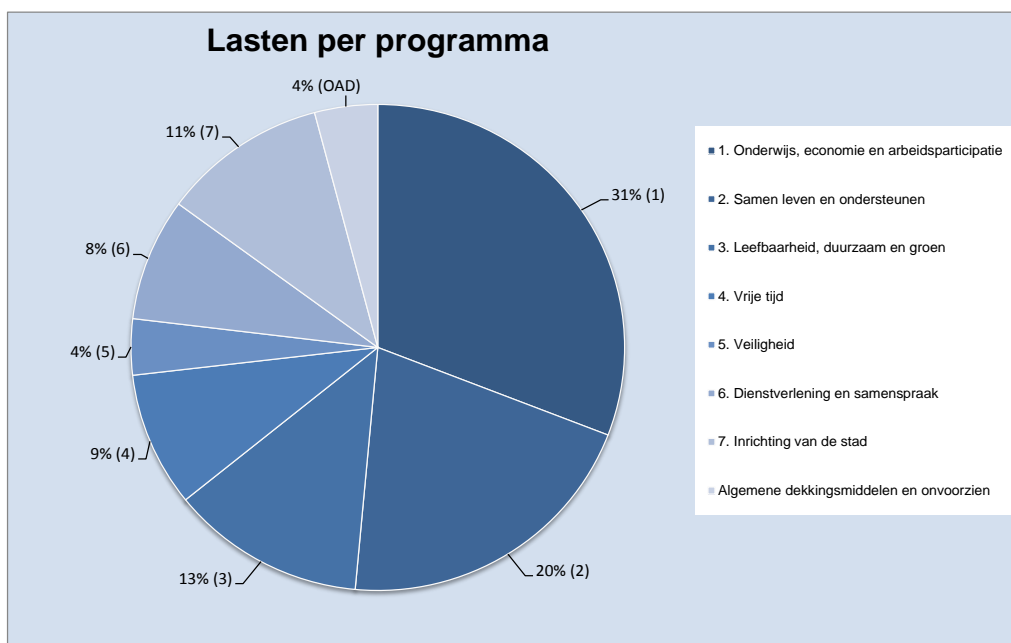
Over deze afwijkingen is eerder in de Tussenberichten melding gemaakt.

Op programma 2 is een voordeel van bijna € 5 mln. ten opzichte van de begroting verantwoord. Dit voordeel heeft voor het grootste deel betrekking op lagere kosten voor de uitvoering van (oude en nieuwe) taken van de Wmo. Over de financiële afwijkingen is eerder melding gemaakt in de rapportages over het Sociaal Domein.

Het totaal rekeningresultaat van ruim € 5,6 mln. positief **betekent ten opzichte van eerdere meldingen** in Tussenberichten en rapportages Sociaal Domein (totaal € 0,3 mln.) een verbetering van € 5,3 mln.

Deze verbetering wordt in hoofdlijn verklaard door:

- een onderschrijding op diverse incidentele budgetten van € 1,7 mln. Deze wordt veroorzaakt doordat de prestatie nog niet (geheel) is geleverd maar waarvoor in het bestemmingsvoorstel een voorstel tot budgetoverheveling wordt gedaan. Deze onderschrijdingen waren in de Tussenberichten nog niet bekend (diverse programma's)
- een groter voordeel op het Sociaal Domein in de jaarrekening ten opzichte van eerdere meldingen van € 1,4 mln. (zie Overzicht Sociaal Domein)
- een extra storting in de voorziening wethouder pensioenen - € 0,8 mln (programma 6)
- een groter voordeel van de kosten/inkomsten bijstandsuitkeringen van 0,8 mln. (programma 1) en
- een hogere algemene uitkering als gevolg van doorvertaling september/decembercirculaire en nabetalingen oude jaren € 1,1 mln (overzicht algemeen dekkingsmiddel)

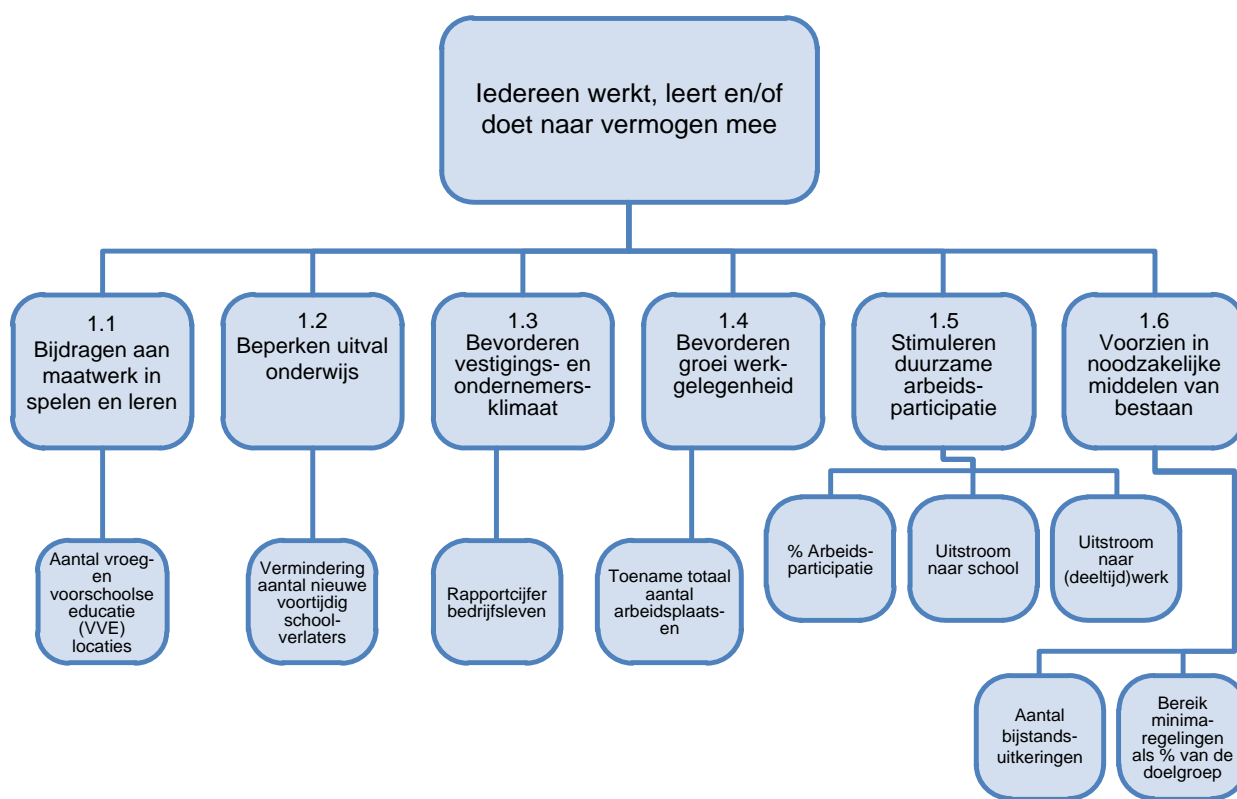
1.4 Samenstelling gemeenteraad en college

gemeente Zoetermeer

Naam	Partij	Functie
Paul Diederik	D66	Gemeenteraadslid
Agnes van Kullen	D66	Gemeenteraadslid
Jamila Baikers	D66	Gemeenteraadslid
Jordy Eeboom	GroenLinks	Gemeenteraadslid
Marcel van der Toij	GroenLinks	Gemeenteraadslid
Ivan Beijl	SP	Gemeenteraadslid
Lenmaart Feijen	SP	Gemeenteraadslid
Daniël Westhoek	SP	Gemeenteraadslid
Fred van Ellewijk	SP	Gemeenteraadslid
Cora Huijbens	D66	Gemeenteraadslid
Willem Bos	D66	Gemeenteraadslid
Daphne Disco	PvdA	Gemeenteraadslid
Ram Fatigjan	PvdA	Gemeenteraadslid
Yvonne Blink-Winterkamp	Zoi	Gemeenteraadslid
Carla Krullaars	Zoi	Gemeenteraadslid
Chantal Koutwenberg	D66	Gemeenteraadslid
Peter Vergers	D66	Gemeenteraadslid
Chantal Walther	PvdA	Gemeenteraadslid
Margot Kraneveldt	PvdA	Gemeenteraadslid
Marijke van der Meer	Zoi	Gemeenteraadslid
Isabelle Vugs	wethouder	Gemeenteraadslid
Taco Kuiper	wethouder	Gemeenteraadslid
Marc Rosier	wethouder	Gemeenteraadslid
Robin Paalyaast	wethouder	Gemeenteraadslid
Mandrite van Leeuwen	wethouder	Gemeenteraadslid
Ch. E. Aghoet	voorzitter	College
Katja Belt	raadsgraffier	College
inpreker		College
Klaas Schra	CU-SGP	Gemeenteraadslid
André Bos	CU-SGP	Gemeenteraadslid
Hermen van Dalen	WD	Gemeenteraadslid
Robbert Moree	WD	Gemeenteraadslid
Jan Willem Schotel	WD	Gemeenteraadslid
Klaasjan de Jong	CDA	Gemeenteraadslid
Ingeborg ter Laak	CDA	Gemeenteraadslid
Guus Lijui Lung	CDA	Gemeenteraadslid
Robb Wessels	CDA	Gemeenteraadslid
Frank Mastie	WD	Gemeenteraadslid
Jan Iedema	WD	Gemeenteraadslid
Lisette Meijer	WD	Gemeenteraadslid
Escha van Wegen	LHN	Gemeenteraadslid
Jan Lohel	LHN	Gemeenteraadslid
Juliette Meurs-Troch	LHN	Gemeenteraadslid
Robert Schaafsma	D66	Gemeenteraadslid
Hanneke Wortel	LHN	Gemeenteraadslid
Hilbrand Nawijn	LHN	Gemeenteraadslid
Robin Schouten	LHN	Gemeenteraadslid

Programmaverantwoording

2.1 Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

2.1.1 Algemene doelstelling

Zoetermeer streeft naar een toekomstgerichte stad waar alle burgers in de samenleving participeren.

De ontwikkelingen binnen economie, arbeidsmarkt (toeleiding) en onderwijs op lokaal en regionaal niveau grijpen vaak in elkaar en versterken elkaar. Economische groei creëert kansen voor succesvolle arbeidsparticipatie terwijl een op maat gesneden onderwijsaanbod zorgt voor doorlopende ontwikkelkansen voor jong en oud. In 2015 zijn op elk van deze terreinen stappen gezet.

Binnen dit programma krijgt die synergie specifieke aandacht vanuit de volgende speerpunten:

- Actieplan Economie (vanuit economie getrokken maar met verbindingen naar arbeidsmarkt en onderwijs).
- Zoetermeer maakt 't (vanuit onderwijs getrokken met verbindingen naar economie en arbeidsmarkt)
- De Sociaal Economische Agenda (SEA).

2.1.2 De doelstellingen van dit programma

1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Dat samen sterker maakt, is te zien in de verbinding tussen kinderopvang en onderwijs. Deze samenwerking krijgt steeds meer, ook fysiek, vorm in Integrale Kindcentra. Hierdoor wordt de begeleiding van kinderen steeds beter afgestemd en wordt gewerkt aan een doorlopende ontwikkellijn. Een passende ononderbroken speel- en leerweg zorgt dat kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Daar waar nodig met extra ondersteuning zoals bijvoorbeeld een voor- of vroegschoolse educatie (VVE)-programma.

Effectindicator

1.1-Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Aantal groepen vroeg- en voorschoolse educatie (VVE)	38	35	40	Ja	Verantwoording partners VVE

Ten opzichte van 2014 zijn nog twee extra VVE-groepen gestart om alle kinderen te kunnen plaatsen.

1.2 Beperken uitval in het onderwijs

In het onderwijs voltooien kinderen door een steeds betere en passende begeleiding een zo hoog mogelijke opleiding, zo mogelijk met een startkwalificatie. De inzet is om zo min mogelijk kinderen de school te laten verlaten voordat hun opleiding afgerond is. De jeugdhulp is naar en in de scholen gehaald, waardoor preventieve ondersteuning van en zorg voor leerlingen dichtbij is.

Nieuw was het project gericht op praktijkschool en speciaal onderwijs, waardoor leerlingen al tijdens hun laatste schooljaar begeleid zijn om soepel uit te stromen naar onderwijs, werk of dagbesteding. Door de verbeterde samenwerking tussen onderwijs en werkgevers wordt het onderwijs passender door o.a. lessen af te stemmen op het werk in de toekomst of doen leerlingen in de praktijk al ervaring op. Voorbeelden hiervan zijn de Zetacom Academy en de Cadenza bouwplaats.

Op het raakvlak van onderwijs en arbeidsmarkt zijn nieuwe activiteiten opgepakt. Zo hebben bijvoorbeeld de stagebegeleiders in het onderwijs kennisgemaakt met de Zoetermeerse werkgevers, zodat het vinden van een stageplaats en de stap naar werk voor leerlingen gemakkelijker is geworden. Werkgevers, scholen en gemeente Zoetermeer willen in de regio een baangarantie voor jongeren met een vmbo en mbo diploma. Om dit te bereiken hebben ze hun krachten gebundeld in [het project Zoetermeer maakt 't](#). Bij het Beroepenfeest Zoetermeer on Stage hebben zo'n 1000 leerlingen met 167 beroepsbeoefenaren contacten gelegd.

Effectindicator

1.2-Beperken uitval in het onderwijs	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Het aantal nieuwe voortijdig schoolverlaters t.o.v. totaal aantal leerlingen	2,7%	3,2%	2,7%	Ja	VSV-Atlas (OCW) Jaarverslag leerplicht/ RMC

Het streefpercentage in de begrotingen vermindert geleidelijk vanaf 2013 (3,4%) tot 2019 (2,8%). Het gerealiseerde percentage is in 2015 door alle acties even laag gebleven als in 2014.

1.3 Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat

Voor een blijvend sterke economie is een goed ondernemersklimaat essentieel. Het draait daarbij onder andere om het behouden en versterken van de bereikbaarheid, dienstverlening en samenwerking met het (georganiseerde) lokale bedrijfsleven. Rondom bereikbaarheid draagt de aanleg van het coöperatief glasvezelnetwerk sterk bij aan een beter (digitaal) bereikbare stad. In 2015 is gestart met de aanleg. De samenwerking met het bedrijfsleven is verder uitgewerkt vanuit Ter Zake Het Ondernemershuis (TZHO), maar heeft ook een impuls gekregen met het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) voor kantorenpark Rokkeveen. Een platform om gezamenlijk te investeren in dit kantorenpark. Een aansprekend resultaat tenslotte op het vlak van dienstverlening is de campagne [Klaar om te Ondernemen? Wij ook!](#) met drukbezochte startersavonden in november als concreet resultaat. Met deze succesvolle initiatieven is een sterke impuls gegeven aan het Zoetermeerse ondernemersklimaat zodat bedrijvigheid nog beter kan floreren en groei en banen kan creëren.

Effectindicator

1.3-Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Rapportcijfer bedrijfsleven voor het Zoetermeerse ondernemersklimaat	6,9	7,0	*	*	Ondernemerspeiling

* De Ondernemerspeiling is een peiling die elke twee jaar wordt gehouden. De nulmeting heeft in 2014 plaatsgevonden. De vervolgpeiling wordt in het najaar van 2016 uitgevoerd.

1.4 Bevorderen groei werkgelegenheid

Het jaar 2015 laat een sterke groei zien in het aantal banen (bijna 1000) en bedrijven (ruim 300). Naast enkele grote nieuwe vestigers (zoals het beveiligingsbedrijf G4S) en bestaande bedrijven die flink gegroeid zijn (zoals dienstverlener Teleperformance met ruim 300 banen) zijn er ook Zoetermeerse bedrijven behouden gebleven voor de stad (zoals Technip en FME). Toch hebben er ook enkele grote faillissementen plaatsgevonden. Actieve inzet op het vlak van acquisitie en begeleiding, zowel op lokaal als regionaal niveau, heeft bijgedragen aan de groei van de werkgelegenheid in 2015.

Effectindicator

1.4-Bevorderen groei werkgelegenheid	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Toename aantal arbeidsplaatsen	n.v.t.	+500	+934	ja	Gemeentelijke database

* Deze indicator is in de Programmabegroting 2015 voor het eerst opgenomen.

1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Re-integratie & Uitkeringen

Meer werkzoekenden door aantrekkende economie. Het aantal niet werkende werkzoekenden (NWW) is in 2015 vooral gestegen door het aantal niet uitkeringsgerechtigden (NUG) dat bij de aantrekkende economie weer een baan zoekt. Binnen de NWW is het aandeel NUG verdrievoudigd. Zie werkloosheidspercentage bij Feiten en cijfers.

Uitstroom: In 2015 zijn de succesvolle aanpak en inspanningen op uitstroom naar werk verder uitgebouwd. Projecten als Centurion en Werk+ hebben veel uitstroom naar werk mogelijk gemaakt. Ook dankzij een intensieve werkgeversbenadering, acties uit de Sociaal Economische Agenda en de netwerkbenadering vanuit Terzake Het Ondernemershuis stroomden 575 mensen uit de bijstand naar werk. Zoetermeer scoort al jarenlang landelijk gezien hoog op uitstroom. Door de introductie van het jongerenloket worden jongeren zoveel mogelijk direct richting school geleid, liefst al voordat ze een uitkering krijgen. Hierdoor is het absoluut aantal uitstroom naar school gedaald ten opzichte van vorig jaar.

De uitstroomresultaten bleven in 2015 op een hoog peil, ondanks de forse kortingen op het re-integratiebudget van de afgelopen jaren. De aanpak van meer zelf doen in eigen regie en minder inkopen bij re-integratiebedrijven blijkt te werken.

De resultaatgerichte aanpak van handhaving heeft ook bijgedragen aan de uitstroom.

Sociale activering: Een belangrijke doelstelling van het nieuwe beleid is dat iedereen naar vermogen mee doet. Het inzetten van sociale activering bij een minder kansrijke klantgroep kan groot rendement opleveren in verschillende leefgebieden van het Sociaal Domein. In 2015 is bijvoorbeeld gestart met een andere aanpak van de statushouders die instromen. We gaan direct bij het aanvragen van de uitkering kijken naar mogelijkheden voor hen op de arbeidsmarkt en het actiever meedoen in de samenleving. In 2015 is een eerste aanpak gestart van activering in gezinnen met problemen op meerdere leefgebieden en is een begin gemaakt met het in samenspraak opstellen van een Actieplan Sociale activering.

Regionale samenwerking: Vanuit de arbeidsmarktregio Zuid-Holland Centraal (ZHC) werken we intensief samen met arbeidsmarktregio Haaglanden, UWV en onderhouden we regelmatig contacten met de arbeidsmarktregio's Rijnland en Midden-Holland. Zoetermeer heeft binnen ZHC op de thema's werkgeversbenadering, SEBO en aanpak jeugdwerkloosheid een voortrekkersrol vervuld. Dankzij deze regionale samenwerking kunnen werkzoekenden en werkgevers op regionale schaal worden bediend.

Werkbedrijf Forum ZHC is in 2015 gestart met als belangrijkste doel betaalde banen te realiseren voor arbeidsgehandicapten. In 2015 zijn elf kandidaten geplaatst waaronder de eerste kandidaat bij de gemeente.

Sociaal Economische Agenda (SEA) 2014-2018: Het SEBO keurmerk is aangescherpt middels een audit op de vernieuwde criteria en verder verankerd in het gemeentelijk aanbestedingsbeleid.

De programmering in Ter Zake het Ondernemershuis is in 2015 met de spreekuurhouders en de ondernemingscoach geëvalueerd en verbeterd.

Effectindicator

1.5-Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
% arbeidsparticipatie	75%	74%	76%	ja	CBS
Uitstroom naar school	71	100	40	nee	GWS
Uitstroom naar (deeltijd) werk	609	525	575	ja	GWS

*) Het CBS meet vanaf dit jaar arbeidsparticipatie wanneer iemand 1 uur of meer per week werkt. Dat was voorheen 12 uur of meer.

1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Armoedebeleid: In vervolg op de eind 2014 vastgestelde nota armoedebeleid 'Passend en met Perspectief' geven we uitwerking aan deze koers met ambitie, gericht op inkomensondersteunende voorzieningen die op peil moeten blijven, het vergroten van het bereik van de voorzieningen en op het bieden van perspectief door scholing en werk.

De gemeente heeft een grote ambitie ten aanzien van armoedebeleid. In navolging op de motie 'top-3 armoedebeleid' is daarom ingezet op het goed kunnen meten (benchmarken) van hoe wij het in Zoetermeer doen. Met uiteraard de bedoeling tot die top 3 te behoren. Veel aandacht is besteed aan het opzetten van het sociaal leenfonds (SUNZ).

Schuldhelpverlening: De communicatie over ondersteuning bij armoede en schulden is geïntensiveerd om het bereik te vergroten.

De gemeente zoekt naar betere manieren om het bereik te vergroten. Daarom hebben we een [animatiefilm](#) gemaakt om mensen met problematische schulden in actie te laten komen in plaats van hen weg te laten zakken. Daarbij bieden we met bijzondere bijstand meer maatwerk ondersteuning, zo nodig buiten de bestaande kaders.

In dat kader is een pilot opgezet om samen met professionals en vrijwilligers in het veld te onderzoeken hoe bij huishoudens met meerdere problemen eerst financiële rust / stabiliteit te organiseren zodat andere problemen beter kunnen worden opgepakt.

Om naast cijfers over armoede ook de mensen daarachter een stem te geven, hebben we de beleving van wat armoede en schulden met je doen in een gesprek met raadsleden tastbaar gemaakt. Cruciaal blijkt te zijn: aandacht geven aan de individuele beleving van armoede, tijd en ruimte geven om problemen op te lossen.

Collectieve Ziekteverzekering: De doelgroep voor de ziekteverzekering is verruimd van 110% van het minimuminkomen naar 120%. Tevens is het pakket uitgebreid, vanwege het wegvallen van de compensatie van de Wet tegemoetkoming chronische zieken en gehandicapten en de Compensatie Eigen Risico. De verwachte toename van het aantal deelnemers heeft zich deels voorgedaan.

Effectindicator

1.6-Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Aantal bijstandsuitkeringen	2780	2950	2765	ja	GWS
Bereik minimaregelingen als percentage van de minimahuishoudens		65%	68%	ja	Gemeentelijke administratie

2.1.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015		
	U	I	Saldo
1.1 - Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren	23.630	7.738	-15.892
1.2 - Beperken uitval in het onderwijs	2.397	455	-1.942
1.3 - Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat	1.613	717	-896
1.4 - Bevorderen groei werkgelegenheid	372	0	-372
1.5 - Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie	25.617	1.366	-24.251
1.6 - Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan	59.230	50.816	-8.414
Totaal programma	112.859	61.092	-51.767

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen:

Het budget voor maatwerk in spelen en leren is besteed voor onderwijshuisvesting, leerlingenvervoer, kinderopvang, brede school, schoolbegeleiding, nevenvestigingen ZMOK-scholen en onderwijsachterstanden (OKE-regeling).

Het budget voor het beperken van uitval in het onderwijs is besteed aan het terugdringen van voortijdig schoolverlaten en aan schoolmaatschappelijk werk.

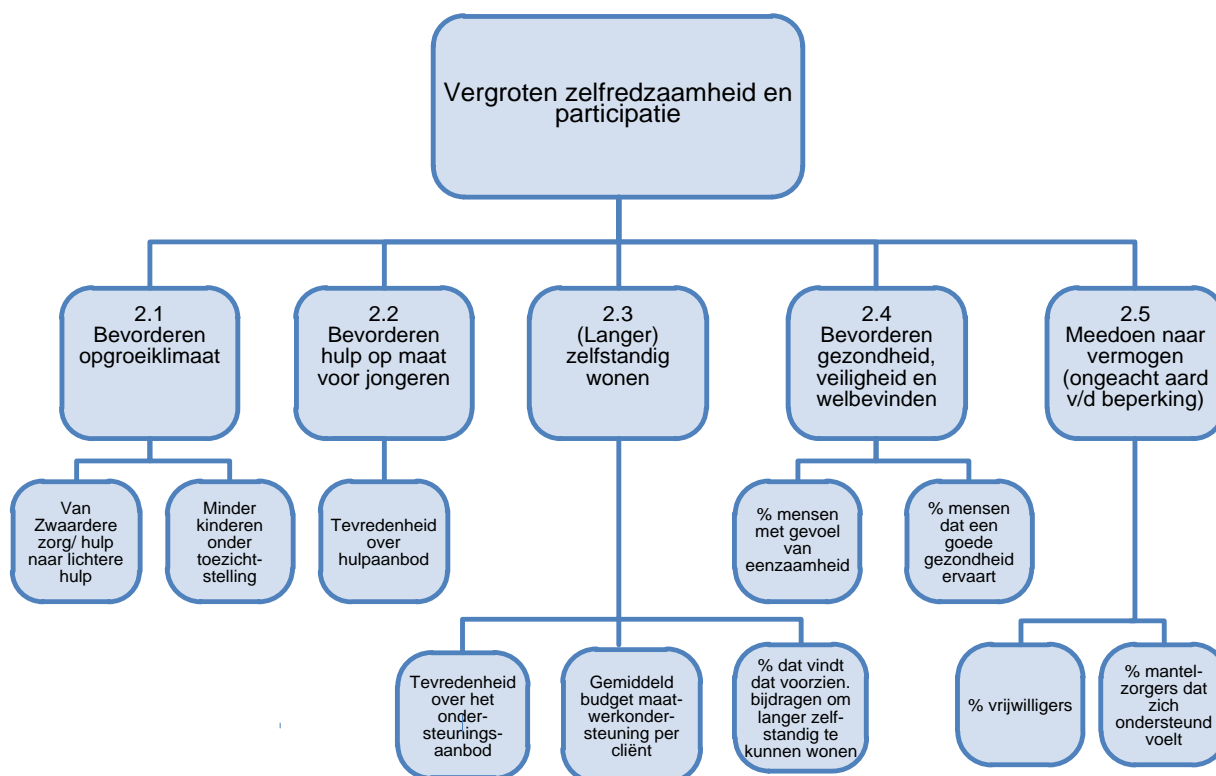
Het budget voor het bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat is besteed voor accountmanagement, beheer van de warenmarkten en de sociaal economische agenda. Er zijn reclameopbrengsten en marktgelden ontvangen.

Het budget voor het bevorderen groei werkgelegenheid is besteed voor lokale en regionale beleidsadviesing op het gebied van economie.

Het budget voor het stimuleren duurzame arbeidsparticipatie is besteed om werkzoekenden te laten participeren op de arbeidsmarkt, uitstroom naar school en sociale activering.

Het budget voor het voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan is besteed voor uitkeringen levensonderhoud, bijzondere bijstand en armoedebeleid.

2.2 Programma 2 Samen leven en ondersteunen

2.2.1 Algemene doelstelling

2015 was het eerste jaar dat de gemeente verantwoordelijk was voor participatie en ondersteuning in de volle breedte. Ons uitgangspunt daarbij was dat iedereen in eerste instantie zijn of haar eigen kracht benut. Als meer ondersteuning nodig was en ook het eigen netwerk daarin niet kon voorzien, konden inwoners een beroep doen op de gemeente. Dit is de zogenaamde 'beweging naar de voorkant'.

Het karakter en de werkzaamheden is, door de beweging naar de voorkant, veranderd van minder zorg naar meer ondersteuning en meer intensieve trajecten van hulpverlening. Om die reden is gezocht naar vernieuwing. Zo hebben we in 2015 dagbesteding, kortdurende ambulante begeleiding, zorgcoördinatie en waakvlamcontacten als vrij inzetbare voorzieningen ingezet. Inwoners hoeven daarvoor geen indicatieprocedure meer te doorlopen.

Voor jongeren lag vanaf begin 2015 de focus vooral op 'meedoen'. Dit gaat over goede aanvullende voorzieningen in en buiten het gezin, op weg naar werk en in de vrije tijd. Door in te zetten op vroegtijdig signaleren en goede basisvoorzieningen trachtten we zwaardere zorg zoveel mogelijk te voorkomen.

2.2.2 De doelstellingen van dit programma

2.1 Bevorderen opgroeiklimaat

In 2015 werkten professionals in Meerpunt-verband steeds vaker samen binnen thematische netwerken, bijvoorbeeld op het gebied van eetstoornissen, echtscheidingsproblematiek en relaties & seksualiteit. Specialistische expertise en ondersteuning wordt door deze netwerken op een laagdrempelige manier, bijvoorbeeld door de inrichting van een digitaal loket, toegankelijk gemaakt voor professionals, ouders en hun kinderen maar ook voor scholen en huisartsen.

De regie bij de bepaling van de zorgbehoefte is in 2015 meer bij ouders komen te liggen. Professionals van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en jeugdhulp-instellingen hanteren hiervoor nu een eenduidige methodiek, Gezamenlijk Inschatten Zorgbehoeften (GIZ).

Op basis van de visie 'Kijk op Kinderen' die eind 2014 werd ontwikkeld, werd van de JGZ een omslag gevraagd van aanbod naar vraag. In 2015 bewoog JGZ zich meer naar de kinderopvang met als doel advies over de opvoeding en ontwikkeling makkelijker toegankelijk te maken voor ouders en opvangmedewerkers en zo ook opvoed- en opgroei problemen eerder te kunnen signaleren.

Effectindicator

2.1-Bevorderen opgroei klimaat	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Verschuiving van zwaardere naar lichtere zorg. Aantal doorverwijzingen naar 2e lijn daalt.	n.v.t.	nulmeting	2340 unieke gebruikers doorverwezen naar 2e lijn	n.v.t.	Jeugdhulp
Minder kinderen met een Onder Toezicht Stelling in 2017		Afname 60	Afname van 82	Ja	Innovatie Agenda 2014

De afname van het aantal kinderen met een OTS reflecteert de afname van het aantal kinderen in zorg bij de grootste jeugdhulpaanbieder, Jeugdbescherming West (verantwoordelijk voor 85% van het OTS hulpaanbod voor Zoetermeer).

2.2 Bevorderen zorg op maat voor jongeren

De gemeente heeft sinds 2015 de uitdaging én verantwoordelijkheid om een passend en kwalitatief goed jeugdhulp-aanbod te waarborgen in Zoetermeer. Vernieuwing werd gezocht in het regionaal en lokaal versterken van de samenwerking tussen jeugdhulpaanbieders en de gemeente. Vroeg-signalering, preventie en een verschuiving naar lichtere vormen van hulp stonden centraal. De regie en sturing op deze veranderingsprocessen ligt in belangrijke mate bij de gemeente. Aan het invullen van deze nieuwe rol gaven we het afgelopen jaar vorm. Ondanks de bezuinigingen die samengingen met de transitie, werd de zorgcontinuïteit gewaarborgd en werd jeugdhulp ingezet daar waar nodig.

In 2015 versterkten we de verbinding van de jeugdhulp met het onderwijs. Ook werden stappen gezet om de kinderopvang locaties voor 0 tot 4 jarigen bij deze ontwikkeling te laten aanhaken. De eerste indicaties zijn dat door de directe ondersteuning van het team Jeugd- en Gezinshulp (JGH) en door de aanwezigheid van overige jeugdhulp professionals op de scholen, in 2015 sneller aan de slag kon worden gegaan met de opgroei- en opvoedvragen.

Om recidive bij huiselijk geweld en kindermishandeling tegen te gaan en vervolghulp een betere kans van slagen te geven ging in 2015 het Veilig Verder Team Zoetermeer (VVTZ) van start. Het innovatieve aspect van de "Veilig Verder" benadering is dat samen met het gezin afspraken worden vastgelegd in een veiligheidsplan dat door alle gezinsleden wordt onderschreven en het gezin pas wordt losgelaten wanneer de veiligheid is geborgd.

Gezinnen waarvoor een verzoek tot onderzoek bij de Raad van de Kinderbescherming wordt overwogen, kunnen bij de Jeugdbeschermingstafel aangemeld worden. Bij de Jeugdbeschermingstafel wordt samen met het gezin bekeken of een onderzoek door de Raad van de Kinderbescherming zou kunnen worden voorkomen door het gezin een intensief hulptraject (drangtraject) aan te bieden. In 2015 heeft de Jeugdbeschermingstafel goed gefunctioneerd in die zin, dat het aantal Onder Toezicht Stellingen (OTS'en) in Zoetermeer is teruggedrongen in vergelijking met 2014. Dit blijkt ook uit de cijfers van de Jeugdbeschermingstafel: in 2015 zijn 63 jeugdigen uit Zoetermeer bij de Jeugdbeschermingstafel geweest, waarvan in 25 gevallen (40%) tot een drangtraject werd besloten. In deze gevallen zou in voorgaande jaren een verzoek tot onderzoek zijn gedaan, waarvan een groot deel zou hebben geleid tot een "Jeugdbeschermingsmaatregel" bij de rechtbank.

Vanwege de transitie moesten nieuwe administratieve systemen worden ingericht voor de basisregistratie van de jeugdhulp. Dit proces kende een moeizame start door incompleet aangeleverde bestanden en onduidelijkheid over privacywetgeving. Alhoewel de inrichting van deze systemen nog niet op alle aspecten is afgerond, werd gaandeweg de gegevensuitwisseling tussen zorgaanbieders en gemeenten verbeterd en hadden we aan het einde van 2015 meer inzicht in het zorgverbruik.

Effectindicator

2.2-Bevorderen zorg op maat voor jongeren	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
% ouders/jongeren, dat een positief effect ervaart na ondersteuning	n.v.t.	nulmeting	Nog niet beschikbaar	Nee	Verantwoording uitvoerende organisaties

Een methode voor een eenduidige meting van cliënt tevredenheid door uitvoerende organisaties wordt in 2016 verder ontwikkeld, als onderdeel van de regionale Jeugdhulp Monitor. De nulmeting voor deze indicator kon om deze reden niet in 2015 maar zal in 2016 worden gedaan.

2.3 Langer zelfstandig wonen

Belangrijk voor het langer zelfstandig kunnen wonen is het bevorderen van de eigen mogelijkheden van de inwoner en die van zijn of haar eigen netwerk. Als inwoners meer ondersteuning nodig hebben dan het netwerk kon bieden, gaf de gemeente ondersteuning via de Wmo.

Dit deden we in 2015 door inwoners met een beperking zo te ondersteunen dat ze in staat waren zelfstandig een huishouden te voeren. Ook kwetsbare ouderen, chronisch zieken en mensen met functiebeperkingen boden we ondersteuning op maat.

In april 2015 besloot de gemeenteraad de hulp bij het huishouden categorie 1 (HH1) te handhaven als maatwerkwerkvoorziening in de Wmo. Met alle klanten die in 2015 HH1 hadden, is versneld een herindicatiegesprek gevoerd. Dit heeft geleid tot een afname van het aantal uur HH1 en daarmee een daling van de kosten.

Bij de overgang van de AWBZ naar de Wmo lag de prioriteit bij zorgcontinuïteit voor de klanten. Door de keuze voor een bestuurlijke aanbesteding konden vrijwel alle klanten die in 2014 al zorg hadden van een zorgaanbieder, deze zorg in 2015 van dezelfde zorgaanbieder blijven ontvangen. Daardoor hoefden klanten in januari 2015 niet gedwongen over te stappen naar een andere zorgaanbieder en zijn klanten niet zonder zorg komen zitten.

Er waren ook knelpunten. Doordat het landelijke systeem Wmo niet tijdig functioneerde, ontstond vertraging op het gebied van facturatie en betaling. Daarvoor zijn noodmaatregelen getroffen. Ook heeft de gemeente veel tijd besteed aan het ondersteunen van de Sociale Verzekeringsbank (SVB) bij het op orde krijgen van de PGB-betalingen. Voor onze cliënten werd een tijdelijke helpdesk ingericht.

Effectindicator

2.3-Langer zelfstandig wonen	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld budget maatwerkondersteuning per cliënt	n.v.t.	nulmeting	€ 4.195 (budget per unieke cliënt)	n.v.t.	Gemeentelijke database WMO
Tevredenheid over ondersteuningsaanbod	7,5	nulmeting	volgt*		Klanttevredenheidsonderzoek WMO
% dat vindt dat voorzieningen bijdragen om langer zelfstandig te kunnen wonen	86%	80%	volgt*		Klanttevredenheidsonderzoek WMO

* Het jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek wordt steeds in het voorjaar uitgevoerd. De uitkomsten van 2015 zijn in de zomer van 2016 beschikbaar.

2.4 Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden

Goede gezondheid, veiligheid en welbevinden is belangrijk voor iedereen. De gemeente heeft de taak om de gezondheid van haar inwoners te bevorderen (Wet publieke gezondheid). Een goede gezondheid is een belangrijke voorwaarde voor maatschappelijke participatie.

Medio 2015 is het bestuurlijk Zorghartoverleg nieuw leven ingeblazen. De GGD-Haaglanden en het Langeland ziekenhuis zijn toegetreden tot het overleg. Dit heeft een toegevoegde waarde. Afstemming tussen eerst een tweede lijn in de gezondheidszorg wordt steeds belangrijker nu we in het sociale domein de verschuiving willen maken van zwaar naar licht.

De nadruk bij Veilig Thuis Haaglanden lag in 2015 op het verkorten van wachtlijsten. Door extra inzet na de zomer zijn de wachtlijsten weggewerkt. Sinds september 2015 is er, om de efficiëntie te

vergroten, ook een lokaal team Veilig Thuis gehuisvest in Zoetermeer, het Veilig Verder Team Zoetermeer (VVTZ).

In 2015 verzorgde het Open Platform tegen Eenzaamheid (OPEZ) workshops en presentaties voor professionals en vrijwilligers om eenzaamheid beter te kunnen signaleren. Tijdens de jaarlijkse *Week tegen Eenzaamheid*, werden tal van activiteiten georganiseerd. Nieuw en een groot succes was het Diner-thuis-project. Palet Welzijn heeft in 2015 de Club Actief opgericht. Ouderen kunnen in de Club Actief ideeën voor uitjes wisselen en samen ondernemen.

Effectindicator

2.4-Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
% inwoners van 18 jaar en ouder met gevoel van eenzaamheid	2,7	2,6	2,6	Ja	Omnibusenquête
% inwoners van 18 jaar en ouder dat een goede gezondheid ervaart	66	67	69	Ja	Omnibusenquête

2.5 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking

We stimuleren een samenleving waar iedereen de gelegenheid krijgt om mee te doen, waar mensen elkaar helpen en waar de overheid niet alles regelt.

Samen met dienstverleners, zorg- en welzijnspartners is de gemeente in 2015 gestart met het ontwikkelen van laagdrempelige inloopcentra met dagbesteding, verspreid over de stad. Dit proces loopt nog. Het uiteindelijke doel is door de bundeling van activiteiten en expertise van verschillende dienstverleners het aanbod overzichtelijker en gevarieerder te maken en dicht bij mensen in de buurt te organiseren.

In 2015 werd het taakgebied onafhankelijke cliëntondersteuning onderdeel van het samenwerkingsverband ZoSamen. Hierdoor ontstond er een betere afstemming met de mantelzorgondersteuning en de ondersteuning van vrijwilligers. Inwoners die hulp nodig hebben of hulp willen geven, worden sneller geholpen.

De mantelzorgwaardering is in 2015 uitgevoerd door ZoSamen. Eind 2015 waren er bijna 1300 aanmeldingen. Er was vooral veel vraag naar de financiële waardering.

Daarnaast is in 2015 om mantelzorgers extra te ondersteunen bij hun taken, de dienstenvoucher huishoudelijke hulp geïntroduceerd. Hiermee kunnen mantelzorgers tot drie uur per week huishoudelijke hulp inkopen met een flinke korting. Meer dan 200 mantelzorgers maakten hiervan gebruik.

In de zomer van 2015 is in coproductie met een vertegenwoordiging van partners op het gebied van Zorg en Jeugd een plan gemaakt voor de wijkzorgnetwerken.

Het doel is de noodzakelijke veranderingen in het sociaal domein waar te kunnen maken en huishoudens met veel problemen sneller hulp te bieden. In 2015 zijn op die manier meer dan 80 vastgelopen cases samen met het betrokken huishouden en professionals tot een passende oplossing gebracht.

Effectindicator

2.5-Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
% vrijwilligers	27	21	23,7	Ja	Omnibusenquête
% mantelzorgers dat zich ondersteund voelt	67	70	71,8	Ja	Omnibusenquête

In 2014 gaf een uitzonderlijk hoog aantal respondenten aan vrijwilligerswerk te doen. In voorgaande jaren kwam dat steeds uit op 21%. Het resultaat in 2015 is weliswaar hoger dan het in de begroting gestelde doel, maar lager dan de uitkomst van 2014.

2.2.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015		
	U	I	Saldo
2.1 - Bevorderen opgroeiklimaat	4.988	71	-4.917
2.2 - Bevorderen zorg op maat voor jongeren	37.319	5	-37.314
2.3 - Langer zelfstandig wonen	21.674	2.380	-19.294
2.4 - Bevorderen gezondheid, veiligheid en welbevinden	1.657	0	-1.657
2.5 - Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking	9.652	116	-9.536
Totaal programma	75.290	2.572	-72.718

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen:

Ter bevordering van het opgroeiklimaat (doelstelling 2.1) zijn in 2015 uitgaven gedaan ten behoeve van de jeugdgezondheidszorg (Stichting Jeugdgezondheidszorg) en Meerpunt, het Centrum voor Jeugd en gezin.

Ter bevordering van zorg op maat voor jongeren (doelstelling 2.2) zijn de beschikbare middelen ingezet ten behoeve van achtereenvolgens het jongerenwerk en combinatiefunctionarissen en de jeugdzorg en de jeugdhulp.

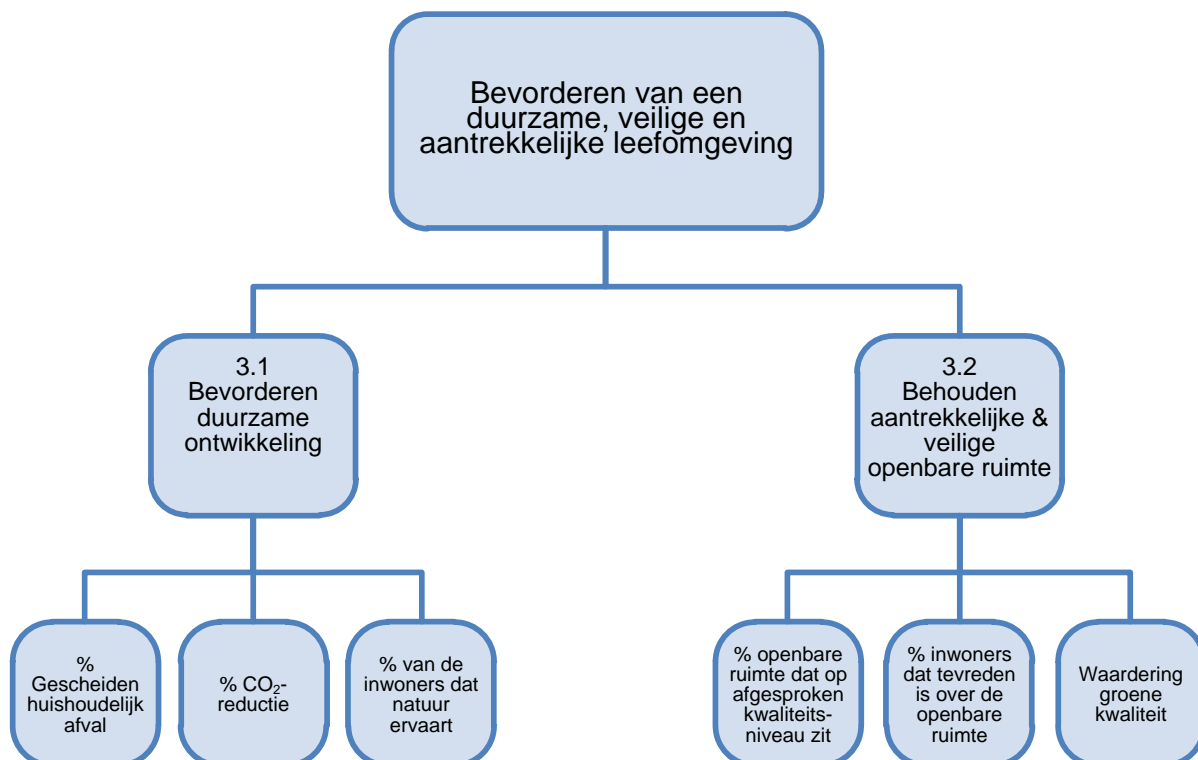
Ten behoeve van doelstelling 2.3 langer zelfstandig wonen zijn uitgaven gedaan voor seniorenwerk, gehandicapten en chronisch zieken. Daarnaast zijn uit dit budget de individuele voorzieningen WMO bekostigd.

Vanaf 2015 is het budget voor de AWBZ-zorg overgedragen door het Rijk aan de gemeente en opgenomen binnen de Wmo.

Voor het bevorderen van gezondheid, veiligheid en welbevinden (doelstelling 2.4) zijn de middelen grotendeels ingezet ten behoeve van de GGD.

Voor de doelstelling 2.5 Meedoen naar vermogen, ongeacht aard van de beperking is budget ingezet ten behoeve van de wijkregisseurs, Wijk-aan-zet, integratie en wijkactivering. Vanaf 2015 is budget overgedragen door het Rijk. Hieruit zijn o.a. de kosten van de cliëntondersteuning, mantelzorg en sociale wijkteams bekostigd.

2.3 Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen

2.3.1 Algemene doelstelling

Een toekomstgericht Zoetermeer is duurzaam en groen. Afgelopen jaar is gewerkt aan verdergaande energiebesparing, energie neutrale nieuwbouw & renovatie, een gezond leefmilieu (geluid- en luchtkwaliteit), verbetering van de biodiversiteit (flora en fauna) en een verantwoorde inzameling en verwerking van het afval(water). In het tweede kwartaal is gestart met de gescheiden inzameling van plastic, blik en drankenkartons (PBD) in de bestaande ondergrondse containers voor kunststof verpakkingsmateriaal. Daarnaast heeft een samenspraaktraject plaatsgevonden over de verbetering van de afvalscheiding.

In 2015 is in Meerzicht, Buytenwegh en de Leyens gestart met een nieuw integraal onderhoudscontract waarbij meer verantwoordelijkheden bij de aannemer zijn komen te liggen. Bovendien is er voor gekozen om niet alleen naar het beeldkwaliteitsniveau te kijken, maar ook naar het beoogde effect. Naast het dagelijks/periodiek onderhoud is veel groot onderhoud in de openbare ruimte uitgevoerd, met veel verschillende projecten in de stad.

2.3.2 De doelstellingen van dit programma

3.1 Bevorderen duurzame ontwikkeling

Zoetermeer had in 2015 de landelijke primeur. De eerste particuliere nul op de meter renovatie van Nederland is gerealiseerd in Zoetermeer. Woningbouwcorporatie De Goede Woning heeft besloten om 120 eengezinswoningen naar nul op de meter te gaan verbouwen. In Oosterheem is de verkoop gestart en in Palenstein is de locatie gegund om tientallen nieuwbouwwoningen te realiseren met nul op de meter als prestatie-eis. In 2015 is ook de eerste energiecoöperatie in Zoetermeer (Dezo) formeel van start gegaan. Dezo heeft in 2015 gelijk ook de eerste zonnecentrale gerealiseerd. Het actieplan geluid is nagenoeg afgerond. Door slechts zes woningeigenaren is een subsidieaanvraag gedaan voor geluidsmaatregelen. Alleen bij de Bleiswijkseweg is er nog een subsidieregeling in uitvoering.

Drie opties om de afvalscheiding te verbeteren zijn aan de bewoners voorgelegd. Bewoners hadden de voorkeur voor Plastic, Blik en Drankenkartons (PBD) aan huis inzamelen waarna een proef is gestart in delen van Rokkeveen en Oosterheem met deze inzamelmethodiek.

Effectindicator

3.1-Bevorderen duurzame ontwikkeling	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Scheidingspercentage huishoudelijk afval	38,3%	>2014	40,5%	Ja	www.nvrd.nl
% CO ₂ reductie	10%	12%	10%	Nee	www.co2-monitoring.nl aangevuld met www.energiebeeld.nl en www.klimaatmonitor.-databank.nl
% van de inwoners dat de natuur ervaart	84%	86%	79%	Nee	Omnibussenquête

Scheidingspercentage huishoudelijk afval

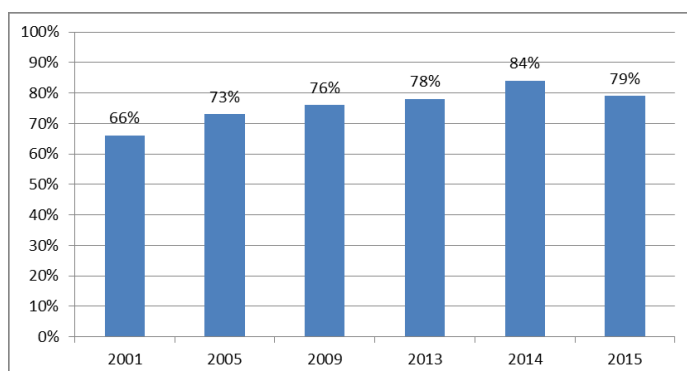
Bewoners hebben meer plastic, blik en drankkartons (PBD) aangeboden. De rekenwijze om tot het afvalscheidingspercentage te komen is verbeterd. Het restafval aangeboden door bedrijven en verenigingen is buiten de berekening gelaten én het percentage nascheiding van het grof restafval is vastgesteld middels een sorteerproef. Het afvalscheidingspercentage is 2,2% hoger dan vorig jaar, hiervan is 0,7% het resultaat van de daadwerkelijke verbetering van de afvalscheiding, 1,5% is het resultaat van de nieuwe rekenwijze.

% CO₂ reductie

Uit projectmonitoring (www.co2-monitoring.nl) blijkt dat de verwachte CO₂ reductie niet is behaald. De grootste bijdrage in de CO₂ reductie werd van een nieuwe windturbine op het Siemsterrein verwacht. In 2015 is echter gebleken dat het plaatsen van een nieuwe windturbine op het Siemsterrein niet mogelijk is. De landelijke regelgeving met betrekking tot veiligheid is dusdanig aangescherpt dat plaatsing naast de aardgasleiding niet haalbaar is. Alternatieven worden onderzocht aan de oostzijde van Zoetermeer.

% van de inwoners dat de natuur ervaart

In 2014 was er nog sprake van een significante stijging van het aantal respondenten dat de stadsnatuur in de eigen buurt ervaart. Voor 2015 blijkt dat er sprake is van een significante daling ten opzichte van 2014. Als gekeken wordt naar voorgaande jaren lijkt 2014 een uitzondering te zijn en 2015 beter in de lijn der verwachting te liggen.

Betreft alleen de jaren dat de vraag in de omnibussenquête is voorgelegd

Een uitsplitsing naar buurt laat zien dat respondenten uit de buurten Meerzicht-West, Meerzicht-Oost, de Leyens, Noordhove-West en Noordhove-Oost, Rokkeveen-West en Oosterheem-Zuid West meer dan gemiddeld in Zoetermeer de stadsnatuur in hun eigen buurt ervaren. Palenstein, Driemanspolder en Seghwaert-Zuid West laten de laagste score zien met relatief het laagste aantal respondenten dat de stadsnatuur in de eigen buurt ervaart.

3.2 Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte

De afronding van de in samenspraak tot stand te brengen Beheervisie Openbare Ruimte (BOR) vindt plaats in 2016. Op een groot aantal locaties is gestart met groot onderhoud. Zo is er in Buytenwegh, in samenspraak met bewoners, gestart met groot onderhoud gecombineerd met herinrichting, waarbij bewoners meegedacht hebben en een groot aantal plantvakken in adoptie hebben genomen. In andere delen van de stad zijn veel (kleinere) projecten afgerond. In 2015 is de samenspraak gehouden voor een aantal grote projecten zoals de Platanen Seghwaert en Park Seghwaert. Deze projecten moeten komende jaren ten uitvoer gebracht worden. Door de impact die (grote) projecten (zoals de platanen) hebben, is in de voorbereiding van dergelijke projecten veel inzet en tijd voor samenspraak nodig.

Afgelopen jaar is gebleken dat naarmate de openbare ruimte ouder wordt de veroudering en sleetsheid meer zichtbaar wordt en de risico's groter worden. Uit de gehouden inspecties zijn (grote) onderhoudsmaatregelen naar voren gekomen die vooraf niet gepland waren (o.a. fietsviaduct Panamapad over de Amerikaweg). Ook zijn voorbereidingen getroffen voor het herstel van de viaducten op het Maximaplein.

In 2015 zijn tevens diverse werkzaamheden uitgevoerd die als vernieuwend beschouwd mogen worden. Het verbeterde detectiesysteem bij de verkeerslichten Bleiswijkseweg is hier een voorbeeld van. Ook is de hoeveelheid led verlichting in de stad vergroot door het bijna volledig uitrusten van de H-structuur met ledverlichting.

Effectindicator

3.2-Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
% van de openbare ruimte dat op het afgesproken kwaliteitsniveau zit	--	85%	89%	ja	Omnibusenquête deelrapport openbare ruimte & Quick scan openbare ruimte
% inwoners dat tevreden is over de openbare ruimte	87%	≥2014	89%	ja	Omnibusenquête deelrapport openbare ruimte
Waardering bewoners groene kwaliteit	79,4%		7,3	ja	Omnibusenquête deelrapport openbare ruimte

De effectindicatoren voor de doelstelling Behouden van een aantrekkelijke en veilige openbare ruimte laten ten opzichte van voorgaande jaren een stijging zien. In voorgaande jaren is al gemeld dat het enkele jaren duurt voordat een daling in de kwaliteit zichtbaar wordt. Uit de omnibusenquête lijkt de verlaging van het onderhoudsniveau (vanaf 2011) voor het eerst zichtbaar te worden. Met name de onkruidbestrijding (op verharding/in het groen) laat ten opzichte van vorig jaar een beperkte daling zien. Opvallend is dat bij de objectieve meting (de quickscan) de openbare ruimte voor 98% voldoet aan het afgesproken kwaliteitsniveau.

Voor de effectindicator 'Waardering bewoners groene kwaliteit' is een nieuwe rekenmethode ontwikkeld. In het verleden werd het percentage berekend als afgeleide van de ruimtelijke kwaliteit. In de nieuwe rekenmethode wordt in de omnibusenquête een cijfer gevraagd voor het Regionale groen, Stads groen, wijk groen en groen in de woonomgeving. Deze cijfers worden samengevoegd in een gewogen gemiddelde. Het oude streefpercentage en het berekende cijfer zijn daardoor onderling niet vergelijkbaar. Als gevolg hiervan wordt vanaf dit moment uitgegaan van waardering in cijfers in plaats van in percentages.

2.3.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015		
	U	I	Saldo
3.1 - Bevorderen duurzame ontwikkeling	11.871	15.185	3.314
3.2 - Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte	34.745	9.832	-24.913
Totaal programma	46.616	25.017	-21.599

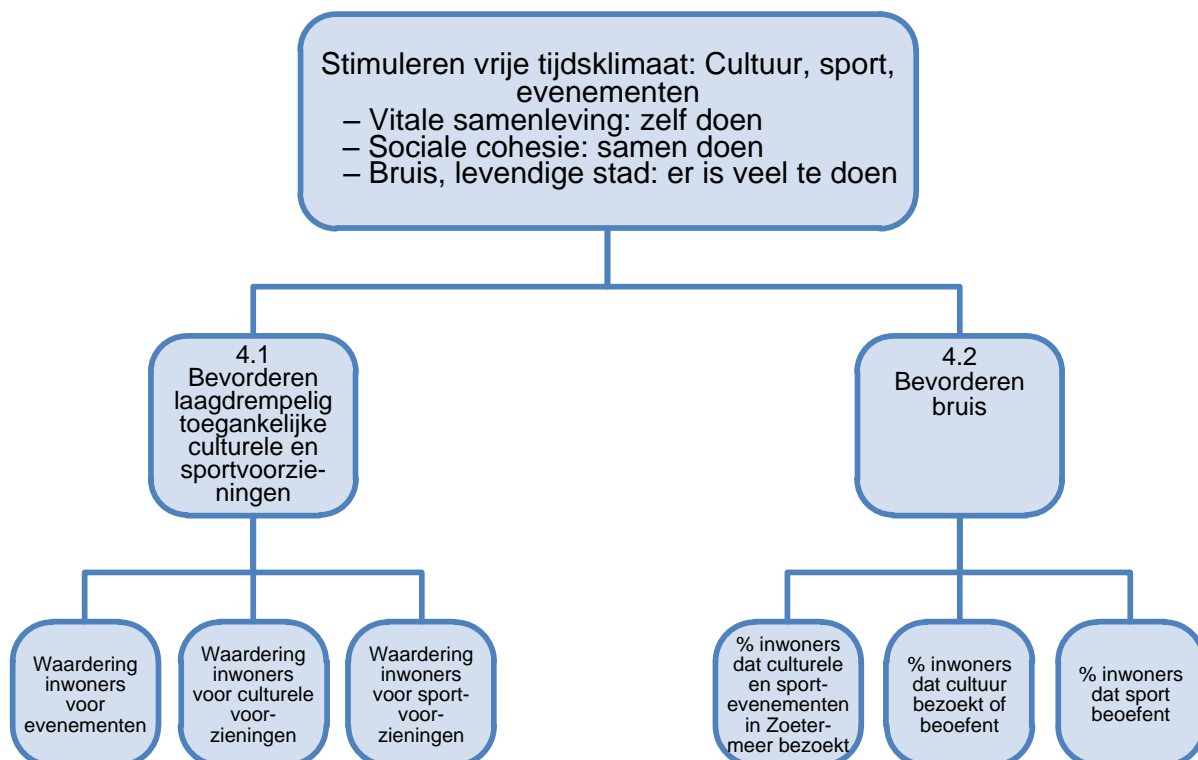
Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen:

Ter bevordering van de duurzame ontwikkeling (doelstelling 3.1) is in 2015 budget uitgegeven aan het inzamelen van afval(water) en het verbeteren van het leefmilieu (geluid- en luchtkwaliteit en verbetering biodiversiteit).

Ten aanzien van het behouden van een aantrekkelijke & veilige openbare ruimte (doelstelling 3.2) is het budget gebruikt ten behoeve van het dagelijks, periodiek en groot onderhoud van de openbare ruimte.

2.4 Programma 4 Vrije tijd

2.4.1 Algemene doelstelling

Stimuleren vrije tijdsclimaat

De vrije tijdsvoorzieningen zorgden voor welzijn, leefbaarheid en bruis voor de inwoners en bezoekers van de stad. Ook waren ze een verbindend element. Zoetermeer is daardoor een aantrekkelijke stad om in te wonen en voor bedrijven om zich te vestigen. Het terrein van vrije tijd is breed: cultuur, sport en leisure. De gemeente ziet deze disciplines niet als afgescheiden werelden. Voor al deze terreinen is belangrijk dat de basis op orde is.

De gemeente stimuleert een uitnodigend en kwalitatief goed vrije tijdsclimaat in de stad.

- Doordat inwoners zelf actief aan activiteiten konden deelnemen, draagt dit bij aan de gezondheid en vitaliteit van de inwoners. Wij stimuleren en bevorderen deze deelname.
- Doordat inwoners samen aan activiteiten deelnamen wordt de sociale cohesie in de stad versterkt. De ontmoeting door sport en cultuur is een belangrijk element.
- Doordat er met de vrije tijdsactiviteiten in de stad veel te doen is, draagt het bij aan een levendige stad.

2.4.2 De doelstellingen van dit programma

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen

Sport

De gemeente, sport-, welzijn- en onderwijsorganisaties hebben sportactiviteiten aangeboden zodat zoveel mogelijk inwoners van jong tot oud en ook mensen met een beperking konden sporten. In 2015 is de uitvoering van de zwemactiviteiten overgedragen van de gemeente naar de stichting Swim & Smile. Hiermee is een betere verbinding tussen leszwemmen, zwemverenigingen en wedstrijdzwemmen ontstaan. Daarnaast zorgt dit voor coulantere trainingstijden voor de zwemmers. Ook zijn ouders middels de zwemvergoedingsregeling gestimuleerd om hun kinderen zwemdiploma A te laten halen. Verder heeft Taverzo een nieuwe accommodatie gekregen, evenals MHCZ (Hockey). Daarnaast is in samenspraak met sportaanbieders en inwoners het sportstimuleringsbeleid geëvalueerd.

Cultuur

De culturele organisaties zijn essentieel voor bruis en beleven. In 2015 nam de Raad de Toekomstagenda cultuur aan, waarmee de stad een impuls kreeg om de basisvoorzieningen weer op orde te brengen.

Daarbij ging het voornamelijk om inhoudelijke doorontwikkeling en herhuisvesting van diverse culturele instellingen. De Bibliotheek is in transitie naar een centrum voor Lezen Informeren en Beleven, het Filmhuis kreeg een nieuw onderkomen in het Stadstheater, het Stadsmuseum wordt een geheel nieuw Living Museum in het Stadshart, het amateurtheater kreeg huisvesting aangeboden in het CKC dat daarvoor verbouwd wordt, en er werden diverse onderzoeken opgestart naar andere culturele locaties (Terra, Boerderij, Bazille).

Beeldende kunst

In 2015 werd een procesvoorstel voor samspraak bij beeldende kunst in de openbare ruimte opgesteld. Er zijn kunstwerken gerealiseerd bij winkelcentrum Rokkeveen, bij begraafplaats Hoflaan, bij de Vrije School De Vuurvogel en (door een Zoetermeerse kunstenaar) bij twee sportaccommodaties. Voorbereidingen zijn getroffen voor wijkkunstwerken bij Buytenwegh en Oosterheem en voor kunsttoepassingen bij drie Integrale Kind Centra (IKC's).

In 2015 is het onderhoud voor beeldende kunst in de openbare ruimte aanbesteed en uitgevoerd. Extra aandacht kregen de bronzen figuur van Jan Fabre en het metalen reliëf van Jan Maaskant. Ter voorbereiding op de verbouwing van het stadhuis is de gemeentelijke kunstcollectie geïnteriseerd en zijn er plannen gemaakt om ook daar kunstwerken te herplaatsen.

Groen, spelen, leren

Bewoners uit Rokkeveen, betrokken bedrijven in de omgeving, een school, een kinderopvang, zorginstellingen en wijkorganisaties hebben in het najaar samengewerkt in het ontwerpen van een 'toekomstbestendige' Balijhoeve. Het aantal deelnemers en betrokkenen is in 2015 verdubbeld.

Effectindicator

4.1-Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer voor evenementen in Zoetermeer	7,7	nulmeting	7,8	n.v.t.	Omnibusenquête
Gemiddeld rapportcijfer voor de culturele voorzieningen	7,8	nulmeting	7,8	n.v.t.	Omnibusenquête
Gemiddeld rapportcijfer voor sportvoorzieningen	6,9	nulmeting	6,7	n.v.t.	Omnibusenquête

4.2 Bevorderen bruis

Sport

Sportevenementen leveren een belangrijke bijdrage aan bruis in de stad. Ook in 2015 waren er vertrouwde Zoetermeerse (top)sportevenementen, zoals het NK Mountainbike, de Geuzenloop, 'International High Jump' en het sportgala. Ook kwamen er nieuwe evenementen bij zoals het NK paratafeltennis. Daarnaast dragen initiatieven vanuit de inwoners van Zoetermeer bij aan de bruis in de stad. Het initiatief 'discgolf' is hier een mooi voorbeeld van.

Cultuur

Om de stad op het gebied van cultuur levendiger te maken en de belangstelling voor cultuur te verankeren wil de raad investeren in programma's en toename van publiek voor cultuur. Daarom heeft de raad in 2015 besloten tot de oprichting van een Cultuurfonds samen met Fonds 1818. In het verslagjaar heeft de voorbereiding plaatsgevonden.

Erfgoed

In september 2015 vond de Open Monumentendag plaats. De dag werd georganiseerd door de gemeente en het Historisch Genootschap Oud Soetermeer. Het thema was Kunst & Ambacht. Veertien monumenten waren voor een bezoek opengesteld.

In 2015 werden verder twee historische informatieborden geplaatst.

In november verscheen een boek over de veertien archeologische monumenten van Zoetermeer.

Groen, spelen, leren

Zoetermeer heeft samen met Delft meegedaan aan het project "Groen doet Goed".

Dit project heeft als doelstelling kinderen tussen 4 en 12 jaar de natuur binnen en buiten de stad vaker laten beleven. Hiervoor zijn verschillende activiteiten georganiseerd zoals: de Westerparkdag, het Dierenvriendjespad, Op pad met de boswachter en het 50 dingen kaartje.

Evenementen

Bestaande Zoetermeerse evenementen waaronder Culinair Zoetermeer en Bevrijdingsfestival konden zich wederom verheugen in een hele grote belangstelling, evenals jonge evenementen waaronder 'Zondag in het park' en de 'Halloween Parade' die een waardevolle bijdrage leverden aan de bruis in de stad. Ook nieuwe evenementen waaronder het lokale Food Soul Festival langs de Dobbe en het nationale evenement Hockey Lovers werden positief beoordeeld door de vele bezoekers.

Effectindicator

4.2-Bevorderen bruis	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
% inwoners dat evenementen bezoekt	29%	nulmeting	42%	n.v.t.	Omnibusenquête
% inwoners dat cultuur bezoekt of beoefent	78%	nulmeting	84%	n.v.t.	Omnibusenquête
% inwoners dat sport beoefent	72%	nulmeting	75%	n.v.t.	Omnibusenquête

2.4.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015		
	U	I	Saldo
4.1 - Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorz.	28.292	11.967	-16.325
4.2 - Bevorderen bruis	4.454	333	-4.121
Totaal programma	32.746	12.300	-20.446

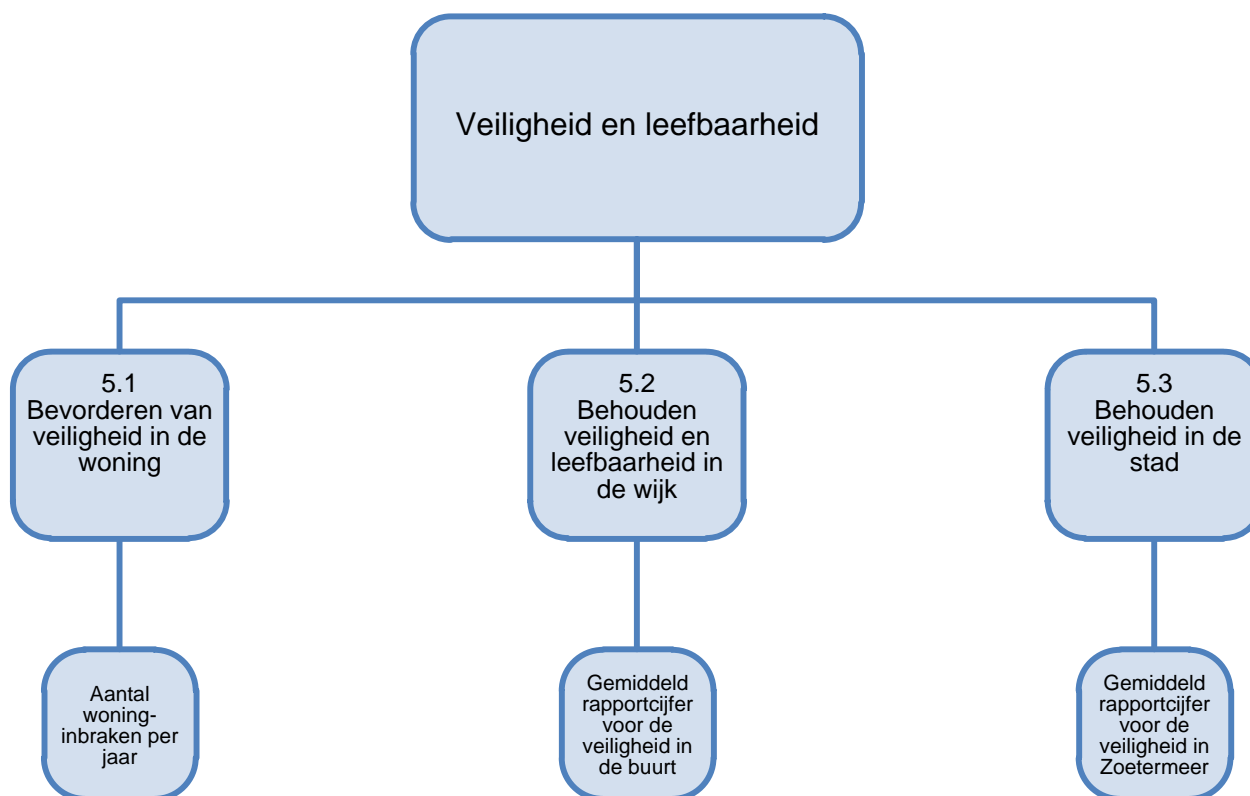
Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen:

Ter bevordering van laagdrempelig toegankelijke culturele- en sportvoorzieningen (doelstelling 4.1) is het budget in 2015 ingezet voor subsidies aan grote culturele instellingen waaronder de Bibliotheek, het Stadsmuseum, het Stadstheater en de Boerderij. Daarnaast is het budget ingezet voor de exploitatie van de sport- en welzijnsaccommodaties.

Ter bevordering van de bruis in de stad (doelstelling 4.2) is het budget ingezet voor cultuureducatie, amateurkunst en het CKC. Ook evenementen die onder andere georganiseerd zijn door Floravontuur zijn uit dit budget bekostigd. Daarnaast hebben sport- en culturele instellingen voor investeringen een beroep gedaan op het tijdelijke budget investeringsimpuls.

2.5 Programma 5 Veiligheid

2.5.1 Algemene doelstelling

Inwoners van Zoetermeer, van jong tot oud, voelen zich 24 uur per dag veilig in huis, hun wijk en in de stad. Door toezicht van zowel professionals als vrijwilligers wordt de leefbaarheid in de wijk gewaarborgd.

2.5.2 De doelstellingen van dit programma

5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Mede door de inzet van subsidieregelingen van de gemeente zijn 3.036 woningen beter beveiligd tegen inbraak. Van deze regeling is meer, dan vooraf gepland, gebruik gemaakt. Met behulp van de memo "Stand van zaken Bijdrage in de onkosten maatwerk in inbraakpreventie 2015" is de raad geïnformeerd over de budgetoverschrijding.

Het aantal woninginbraken is in 2015 gedaald. De gemeente Zoetermeer blijft samenwerken met politie en woningbouwcorporaties om het aantal woninginbraken zo beperkt mogelijk te houden. Externen factoren bepalen echter mede het aantal woninginbraken.

Effectindicator

5.1-Bevorderen van de veiligheid in de woning	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Aantal woninginbraken per jaar	554	<751	490	Ja	Politie

5.2 Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

In 2015 is de overlast in de buurt zowel preventief als actief aangepakt. Niet alleen is ingezet op het tegengaan van woonoverlast, maar ook is het [Damoclesbeleid](#) vastgesteld. Met dit beleid heeft de gemeente, samen met de diverse ketenpartners, de mogelijkheid om actief op te treden tegen hennepkwekerijen door bijvoorbeeld het sluiten van woningen waar een kwekerij is aangetroffen.

Effectindicator

5.2-Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in de buurt	7,5	7,4	7,5	Ja	Omnibusenquête

5.3 Behouden veiligheid in de stad

Jeugdgroepen en radicalisme zijn integraal en multidisciplinair aangepakt. Diverse partners vanuit strafrecht-, zorg en bestuurlijke keten hebben, onder regie van de gemeente, hierin samengewerkt. Het aantal jongeren dat deel uitmaakt van criminele en overlast gevende jeugdgroepen is gegroeid. Bij de aanpak van radicalisering is de persoonsgerichte aanpak doorontwikkeld waardoor de samenwerking tussen ketenpartners is verbeterd. Bij de preventieve projecten wordt meer aangestuurd op samenwerking met bestaande voorzieningen.

Effectindicator

5.3-Behouden veiligheid in de stad	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer voor de veiligheid in Zoetermeer	7,5	7,3	7,2	Nee	Omnibusenquête

5.4 Overige

De crisismoodopvang voor vluchtelingen in sporthal De Veur heeft gewerkt volgens het principe van de crisisorganisatie. De complexiteit en het risico van deze opvang vereiste een multidisciplinaire aanpak en een directe sturing. De crisisorganisatie is als structuur daarop ingericht en heeft goed gewerkt.

2.5.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015		
	U	I	Saldo
5.1 - Bevorderen van de veiligheid in de woning	184	104	-80
5.2 - Bevorderen /behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk	1.734	186	-1.548
5.3 - Behouden veiligheid in de stad	9.334	25	-9.309
5.4 - Overige	2.377	3	-2.374
Totaal programma	13.629	318	-13.311

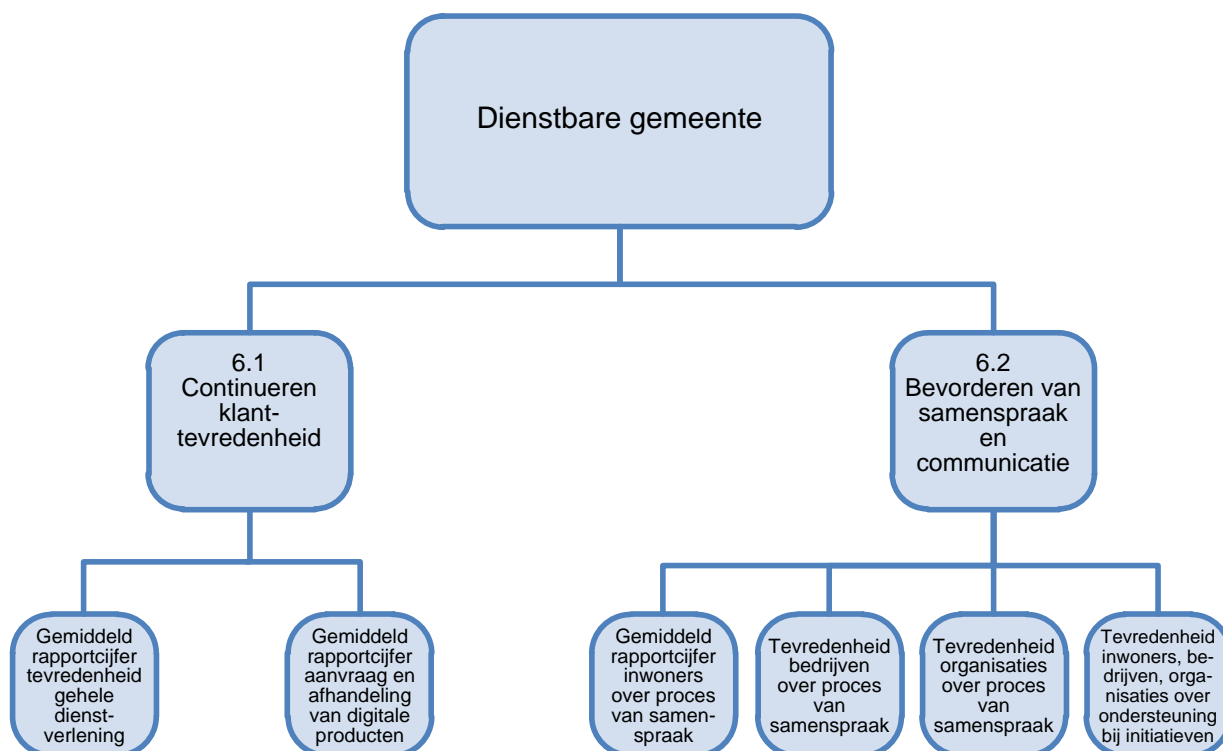
Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen:

Veruit het grootste gedeelte van het budget is naar de Veiligheidsregio Haaglanden gegaan, vanwege de deelnemersbijdrage, een bedrag van € 9 mln. Het geld is verder uitgegeven aan onder andere inbraakpreventie, flexibel cameratoezicht, Stadsmarshall, diverse participatieprojecten en voor de inzet van het Team Handhaving.

Vanuit het Ministerie van Veiligheid & Justitie is een bijdrage ontvangen voor hotspotgericht maatwerk in inbraakpreventie. Deze bijdrage is direct ingezet voor het verbeteren van hang- en sluitwerk bij woningen/complexen in hotspots. De bedragen zijn doorgesluisd naar de drie woningcorporaties. Tevens is een bijdrage ontvangen ten behoeve van inbraakpreventie door het plaatsen van beveiligingsstrips.

2.6 Programma 6 Dienstverlening en samenspraak

2.6.1 Algemene doelstelling

Dienstbare gemeente

De dienstbare gemeente betekent dat de gemeente de inwoner centraal stelt, goede dienstverlening biedt en inwoners, bedrijven en instellingen actief betreft bij beleid en projecten. De gemeente Zoetermeer wil door de manier van besturen en het betrekken van inwoners, bedrijven en (maatschappelijke) organisaties de betrokkenheid van de Zoetermeerders bij de stad vergroten en het vertrouwen voor inwoners in de lokale overheid verhogen.

2.6.2 De doelstellingen van dit programma

6.1 Continueren klanttevredenheid

Diverse processen zoals het doen van huwelijksaangiften en het verhuren van gemeentelijke sociaal-culturele accommodaties zijn vereenvoudigd. Hierdoor hoeft de burger minder vaak langs te komen om zaken te regelen. Digitale processen zijn vereenvoudigd zoals aangiften van verhuizingen en het maken van een afspraak. Medewerkers zijn opgeleid en daardoor breed inzetbaar aan de balies. Vanaf juli 2015 kunnen de openbare bekendmakingen ook ingezien worden in de Omgevingsalert app. Burgers en ondernemers worden op de hoogte gehouden van de bekendmakingen in hun buurt of de stad.

De rijksoverheid wil dat inwoners alle gemeentelijke producten en diensten digitaal kunnen aanvragen in 2017. De gemeente heeft hiervoor een plan van aanpak gemaakt. Wij hebben het proces 'klacht' Zaakgericht werken ingericht, zodat de burger zijn verzoek kan volgen. De berichtenbox van MijnOverheid is ontsloten. Dit is een digitale postbus waarin Nederlanders informatie kunnen ontvangen van landelijke en lokale overheden. Deze berichten hoeven dan niet meer per post te worden verstuurd. In 2015 zijn de technische voorbereidingen getroffen om deze ook in Zoetermeer in te zetten. Het project Digivaardigheid inwoners is van start gegaan. Doel is inwoners die niet digivaardig zijn te ondersteunen.

Effectindicator

6.1-Continueren klanttevredenheid	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer tevredenheid gehele dienstverlening	7,2	7,3	7,2	nee	Omnibusenquête
Gemiddeld rapportcijfer voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten	7,5	7,5	7,3	nee	Benchmarking Publiekszaken online

De tevredenheid over de gehele dienstverlening blijft op hetzelfde niveau als in voorgaande jaren en ligt iets onder de doelstelling. Eind 2014 is de website vernieuwd en gewijzigd in een vraaggerichte (toptaken) website. De doelstelling voor de aanvraag en afhandeling van digitale producten is niet gehaald. Uit de analyse van het klanttevredenheidsonderzoek benchmarking publiekszaken is gebleken dat formulieren niet altijd goed vindbaar zijn, niet allemaal geschikt zijn voor mobiele devices met kleine beeldschermen en de productinformatie (met name de kosten en de afhandeling) onvoldoende was. De volgende stappen zijn gezet om de website te verbeteren:

- Ongeveer tachtig procent van de formulieren was eind 2015 geschikt voor mobiele apparaten.
- De productinformatie is sterk verbeterd door teksten volgens de laatste landelijke inzichten aan te passen; daarbij zijn alle producten voorzien van een afhandelingstermijn en worden kosten duidelijker benoemd.
- De overige formulieren worden in 2016 aangepast.
- Het laatste kwartaal laat een stijging van het tevredenheidscijfer zien in de benchmark.

6.2 Bevorderen van de samenspraak

Het besturen van de stad met de Zoetermeeders is een belangrijk doel waarbij het proces samenspraak wordt toegepast. Er zijn bijeenkomsten geweest in het kader van pionieren en vernieuwen waar op innovatieve wijze gesprekken zijn gevoerd met inwoners, ondernemers en organisaties, zoals de razende reporters en pop-upstores in de binnenstad. De samenspraak bij de crisisopvang van vluchtelingen is succesvol verlopen. Rondom de actualisatie van het evenementenbeleid hebben stakeholders vanuit diverse invalshoeken mee kunnen praten. Veel van de lopende trajecten zijn inmiddels in beeld gebracht met de samenspraakkaart.

Deze [samenspraakkaart](#) is voor iedereen via de website te raadplegen.

Maatschappelijke initiatieven werden op verschillende manieren ondersteund. Inwoners kunnen hun initiatief aanmelden en tevens nagaan of er al een soortgelijk initiatief bestaat bij het loket "hulp bij burgerinitiatieven" [burgerinitiatieven-groene-golf-ambtenaar](#). De groene golf ambtenaar ondersteunt inwoners en kijkt hoe de gemeente kan helpen bij het realiseren van hun plan. [Bizkwadraat](#) is een platform waar initiatieven ondersteund worden. Hier worden ervaringen verzameld en gedeeld. De crowdfunding-site [Buurtdromen](#) is gestart. Hier kunnen inwoners een initiatief aanmelden en via crowdfunding het benodigde geld verzamelen.

Effectindicator

6.2-Bevorderen van de samenspraak	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Gemiddeld rapportcijfer inwoners over proces van samenspraak	nvt	nulmeting	5,8	nvt	Omnibusenquête
Tevredenheid bedrijven over proces van samenspraak	nvt	nulmeting	6,7	nvt	Bestand O&S
Tevredenheid organisaties over proces van samenspraak	nvt	nulmeting	nvt		Bestand O&S
Tevredenheid inwoners, bedrijven en organisaties over ondersteuning bij initiatieven	nvt	nulmeting	nvt		Selectie van focusgroepen

De nulmeting tevredenheid over de samenspraak vindt het ene jaar plaats bij bedrijven en het andere jaar bij organisaties.

Het onderzoek naar de tevredenheid inwoners, bedrijven en organisaties over ondersteuning bij initiatieven heeft niet plaatsgevonden. Eerst wordt het loket groene-golfambtenaar geëvalueerd en wordt er een overzicht gemaakt van alle maatschappelijke initiatieven.

6.3 Overige

Data in basisregistraties en applicaties moeten goed zijn beschermd om bedreigingen van buitenaf tegen te gaan. Hiervoor is geïnvesteerd in betere soft- en hardware. De netwerkinfrastructuur is verbeterd. Voor meer informatie over informatiebeveiliging zie paragraaf 4.5 Bedrijfsvoering.

2.6.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling

	Bedragen x € 1.000		
	Rekening 2015		
	U	I	Saldo
6.1 - Continueren klanttevredenheid	11.725	3.847	-7.878
6.2 - Bevorderen van de samenspraak	3.039	35	-3.004
6.3 - Overige	15.048	1.005	-14.043
Totaal programma	29.812	4.887	-24.925

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

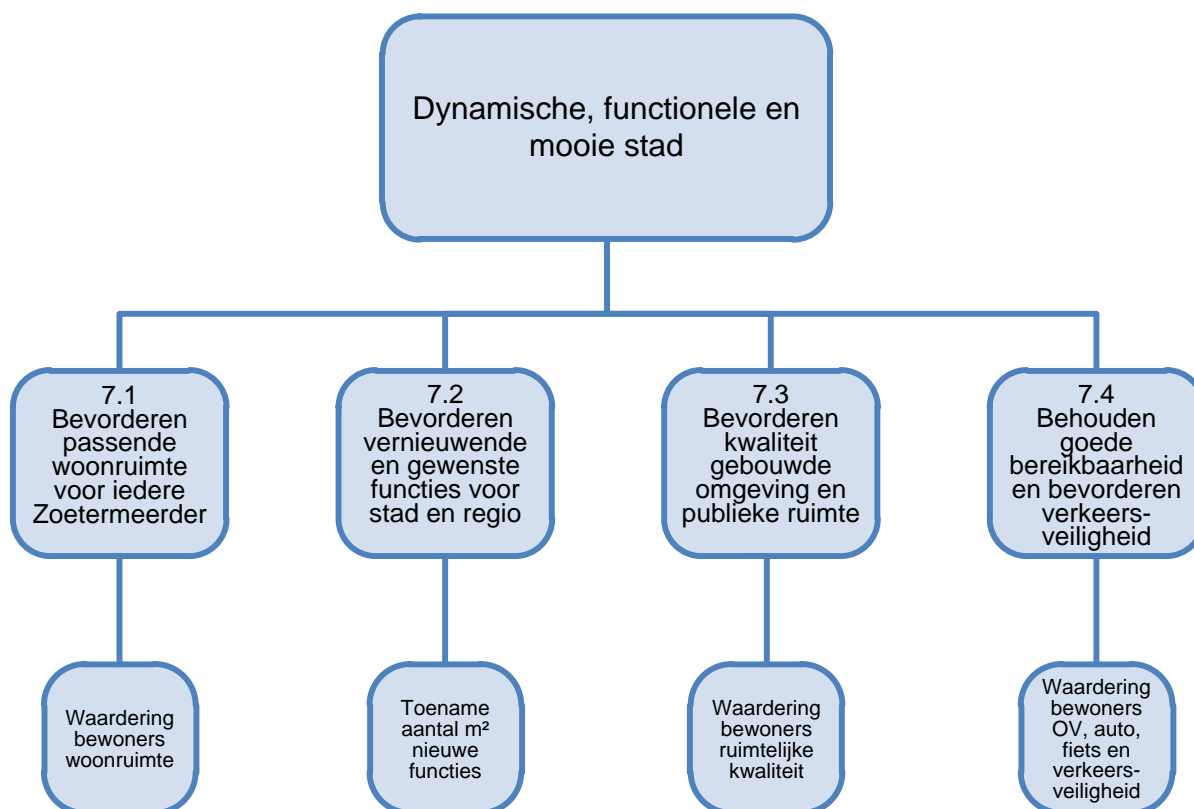
Financiën op hoofdlijnen:

Het budget voor continueren klanttevredenheid is ingezet voor baliedienstverlening inclusief wijkposten, telefonie/GCC, e-dienstverlening, basisregistratie BRP/BAG en WOZ, voorbereiding referendum en bouwvergunningen.

Het budget voor het bevorderen van de samenspraak is ingezet voor interne communicatie, communicatie bestuur-burger en aan webbeheer.

Het overige budget is besteed aan personeels- en organisatiebeleid, functioneren bestuur, concerncontrol, flankerend personeelsbeleid, informatievoorziening, juridische advisering, ict beleid en facilitaire diensten.

2.7 Programma 7 Inrichting van de stad

2.7.1 Algemene doelstelling

Een dynamische, functionele en mooie stad

Om Zoetermeer als stad aantrekkelijk te houden voor bewoners, bezoekers en bedrijven wordt met de inrichting van de stad ingezet op een goede bereikbaarheid, vernieuwende en gewenste functies, passende en hoogwaardige woonruimte en kwaliteit in de gebouwde omgeving en publieke ruimte. Het gaat om het behouden en versterken van de positie van Zoetermeer in de regio als jonge, dynamische en bereikbare stad in het groen met leefbare, veilige en prettige woonwijken. Tegelijkertijd is het streven om de balans tussen bebouwing, verkeersinfrastructuur, groen en recreatie gezond te houden.

2.7.2 De doelstellingen van dit programma

7.1 Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

Het bevorderen van passende woonruimte is een continu proces. In 2015 kreeg het op de volgende manieren vorm:

Nieuwe woonvisie

Op 8 juni 2015 heeft de gemeenteraad na een uitgebreid samenspraaktraject de nieuwe Zoetermeerse woonvisie 'Samen aan de slag op de nieuwe woningmarkt' vastgesteld. De visie legt de nadruk op het in de komende jaren versterken en toevoegen van woonkwaliteiten in de stad.

Transformatie

Het afgelopen jaar zijn de eerste transformatieprojecten in het stadscentrum gereedgekomen. Aan de Engelandlaan transformeerde de eigenaar het City House gebouw naar 55 kwalitatief hoogwaardige jongerenwoningen met een sociale huurprijs. Van de 80 te realiseren jongerenwoningen boven Clooney aan het Stadhuisplein (ook met een sociale huurprijs) zijn begin 2016 de eerste woningen opgeleverd. Naar woningen uit beide projecten is veel vraag onder jongeren. Hetzelfde geldt voor het transformatieproject van woningcorporatie De Goede Woning aan de Italiëlaan (66 jongerenwoningen). Oplevering van dit project volgt in het eerste kwartaal van 2016.

Nieuwbouw

In 2015 zijn circa 80 woningen opgeleverd in Oosterheem. In de wijk is een aantal bouwprojecten in het goedkope en middel-dure marktsegment in de verkoop gegaan en is gestart met de bouw daarvan. In Palenstein is in 2015 de bouw gestart van 64 sociale huurappartementen en 32 eengezinswoningen die de tweede fase vormen van het project Schoutenhoek. In Buytenwegh zijn in 2015 30 woningen gebouwd en opgeleverd als onderdeel van de tweede fase van het project Buytenhof Parc.

Bestuurlijke Tafel Wonen

In april 2015 werd de Bestuurlijke Tafel Wonen opgericht, als opvolger van het beleidsonderdeel Wonen van het stadsgewest Haaglanden, om ook in de regio te kunnen werken aan een voldoende kwalitatief en kwantitatief woningaanbod. Zoetermeer vervult binnen de Bestuurlijke Tafel Wonen de voorzittersrol.

Prestatieafspraken en Huisvestingsverordening

In 2015 werden ook Regionale Prestatieafspraken gesloten met de Sociale Verhuurders Haaglanden. Door af te spreken dat bij vrijkomen minimaal 85% van de zelfstandige woningen onder de liberalisatiegrens (maximale huurgrens huurtoeslag) blijft en 70% van de zelfstandige sociale huurwoningen betaalbaar (dat wil zeggen met een huur lager dan € 618 (prijspeil 1-1-2016) wordt de beschikbare voorraad betaalbare woningen zo doelmatig en rechtvaardig mogelijk benut. Dit laatste doel wordt ook gediend door de nieuwe Huisvestingsverordening Zoetermeer 2015, die op 1 juli 2015 van kracht is geworden. Hierin wordt de verdeling van het jaarlijkse aanbod aan sociale huurwoningen zo rechtvaardig mogelijk geregeld.

In 2015 is eveneens gestart met het traject naar nieuwe prestatieafspraken met de drie grote lokale corporaties, Vestia, Vidomes en De Goede Woning. Dit moet in 2016 leiden tot nieuwe prestatieafspraken.

Huisvesting vluchtelingen

Door de toenemende stroom vluchtelingen in 2015 heeft het overleg met corporaties en andere partijen om de taakstelling voor het huisvesten van vluchtelingen te halen toenemende aandacht gekregen. Vanaf medio november 2015 is ook gewerkt aan het realiseren van tijdelijke huisvesting van vergunninghouders waarbij het Gemeentelijk Zelfzorgarrangement (GZZA) wordt ingezet.

Effectindicator

7.1-Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Waardering bewoners woonruimte	8,2	7,7	8,2	ja	Omnibusenquête

Dat bewoners de woonruimte in Zoetermeer goed waarderen blijkt uit de 8,2 die zij daar gemiddeld aan geven. Nu het doel twee jaar achter elkaar ruimschoots is gehaald, zal worden bekeken of de ambitie voor de komende jaren moet worden bijgesteld.

7.2 Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

De voortgang en stand van zaken van de verschillende projecten die leiden tot vernieuwende en gewenste functies voor Zoetermeer en de regio is opgenomen in de [voortgangsrapportage projecten](#). Deze is door de raad op 7 maart 2016 vastgesteld.

Voor drie gebieden lichten we de voortgang en behaalde resultaten kort toe.

Binnenstad

Voor het Stadshart is in 2015 het uitvoeringsprogramma met Unibail-Rodamco unaniem vastgesteld door de raad. Dit betekent dat de komende jaren het openbaar gebied wordt heringericht, de arcades in de hoofdstraat worden ingevuld en een horecapaviljoen aan het Wegstapelplein wordt ontwikkeld. De zichtbare vernieuwing rond de Albert Heijn XL is eind december door de eigenaar direct gestart. Het Stadhuisplein en de RandstadRailhalte vormen de entree van de binnenstad van Zoetermeer, maar beide hebben nog niet de daarvoor benodigde uitstraling. Om deze te verbeteren, is in 2015 het project 'Stadhuisplein' opgestart. De bouw van Cadenza is gestart en er zijn in de binnenstad een aantal projecten opgestart of afgerond waarbij kantoren worden getransformeerd naar woningen, zoals vermeld onder het kopje 'Transformatie' in par. 7.1. Verder is de fietsenstalling voor de Markt demontabel gemaakt en is door ondernemers, pandeigenaren, bewoners en culturele instellingen samen met de gemeente de toekomstvisie voor de Dorpsstraat opgesteld (in 2016 is deze aangeboden aan de gemeenteraad). Het parkeerterrein bij de tempel is in 2015 vergroot ten behoeve

van meer parkeerplaatsen voor de Dorpsstraat en op het Nicolaasplein is een podium met overkapping gerealiseerd.

Bleizo

In 2015 hebben de gemeenteraden van Zoetermeer en Lansingerland ingestemd met de bedieningsovereenkomst station Bleizo en de realisatieovereenkomst Bleizo. Daarin is vastgelegd dat Zoetermeer het project Vervoersknoop Bleizo als penvoerder voor rekening en risico van de gemeenschappelijke regeling Bleizo en MRDH zal realiseren. Daarnaast is een samenwerkingsovereenkomst gesloten met ProRail. In 2015 is gestart met het omleggen van kabels en leidingen ten behoeve van de Vervoersknoop Bleizo.

Entree Zoetermeer

Het college heeft in 2015 uitgebreid onderzocht hoe op korte, middellange en lange termijn de aantrekkelijkheid van Zoetermeer aan de A12 verbeterd kan worden in combinatie met het verbeteren van de aantrekkelijkheid van het stationsgebied en de stadsboulevards. (uitvoering [motie Warmer Welkom](#) uit november 2014). In de projectaanpak zijn in het afgelopen jaar de ruimtelijke fysieke opgave en de wijze waarop met belanghebbenden het gebied kan worden opgewaarderd beschreven. Dit leidde tot een programma-aanpak voor 2016 ([Raadsessie 30 november 2015, besluit 8.g](#)).

Effectindicator

7.2-Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Toename nieuwe functies in aantal m2		? m2	? m2	*	Gemeentelijke database

* Eerder werd gekeken naar de toename van de totale woningvoorraad, de toename van m2 aan kantoren, bedrijventerreinen en voorzieningen. In deze nieuwe indicator zijn deze indicatoren gecombineerd. Omdat het begrip nieuwe functies niet goed is gedefinieerd, kan deze indicator niet goed gemeten worden. In de programmabegroting 2016 is daarom als effectindicator het aantal vastgestelde bestemmingsplannen opgenomen. De voortgangsrapportage projecten biedt wel een kwalitatief beeld van welke nieuwe functies in 2015 gerealiseerd zijn.

In 2015 zijn 351 nieuwe woningen in Zoetermeer gerealiseerd. De woningvoorraad is daardoor per einde jaar 55.378 woningen groot. De toename van het aantal m2 kantooruimte voor 2015 is nog niet bekend.

7.3 Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Voor de ontwikkeling van visies voor onder andere het Stadshart, Entree Zoetermeer, het Noordelijk plassegebied, het Buytenpark en de oude linten - Voorweg en Zegwaartseweg - zijn in 2015 actieve participatietrajecten opgezet. Veel bewoners en andere geïnteresseerden hebben deelgenomen aan workshops, werkgroepen en informatieavonden. Er is draagvlak voor de visies ontstaan en een positieve waardering voor de aanpak van de gemeente. De visie Voorweg is in januari 2016 door de gemeenteraad vastgesteld en vormt hiermee een belangrijk kader bij de herziening van het bestemmingsplan Voorweg en bij het begeleiden en toetsen van nieuwe initiatieven.

Door middel van het vaststellen van bestemmingsplannen zijn in 2015 kaders en voorwaarden gesteld voor de Meerpolder, het winkelcentrum Croesinckplein e.o. (partiële herziening Palenstein), verlenging derde baan Snowworld, de ontwikkeling van de Boerhaavelaan en het Noordelijke Bedrijventerreinen t.b.v. woonwagenlocatie Bleiswijkseweg. Het landschapsplan en het bestemmingsplan voor de Noord Aa (inclusief strandzone) hebben daarnaast vorm gekregen. Ook is gestart met de ontwikkeling van een uitvoeringsplan voor Buytenpark. Om onderdelen van de overeenkomst met Unibail-Rodamco voor de Upgrade van het Stadshart mogelijk te maken (zie ook kopje 'Binnenstad' in par. 7.2) is begonnen met de herziening van het bestemmingsplan van het gebied. Tenslotte zijn voor de implementatie van de omgevingswet en de op te stellen omgevingsvisie voorbereidende werkzaamheden uitgevoerd.

Effectindicator

7.3-Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Waardering bewoners ruimtelijke kwaliteit	76%		meting in 2016	*	Omnibussenquête

* De waardering van de ruimtelijke kwaliteit door bewoners wordt tweejaarlijks gemeten. De laatste meting was in 2014. Voor 2015 is daarom geen doel gesteld.

7.4 Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid

Om te zorgen voor een goede bereikbaarheid en het stimuleren van veiligheid in het verkeer zijn veel projecten uit de jaarschijven van het Uitvoeringsprogramma Nota Mobiliteit voorbereid en uitgevoerd. Het lijnennet en de dienstregeling van het openbaar vervoer zijn daarnaast op peil gebleven. In de stad waren in 2015 vijf wijkverkeerswerkgroepen actief. De zesde start in 2016. Er is verder geparticipeerd in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) om verkeerskundige zaken ook regionaal af te stemmen en om te zorgen voor een goede aansluiting van de verkeersinfrastructuur van Zoetermeer op die van de regio. In 2015 is ook een proefopstelling gemaakt met geluidsmaatregelen voor de Oosterheemlijn. De eerste proefopstelling leidde nog niet tot het gewenste resultaat. In overleg met omwonenden is besloten tot een tweede proefopstelling.

Effectindicator

7.4-Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Waardering bereikbaarheid auto & fiets	nvt		meting in 2016	*	Omnibussenquête
Waardering bereikbaarheid ov	7,4	7,4	7,5	Ja	OV-klantbarometer
Waardering verkeersveiligheid	6,7		meting in 2016	*	Omnibussenquête

* De waardering bereikbaarheid auto, de waardering bereikbaarheid fiets en de waardering verkeersveiligheid worden tweejaarlijks gemeten. De laatste meting was in 2014. Voor 2015 is daarom geen doel gesteld.

Reizigers beoordelen het openbaar vervoer in en om Zoetermeer met een 7,5. Het doel voor 2015 is daarmee gehaald.

7.5 Overige

De gemeentelijke vastgoedportefeuille is op te splitsen in ambtelijke huisvesting, sociaal-cultureel gemeentelijk vastgoed en commerciële en overige panden.

Op het gebied van ambtelijke huisvesting is in 2015 gestart met de aanbesteding van de renovatie en verduurzaming van het stadhuis. Voor het interieur van het nieuwe stadhuis heeft het college in december het inrichtingsontwerp vastgesteld. Daarnaast is in 2015 gestart met het omvormen van wijkposten tot gemeentelijke balies binnen multifunctionele gebouwen.

In de "Toekomstagenda Cultuur, amateurtheater en Stadsmuseum" wordt voor de huisvesting van een aantal culturele voorzieningen een perspectief neergelegd. In 2015 zijn daarvoor de plannen van deze voorzieningen onderzocht. In 2016 zullen de onderzoeken worden afgerond en tot vervolgbesluitvorming leiden.

Door huuropzeggingen kwam een deel van het sociaal-culturele gemeentelijke vastgoed vrij dat werd ingezet voor jongerenwerk, opleidingen en opvang. Voor deze ruimtes zijn deels weer nieuwe huurders gevonden.

Het belangrijkste object in de commerciële en overige portefeuille is het pand Welkom2 aan het Croesinckplein. De bezettingsgraad is op dit moment meer dan 98% en dus uitstekend te noemen.

Effectindicator

7.5-Overige	Realisatie 2014	Begroting 2015	Realisatie 2015	Doel gehaald?	Bron
Waardering vastgoed	n.v.t.	n.v.t.	n.b.	n.b.	Enquête gebruikers
Leegstand	n.v.t.	n.v.t.	circa 3%	n.v.t.	Gemeentelijke database

In 2015 stond circa 3% van het gemeentelijke vastgoed leeg. Omdat er in de begroting van 2015 geen doel was gesteld voor leegstand en de waardering van het vastgoed kan voor beide niet worden gesteld of het doel is gehaald of niet. Voor 2016 en de jaren daarna is voor leegstand <5% als doel gesteld.

2.7.3 Gerealiseerde baten, lasten en saldo per doelstelling

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015		
	U	I	Saldo
7.1 - Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder	3.692	3.016	-676
7.2 - Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio	24.456	23.221	-1.235
7.3 - Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte	1.852	18	-1.834
7.4 - Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid	6.659	1.785	-4.874
7.5 - Overige	2.898	2.136	-762
Totaal programma	39.557	30.176	-9.381

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Financiën op hoofdlijnen:

Het budget voor wonen (doelstelling 7.1) werden met name ingezet voor de exploitatielasten van startersleningen, bijdragen aan de transformatie van kantoren € 2 mln. en uitvoerings- en beleidstaken voor wonen. De uitgegeven gelden voor vernieuwing (doelstelling 7.2) hadden vooral betrekking op grondexploitaties (€ 15,6 mln.), Binnenstad (€ 3,1 mln. waarvan € 2,5 mln storting reserve) en de werkzaamheden rondom de vervoersknoop Bleizo (€ 3,4 mln.). De investeringen voor ruimtelijke ordening (doelstelling 7.3) werden voor het grootste deel gedaan voor personele inzet op het gebied van welstand, beeldkwaliteitsplannen, de structuurvisie, bestemmingsplannen en groen. De grootste uitgaven voor verkeer (doelstelling 7.4) zijn gedaan voor de uitvoering van mobiliteitsprojecten (€ 3,5 mln.), de werkzaamheden aan de verlengde Oosterheemlijn (€ 1,2 mln.), de contributie voor het mobiliteitsfonds Haaglanden € 1,1 mln. en de inzet van verkeerskundigen. De overige uitgaven (doelstelling 7.5/overige) betreffen met name de exploitatie van de vastgoedportefeuille.

2.8 Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

2.8.1 De algemene uitkering uit het Gemeentefonds

De algemene dekkingsmiddelen onderscheiden zich van andere dekkingsmiddelen doordat ze vrij aan te wenden zijn. De besteding is niet aan een bepaald programma(doel) gebonden. Zij vormen de financiële dekking van de negatieve saldi van de programma's 1 tot en met 7.

De belangrijkste algemene dekkingsmiddelen zijn:

1. De algemene uitkering uit het Gemeentefonds
2. De integratie uitkering Sociaal Domein uit het Gemeentefonds
3. Inkomsten uit de belastingen
4. Bespaarde rente uit reserves en voorzieningen

Aan algemene uitkering is in 2015 een bedrag van € 117,6 mln. ontvangen: € 117,2 mln. voor het jaar 2015 zelf en € 0,4 mln. als bijstelling van de uitkeringen over 2014 en 2013. In de algemene uitkering zijn de decentralisatie-uitkeringen en de groei (accres) opgenomen. Daarnaast zijn er actualisaties geweest van diverse maatstaven.

De integratie-uitkering Sociaal Domein bedraagt in 2015 € 58,8 miljoen.

2.8.2 Belasting

De belastingopbrengsten, afgerond € 32,6 mln, bestaan uit de OZB, de hondenbelasting, toeristenbelasting en precario. Deze middelen zijn ter dekking van de lasten op de andere programma's in de begroting.

2.8.3 Bespaarde rente uit reserves en voorzieningen

Baten uit bespaarde rente van reserves en voorzieningen zijn in de jaarrekening aan diverse posten toegerekend:

- a) De bespaarde rente over de Reserve Algemeen Dekkingsmiddel dient als structurele inkomstenpost voor de begroting
- b) De bespaarde rente over de overige reserves en voorzieningen wordt gebruikt om waar afgesproken aan reserves toe te voegen en om de voorzieningen op peil te houden
- c) De overige bespaarde rente komt ten gunste van de reserve inflatiecorrectie

Bedragen x € 1.000

	Rekening 2015		
	U	I	Saldo
Belastingen	2.377	32.634	30.257
Beleggingen	0	2.400	2.400
Algemene Uitkering	0	117.592	117.592
Integratie-uitkering Sociaal Domein	0	58.820	58.820
Overige	12.714	23.431	10.717
Totaal programma	15.091	234.877	219.786

Voor een verklaring van verschillen tussen begroting en rekening wordt verwezen naar hoofdstuk Jaarrekening/Toelichting op het overzicht van baten en lasten.

Overzicht Sociaal Domein

Samen met de partners bieden we de inwoners als gemeente een jaar de zorg en ondersteuning voor de nieuwe taken in het kader van de Wmo, Jeugdhulp en Participatiewet. De inspanningen die vooraf zijn gegaan aan de decentralisaties in het sociaal domein hebben veel opgeleverd. Er gaat veel goed en daar mogen we trots op zijn. Het college heeft zich in 2015 met name gefocust op een zo goed mogelijke continuering van bestaande zorg en het zo adequaat mogelijk inspringen op nieuwe zorgvragen. Op individueel inwonerniveau zijn de financiën daarbij nooit een belemmering geweest.

We merken steeds meer dat het nieuwe werkdomein complex is. Onze ambitie blijft dat er geen mensen tussen wal en schip vallen. De soms complexe uitvoeringspraktijk mag deze ambitie niet in de weg staan. Samen met de partners en de cliënten zijn we invulling aan het geven aan de volgende fase: het innoveren van de zorg- en ondersteuningsvoorzieningen.

In 2015 is in de tweede en derde raadsrapportage Sociaal Domein zowel inhoudelijk als financieel uitgebreide toelichting gegeven op de voortgang. Er is in 2015 veel energie gestoken in op orde krijgen van de administratie. Vaak samen met zorgaanbieders is praktisch vormgegeven aan het proces van declareren. Gedurende 2015 is hierdoor steeds beter zicht gekregen op financiële stromen en werd het beter mogelijk om prognoses te maken. Verwacht wordt dat het nog geruime tijd duurt voordat er in gemeenten een volledig betrouwbaar beeld is van de meerjarige ontwikkeling van uitgaven.

Samenvattend ontstaat voor het jaarresultaat 2015 het volgende beeld:

		Jaar rekening	Prognose 3e rapp. SD
<i>Overzicht voor- en nadelen 2015 (bedragen x € mln., V=voordeel, N=nadeel)</i>			
DOMEIN		2015	2015
Integratie-uitkering	N	0,12	0,12
Wmo-oud	V	3,82	3,33
Wmo-nieuw	V	2,78	2,03
Jeugd	N	1,34	1,40
Participatie	V	0,28	0,21
TOTAAL	V	5,42	4,05
Reeds t.g.v. begrotingssaldo gebracht (TB1)		-1,90	-/ 1,90
TOTAAL	V	3,52	2,15

Ten opzichte van de derde raadsrapportage Sociaal Domein is het jaarresultaat Sociaal Domein € 1,4 mln. voordeliger. Dit wordt vooral veroorzaakt door voordelen met betrekking tot de huishoudelijke hulp cheque, regiotaxi, woningaanpassingen, eenmalige kosten herindicaties en mantelzorgwaardering. Voor de inhoudelijke toelichting wordt verwezen naar paragraaf 5.2, programma 2 van de jaarrekening.

Voor het opvangen van financiële tegenvallers in het sociaal domein is een buffer in de brede bestemmingsreserve beschikbaar. Besluitvorming over de reikwijdte van deze buffer Sociaal Domein heeft plaatsgevonden ná het Eerste Tussenbericht. In het Eerste Tussenbericht is € 1,90 mln. van het resultaat Sociaal Domein ten gunste gebracht van het begrotingssaldo. Bij de berekening van het beroep op de buffer Sociaal Domein wordt daarom gerekend met het verschil zijnde € 3,52 mln. Op basis van het jaarresultaat wordt derhalve geen beroep op de buffer brede bestemmingsreserve Sociaal Domein gedaan.

Paragrafen

4.1 Paragraaf Lokale heffingen

Inleiding

Deze paragraaf betreft zowel de belastingen als de retributies en bestemmingsheffingen. De belangrijkste afwijkingen die zich voordoen in de jaarrekening worden toegelicht. Daarnaast worden de ontwikkelingen van de gemeentelijke woonlasten weergegeven conform de cijfers van het COELO. Tot slot wordt er een beeld neergezet van het aantal kwijtscheldingsverzoeken in 2015.

4.1.1 Gemeentelijke tarieven en heffingen

Beleidsuitgangspunten

In de heffingnota zijn de beleidslijnen voor lokale heffingen vastgesteld. Lokale heffingen worden onderscheiden in belastingen, retributies en bestemmingsheffingen. Door de gemeenten worden de volgende belastingen geheven:

OZB, hondenbelasting, parkeerbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting.

Voor de retributies en bestemmingsheffingen mag de heffing niet hoger zijn dan de kosten, die de gemeente maakt voor de geleverde diensten. Dit zijn o.a. afvalstoffenheffing, rioolheffing, marktgelden, lijkbezorging en leges. Daarnaast wordt de BIZ-bijdrage van de Dorpsstraat geheven, waarvan de opbrengst voor een specifieke doelgroep is.

Algemeen stijgingspercentage

Bij de begrotingsvaststelling 2015-2018 zijn, als gevolg van de te verwachten prijsontwikkelingen, de gemeentelijke heffingen voor het jaar 2015 met 0,65% verlaagd.

OZB

De tarieven van de *onroerende-zaakbelastingen (OZB) 2015* zijn naast een verlaging als gevolg van de inflatiecorrectie gestegen ter compensatie van de afgenomen waarde van de woningen (2%) en niet-woningen (9,35%).

Afvalstoffenheffing

De tarieven voor de *afvalstoffenheffing* zijn in 2015 verlaagd met 0,65%. Verder is ieder tarief verlaagd met € 6,60 per aansluiting, waardoor de tarieven in 2015 ruim € 8 lager zijn dan de tarieven in 2014.

Rioolheffing

De rioolheffing voor kleinverbruikers (tot 500 m³ waterverbruik) bedroeg in 2015 een vast bedrag van € 62,13 per huishouden en een percentage van 0,0206% van de WOZ-waarde. De aanslag per perceel was maximaal € 154,80.

Heffingen en belastingopbrengsten, kostendekkendheid

Prog.	Product	Heffing / Belasting	Rekening	Begroting	Rekening	Verschil rek-begr '15	
			2014	2015	2015	Bedrag	Perc.
2	662.01	Leges gehandicaptenparkeerplaatsen / -kaarten	41	53	32	-21	-40%
3	721.19	Afvalstoffenheffing	13.880	13.335	13.280	-55	0%
3	722.18	Rioolheffing grootverbruikers	0	266	250	-16	-6%
3	722.18	Rioolheffing kleinverbruikers	5.220	5.828	5.597	-231	-4%
5	002.26	Leges vergunningen bestuurlijk juridische zaken	20	23	20	-3	-13%
6	003.01	Leges publiekszaken (inclusief rijksleges)	2.209	2.266	2.253	-13	-1%
7	810.23	Leges gemeentelijke bestemmingsplannen	25	28	1	-27	-96%
1	310.15	Leges vent- en standplaatsverg. / winkeltijden	91	116	96	-20	-17%
1	310.25	Marktgelden / leges marktvergunningen	135	173	126	-47	-27%
6	820.16	Omgevingsverg.: leges bouw- en sloopverg c.a.	793	1.265	1.551	286	23%
6	820.16	Omgevingsverg.: leges kapverg. / in- en uitritten	4	8	8	0	0%
7	820.36	Leges woonvergunningen	3	3	3	0	0%
3	810.18	Leges verkeersvergunningen	3	7	4	-3	-43%
3	810.38	Parkeerbelasting	1.797	1.630	1.954	324	20%
3	810.38	Lijkbezorgingsrechten	500	789	487	-302	-38%
OAD	002.47	Onroerende zaakbelastingen	31.386	31.761	31.312	-449	-1%
OAD	002.47	Hondenbelasting	512	520	505	-15	-3%
OAD	002.47	Toeristenbelasting	243	241	271	30	12%
OAD	002.47	Precariobelasting	26	291	302	11	4%

Toelichting van de belangrijkste verschillen tussen de rekening 2015 en begroting 2015 (na wijziging):

Rioolheffing

Door een hogere leegstand (niet)-woningen zijn de baten lager.

Leges omgevingsvergunningen (bouw en sloop)

Een aantal grotere projecten heeft eerder een omgevingsvergunning aangevraagd dan ingeschat.

Parkeerbelasting

Dit verschil heeft onder andere te maken hebben met het feit dat het niet meer mogelijk is in en uit te rijden bij de garages zodat meerdere keren gebruik gemaakt kon worden van de twee/drie uur gratis parkeren.

Lijkbezorgingrechten

Het afgelopen jaar heeft er verschuiving plaatsgevonden van duurdere koopgraven naar de goedkopere algemene graven. Daarnaast hebben er meer bijzettingen plaatsgevonden in al gekochte graven. Per saldo levert dit een nadeel op.

Onroerend Zaak Belastingen

Het nadeel wordt veroorzaakt door een hogere leegstand bij de niet-woningen en een waardedaling.

4.1.2 Lokale lastendruk

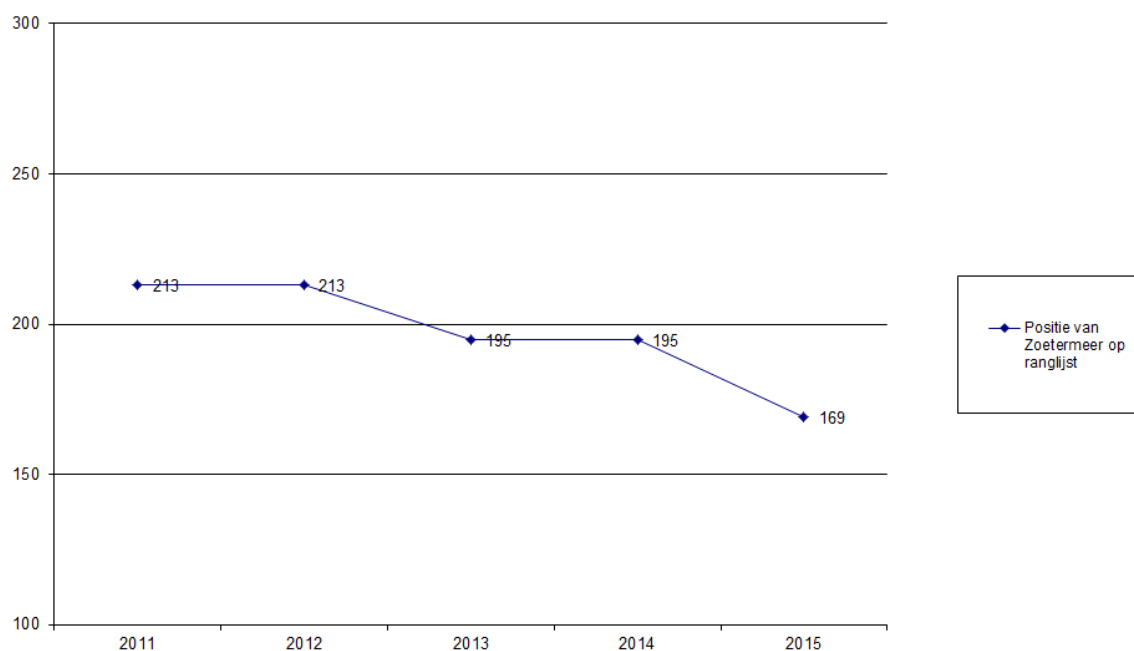
COELO-vergelijking

Jaarlijks verricht het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden (COELO) onderzoek naar de gemeentelijke woonlasten. De publicatie daarvan vindt plaats in de Atlas van de Lokale Lasten. Onder de gemeentelijke woonlasten verstaat het COELO de OZB voor de eigenaar van een woning met een voor de betreffende gemeente geldende gemiddelde waarde, plus rioolheffing en reinigingsheffing (afvalstoffenheffing) voor een meerpersoonshuishouden eventueel verminderd met een heffingskorting.

Door het COELO wordt jaarlijks een vergelijkend overzicht opgesteld van alle Nederlandse gemeenten. In dit overzicht, dat begint met de (deel)gemeente met de laagste heffingen (nr. 1) en eindigt met de (deel)gemeente met de hoogste heffingen, neemt Zoetermeer in 2015 positie 169 in. Door de lasten voor de burgers laag te houden, zoals een negatieve prijsmutatie en verlaging van de afvalstoffenheffing, is een verbetering op de ranglijst gerealiseerd.

Kleine mutaties in de tarieven leiden overigens tot grote verschuivingen in de ranglijst.

ranglijst woonlasten 2011-2015

4.1.3 Kwijtschelding gemeentelijke heffingen en belastingen

In 2015 hebben 3.681 mensen kwijtschelding aangevraagd voor gemeentelijke heffingen en belastingen. Na de toets van de aanvraag is van dit aantal 67% gehonoreerd (2.460 aanvragen). Van de 4.322 burgers die in aanmerking kwamen voor automatische kwijtschelding zijn er 2.200 (51%) door de toets van het inlichtingenbureau van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid gekomen. In totaliteit hebben 4.660 huishoudens kwijtschelding ontvangen. Het totaalbedrag aan kwijtschelding was € 1,5 miljoen, waarvan het grootste deel betrekking heeft op de afvalstoffenheffing (€ 1,1 miljoen) en een belangrijk deel op de rioolheffing (€ 0,4 miljoen). Aan hondenbelasting en ozb zijn maar hele kleine bedragen kwijtgescholden.

4.2 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Deze paragraaf geeft een overzicht van de belangrijkste financiële risico's voor de gemeente Zoetermeer. De omvang van deze risico's en de aanwezige weerstandscapaciteit bepalen of de gemeente over voldoende weerstandsvermogen beschikt.

4.2.1 Risico's

De belangrijkste risico's op peildatum eind 2015 staan hieronder.

Risico	Bedrag	Kans
Grondbedrijf		
Algemeen: Hogere investeringen***	€ 2,1 mln.	25%
Algemeen: Grondprijontwikkeling/lagere grondopbrengsten***	€ 8,3 mln.	50%
Algemeen: Formatierisico Grondbedrijf***	€ 2,1 mln.	25%
Boerhaavelaan	**	**
Derde Stationsstraat: de Watertoren	**	**
Centrum Oost*	**	**
Tekort grondexploitatie Palenstein***	€ 7,2 mln.	45%
Deelneming in Gemeenschappelijke Regeling Bleizo	€ 12,9 mln.	51%
Nutricia/Numico Rokkeveenseweg*	€ 0,4 mln.	50%
Dwarstocht: verslechtering resultaat grondexploitatie ***	€ 1,0 mln.	50%
Westelijke Entree	€ 1,0 mln.	50%
Gasfabriek ontsluitingsweg	**	**
Van Leeuwenhoeklaan	**	**
Oosterheem	**	**
Voorweg Noord	€ 0,7 mln.	68%
Katwijkerlaantrace	**	**
Snowworld-Buytenpark	**	**
Concern		
Gemeentegaranties geldleningen aan woningbouwverenigingen***	€ 6,1 mln.	1%
Planschade***	€ 0,84 mln.	25%
Leegstand verhuur	**	**
Juridische geschillen pensioen en (boven) wettelijk ww	€ 0,8 mln.	10%
Onderhoud toren stadhuis	€ 0,2 mln.	50%
Aanbesteding integraal onderhoud openbare ruimte	****	****
Gemeentegarantie eigen woningen	pm	pm

* Nieuw risico

** Om bijzondere (juridische) redenen niet vermeld/nog niet in te schatten

*** Bedrag en/of kans gewijzigd

****Afgedekt via 2% van niet te kwantificeren risico's

Opgetreden, gewijzigde en afgevoerde risico's

Ten opzichte van de in de Programmabegroting 2016-2019/Tweede Tussenbericht 2015 gemelde risico's zijn de volgende risico's gewijzigd, opgetreden of vervallen:

Risico Programmabegroting 2016-2019/Tweede Tussenbericht 2015	Mutatie bij jaarverslag	Toelichting
Algemeen: Hogere investeringen	Bedrag verlaagd van € 3,3 mln. naar € 2,1 mln.	Geactualiseerd op basis van de voortgang projecten.
Algemeen: Formatierisico	Bedrag verhoogd van € 2 mln. naar € 2,1 mln.	Geactualiseerd op basis van de voortgang projecten.
Algemeen: Grondprijontwikkeling/lagere grondopbrengsten	Bedrag verhoogd van € 5,6 mln. naar € 8,3 mln. en kans verhoogd van 25% naar 50%.	Vanwege marktomstandigheden van bedrijventerreinen zijn het risico en de kans van optreden verhoogd.
Centrum Oost	Nieuw.	Gevormd naar aanleiding van problemen in de uitvoering project.
Nutricia/Numico Rokkeveenseweg	Nieuw.	Gevormd vanwege ontwikkelingen in de planvorming.
Kwadrant & Van Tuylpark	Vervallen.	Vervallen naar aanleiding van externe taxatie.
Tekort grondexploitatie Palenstein	Bedrag verhoogd van € 6,9 mln. naar € 7,2 mln.	Geactualiseerd op basis van de voortgang in de verkopen.

Dwarstocht: verslechtering resultaat grondexploitatie	Kans verlaagd van 75% naar 50%.	Aangepast naar aanleiding van externe taxatie.
Planschade	Bedrag verhoogd van € 0,2 mln. naar € 0,84 mln. en kans verlaagd van 50% naar 25%.	Inmiddels zijn meerdere claims voor planschade ingediend.
Startersleningen	Vervallen.	Risico's voor startersleningen zijn afgedekt via de reserve startersleningen.
Gemeentegaranties geldleningen aan woningbouwverenigingen	Bedrag verlaagd van € 6,9 mln. naar € 6,1 mln.	De omvang van het risico van de geldleningen is door de lage rentestand verlaagd.

Financiële omvang risico's

De financiële consequenties van deze risico's zijn via een NARIS-simulatie in beeld gebracht. Er is een kansberekening gemaakt op de waarschijnlijkheid van het zich voordoen van bovenstaande risico's en het bedrag wat daarmee gemoeid is. Het mogelijk risico bij het grondbedrijf bedraagt € 20,1 mln. Bij het overige concern is dat € 1,0 mln.

4.2.2 Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de financiële middelen en mogelijkheden om onverwachte, niet begrote kosten te kunnen dekken. Tot de weerstandscapaciteit voor incidentele risico's worden de algemene reserves gerekend. In geval van tekortschietende algemene reserves kunnen ook de bestemmingsreserves worden aangewend. Dit betekent dan wel dat wordt afgezien van de realisatie van een bestemming of dat er zo snel mogelijk aanvullende dekkingsmaatregelen worden gezocht om de bestemmingsreserve weer beschikbaar te krijgen.

De tabel laat zien hoe de weerstandscapaciteit is opgebouwd.

Weerstandscapaciteit

Bedragen x € 1mln.

Omschrijving	Rekening 2015		
	Voor resultaat-bestemming	Resultaat-bestemming	Na resultaat-bestemming
<u>Weerstandscapaciteit</u>			
Vrij inzetbare reserve			
- stand reserve 31-12-2015	17,4		17,4
- mutaties 2016 en volgende jaren	-8,9		-8,9
Reserve inflatiecorrectie			
- stand reserve 31-12-2015	2,0		2,0
- mutaties 2016 en volgende jaren	-2,0		-2,0
Rekeningsresultaat		5,6	5,6
<i>Totaal weerstandscapaciteit excl. weerstandscapaciteit Grondbedrijf (vml. algemene dienst)</i>	8,5	5,6	14,1
<u>Weerstandscapaciteit Grondbedrijf</u>			
Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf	19,6		19,6
Reserve risico's	2,8		2,8
<i>Totaal weerstandscapaciteit Grondbedrijf</i>	22,4	0,0	22,4
<i>Totale weerstandscapaciteit</i>	30,9	5,6	36,5

4.2.3 Weerstandvermogen

De verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de waarschijnlijke risico-omvang is gedefinieerd als de ratio voor het weerstandvermogen. Als gewenste ratio voor het weerstandvermogen wordt voor het concern exclusief het Grondbedrijf "voldoende" gehanteerd. Het NAR hanteert hiervoor de bandbreedte van een ratio tussen 1,0 en 1,4. In Zoetermeer wordt de grenswaarde van 1,0 gehanteerd.

Als ratio voor het weerstandvermogen van het Grondbedrijf wordt eveneens "voldoende" als toereikend gezien. Ook hier wordt de ondergrens van 1,0 als ratio gehanteerd.

Als de ratio lager is dan 1,0 is er onvoldoende weerstandscapaciteit. Anders gesteld: de risico-omvang vermenigvuldigd met de ratio bepaalt de benodigde weerstandscapaciteit.

Bij de berekening en beoordeling van het weerstandsvermogen wordt onderscheid gemaakt tussen het concern exclusief het Grondbedrijf en het Grondbedrijf.

In de tabel is weergegeven hoe de weerstandscapaciteit van deze onderdelen is opgebouwd.

Weerstandsvermogen

Bedragen x € 1mln.

Omschrijving	Rekening 2015		
	Voor resultaat- bestemming	Resultaat- bestemming	Na resultaat- bestemming
Weerstandsvermogen excl. Grondbedrijf			
Totaal aan gekwantificeerde risico's (volgens Naris)	1,0		1,0
Norm voor niet gekwantificeerde risico's	6,5		6,5
Gewenst niveau in euro's tegen ratio 1,0	7,5		7,5
Weerstandscapaciteit excl. Grondbedrijf	8,5	5,6	14,1
<i>Overschot aan weerstandscapaciteit excl. Grondbedrijf</i>	<i>1,0</i>	<i>5,6</i>	<i>6,6</i>
Grondbedrijf			
Totaal aan risico's Grondbedrijf (volgens Naris)	20,1		20,1
Minimaal niveau in euro's tegen ratio 1,0	20,1		20,1
Weerstandscapaciteit Grondbedrijf	22,4		22,4
<i>Overschot weerstandscapaciteit Grondbedrijf o.b.v ratio 1.0</i>	<i>2,3</i>	<i>0,0</i>	<i>2,3</i>

Concern excl. Grondbedrijf

Uit het simulatiemodel met de risico's van het concern exclusief het Grondbedrijf blijkt dat de omvang van de risico's (met een zekerheid van 95%) uitkomt op een bedrag van € 1,0 mln. De omvang van de berekende risico's wordt aangevuld met 2% (voor de niet te kwantificeren risico's) van het begrotingstotaal (lasten) van de gewone dienst van de begroting, exclusief grondbedrijf. Het gaat in dit geval om de begroting 2015 en is dus inclusief de gedecentraliseerde budgetten van het sociaal domein. Gebleken is dat sommige risico's moeilijk zijn te schatten. Daarbij is het wenselijk een zekere financiële buffer aan te houden. Tussen het bekend worden van budgettaire tegenvallers en het treffen van passende maatregelen kan enige tijd bestaan. Dit kan zich voorbeeld voordoen bij de periodieke aanbesteding van onderhoud van de openbare ruimte. De beschikbare budgetten kunnen onvoldoende blijken. De budgettaire frictie die daardoor ontstaat moet kunnen worden opgevangen.

De berekende norm voor de niet gekwantificeerde risico's bedraagt € 6,5 mln. De gekwantificeerde risico-omvang komt uit op € 1 mln. De totale risico-omvang wordt dus ingeschat op € 7,5 mln. De weerstandscapaciteit (inclusief rekeningsresultaat, zie tabel) bedraagt € 14,1 mln. Het weerstandsvermogen bedraagt 1,9 en voldoet dus aan de norm.

Grondbedrijf

Een tekort (ratio < 1,0) of overschot van de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf ten opzichte van het totaal van de risico's kan leiden tot afroaming of aanvulling van de weerstandscapaciteit. Indien sprake is van een ratio > 1,2 wordt het overschot gestort in de Reserve Investeringsfonds 2030.

De omvang van de risico's is volgens de simulatie van het NARIS € 20,1 mln. Het Grondbedrijf beschikt over een weerstandscapaciteit per 31 december 2015 van € 22,4 mln. Het weerstandsvermogen is 1,11. Er is dus geen sprake van afroaming of aanvulling van weerstandscapaciteit.

4.2.4 Financiële kengetallen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) verplicht om vanaf 2015 een set financiële kengetallen op te nemen in de jaarrekening. Deze kengetallen hebben voor de raad vooral een signaleringswaarde bij het beschouwen van de financiële positie van de gemeente. Eén afzonderlijk kengetal zegt niet zo veel en moet altijd in relatie met de andere kengetallen worden gezien. Vooralsnog bestaat geen (landelijke) normering om te beoordelen wat de prestaties zijn. Op het moment dat in de toekomst bijvoorbeeld vergelijkingen mogelijk zijn met landelijk gemiddelden en de trend waarin de kengetallen zich ontwikkelen, krijgt het overzicht van deze financiële kengetallen een meerwaarde.

Voor de provincie als toezichthouder blijft een structureel, sluitende begroting het bepalende criterium.

Kengetallen

Omschrijving	Rekening	
	2014	2015
1.a Netto schuldquote	16,6%	10,2%
1.b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	11,7%	6,0%
2 Solvabiliteitsratio	67,1%	64,6%
3 Kengetal grondexploitatie	14,7%	11,6%
4 Structurele exploitatie ruimte	2,4%	3,9%
5 Belastingcapaciteit	100,8%	101,3%

De eerste vier kengetallen staan in relatie met financiële risico's met een lange termijn karakter, die een gemeente loopt. De tabel toont dat de netto schuldquotes in 2015 ten opzichte van 2014 zijn afgenomen en dat is een verbetering. De solvabiliteitsratio is enigszins gedaald.

De laatste twee kengetallen geven aan in hoeverre ruimte in de exploitatie bestaat om de financiële lange termijn risico's af te kunnen dekken. Ook de laatste twee kengetallen laten in 2015 een verbetering zien ten opzichte van 2014.

Door het ontbreken in de programmabegroting 2015 van bovenstaande kengetallen is de kolom begroting 2015 in de tabel weggelaten.

4.3 Paragraaf onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

De instandhouding van de kapitaalgoederen is in de gemeente Zoetermeer vastgelegd in beheerplannen, waarin het meerjarig onderhoudsprogramma en de daarbij behorende financiële middelen zijn opgenomen. In de beheerplannen is ook het gewenste kwaliteitsniveau van de voorziening vastgelegd. Hierna wordt per categorie ingegaan op het onderhoud van de kapitaalgoederen. De volgende categorieën worden behandeld:

- Openbare ruimte
- Riolering
- Vastgoed
- Begraafplaatsen

4.3.1 Openbare ruimte

Omschrijving beleidskader

In 2014 is een start gemaakt met de actualisatie van de Visie Openbare Ruimte en de “Basis Inrichting en Beheervisie Openbare Ruimte” (BIBOR) (november 2008). De visie wordt in 2016 geactualiseerd. In de visie worden de verschillende structurelementen omschreven met daaraan gekoppelde kwaliteitsdoelen. De benodigde financiële middelen zijn voor een periode van 10 jaar gelabeld en er wordt een doorkijk gegeven op de komende vijftig jaar.

Egalisatiereserve Groot Onderhoud Bovengronds

In 2015 is € 1,1 miljoen minder uitgegeven ten opzichte van de onderhoudsbudgetten. Dit heeft onder andere te maken met de uitgestelde werkzaamheden aan de Mandelabrug. Dit bedrag is in de egalisatiereserve gestort.

4.3.2 Riolering

Omschrijving beleidskader

Conform de Wet milieubeheer geeft de gemeente in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) (2011) aan op welke wijze zij haar wettelijke taak voor een doelmatige inzameling en transport van afvalwater wil uitvoeren. Het plan is gericht op een duurzame instandhouding van een goed werkende riolering. In 2016 wordt het GRP herijkt en onderzocht of de middelen in de voorziening toereikend zijn.

Voorziening Groot Onderhoud Ondergronds (VGO)

In 2015 is € 0,27 mln. meer uitgegeven dan begroot als gevolg van de uitvoering van uitgestelde werkzaamheden van afgelopen jaren. Deze kosten zijn ten laste de voorziening gebracht.

4.3.3 Ondergrondse inzamelmiddelen

Deze reserve is ingesteld met als doel schommelingen in de kosten van het groot onderhoud op te kunnen vangen.

4.3.4 Begraafplaatsen

Uitbreiding begraafplaats Hoflaan

In 2014 zijn de eerste werkzaamheden voor de uitbreiding van de begraafplaats Hoflaan ter plaatse van het voormalige rugbyveld gestart. In 2015 is de riolering aangelegd, de ophoging gerealiseerd, een deel van het dijklichaam aangeplant en is gestart met de herinrichting van het voorterrein.

4.3.5 Vastgoed

Omschrijving algemeen beleidskader

In de Vastgoednota (2013) zijn de diverse beheerkaders en de vastgoedstrategie op elkaar afgestemd, het gewenste kwaliteitsniveau van de voorzieningen is vastgelegd en de daarbij behorende financiële middelen zijn opgenomen.

Onderwijsaccommodaties

Omschrijving beleidskader

Het beleidskader onderwijsaccommodaties bestaat uit:

- 1 De "Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Zoetermeer". Deze is op 2 februari 2015 herzien;
- 2 Voor de korte termijn:
 - * De jaarlijkse schoolruimteverdeling
 - * Het Meerjarenperspectief lasten onderwijshuisvesting 2015-2020;
- 3 Voor de middellange termijn een Ruimtebehoefteanalyse (RBA) (jaarlijkse actualisatie);
- 4 Voor de lange termijn het Vervangingsfonds schoolgebouwen (2012). De tussentijdse herijking van het vervangingsfonds zou in 2015 plaatsvinden, maar deze is uitgesteld naar het eerste halfjaar 2016, omdat de voorbereidingstijd langer duurde dan verwacht.

Realisatie

In 2015 is het tweede IKC van Zoetermeer opgeleverd aan Willem-Alexanderplantsoen 2-2A. Er zijn nog drie IKC's in ontwikkeling.

In 2015 zou gelijktijdig met de tussentijdse herijking van het Vervangingsfonds schoolgebouwen, het Huisvestingsplan Primair onderwijs 2016-2020 aan de raad worden voorgelegd. Deze is ook uitgesteld naar de eerste helft van 2016.

Accommodaties Sociaal Cultureel, Sport en Ontspanning

Cultuur

In de "Toekomstagenda Cultuur, amateurtheater en Stadsmuseum" wordt voor een aantal culturele voorzieningen een perspectief neergelegd. Ter uitvoering van die agenda is onderzoek gestart naar de plannen voor De Boerderij voor verbouwing van het podiumcafé, de mogelijkheden van herontwikkeling van het Bazilleterrein tot plaats voor 'urban leisure and culture' en de mogelijkheid Terra structureel een locatie te geven in de Dorpsstraat. Voor het amateurtheater, het stadsmuseum en Historisch Genootschap Oud Soetermeer (HGOS) zijn huisvestingsstudies gestart c.q. gecontinueerd. In 2016 zullen de onderzoeken worden afgerond en tot vervolgbesluitvorming leiden.

Diverse jongerencentra waren verhuurd aan Stichting MOOI. Bij de aanbesteding in 2015 van het jongerenwerk is de keuze op Buurtwerk gevallen, met als gevolg dat alle verhuurde ruimtes door St. MOOI zijn opgezegd. Voor deze ruimtes zijn deels weer nieuwe huurders gevonden. Aan stichting Buurtwerk zijn twee jongerenproductiehuizen verhuurd aan het Kerkenbos en aan het Zanzibarplein.

De C. Franckrode werd volledig gehuurd door het ID College, maar kwam deels leeg. De vrijkomende ruimtes worden nu verhuurd aan onder meer Piëzo, die daartoe de Justus van Effenhove verlaat. In 2014 kwam ten gevolge van de ontwikkeling van IKC een gebouw aan het Schuitwater vrij. Dit pand is eind 2015 verkocht. De voormalige kinderopvang aan de Susannegang is na een lange periode van leegstand in 2015 verhuurd aan Fundis/de Vierstroom voor dagopvang van demente ouderen.

Sport

In 2015 heeft de oplevering plaatsgevonden van de nieuwbouw van het clubgebouw en de was- en kleedaccommodatie van MHCZ. Ook de bouw aan de Clauslaan van een sporthal en een nieuw onderkomen van Taverzo kwam in 2015 gereed. In het Buytenpark werden, vanwege de uitbreiding van de begraafplaats, drie nieuwe onderkomens opgeleverd. In 2015 is verder gewerkt aan het haalbaarheidsonderzoek naar een nieuwe turnhal. Hierover wordt in 2016 gerapporteerd.

Ambtelijke huisvesting

In 2015 is gestart met de aanbesteding van de renovatie en verduurzaming van het stadhuis. De ontvangen inschrijvingen zijn beoordeeld in december. Het college besloot in januari 2016 tot voorlopige gunning. Voor het interieur van het nieuwe stadhuis heeft het college in december het inrichtingsontwerp vastgesteld.

Het meerjarenonderhoudsplan voor de ambtelijke huisvesting is niet geheel uitgevoerd in afwachting van de nieuwe huisvestingsvisie.

De huidige wijkposten worden de komende jaren omgevormd tot zes gemeentelijke balies binnen multifunctionele gebouwen. Daarmee is in 2015 een start gemaakt door huisvesting van de wijkpost centrum in Castellum Palensteyn.

Brandweerkazerne

Geen bijzonderheden.

Gemeentelijke parkeergarages

Geen bijzonderheden.

Voorzieningen natuureducatie

Voor de stadsboerderij het Buitenbeest aan de Voorweg is de beoogde horeca-invulling niet gerealiseerd. De zoektocht naar een nieuwe exploitant is inmiddels gestart.

Overige voorzieningen

Commercieel vastgoed

Belangrijkste object in deze portefeuille is het pand Welkom2 aan het Croesinckplein. In 2014 is besloten om de strategie t.a.v. het Croesinckplein te verbreden en meer te richten op grote, maatschappelijke partners uit het domein zorg en hulpverlening. In 2015 zijn de volgende grote huurders aangetrokken: Jeugd- en Gezinshulp, Jeugdformaat en Jeugdbescherming West. Tezamen met de zittende huurders als SGZ, JGZ, GGD, Jong Perspectief, Humanitas en Impegno heeft het pand duidelijk een andere identiteit gekregen met meer samenhang tussen de huurders. De bezettingsgraad is op dit moment meer dan 98% en dus uitstekend te noemen.

Fietsenstallingen

Geen bijzonderheden.

4.3.6 Beeldende kunstobjecten

Geen bijzonderheden.

4.4 Paragraaf Financiering

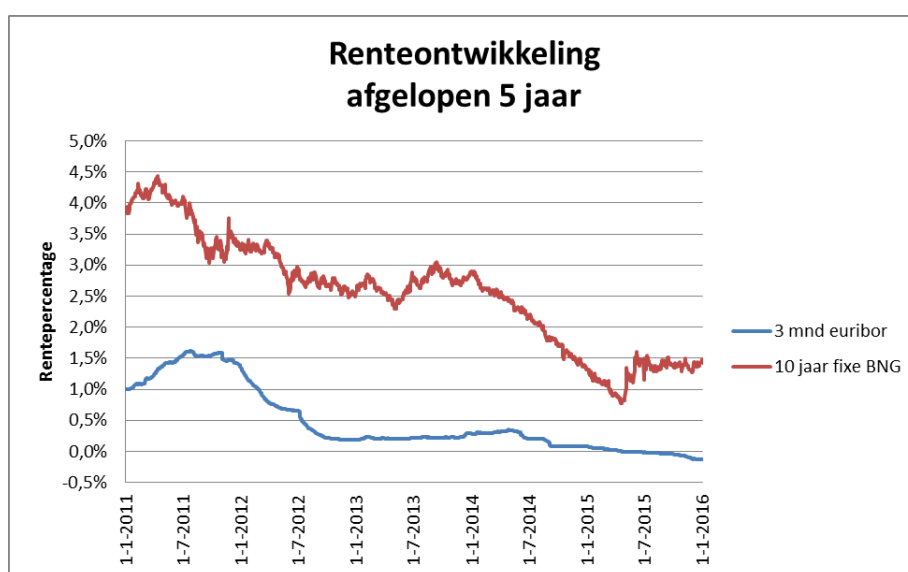
Inleiding

In het in 2009 vastgestelde Treasury handvest en Statuut zijn de kaders opgenomen waarbinnen het college de financieringsfunctie mag uitoefenen. In onderstaande paragrafen wordt ingegaan op de uitvoering van de financiering en op de ontwikkelingen in de markt en regelgeving.

4.4.1 Belangrijke ontwikkelingen

Begin maart 2015 is de ECB gestart met een omvangrijk opkoopprogramma. De ECB heeft maandelijks voor 60 miljard euro aan leningen en staatsobligaties van eurolanden bij banken in de eurozone opgekocht.

Daarnaast heeft de ECB in 2015 de Refi-rente (de rente die banken/financiële instellingen betalen aan de ECB) ongewijzigd gelaten op 0,5%. Dit heeft tot gevolg gehad dat de marktrenten verder gedaald zijn naar een nieuw historisch dieptepunt. Voor de hele korte periode waarvoor geleend wordt, was de rente eind 2015 zelfs negatief. In onderstaande tabel is de renteontwikkeling van de afgelopen 5 jaar zichtbaar gemaakt voor zowel de lange rente (10 jaar fixe; ook wel marktrente genoemd) als de korte rente (3 maands euribor).

Rentevisie

Door het rentebeleid van de ECB liepen de werkelijke renteontwikkelingen ten opzichte van de gemiddelde rentevisie van de grootbanken uiteen. De grootbanken gingen er in september 2015 nog vanuit dat de lange rente (10 jaar fixe) zou dalen met 0,2% naar 1,15% eind 2015. De feitelijke lange rente was eind 2015 gestegen naar 1,5%. Dit beeld komt niet terug bij de korte rente. Met betrekking tot de korte rente (3 maands euribor) gingen de rentevisies van de grootbanken uit van een stabiele korte rente. Feitelijk was de korte rente ook redelijk stabiel met een lichte daling vanaf de tweede helft van 2015. Eind 2015 was de korte rente gedaald naar 0,13% *negatief*.

4.4.2 Risicobeheer

Op financieringsgebied is een aantal risico's te onderkennen, zoals renterisico's, debiteurenrisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. Niet al deze risico's zijn van toepassing op de gemeente Zoetermeer. Zo heeft de gemeente Zoetermeer geen leningcontracten in vreemde valuta (valutarisico). Daarnaast zijn alle aandelen en de leningenportefeuille, die op de balans zijn geactiveerd, tegen nominale waarde gewaardeerd waardoor er ook geen koersrisico wordt gelopen. Voor 2016 en volgende jaren worden in deze risico's geen wijzigingen verwacht.

Debiteurenrisico

Voor het afdekken en beheersbaar houden van het debiteurenrisico zijn afspraken gemaakt over het inningsbeleid en de financiële dekking van oninbare debiteuren.

Renterisico

De Wet Fido is gericht op het beheersen van renterisico's. Deze beheersing krijgt vorm door wettelijke limieten voor de omvang van de netto vlottende schuld en door renteherzieningen op en herfinanciering van de vaste schuld.

Het renterisico op korte termijn wordt in beeld gebracht via de **kasgeldlimiet**. Maximaal 8,5% van het begrotingstotaal mag kort worden gefinancierd met geleend geld. Indien twee opeenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet wordt overschreden wordt dit door de provinciale toezichthouder als structureel aangemerkt en zal de toezichthouder de gemeente verplichten om maatregelen te treffen om de overschrijding teniet te doen (door bijvoorbeeld over te gaan tot financieren met lang geld). Uit onderstaande tabel komt naar voren dat zich alleen in het eerste kwartaal een overschrijding van de kasgeldlimiet heeft voorgedaan.

Over-/onderschrijding kasgeldlimiet Jaarrekening 2015 (x € 1000)

Bedragen X € 1000	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Vlottende korte schuld	43.453	30.000	16.667	13.333
Vlottende middelen	2.203	8.466	7.649	4.676
Saldo	41.250	21.534	9.018	8.658
Kasgeldlimiet	30.900	30.900	30.900	30.900
Ruimte/ tekort tov kasgeldlimiet	-10.350	9.366	21.883	22.243

Net als bij de kasgeldlimiet is de norm voor het beheersen van het budgettaire renterisico op lange termijn gerelateerd aan het begrotingstotaal. Daarmee wordt het budgettaire risico van renteherzieningen in perspectief gebracht met het totaal van een gemeentebegroting. De jaarlijks verplichte aflossingen en herzieningen mogen niet meer bedragen dan 20% van het begrotingstotaal (het begrotingstotaal is het totaal van de begrote lasten). Uit onderstaande tabel komt naar voren dat in 2015 de financiering van de vaste schuld ruim onder de **renterisiconorm** is gebleven.

Renterisiconorm (x € 1000)

		Jaarrekening 2015
1	Renteherzieningen	0
2	Aflossingen	61
3	Renterisico (1+2)	61
4	Renterisiconorm	72.707
5.a	Ruimte onder renterisiconorm	72.646
5.b	Overschrijding renterisiconorm	
<i>Berekening renterisiconorm</i>		
4a	Begrotingstotaal	363.533
4b	Percentage regeling	20%
4a x 4b	Renterisiconorm begrotingsjaar	72.707

Kredietrisico

Als gevolg van het invoeren van het schatkistbankieren moeten eventuele tijdelijk overtollige kasmiddelen, boven een bedrag van € 2,7 mln., gestald worden bij het rijk. Aangezien wij in 2015 geen uitgezette langlopende leningen meer hebben is het kredietrisico (het risico dat uitgezette gelden niet meer terugkomen) zeer beperkt geworden. Het deel dat niet bij het rijk gestald moet worden staat op de rekening van de huisbankier die het kenmerk heeft van een systeembank. Hierdoor kan het kredietrisico als te verwaarlozen worden beschouwd.

4.4.3 Renteresultaat

Het renteresultaat 2015 is uitgekomen op ruim € 3,6 mln. positief. Het positieve resultaat wordt voor het belangrijkste deel veroorzaakt door lagere rentekosten eigen vermogen en het rentevoordeel op kortlopende leningen. In de rekening is € 3,0 mln. van dit renteresultaat conform begroting (€ 2,3 mln.) en melding bij het Eerste Tussenbericht (€ 0,7 mln.) ten gunste van de exploitatie gebracht. Het resterende deel is volgens de door de raad vastgestelde spelregels gestort in de Rente-egaliseringsreserve. Als gevolg van deze storting komt de stand van de Rente-egaliseringsreserve eind 2015 € 0,6 mln. hoger uit dan de door de raad vastgestelde maximale hoogte van € 4,8 mln. Van deze € 0,6 mln. was bij het Tweede tussenbericht reeds € 0,3 mln. gemeld. In de rekening is, conform de door de raad vastgestelde spelregels, de overloop van € 0,6 mln. uit de Rente-egaliseringsreserve onttrokken en gestort in de Vrij inzetbare reserve.

4.5 Paragraaf Bedrijfsvoering

Inleiding

Visie op de organisatie, visie op de bedrijfsvoering

In 2011 is de visie Oog voor de toekomst vastgesteld. Deze visie is nog steeds actueel. Centraal daarbij staat samen werken aan de opgaven van de stad, omgevingsbewust, resultaatgericht en flexibel werken. Dit vraagt breder dan je eigen afdeling of functie te kijken als medewerker. Je onderdeel weten van een groter geheel. Onze organisatie streeft er voortdurend naar om zo de dienstverlening kwalitatief te verbeteren, goed aansluitend op de vraag uit de stad en vanuit de wens om de kracht van de lokale gemeenschap te versterken. Een goede bedrijfsvoering hoort daarbij en moet daarop gericht zijn. De gemeente wil verder werken vanuit de bedoeling. Wat is dat en wat betekent dat in relatie tot de bedrijfsvoering? Wanneer de bedoeling voorop staat in de manier van werken dan horen regels en procedures daaraan ondersteunend te zijn. Regels en procedures zijn nodig maar zijn nooit een doel op zich. We geven de ruimte en het vertrouwen aan de professionals dat de klant en zijn/haar specifieke situatie voorop kan worden gesteld. Dit vraagt van de organisatie en de bedrijfsvoering om steeds alert te zijn of werkzaamheden slimmer en/of goedkoper kunnen en met minder voorgeschreven regels en procedures.

In 2015 is in lijn met deze visie gewerkt aan de verdere organisatie-ontwikkeling en is op verschillende terreinen en aspecten van bedrijfsvoering het nodige gedaan. De bereikte resultaten op de belangrijkste thema's leest u hieronder. Verder informeren wij u over aan de bedrijfsvoering gerelateerde onderwerpen waarvan is afgesproken de raad en de toezichthouder via de P&C cyclus op de hoogte te houden (213a-onderzoek, rechtmatigheid, medebewindtaken en Suwinet).

4.5.1 Organisatieontwikkelingen

Organisatie ontwikkeling

Belangrijke uitgangspunten bij de organisatieontwikkeling zijn, naast bovengenoemde visie, durven experimenteren en hiervan leren (lerende organisatie). Dit gebeurt op allerlei plekken in de organisatie. In 2015 zijn breed in de organisatie activiteiten ondernomen in het kader van de organisatieontwikkeling. Concrete activiteiten waren:

- Het traject Zoetermeer pioniert en vernieuwt. Aan de hand van een (concept) inhoudelijke visie op de opgaven in de stad hebben in de organisatie en daarbuiten gesprekken plaats gevonden. Medewerkers zijn als razende reporters de stad ingetrokken om met inwoners te praten over Zoetermeer. In oktober vond de week van pionieren en vernieuwen plaats waarin medewerkers met de stad allerlei activiteiten organiseerden om de verbinding te versterken en samen te zoeken naar nieuwe mogelijkheden. Dit leverde veel positieve energie, contacten en goede ideeën op. Anderzijds zijn er ook leerpunten, bijvoorbeeld als het gaat om het bestuurlijke traject en de aanhaking van de politiek.
- Inspirerende lezingen, bijvoorbeeld van bestuurskundige Paul 't Hart tijdens het DEELL festival¹ en van Marius Buiting (directeur Nederlandse vereniging van Toezichthouders) over werken vanuit de bedoeling.
- Het MT heeft een leiderschapsprogramma gevolgd gericht op het inspireren, betrekken en coachen van medewerkers. De teammanagers hebben in een platform kennis en ervaringen uitgewisseld. Ook in hun leiderschap wordt geïnvesteerd. Voor de medewerkers, in eerste instantie in het sociaal domein, is het programma Vakmanschap ontwikkeld en van start gegaan.

Naast deze activiteiten zijn er concrete resultaten bereikt in diverse langlopende projecten die een belangrijke bijdrage leveren aan de organisatieontwikkeling. Te weten:

- Samenspraak/omgevingsbewust werken
- Continue verbeteren en zaakgericht werken
- Het talentenbureau/arbeidsmobiliteit
- Het nieuwe werken/renovatie stadhuis

Hieronder staan de in deze projecten bereikte resultaten in 2015.

Samenspraak

Begin 2015 is door een extern adviseur onderzoek gedaan naar de werkbaarheid van de Kadernota Samenspraak. In mei is zijn rapport 'Verduidelijken, verbeteren, vaart maken' verschenen en besproken in de gemeenteraad (Raadsbesluit verheldering toepassing Kadernota Samenspraak,

¹ Via Deell geven professionals uit tientallen organisaties elkaar workshops over werk gerelateerde onderwerpen. Geen 'professionele' trainers, maar bevlogen medewerkers die hun kennis delen met collega's. Én met mensen buiten de organisatie.

2015-000457). Dit heeft een aantal verbeterpunten rondom samenspraak opgeleverd waarvan een deel inmiddels is uitgewerkt.

Daarnaast zijn in 2015 instrumenten voor samenspraak ontwikkeld, zoals de samenspraakwijzer, de samenspraakkaart en de samenspraakverordening. Ook zijn er drie aanjagers (2 fte) aangesteld, die zowel bewoners, bedrijfsleven, maatschappelijk middenveld, als eigen organisatie ondersteunen bij het verhogen van de kwaliteit van samenspraak.

Continu verbeteren

In 2015 zijn negen processen volgens de methode van Continu verbeteren onder de loep genomen waaronder vergunningverleningsprocessen, proces huwelijksaanvraag, inkomstenverklaringen en verhuur accommodaties. In elk proces heeft dat voor de klant merkbare voordelen opgeleverd, zoals

- Betere informatievoorziening door aanpassing van de website, afstemming met het Gemeentelijk Informatie Punt of digitalisering van de aanvraag.
- Snellere afhandeling door het verwijderen van overbodige processtappen of controlemomenten.
- Snellere afhandeling door een verdergaande digitalisering van het proces.

Zaakgericht werken

Zaakgericht werken is een procesgeoriënteerde manier van werken. Een zaakgericht proces geeft inwoners en de eigen organisatie inzicht in de status van hun aanvraag, ongeacht welke afdelingen werken aan de aanvraag. Bij het project waren de betrokken medewerkers te veel over de organisatie verspreid waardoor slagkracht verloren ging en door de technische inrichting de status niet altijd te volgen was. Het project Zaakgericht Werken is met een herstart begonnen waarbij een generieke inrichting en een versnelling van de inrichting van processen het uitgangspunt zijn. Het traject richt zich nu op maximale ondersteuning van de processen met een minimale inrichting zodat meer daadkracht mogelijk is. Hierdoor worden er een aantal organisatorische wijzigingen doorgevoerd.

Talentedbureau

In 2015 is de tweejarige pilot Talentedbureau gestart. Het overkoepelende doel is dat de medewerkers van de gemeente Zoetermeer arbeidsvitaal (flexibel, wendbaar) blijven. Het eerste jaar is het Talentedbureau gestart met talentontwikkeling voor de medewerkers die op basis van boventaligheid een andere baan zoeken. Hiervoor is een zorgvuldig Van-Werk-Naar-Werk traject ingericht. Met deze begeleiding hebben inmiddels circa 20 medewerkers een nieuwe uitdaging gevonden op basis van hun specifieke talenten en kwaliteiten. Daarnaast ontwikkelt het Talentedbureau samen met medewerkers uit de organisatie producten die helpen het talenten gedachtengoed te verspreiden en vorm te geven in de praktijk.

Het Nieuwe Werken (HNW) / renovatie stadhuis

In 2015 zijn belangrijke stappen gezet op weg naar een gerenoveerd en verkleind stadhuis (medio 2017) waarin de organisatie wordt geïnspireerd om samen te werken volgens de beschreven visie, in verbinding met de stad. Het Nieuwe Werken in een gerenoveerd Stadhuis zal naar verwachting als katalysator werken voor de organisatieontwikkeling.

Het huisvestingsconcept is begin 2015 vastgesteld. Het huisvestingsconcept is vervolgens gebruikt voor de nadere uitwerking van de inrichting naar een ruimtelijk functioneel en technisch programma van eisen met een definitief inrichtingsontwerp. Met dit programma is daarna medio 2015 gestart met de aanbestedingsprocedure voor een aannemer voor de renovatie van het Stadhuis. Op 5 februari 2016 zijn de contracten getekend met de aannemer voor de renovatie van het Stadhuis.

Het traject van huisvestingsconcept naar een definitief inrichtingsontwerp is met inspraak van de organisatie, politiek bestuurlijk, centrum LIB en de inwoners van Zoetermeer vormgegeven. Hiervoor zijn gebruikersgroepen ingericht. Er hebben ruim 350 medewerkers en belanghebbenden in 38 bijeenkomsten input gegeven.

Verder zijn in de bedrijfsvoering de volgende belangrijke en in de programmabegroting 2015 genoemde ontwikkelingen gerealiseerd in 2015.

Strategische personeelsplanning

In 2015 is een begin gemaakt met een strategisch personeelsplan op concernniveau. Strategische personeelsplanning is een belangrijk HR-instrument omdat het de verschillen tussen ons huidige personeelsbestand en de gewenste toekomstige samenstelling daarvan in kaart brengt. Een goed

concernbreed personeelsplan helpt de continuïteit van onze organisatie te waarborgen. In 2016 wordt hier vervolg aan gegeven.

Inhuur derden

In 2015 is een bedrag ad € 12,3 miljoen besteed aan extern personeel. In 2014 en 2013 was dit respectievelijk € 8,7 mln en € 6,9 mln. De stijging is vanwege de drie decentralisaties en de aanvang van grote infrastructurele projecten zoals de Vervoersknoop Bleizo. De lasten van extern personeel op de overige taakvelden van de gemeente zijn vrijwel ongewijzigd gebleven ten opzichte van vorig jaar. Van de € 12,3 mln. heeft € 7,5 mln. (61%) betrekking op het Sociale Domein.

Hier worden de extra werkzaamheden die de crisis met zich meebrengt (meer bemiddeling in schuldhulpverlening en het aantal bijstandsgerechtigden) bewust met extern personeel opgevangen. De hiervoor beschikbare middelen hebben namelijk ook een tijdelijk karakter.

Bovendien is 2015 een jaar met een piek aan werkzaamheden als gevolg van de decentralisaties (zoals de invoering van de kostendelersnorm, herindicering HH1 en tijdelijk vervanging WMO consulenten ten behoeve van de herindicering AWBZ). Deze piek aan werkzaamheden is opgevangen door tijdelijk op te schalen met extern personeel.

Daarnaast wordt personeel van derden ingezet bij niet gangbare ruimtelijke fysieke projecten zoals de aanleg van de Vervoersknoop Bleizo en de gebiedsontwikkeling Binnenstad. De inzet van extern personeel voor deze projecten is noodzakelijk vanwege benodigde specialistische kennis die niet zelf in huis is.

In de praktijk zijn er vijf redenen om in te huren:

- Flexibiliteit: om pieken en dalen in de hoeveelheid werk op te vangen.
- Specialistische kennis: ad hoc nodig voor de specifieke werkzaamheden.
- Tijdelijke werkzaamheden: het budget is tijdelijk beschikbaar.
- Onafhankelijke oordeelsvorming: voorgeschreven of gevraagd door college/raad.
- Efficiency: tegen dezelfde kosten is het in bepaalde gevallen eenvoudiger om met ingehuurd krachten te werken.

Website

In december 2014 is de vernieuwde website in gebruik genomen. De website is gewijzigd in een vraaggerichte (toptaken) website, die afgestemd is op de behoeften van inwoners, ondernemers en instellingen. Veel gebruikte onderdelen, zoals een afspraak maken voor een identiteitsbewijs, staan direct op de homepage. Uit resultaten van klanttevredenheidsonderzoek is gebleken dat formulieren niet altijd goed vindbaar waren en niet allemaal geschikt waren voor mobiele devices met kleine beeldschermen. De productinformatie (met name de kosten en afhandeling) was onvoldoende. Inmiddels is in 2015 80% van de formulieren geschikt gemaakt voor mobiele apparaten. De productinformatie is sterk verbeterd door teksten volgens de laatste landelijke inzichten aan te passen. Uit de benchmark blijkt dat in het laatste kwartaal 2015 het tevredenheidscijfer is gestegen.

Privacy

In 2015 is een privacyfunctionaris aangesteld. Deze adviseert gemeentebreed. De doelstelling 'het privacy bewustzijn in het DNA van de medewerkers te krijgen' in het privacybeleid is verder uitgewerkt. Er zijn cursussen gegeven. De privacyfunctionaris is in diverse werkoverleggen aangeschoven om over het onderwerp te praten en gestart is met het doornemen van werkprocessen op privacy elementen. De inzageverzoeken en klachten op het gebied van privacy worden centraal volgens een eenduidige werkwijze afgehandeld. Verder is de gemeente klaar gemaakt voor de invoering van de meldplicht datalekken die per 1 januari 2016 van kracht is. En er is een privacy statement onder mailberichten geplaatst.

E-facturering

E-facturering is in 2015 (landelijk) nog niet van de grond gekomen. Vanaf 1 februari 2016 is een Zoetermeerse wethouder één van de ambassadeurs van e-facturering en lid van de Ronde Tafel e-Facturering waaraan naast de Rijksoverheid onder meer ook werkgeversorganisatie VNO-NCW en de VNG deelnemen. De komende tijd zal met de grootste leveranciers gesproken worden over e-facturering en zal e-facturering ook in de inkoopvoorwaarden van Zoetermeer worden opgenomen.

Informatiebeveiliging

In 2015 is een nieuw thuiswerkenportaal geïntroduceerd. Daarnaast is software aangeschaft om mobiele apparatuur beter te kunnen beveiligen en meer functionaliteit toe te voegen. De implementatie heeft in 2015 plaatsgevonden, de uitrol volgt in de loop van 2016. De aanbesteding van de netwerkinfrastructuur inclusief firewall is in 2015 afgerond. De apparatuur staat fysiek op het stadhuis maar wordt 24x7 gemonitord door onze externe partner. De dienst zet in op flexibiliteit, hoge beschikbaarheid en veiligheid. De firewalldienst biedt meer mogelijkheden om kwaadwillenden te detecteren of te stoppen voordat er schade wordt aangericht.

Hieronder staan tot slot de aan de bedrijfsvoering gerelateerde onderwerpen waarvan is afgesproken de raad en de toezichthouder via de P&C cyclus op de hoogte te houden.

Doorlichting onderzoeken college (o.g.v. art.213a GW)

In het eerste half jaar van 2015 is het onderzoek 'Opdrachtgeverschap richting Omgevingsdienst Haaglanden' uitgevoerd. Het rapport van een extern onderzoeksbureau is begin juli samen met de collegereactie aan de raad aangeboden. Onderdeel van het advies van de onderzoekers was een Handreiking professioneel opdrachtgeverschap. Deze generieke handreiking geeft een verdieping op het onderscheid tussen de rollen van de gemeente als eigenaar en die van opdrachtgever. In de geactualiseerde Kadernota Verbonden partijen (ter besluitvorming aangeboden aan de raad in december 2015) is een verwijzing/link naar de handreiking opgenomen.

Bij het effectueren van de aanbevelingen is Zoetermeer ook afhankelijk van de overige deelnemers aan Omgevingsdienst Haaglanden (ODH).

De deelnemers aan ODH hebben aangegeven dat zij het belangrijk vinden dat er een evaluatie komt op de onderlinge samenwerking en de wederzijdse tevredenheid over die samenwerking. Op basis van de uitkomsten kan worden gezien hoe de dienstverlening, besturing en transparantie verder verbeterd kan worden.

Inmiddels is een onderzoeksopzet voorbereid en indien daar positief op wordt beslist, zal een extern bureau worden ingeschakeld voor het uitvoeren van de evaluatie. Het onderzoeksrapport Opdrachtgeverschap richting ODH biedt aanknopingspunten voor de evaluatie. Vanuit Zoetermeer zal daarom het voorstel zijn om het rapport bij de evaluatie te betrekken.

In het tweede half jaar 2015 heeft het onderzoek 'Onderwijshuisvestingbeleid en het vervangingsfonds schoolgebouwen' plaatsgevonden. Dit onderzoek is gekoppeld aan het traject Integraal huisvestingplan 2016-2020 en herijking vervangingsfonds. Het rapport (eind februari / begin maart 2016), en de collegereactie daarop, zal tegelijk met de raadstukken van dit traject in april 2016 worden aangeboden aan de raad.

4.5.2 Rechtmatigheid

Begrotingsonrechtmatigheid

Overschrijdingen op programmaniveau en kapitaalskredieten worden betrokken bij de beoordeling van eventuele begrotingsonrechtmatigheden door de accountant in het kader van de controle op de jaarrekening 2015. Er zijn in de jaarrekening geen overschrijdingen van lasten op programmaniveau van meer dan € 100.000 en er zijn geen overschrijdingen van meer dan € 100.000 op reserves en kapitaalskredieten die meetellen in het oordeel van de accountant.

Vaste activa

De grondexploitatie Culturele As is afgesloten. De Culturele As was een verliesgevend project waar een voorziening voor was getroffen. Deze voorziening valt vrij. Er zijn echter nog enkele werkzaamheden die afgerond worden (Vuurtorenplein, Nicolaasplein en Dorpstraat 12). Nu de Culturele As is afgesloten, worden de resterende werkzaamheden tijdelijk geplaatst onder de materiële vaste activa. Hierdoor lijkt er een overschrijding op de geïnvesteerde activa, dit is een verschuiving binnen de balans. Per saldo resteert een boekwaarde van € 900.000.

Inkooprechtmatigheid

Er is in 2015 een verdiepend onderzoek naar inkooprechtmatigheid uitgevoerd.

Door de accountant is een steekproef getrokken om een gegevensgerichte verbijzonderde interne controle uit te voeren voor aanbestedingen, betalingen en inkoop over 2015. De getrokken steekproef

vertegenwoordigt een bedrag van € 56 mln. In totaal is 59% van de facturen inhoudelijk door de Verbijzonderde Interne Controle beoordeeld op het aspect aanbestedingsrechtmatigheid. Deze facturen vertegenwoordigen een bedrag van ruim € 52,5 mln. (94% van het totaal van de steekproef).

Het doel van de verbijzonderde controle was erop gericht om vast te stellen of de Europese Aanbestedingsregels goed zijn toegepast; met andere woorden om vast te stellen of een contract dat Europees moest worden aanbesteed ook die Europese procedure heeft doorlopen.

Uit het onderzoek komt naar voren dat er geen facturen zijn waarvoor, vergeleken met eerdere meldingen in jaarrekeningen, onterecht geen Europese procedure is gevolgd. In een enkel geval is niet volledig voldaan aan de juiste/volledige vastlegging van procesinformatie van het aanbestedingstraject of zijn die gegevens niet meer volledig te achterhalen. De posten waarvoor de niet volledige vastlegging heeft plaatsgevonden betreffen drie contracten met daaronder elf facturen met een totaalbedrag van afgerond € 1,2 mln.

Rechtmatigheid sociaal domein

Zowel regionaal (H10 en H6) als vanuit de gemeente Zoetermeer zijn er gedurende 2015 diverse maatregelen genomen om de lasten (en baten) op gebied van de nieuwe taken in het sociaal domein conform eisen van wet- en regelgeving goed in de jaarverslagstukken te verantwoorden. Dit is gebeurd in samenwerking met zorgaanbieders en accountants. In de [Tweede](#) en [Derde](#) rapportage Sociaal Domein en een separaat [raadsmemo](#) is op het thema controle en verantwoording een nadere toelichting gegeven.

Hierna treft u ons beeld op de rechtmatigheid en betrouwbaarheid met betrekking tot de onderdelen Jeugd en Wmo-nieuw.

Betrouwbaarheid/ rechtmatigheid ingekochte Jeugd en WMO nieuw

De verantwoording in de jaarrekening 2015 (ongeveer € 30 mln.) is tot stand gekomen op basis van de ontvangen verantwoordingen inclusief controleverklaringen (van zorgaanbieders), de vastgestelde indicaties/ beschikkingen en de betaalde bedragen.

De ontvangen controleverklaringen zijn over het algemeen 'schoon', dat wil zeggen dat de verantwoordingen van de controlerend accountants van de zorgaanbieders positief zijn over betrouwbaarheid en rechtmatigheid.

Met betrekking tot de ontvangen controleverklaringen zijn er drie bijzonderheden:

- Door het ontbreken van geldige verwijzingen is er een rechtmatigheidsfout van € 17.500 op het gebied van ingekochte Jeugd
- Door het ontbreken van zorgplannen (bij één inmiddels failliete zorgaanbieder) is er een maximale rechtmatigheidsfout van € 287.000 op het gebied van ingekochte WMO nieuw
- Vanuit de ontvangen controleverklaringen blijkt één beperking in de controle ingekochte Jeugd voor een bedrag van € 129.800 inzake de DBC-systematiek die tot een onzekerheid leidt

Wij zien in deze uitkomsten een bevestiging dat de (regionale) controleafspraken, die vroegtijdig zijn gemaakt met de betrokken partijen, goed hebben gewerkt. De ervaringen uit 2015 (ook vanuit andere regio's) worden gebruikt om te evalueren welke aanpassingen er nodig zijn voor 2016 en 2017.

Vanuit de controles op de ingekochte Jeugd en WMO nieuw zijn er in eerste aanleg fouten geconstateerd in de Zoetermeerse verantwoording met een totaalbedrag van ongeveer € 0,7 mln. (de lasten waren te hoog opgenomen). In de bijgewerkte jaarrekening is de verantwoording in de definitieve jaarstukken daarop aangepast.

De regionale afspraken inzake de controle en verantwoording van Jeugd en WMO zijn vastgelegd in een controleprotocol. Met de afspraken in dit controleprotocol krijgen de gemeente zekerheid over de prestatielevering en de rechtmatigheid. In het protocol is bewust rekening gehouden met het verlichten van de administratieve lastendruk bij (kleine) zorgaanbieders in relatie tot de gewenste zekerheden van de gemeenten. Daarom is ervoor gekozen om niet voor alle zorgaanbieders de verplichting op te leggen voor een verantwoording inclusief controleverklaring. De afspraken zijn als volgt:

- Zorginstellingen met een regionale (H10) omzet Jeugd > € 250.000 zijn verplicht een verantwoording in te dienen met accountantsverklaring en rapport van bevindingen.
- Zorginstellingen met een regionale (H6) omzet WMO nieuw > € 100.000 zijn verplicht om een verantwoording in te dienen met accountantsverklaring en rapport van bevindingen.

Dit betekent dat zorginstelling met een regionale omzet jeugd < € 250.000 en WMO nieuw < € 100.000 geen separate verantwoording met controleverklaring hoeven aan te leveren. Hiermee hebben de regio en Zoetermeer bewust gekozen om voor deze lasten te vertrouwen op de interne bedrijfsvoering van deze instellingen en geen aanvullende zekerheid te vragen over prestatielevering en rechtmatigheid. Voor alle gedeclareerde bedragen wordt in het proces wel vastgesteld (door gemeente of H10 inkoopbureau) dat het tarief/product in overeenstemming is met het contract en dat een geldige indicatie/ beschikking is afgegeven door de gemeente.

Wij wegen vanuit deze keuze deze lasten daarom niet mee in ons oordeel als onzekerheid in de getrouwheid en rechtmatigheid.

Voor instellingen met een regionale omzet boven de norm waarbij niet (tijdig) de controleverklaring is ontvangen, wordt dit bedrag wel als onzeker meegenomen.

Samenvatting onzekerheden Jeugd en WMO nieuw niet ontvangen ACV zorginstellingen

	Getrouwheid/ Rechtmatigheid	
	x € 1.000	onzekerheid
Jeugd > € 250k niet ontvangen		328
WMO nieuw > 100k niet ontvangen		413
Totaal onzekerheid Jeugd/ WMO niet ontvangen ACV > norm		741
Jeugd > € 250k ontvangen	26.069	95%
Jeugd > € 250k niet ontvangen	328	1%
Jeugd < 250k	934	3%
Totaal verantwoording Jeugd	27.331	
WMO nieuw > € 100k ontvangen	4.008	79%
WMO nieuw > € 100k niet ontvangen = onzekerheid	413	8%
WMO nieuw < € 100k	657	13%
Totaal verantwoording WMO nieuw	5.078	

Samengevat geeft dit het onderstaande beeld voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de Jaarstukken 2015 Zoetermeer verantwoorde ingekochte zorg Jeugd en WMO (nieuw).

Samenvatting fouten en onzekerheden ingekochte zorg Jeugd en WMO nieuw

	Getrouwheid		Rechtmatigheid		
	x € 1.000	fout	onzekerheid	fout	onzekerheid
Rechtmatigheidsfout Jeugd 2015				18	
Rechtmatigheidsfout WMO 2015				287	
Onzekerheid DBC Jeugd 2015			130		
Onzekerheid Jeugd > € 250k niet ontvangen			328		328
Onzekerheid WMO > € 100k niet ontvangen			413		413
Totaal		-	871	305	741

Getrouwheid en rechtmatigheid Persoonsgebonden budget (PGB)

In de jaarstukken 2015 is de verantwoorde PGB voor zowel Jeugd als WMO gebaseerd op de in onze administratie aanwezige informatie met betrekking tot de indicaties/ beschikkingen. Op 13 juni 2016 is de verantwoording PGB Jeugd en WMO (zowel oud als nieuw) ontvangen. Zowel voor de PGB Jeugd als voor de PGB WMO heeft de Audit Dienst SVB een 'afkeurend oordeel' verstrekt.

In het onderstaande overzicht zijn de in de Zoetermeerse jaarstukken 2015 verantwoorde PGB's vergeleken met de verantwoording 2015 van de SVB² voor zover deze betrekking heeft op Zoetermeer.

	x € 1.000	Verantwoording		Verschil
		2015 SVB	Jrk 2015 Zoetermeer	
Jeugd		1.989	3.037	1.048
WMO		2.384	2.980	596
		4.373	6.017	1.644

De gevolgen van de ontvangen verantwoording inclusief controleverklaring van de SVB voor het beeld op de getrouwheid en rechtmatigheid PGB in de jaarstukken van de gemeente Zoetermeer worden hier toegelicht. Achtereenvolgens gaan wij in op het bedrag van € 1,644 mln. en het bedrag van € 4,373 mln.

1,644 mln.

Uit de tabel komt naar voren dat de in de verantwoording SVB 2015 opgenomen bestede PGB's ruim € 1,6 mln. lager liggen dan in de Zoetermeerse jaarstukken is verantwoord. De SVB heeft in haar verantwoording de betaalde bestedingen PGB op *kasbasis* opgenomen. Kasbasis betekent dat is verantwoord wat feitelijk in 2015 is uitbetaald door de SVB. De Jaarstukken 2015 van Zoetermeer zijn opgesteld op basis van het *baten/lasten stelsel*. Dit betekent dat ook rekening is gehouden met nog niet in 2015 betaalde bedragen waarvoor de prestatie wel is geleverd in 2015. De SVB geeft aan dat met deze verantwoording 2015 niet definitief afgesloten wordt. In 2016 wordt per gemeente een definitief financieel overzicht 2015 opgesteld op basis waarvan de definitieve afrekening zal plaatsvinden.

Er is op dit moment geen zicht op PGB betalingen in 2016 die betrekking hebben op 2015 en ook nog geen definitieve afrekening 2015 van de SVB. Om die reden kenmerken wij het verschil van **€ 1,644 als een onzekerheid** in de Jaarstukken 2015.

Als de te ontvangen definitieve afrekening met de SVB over 2015 afwijkt van de in de jaarstukken 2015 opgenomen bedragen zal die als een correctie in 2016 worden verwerkt.

€ 4,373 mln.

In de verantwoording 2015 SVB incl. controleverklaring is het afkeurend oordeel toegelicht. Deze heeft betrekking op zowel rechtmatigheid als betrouwbaarheid. De fouten en onzekerheden zijn vertaald in een percentage van de totale verantwoording 2015 SVB. Voor Zoetermeer leidt dit tot het volgende overzicht.

Getrouwheid	Onzekerheden	Fouten	Rechtmatigheidsfouten	
x € 1.000			x € 1.000	
Jeugd	11,72%	5,86%	Jeugd	39,41%
€	233	€ 117	€	784
WMO	2,52%	1,94%	WMO	14,46%
€	60	€ 46	€	345
Totaal	293	163	Totaal	1.128

Samengevat geeft dit het onderstaande beeld voor de getrouwheid en rechtmatigheid van de in de Jaarstukken 2015 Zoetermeer verantwoorde PGB Jeugd en WMO (oud en nieuw).

² Verantwoording 2015 Trekkingsrecht PGB Jeugdwet Sociale Verzekeringsbank d.d. 10 juni 2016 (kenmerk F&CU16.0095) en Verantwoording 2015 Trekkingsrecht PGB Wet Maatschappelijke Ondersteuning Sociale Verzekeringsbank d.d. 10 juni 2016 (kenmerk F&CU16.0096)

Samenvatting fouten en onzekerheden PGB

x € 1.000	Getrouwheid		Rechtmatigheid	
	fout	onzekerheid	fout	onzekerheid
Verplichting PGB 2015 Zoetermeer		1.644		1.644
Rechtmatigheid PGB SVB 2015			1.128	
Getrouwheid PGB SVB 2015	163	293		
Totaal	163	1.937	1.128	1.644

4.5.3 Overzicht uitvoering medebewindtaken

Inleiding

De Wet Revitalisering generiek toezicht (Rgt) is er op gericht om het horizontaal toezicht ten aanzien van medebewindtaken door de gemeenteraad te versterken. Het gemeentebestuur van Zoetermeer heeft dit als volgt ingevuld:

- naast de programmaverantwoording wordt in deze subparagraaf 'Uitvoering medebewindtaken' apart ingegaan op de uitvoering van medebewindtaken door het college in 2015;
- op de website Waarstaatjegemeente.nl worden (voor zover mogelijk) vóór 1 mei de waarden voor de toezichtindicatoren van alle medebewindtaken ingevuld. De gemeenteraad krijgt daarmee de mogelijkheid de uitvoering door de eigen gemeente te vergelijken met andere gemeenten;
- met de provincie is een bestuursovereenkomst gesloten op grond waarvan de gemeenten voor zes beleidsdomeinen de stand van zaken voor de uitvoering aangeven (IBT-rapportage). Deze gemeentelijke IBT-rapportage is als bijlage in het jaarverslag opgenomen. In overleg met de provincie wordt gestreefd om op 8 mei de provinciale concept-IBT-rapportage, gebaseerd op de gemeentelijke IBT-rapportages (vastgesteld door de betreffende colleges), beschikbaar te stellen voor de gemeenteraad. Ook op basis hiervan kan de gemeenteraad de uitvoering door de eigen gemeente vergelijken met andere gemeenten.

Uitvoering medebewindtaken in 2015

Op basis van de begroting 2015, de toezichtindicatoren voor de beleidsdomeinen én de bestuursovereenkomst (IBT-rapportage) wordt over de uitvoering van de medebewindtaken in 2015 het volgende opgemerkt.

Archief en informatiebeheer

De bouwvergunningen uit de periode 1962 tot en met 1990 zijn in 2015 formeel nog niet overgedragen van het lopende archief aan het (openbare) gemeentearchief. De formele overbrenging heeft in 2016 plaats gevonden.

De gemeente Zoetermeer beschikte in 2015 nog niet over een calamiteitenplan voor de overgedragen archieven. In 2016 wordt de verhuizing afgerond van de archieven naar het Gouwedepot te Moordrecht, dat reeds beschikt over een dergelijk calamiteitenplan.

In 2015 beschikte de gemeente Zoetermeer nog niet over een kwaliteitszorgsysteem voor de archieven. Zodra de nieuwe landelijke standaard voor kwaliteitszorg is vrijgekomen zal worden aangevangen met de implementatie daarvan.

Huisvesting verblijfsgerechtigden

In 2015 had de gemeente een taakstelling van (102 + 109 =) 211 te huisvesten verblijfsgerechtigden, terwijl op 1 januari 2015 sprake was van een achterstand van 11 te huisvesten verblijfsgerechtigden. In totaal dus een taakstelling van 222. In 2015 zijn 196 verblijfsgerechtigden geplaatst, zodat nog 26 verblijfsgerechtigden geplaatst dienden te worden. Op 31 december waren voor achttien verblijfsgerechtigden huurcontracten gereed voor ondertekening.

Omgevingsrecht

De Wet Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) is nog niet in werking getreden. Wel is al begonnen met de voorbereiding van de invoering van de wet, zowel op het materiële inhoudelijke als op het formele vlak. De raad is bij memo d.d. 11 december 2015 geïnformeerd over de mogelijk versnelde inwerkingtreding van de wet VTH en de acties die daarop worden genomen. [Memo Mogelijk versnelde inwerkingtreding wet VTH](#)

4.5.4 Verantwoording Suwinet

Voor de uitvoering van de bijstandswet (Participatiewet) beschikken de gemeenten over de Gemeenschappelijke elektronische voorziening Suwi, het zogenaamde Suwinet. Dit is een infrastructuur waarlangs de Suwi-partijen (UWV, SVB, gemeentelijke sociale diensten) hun gegevens uitwisselen. In Suwinet staan zeer persoonlijke en vertrouwelijke gegevens. Burgers en overheid rekenen er op dat hun gegevens veilig zijn. BKWI (Bureau Keteninformatisering Werk & Inkomen) biedt Suwinet aan, maar gemeenten zijn zelf verantwoordelijk voor een zorgvuldig gebruik en een goede beveiliging.

In het laatste kwartaal van 2015 is in opdracht van het ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid (SZW) bij alle gemeenten door de Inspectie SZW een onderzoek gedaan naar de belangrijkste normen van veilig gebruik van Suwinet (zeven normen). De Inspectie constateert dat Zoetermeer aan zes van de zeven normen voldoet. Inmiddels zijn maatregelen getroffen waardoor aan alle normen wordt voldaan.

4.6 Paragraaf Verbonden Partijen

Inleiding

Beleidskader

In de nota Verbonden partijen zijn beleidsrichtlijnen opgenomen waaraan de (beoogde) deelname aan (nieuwe) samenwerkingsverbanden getoetst moet worden. Ook is een checklist beschikbaar die kan worden gebruikt bij afwegingen over het aangaan, inrichten of herzien van een samenwerkingsverband. De checklist is niet limitatief, maar geeft de belangrijkste onderwerpen aan, waarover moet worden nagedacht om op de grootste risico's bij samenwerking een passend antwoord te hebben.

De gemeente Zoetermeer hanteert een bredere definitie voor een verbonden partij dan de definitie die in het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat vermeld. Er is gekozen voor de term Samenwerkingsverband. Dit betekent dat ook partijen in ogenschouw worden genomen, waarin de gemeente een bestuurlijk óf (BBV vermeldt 'én') een financieel belang heeft.

Definitie samenwerkingsverband

Een samenwerkingsverband bestaat tussen de gemeente en één of meer andere publieke en/of private partijen en heeft een eigen juridische entiteit, waarin activiteiten in organisatorisch verband worden uitgevoerd en de gemeente een bestuurlijk, financieel, integriteits- of ander risico loopt. Deze definitie sluit samenwerkingsverbanden zonder juridische entiteit, zoals subsidieverstrekingen, leningen en garantstellingen uit en deze vallen dan ook buiten de reikwijdte van de Nota Verbonden Partijen.

De nota bevat beleidsrichtlijnen die betrekking hebben op vier terreinen:

- *Afwegingskader:*
Is sprake van toegevoegde waarde en is sprake van het meest geëigende middel?
- *Publiekrechtelijke of privaatrechtelijke samenwerking:*
Afhankelijk van de aard van de activiteiten (in ieder geval publiek belang) en het doel van de samenwerking.
- *Rolverdeling:*
Wie zijn en hoe vervullen de gemeentelijke vertegenwoordigers hun rol als bestuurslid en hoe gaan zij om bij conflicterende belangen tussen het samenwerkingsverband en de gemeente?
- *Good governance:*
Regie op de samenwerking borgt de aspecten: sturen, beheersen, verantwoorden en toezicht houden.

4.6.1 Belangrijke ontwikkelingen

Hieronder zijn de belangrijkste ontwikkelingen bij (individuele) verbonden partijen opgenomen.

Algemeen

Per 1 januari 2015 is de wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) in werking getreden. Deze wijziging en de aangenomen motie 1502-03 Aanpassen nota verbonden partijen en de checklist waren aanleiding tot aanpassing van de beleidsnota Verbonden partijen. De geactualiseerde Kadernota Verbonden partijen is in december 2015 aan de raad ter besluitvorming aangeboden. De herziene Wgr heeft ook tot gevolg dat statuten van gemeenschappelijke regelingen moeten worden aangepast. In 2015 was dat nog niet voor alle regelingen het geval. Voor een overzicht van gemeenschappelijke regelingen waarvan in 2015 nog geen wijzigingsvoorstel aan de deelnemende gemeenten is voorgelegd zie link: [overzicht nog geen wijzigingsvoorstel](#).

Bij gemeenten in de regio Haaglanden bestaat behoefte aan meer inzicht in het functioneren van gemeenschappelijke regelingen en de vraag hoe de governance daarvan zo mogelijk kan worden verbeterd. In dat kader hebben de Haaglanden-gemeenten gezamenlijk opdracht gegeven een onderzoek uit te voeren naar de inrichting van gemeentelijke samenwerking bij de gemeenschappelijke regelingen Omgevingsdienst Haaglanden, Veiligheidsregio Haaglanden en Dienst Sociale werkvoorziening. Het onderzoek heeft geleid tot aanbevelingen gericht op een doelmatige en doelgerichte gemeentelijke (ambtelijke) samenwerking bij gemeenschappelijke regelingen. Denk bijvoorbeeld aan gezamenlijke annotaties en (kern)zienswijzen op de begroting en andere documenten in de beleidscyclus.

Ook is een art. 213a doelmatigheidsonderzoek naar het opdrachtgeverschap van de gemeente Zoetermeer richting de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden (rapportage mei 2015) uitgevoerd. Als uitwerking daarvan is een generieke handreiking voor professioneel opdrachtgeverschap voor gemeenschappelijke regelingen opgesteld.

Eneco

Op 26 juni 2015 heeft de Hoge Raad in een definitieve uitspraak de splitsingswet verbindend verklaard. Hierdoor moet Eneco zich mogelijk in twee bedrijven op delen (een commercieel deel en een netwerkdeel). Zowel de Staat als Eneco onderzoeken de gevolgen van dit vonnis. Als gevolg van het vonnis staakt Eneco zijn medewerking aan de uitvoering van het Energieakkoord, omdat een eventuele splitsing ten koste gaat van de financieringsmogelijkheden.

Op 22 december 2015 stemde de Eerste Kamer tegen de wet STROOM, omdat er binnen de Eerste Kamer geen draagvlak is voor het verplicht splitsen van de Nederlandse energiebedrijven Eneco en Delta. Het gevolg hiervan is dat de huidige gas- en elektriciteitswet uit 2007 van kracht blijft en daarmee ook de verplichte splitsing van de geïntegreerde bedrijven. Autoriteit Consument en Markt (ACM) bepaalde eerder dat Eneco Groep uiterlijk op 31 januari 2017 gesplitst moet zijn. Wanneer Eneco geen opvolging geeft aan de splitsingsdatum, dan is de ACM gerechtigd om een dwangsom op te leggen. Hoewel dit geen onmiddellijke gevolgen heeft voor de reeds in gang gezette voorbereidingen op een splitsing, hebben Eneco en een vertegenwoordiging van de gemeentelijke aandeelhouders bezwaar aangetekend tegen het handhavingsbesluit van de ACM. Deze bezwaarprocedure loopt nog en in dit stadium is nog niet bekend wanneer de ACM uitspraak doet over het bezwaar. Eneco heeft de voorbereiding voor de splitsing van het bedrijf ter hand genomen.

Omgevingsdienst Haaglanden (ODH)

Op 1 januari 2013 is de Omgevingsdienst Haaglanden gestart. De gemeente Zoetermeer heeft bijna alle wettelijke milieu-uitvoeringstaken in de ODH ondergebracht met als doel de taakuitvoering te professionaliseren en de dienstverlening aan burgers en bedrijven te verbeteren.

Het jaar 2015 was voor de ODH het tweede volle jaar, waarin zij operationeel is. Het jaar 2013 was een startjaar, dat werd gekenmerkt door een grote dynamiek en de nodige improvisaties in de bedrijfsvoering en taakuitvoering. In 2014 is de bedrijfsvoering en de taakuitvoering verder ontwikkeld en op orde gebracht. In 2015 werden de taken zaakgericht uitgevoerd en ondersteund door geautomatiseerde processen, waarbij het ook mogelijk was om aan de afgesproken rapportageverplichtingen te voldoen.

Het jaar 2015 was het laatste jaar dat de financiering van de ODH plaatsvindt op basis van een lumpsum. In 2015 is de transformatie voorbereid naar een outputfinanciering in 2016, waarbij de taakuitvoering door de ODH wordt gefinancierd aan de hand van de per opdrachtgever te leveren producten en diensten.

Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau Jeugd H-10

In het kader van de decentralisatie jeugdzorg per 1 januari 2015 is Zoetermeer een samenwerkingsverband aangegaan met negen andere gemeenten. Dit heeft geleid dat de oprichting van het Inkoopbureau H-10, een bedrijfsvoeringsorganisatie die tot doel heeft het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken jeugdhulp. Op basis van de individuele gemeentelijke inkoopplannen heeft het Inkoopbureau de inkoop voor 2016 verricht.

Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH)

De Metropoolregio Rotterdam Den Haag is ingesteld per 1 januari 2015. De kerntaken van dit samenwerkingsverband zijn verkeer & vervoer en het versterken van het economisch vestigingsklimaat. Aan de MRDH nemen 23 gemeenten deel binnen de zuidelijke randstad. In 2015 is veel aandacht besteed aan de OESO-rapportage die ingaat op de economische ontwikkelingen in onze regio en onze bestuurlijke organisatie. De MRDH is in 2015 ook intensief betrokken geweest bij de ontwikkeling van vervoers- en OV knoep Bleizo.

Stadsgewest Haaglanden

Het Stadsgewest Haaglanden is per 1 januari 2015 in liquidatie gegaan. Het gevolg is dat het Stadsgewest in 2015 geen nieuwe beleidstaken meer uitvoert en zich beperkt tot de afwikkeling van de verplichtingen die tot en met 2014 zijn aangegaan. Alle werkzaamheden in verband met de liquidatie worden uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de gemeente Zoetermeer. Daarvoor is in 2014 een DVO (dienstverleningsovereenkomst) afgesloten. De jaarrekening 2014 van het Stadsgewest Haaglanden is voorzien van een goedkeurende accountantsverklaring en vastgesteld door het Algemeen bestuur van het Stadsgewest. In 2015 is 50% van het verwachte eindsaldo na liquidatie aan de negen deelnemende gemeenten uitgekeerd. Het streven is om het Stadsgewest in liquidatie bij de jaarrekening 2016 af te wikkelen.

Veiligheidsregio Haaglanden (VRH)

De afgelopen jaren heeft de VRH gewerkt aan een bezuinigingstaakstelling van 10%. Deze taakstelling is met ingang van 2015 gerealiseerd. Hierbij is door het Algemeen Bestuur als randvoorwaarde gesteld, dat het realiseren van de taakstelling niet ten koste mag gaan van het veiligheidsniveau (zowel naar burgers als naar het eigen personeel toe).

GGD Haaglanden

De GGD heeft actief samengewerkt met gemeenten bij de vluchtelingenopvang in de regio. De GGD screent op TBC en zorgt er voor dat er een begin wordt gemaakt met de preventieve JGZ, waarbij zo nodig het Rijksvaccinatieprogramma wordt gestart. Daarnaast biedt de GGD gezondheid bevorderende interventies, voert hygiëne en veiligheidsinspecties uit en ook infectieziektebestrijding en preventie van SOA/HIV. Het toezicht op de uitvoering van de Wmo is een wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Alle gemeenten in Haaglanden hebben begin 2015 besloten de GGD Haaglanden als toezichthouder aan te wijzen.

GR Bleizo

GR Bleizo heeft als doel te bevorderen dat de Vervoersknoop Bleizo wordt gerealiseerd en het gebied rondom de Vervoersknoop wordt ontwikkeld tot een hoogwaardig gebied met functies als kantoren, bedrijven en leisure. Voor de realisatie van de Vervoersknoop is een reeks van samenhangende besluiten benodigd. De gemeenteraden van Zoetermeer en Lansingerland hebben in 2015 ingestemd met de bedieningsovereenkomst station Bleizo en de realisatieovereenkomst Bleizo. Dit is een voorwaarde voor de opname van Bleizo in de Hoofdspoornet-Concessie en de Realiseringsovereenkomst. In deze Bedieningsovereenkomst maken Stadsgewest Haaglanden, NS Reizigers B.V. en de GR Bleizo afspraken over de bediening van het station Bleizo, de context hiervan en voorwaarden die daarbij gelden. De realisatie van de Vervoersknoop Bleizo maakt onderdeel uit van de integrale visie op Bleizo, waartoe de raden van Lansingerland en Zoetermeer in december 2013, respectievelijk januari 2014 hebben besloten.

Als gevolg van aangepaste wetgeving (Wet gemeenschappelijke regelingen) heeft het Algemeen Bestuur de regeling van de GR Bleizo aangepast en voor besluitvorming naar de raden van de deelnemende gemeenten gestuurd. Besluitvorming hierover vond plaats op 14 december 2015.

De GR Bleizo is doorgestaan met werkzaamheden voor de ontwikkeling van het gebied, zoals acquisitie en de voorbereidingen voor het verder planologische ruimte bieden voor potentiële toekomstige initiatieven. Zo is onder meer gewerkt aan het planologisch mogelijk maken en binnenhalen van het TranSportium, een grootschalig schaatscomplex.

Ook heeft de GR Bleizo in samenwerking met het Bedrijvenschap Hoefweg en CV/BV Prisma de gezamenlijke aanpak van de acquisitie en marketing onderzocht. Tot slot zijn in 2015 gesprekken gevoerd met andere gegadigden voor vestiging (en grondverkoop) op Bleizo.

GR Bedrijvenschap Hoefweg

Het Bedrijvenschap Hoefweg is opgericht om vestigingsmogelijkheden te ontwikkelen voor lokale, regionale en (inter)nationale bedrijven die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid. Hiervoor ontwikkelt het bedrijvenschap het bedrijfsterrein Hoefweg, dat in 2006 is opgegaan in het bedrijvenpark Prisma. Dat is een ontwikkeling van het Bedrijvenschap Hoefweg, ASR Vastgoed en Maasstede.

In 2015 heeft geen uitgifte van gronden plaatsgevonden. Als gevolg van aangepaste wetgeving (Wet gemeenschappelijke regelingen) heeft het Algemeen Bestuur de regeling van het Bedrijvenschap Hoefweg aangepast en voor besluitvorming naar de raden van de deelnemende gemeenten gestuurd. Besluitvorming hierover vond plaats op 14 december 2015. Als gevolg van de besluitvorming wordt onder meer het Algemeen Bestuur uitgebreid en is een rekeningcommissie ingesteld.

Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft in 2015 in samenwerking met de gemeenschappelijke regeling Bleizo en CV/BV Prisma de gezamenlijke aanpak van de acquisitie en marketing onderzocht voor het hele gebied waarvoor de drie partijen zijn opgericht. Daarbij geldt het besef dat de realisatie van de vervoersknoop Bleizo ook voor Prisma, waarvan Bedrijvenschap Hoefweg deel uitmaakt, kansen biedt.

Daarnaast heeft het Bedrijvenschap Hoefweg in overleg met de partners binnen Prisma een verkenning gedaan naar een vervroegde uitname van grond uit Prisma.

Met een bedrijf is op hoofdlijn overeenstemming bereikt over de verkoop van een kavel van 1.000 m2. Daarnaast is Hofa, een bedrijf in bevestigingsmaterialen dit jaar begonnen met de bouw van haar nieuwe bedrijfspand.

4.6.2 Overzicht verbonden partijen

Zoetermeer kent de volgende verbonden partijen:

Deelnemingen in vennootschappen:

- NV Bank voor Nederlandse Gemeenten
- Eneco Holding NV
- Dunea
- Stichting Administratiekantoor Dataland

Gemeenschappelijke regelingen:

- Gemeenschappelijke regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag
- Gemeenschappelijke regeling Stadsgewest Haaglanden (in liquidatie)
- Gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Haaglanden
- Regeling Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk en Omstreken
- Gemeenschappelijke regeling GGD Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Haaglanden
- Gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg / Prisma
- Gemeenschappelijke regeling Bleizo
- Gemeenschappelijke regeling Inkoopbureau Jeugd H-10
- Gemeenschappelijke regeling Schadevergoedingsschap HSL

Stichtingen en Verenigingen:

- Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)
- Stichting Kenniseconomie en Innovatie Zoetermeer (KIZ)
- Gemeenten voor duurzame ontwikkelingen (GDO)
- Stichting Land van Wijk en Wouden

De verbonden partijen Stichting West Holland Investment (WFIA) en het European New Towns Platform (ENTP) zijn in 2015 opgeheven.

4.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding

Grondbeleid en doelstellingen

Het grondbeleid is ondersteunend aan de verwezenlijking van het ruimtelijk en sectoraal beleid en is gericht op het tijdig realiseren van gewenste veranderingen in het ruimtegebruik.

Uitgaande van het rijks-, het provinciale en regionale beleid en de daarmee samenhangende gemeentelijke visie op het toekomstige ruimtelijk beleid, wordt grondbeleid gevoerd om een programma (woningen, kantoren, voorzieningen en bedrijfsterreinen) te realiseren met concrete projecten. In de "Nota Grondbeleid" worden de kaders en uitgangspunten voor het grondbeleid van de gemeente weergegeven.

Jaarlijks wordt via de "Voortgangsrapportage Projecten Stedelijke Ontwikkeling" gerapporteerd over de stand van zaken met betrekking tot individuele projecten. Deze voortgangsrapportage bevat onder meer de jaarlijkse herziening grondexploitaties, geactualiseerde resultaatverwachtingen en de ontwikkeling van de risico's.

4.7.1 Financieel resultaat

Het resultaat op de grondbedrijf functie komt in 2015 uit op € 3,7 mln. positief. Het positieve resultaat is voornamelijk vanwege de vrijval van de voorziening voor de Culturele As ad € 2,8 mln. en de tussentijdse winstneming op het project Oosterheem ad € 0,9 mln. Bij het project Oosterheem wordt de tussentijdse winstneming voor 2015 echter opgeschort. Tussentijdse winstnemingen kunnen alleen verantwoord plaatsvinden indien sprake is van relatief zekere omstandigheden. Uit extern onderzoek blijkt dat het geplande programma aan bedrijventerreinen dat als uitgangspunt dient voor de Voortgangsrapportage Projecten Stedelijke Ontwikkeling herzien moet worden. Het projectresultaat Oosterheem kan hierdoor worden beïnvloed vandaar dat de winstneming over 2015 wordt uitgesteld tot hier meer zekerheid over bestaat.

Het resterende resultaat op de grondbedrijf functie wordt conform de systematiek voor 50%-50% toegevoegd aan de reserve versterking financiële positie (FiPo) en de reserve investeringsfonds 2030 (RIF).

De boekwaarde van de grondexploitatieprojecten voor aftrek van de voorziening nadelige complexen bedraagt ultimo 2015 € 90,5 mln. Na aftrek van de voorziening voor de verwachte verliezen bedraagt de netto-boekwaarde € 40,6 mln. Per saldo is er een afname van de netto-boekwaarde ten opzichte van 31-12-2014 van € 5,8 mln. De grootste afname ad € 6,8 mln. vond plaats bij het project Oosterheem, voornamelijk vanwege de opbrengsten uit woningbouw.

De stand van de reserve Financiële positie grondbedrijf bedraagt ultimo 2015 € 19,6 mln. en de stand van de reserve in het kader van risico's vanwege vervroegde winstnemingen bedraagt € 2,8 mln. (totaal € 22,4 mln, totaal ultimo 2014: € 21,4 mln).

In 2015 zijn de volgende projecten afgesloten:

Culturele As, Noordelijke bedrijventerreinen: uitbreiding Van Uden, Brug Westerpark – Nieuwe Driemanspolder, Horeca Noord Aa en de herontwikkeling van de winkelcentrums Rokkeveen en Leidsewallen.

Projecten met een grondexploitatie ultimo 2015

Boerhaavelaan	Van Leeuwenhoeklaan
Nieuwe Driemanspolder	Gasfabriekterrein Delftsewallen
Bouwen voor Buytenwegh	Voorweg Noord
Centrum Oost	Investeren in Seghwaert
Oosterheem	Winkelcentrum Noordhove
Palenstein	Katwijkerlaantracé
Derde Stationsstraat 369: De Watertoren	Kentalis/zorgappartementen Zalkerbos
SnowWorld-Buytenpark	Zegwaartseweg Noord
Dwarstocht	Lansinghage

4.7.2 Belangrijke ontwikkelingen

Woningmarkt

Sinds het dieptepunt van de crisis op de woningmarkt is de markt voor nieuwbouwwoningen zich aan het herstellen en is er sprake van een toename van het aantal verkochte woningen. Vooral in Oosterheem is dit effect merkbaar.

Ook de geplande grondopbrengsten voor vrije kavels in Oosterheem worden naar verwachting gehaald. In de Nota Grondprijzen van 2015 zijn de grondprijzen voor de vrije sector kavels met gemiddeld 20% verlaagd. Deze verlaging, in combinatie met het herstel van de woningmarkt, heeft geleid tot meer interesse voor de aankoop van vrije sector kavels. Met het doorzettende herstel van de markt is de verwachting dat het prijsniveau van de bouwgrond voor woningbouw in ieder geval niet verder zal dalen.

Bedrijventerreinen en kantoren

In verschillende plannen van de gemeente is uitbreiding van het aanbod van bedrijventerreinen voorzien. Het betreft hier met name de bedrijventerreinen Dwarstocht, Lansinghage en Oosterheem. Het aanbod van bedrijfskavels binnen Zoetermeer is daarmee relatief groot. Daarbij is er sprake van een aanzienlijk aanbod van bedrijfskavels in de directe omgeving van de gemeente. Hierdoor is er een reëel risico dat niet al deze metrages opgenomen kunnen worden door de markt. Eind 2015 zijn diverse onderzoeken uitgevoerd naar de ontwikkelingen op het gebied van bedrijventerreinen. In 2016 volgt de verdere vertaling van de uitkomsten van deze onderzoeken in diverse scenario's die aan de gemeenteraad zullen worden voorgelegd.

Er is sprake van een overaanbod op het gebied van kantoren in Nederland. De verwachting is dat de vraag naar kantoren de komende jaren niet veel zal verbeteren. Daarom stimuleert en faciliteert de gemeente de transformatie van kantoren en kantoorlocaties.

4.7.3 Uitvoering Grondbeleid

Uitgangspunten rente en kosten- & opbrengstenindexering

De interne rekenrente is evenals de disconteringsvoet gebaseerd op het door de raad vastgestelde voorcalculatorische percentage van 4,0%. De werkelijke renteafrekeningen vinden plaats op basis van een nacalculatorische rentepercentage dat gebaseerd is op de actuele marktrente, in 2015 is dat 1,23%. Afhankelijk van de verhouding van de gerealiseerde kosten/opbrengsten/voorziening verbetert dan wel verslechtert hierdoor het projectresultaat. In 2016 wordt de rentetoerekening aan de projecten aangepast als gevolg van de invoering van de vennootschapsbelasting voor gemeente (Vpb) en wijzigingen in de regels en adviezen van de commissie BBV.

In de grondexploitaties wordt gerekend met een jaarlijkse kostenstijging van 2,5%. Voor de opbrengsten wordt een indexatie van 0% gehanteerd.

Tussentijdse winstneming

Bij projecten met een positief resultaat van minder dan € 1 mln. vindt afrekening na afsluiting van het project plaats. Bij projecten met een hoger resultaat is er sprake van een behoedzame, getrapte tussentijdse winstneming naar rato van de voortgang (de "sluisjes van Latenstein").

Ultimo 2015 zijn er nog vier projecten waar sprake is van tussentijdse winstneming. Een belangrijke voorwaarde voor tussentijdse winstnemingen is dat er sprake is van relatief zekere omstandigheden in de zin van een goed beheersbaar resterend productie proces. De verwachte planaanpassingen met betrekking tot de bedrijventerreinen hebben ertoe geleid dat de tussentijdse winstneming voor 2015 bij het project Oosterheem is opgeschort.

Binnen Zoetermeer zijn er naar verwachting nog nauwelijks nieuwe plannen mogelijk waar een grondexploitatie met een positief saldo kan worden vastgesteld. Veelal zullen er aanvullende dekkingsbronnen nodig zijn.

Risico's en weerstandscapaciteit

De behaalde resultaten worden volgens de vaste systematiek verrekend met de reserves van het grondbedrijf zodat de weerstandscapaciteit tussen de 1,0 - 1,2 blijft.

Uit de actualisatie van de risico's komt een benodigd weerstandsvermogen van € 20,1 mln. (2014: € 18,7 mln). Hierin zijn risico's voor prijsontwikkelingen en de deelneming in de GR Bleizo opgenomen. Op basis van de reservestand van € 22,4 mln. komt de weerstandscapaciteit uit op 1,11. In de paragraaf Weerstandsvermogen staat een verdere toelichting.

Gemeenschappelijke regelingen Bleizo en Hoefweg

In 2014 is het groene licht gegeven voor de bouw van het vervoersknooppunt Bleizo. Voor dit knooppunt heeft de gemeente Zoetermeer een garantstelling afgegeven aan de gemeenschappelijke regeling Bleizo ad € 9,5 mln. Bij de jaarrekening van 2014 is hiervoor een voorziening gevormd. Het exploitatieplan van Bleizo bestaat grotendeels uit de verkoop van bedrijventerreinen en Leisure bedrijven. Er is sprake van een forse voorinvestering ad € 51 mln. die nog moet worden terugverdiend. De gemeente Zoetermeer is risicodragend voor 50% in de gemeenschappelijke regeling Bleizo. Voor dit risico is een bedrag van € 12,9 mln. met een kans van 51% meegenomen in de bepaling van het weerstandsvermogen.

De gemeenschappelijke regeling Hoefweg kent een winstverwachting van € 2 mln. Het maximale theoretische risico hier is het 50% aandeel van de gemeente Zoetermeer in de boekwaarde van € 10 mln, dus € 5 mln. Voor de risico's bij Hoefweg is geen bedrag opgenomen in de bepaling van het weerstandsvermogen.

Winstafdrachten RIF

In de volgende tabel is het effect van het herzien van de grondexploitaties en de verlaging van de weerstandscapaciteit op de geprognosticeerde afdrachten aan het Investeringsfonds 2030 weergegeven.

VOEDING RIF 2030	2015	2016	2017	2018	2019	2020 e.v.	Totaal
Totaal bij jaarrekening 2014	1,8	3,8	2,3	2,1	2,1	7,0	19,2
Bijstelling Tweede Tussenbericht 2015	-1,1	-0,1	0,3	-0,5	0,3	0,0	-1,1
Bijstelling Voortgangsrapportage 2015	1,1	-2,5	-1,6	0,2	1,0	7,7	5,9
Jaarrekening 2015	-0,4					0,4	-
Nieuwe prognose Voeding RIF	1,4	1,2	1,1	1,8	3,5	15,1	24,0

Jaarrekening

5.1 Het overzicht van baten en lasten

Samenvattend

Bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
Baten programma's	134.544	161.866	126.114	35.752 N
Lasten programma's	343.155	393.848	335.795	58.053 V
Saldo baten en lasten programma's	-208.611	-231.982	-209.681	22.301 V
Saldo baten en lasten algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	207.155	220.713	221.389	676 V
Totaal saldo van baten en lasten	-1.456	-11.269	11.708	22.977 V
Saldo toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	1.456	3.346	-6.068	9.414 N
Resultaat	0	-7.923	5.640	13.563 V

Baten

Bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Progr. nr.	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	64.190	53.481	58.008	4.527 V
2	Samen leven en ondersteunen	2.620	2.900	2.531	369 N
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	24.760	24.435	24.273	162 N
4	Vrije tijd	7.250	10.043	10.266	223 V
5	Veiligheid	256	256	233	23 N
6	Dienstverlening en samenspraak	4.351	4.929	4.667	262 N
7	Inrichting van de stad	31.117	65.821	26.135	39.686 N
	Afrondingsverschil	0	1	1	0
	Totaal baten programma's	134.544	161.866	126.114	35.752 N
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	212.013	225.281	224.816	465 N
	Totaal baten	346.557	387.147	350.930	36.217 N
	Onttrekkingen aan reserves	16.976	27.750	20.310	7.440 N
	Totaal	363.533	414.897	371.240	43.657 N

Lasten

Bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Progr. nr.	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	110.811	113.654	110.854	2.800 V
2	Samen leven en ondersteunen	79.702	80.376	75.141	5.235 V
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	46.389	48.557	45.203	3.354 V
4	Vrije tijd	28.692	32.188	31.062	1.126 V
5	Veiligheid	13.773	13.879	13.608	271 V
6	Dienstverlening en samenspraak	29.719	30.868	29.755	1.113 V
7	Inrichting van de stad	34.069	74.326	30.172	44.154 V
	Totaal lasten programma's	343.155	393.848	335.795	58.053 V
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	4.858	4.568	3.427	1.141 V
	Totaal lasten	348.013	398.416	339.222	59.194 V
	Toevoegingen aan reserves	15.520	24.404	26.378	1.974 N
	Totaal	363.533	422.820	365.600	57.220 V

Onttrekkingen en toevoegingen aan reserves

Onttrekkingen aan reserves

bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Progr. nr.	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	3.754	3.754	3.084	670 N
2	Samen leven en ondersteunen	0	41	41	0 V
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	654	2.215	744	1.471 N
4	Vrije tijd	1.932	2.395	2.034	361 N
5	Veiligheid	50	100	85	15 N
6	Dienstverlening en samenspraak	736	794	220	574 N
7	Inrichting van de stad	5.228	8.696	4.041	4.655 N
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	4.623	9.755	10.061	306 V
	Afrondingsverschil	-1	-0	0	0 V
	Totaal	16.976	27.750	20.310	7.440 N

Toevoegingen aan reserves

bedragen x € 1.000 (V=voordeel; N=nadeel)

Progr. nr.	Omschrijving	Primitieve begroting	Begroting na wijziging	Rekening	Vershil begroting na wijziging en rekening
1	Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie	2.005	2.005	2.005	0 V
2	Samen leven en ondersteunen	149	149	149	0 V
3	Leefbaarheid, duurzaam en groen	354	354	1.413	1.059 N
4	Vrije tijd	1.460	1.460	1.684	224 N
5	Veiligheid	0	0	21	21 N
6	Dienstverlening en samenspraak	57	57	57	0 V
7	Inrichting van de stad	6.376	10.941	9.385	1.556 V
	Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	5.119	9.439	11.664	2.225 N
	Afrondingsverschil	0	-1	0	1 N
	Totaal	15.520	24.404	26.378	1.974 N

5.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Exploitatieresultaat

De primitieve begroting 2015 sloot met een resultaat van € 0. Als primitieve begroting geldt de door de raad op 10 november 2014 vastgestelde begroting 2015 aangevuld met de op 9 maart 2015 door de raad vastgestelde begrotingswijziging bij de Beheerbegroting 2015.

In 2015 is de raad tweemaal door middel van een tussenbericht en een memo geïnformeerd over de uitvoering van de begroting.

Op basis van het in de Perspectiefnota opgenomen Eerste Tussenbericht (TB1) (over de eerste vier maanden), dat in de raad van 22 en 29 juni 2015 is behandeld, werd een batig rekeningresultaat van afgerond € 0,5 mln. becijferd.

In het memo van 17 juni 2015 aan de raad is gemeld dat de meicirculaire gemeentefonds 2015 en de inschatting van de BUIG in 2015 leidden tot een eenmalig nadeel van afgerond € 1,5 mln., waarmee het rekeningresultaat zou uitkomen op € 1 mln. nadelig.

In het Tweede Tussenbericht (TB2) (over de eerste acht maanden), dat in de raad van 9 november 2015 is behandeld, is een nadelig rekeningresultaat van € 2,5 mln. geprognosticeerd. Dit resultaat bestaat uit de begroting, begrotingswijzigingen en meldingen.

Het gerealiseerde resultaat bedraagt € 5,6 mln. batig en is afzonderlijk op de balans opgenomen als onderdeel van het eigen vermogen.

De begroting na alle wijzigingen laat een nadelig resultaat zien van € 7,9 mln. Hierin zijn alle door de raad vastgestelde begrotingswijzigingen voor het dienstjaar 2015 begrepen.

Toelichting verschillen tussen de begroting na wijziging en de rekening per programma

Programma 1. Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	64.190	53.481	58.008	4.527 V	3.301 V
Lasten	110.811	113.654	110.854	2.800 V	959 V
Saldo van baten en lasten	46.621	60.173	52.846	7.327 V	4.260 V
Onttrekkingen aan reserves	3.754	3.754	3.084	670 N	175 N
Toevoegingen aan reserves	2.005	2.005	2.005	0	
Saldo mutaties reserves	-1.749	-1.749	-1.079	670 N	175 N
Resultaat	44.872	58.424	51.767	6.657 V	4.085 V

1.1 Bijdragen aan maatwerk in spelen en leren

Onderwijsachterstanden (Oke-wet)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
170 V	170 N			0 V

Er zijn meer projecten vanuit het onderwijsachterstandenbeleid uitgevoerd. Hier zat ook deels een inhaalslag vanuit 2014 in. Hier tegenover staan middelen van het Rijk vanuit de Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie (OKE) van 2014 en 2015.

Onderwijshuisvesting

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
431 V		495 N		64 N

Dit wordt grotendeels veroorzaakt door vertraging in de nieuwbouw waardoor de rente en afschrijvingskosten een jaar opschuiven. Hier tegenover staat een lagere onttrekking aan de Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen.

Leerlingenvervoer

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	50 N			50 N

Begin 2015 is de nieuwe aanbesteding voor de komende vier schooljaren aangegaan. Deze aanbesteding valt duurder uit, wat een nadeel van € 100.000 per schooljaar oplevert. Voor 2015 komt dit neer op een nadeel van € 50.000. Dit tekort is gemeld in het Eerste Tussenbericht.

1.3 Bevorderen van een beter vestigings- en ondernemersklimaat

Innovatiefabriek

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	175 V	175 N		0 V

De innovatiefabriek heeft een langere aanloopfase nodig dan verwacht. Hierdoor is de geraamde bijdrage nog niet doorbetaald en heeft de onttrekking aan de het Investeringsfonds 2030 nog niet plaatsgevonden. De vertraging is in het Tweede Tussenbericht gemeld.

Reclamecontracten

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	100 N			100 N

Niet iedere vordering van reclame-inkomsten kan worden geïnd. Hierdoor was een actualisatie van de voorziening debiteuren noodzakelijk (een storting in de voorziening van € 75.000). In het Tweede Tussenbericht was € 65.000 gemeld. In 2015 zijn verschillende reclamecontracten opnieuw aanbesteed (dan wel in de markt gezet). Hier is extra ambtelijke capaciteit voor nodig geweest wat een eenmalig nadeel van € 25.000 oplevert. De nieuwe contracten geven op termijn een structureel voordeel op de baten.

1.5 Stimuleren duurzame arbeidsparticipatie

Volwasseneducatie				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
169 N	169 V			0 V

Sinds 2015 vindt de besteding van de rijksmiddelen Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) niet meer op gemeenteniveau plaats maar in regioverband, waarbij de gemeente Zoetermeer contactgemeente is voor de regio en waarbij zij het totale budget voor de zes regiogemeenten ontvangt en beheert. In 2015 zijn er minder educatieactiviteiten ingekocht en uitgevoerd voor inwoners tussen 18 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd met een taal- en/of rekenbehoefte/achterstand. Dit levert een voordeel op van € 169.000. De jaarlijks ontvangen rijksmiddelen hoeven niet in het zelfde jaar uitgegeven te worden en kunnen doorgeschoven worden naar het volgende jaar. Het nadeel van de baten wordt dan ook veroorzaakt doordat de lagere uitgaven leiden tot het doorschuiven van de ontvangen middelen naar het volgende jaar obv de 25% meeneemregeling.

Participatie / ESF				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
455 V	418 N			37 V

Er is meer ingezet en uitgegeven op re-integratie dan begroot. Dat is nodig gebleken om het stijgend aantal bijstandsgerechtigden als gevolg van de economische crisis zo laag mogelijk te houden. De re-integratiekosten vallen hierdoor € 353.000 hoger uit. In de tussenrapportages Sociaal Domein is een nadeel van € 323.000 gemeld. Daarnaast zijn er kosten voor administratieve ondersteuning gemaakt voor het realiseren van ESF subsidiegeld (€ 65.000).

Als voorbeeld van extra inzet op re-integratie geldt het project Centurion; een succesvol samenwerkingsproject tussen de DSW en de gemeente. Het voordeel van het project wordt onder andere zichtbaar door lagere uitkeringslasten over 2015.

Een deel van de re-integratiekosten zijn subsidiabel via het Europees Sociaal Fonds (ESF), zoals de inzet van de leerwerkcheques en het project Centurion. De subsidieopbrengst over 2015 bedraagt € 393.000. Dat is meer dan eerder gemeld in de Tweede Tussenrapportage Sociaal Domein ad € 279.000 omdat meer kosten subsidiabel zijn. Daarnaast zijn er extra inkomsten gerealiseerd van € 62.000 van Pijnacker Nootdorp en Lansingerland vanwege de samenwerking en het delen van de kosten voor re-integratie.

Inburgering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	260 N			260 N

In de periode 2007-2010 zijn inburgeringstrajecten gestart, waarvoor rijkssubsidie is ontvangen. In 2014 is een afrekening gemaakt, het positief saldo is ten gunste van het rekeningresultaat 2014 gebracht. De trajecten lopen echter door. In 2015 is € 260.000 besteed om deze oude trajecten af te ronden. In het Tweede Tussenbericht is een nadeel van € 300.000 gemeld.

WSW				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo

	84 V			84 V
De exploitatie DSW valt voordeliger uit omdat de DSW meer heeft kunnen profiteren van de economische omstandigheden. In de tussenberichten en rapportages Sociaal Domein is een voordeel gemeld van € 69.000.				

Arbeidsmarkt regio Zuid Holland centraal				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	171 N			171 N
Voor de opstartfase van het regionale Werkbedrijf van de arbeidsmarktregio ZH Centraal is voor 2015 € 600.000 beschikbaar gesteld aan Zoetermeer ten behoeve van de regio. Deze inkomst is verantwoord op het Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen (OAD). Deze middelen zijn voor de deelnemende gemeenten en werkgeversorganisaties en worden ingezet op basis van gezamenlijk door de partners ontwikkelde plannen. Dit is in de perspectiefnota 2015 gemeld. Aan diverse regionale projecten is € 171.000 besteed. In de tussenberichten is al € 150.000 gemeld.				

1.6 Voorzien in noodzakelijke middelen van bestaan

Kwijtschelding				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
41 V	281 N			240 N
In het Tweede Tussenbericht is gemeld dat als gevolg van de crisis in toenemende mate mensen met schulden en betalingsproblemen met succes een verzoek tot kwijtschelding indienen. De verwachting was dan ook een tekort van € 350.000 ten opzichte van de raming. In werkelijkheid is het tekort € 69.000 lager uitgevallen en komt daarmee op € 281.000.				

BUIG				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
2.305 V	4.021 V			6.326 V
De rijksvergoeding voor de bijstandsuitkeringen (BUIG) valt ten opzichte van de begroting hoger uit. Het aangepaste verdeelmodel pakt gunstig uit voor Zoetermeer. In het Eerste Tussenbericht en het memo Financiële afwijkingen (weekberichten 20 januari) is een totaal voordeel van € 3,0 mln. gemeld.				
De realisatie op de uitkeringslasten laat een voordeel van € 4.021.000 zien ten opzichte van de begroting. Het gemiddeld aantal uitkeringsgerechtigden is 100 (3,5%) lager dan het begrote aantal van 2.873. De gemiddelde prijs per uitkering ligt daarnaast 7% lager dan begroot en komt uit op € 14.154. In het Eerste Tussenbericht is een voordeel gemeld van € 1.757.000, in het memo over de gevolgen van de meicirculaire een voordeel van € 500.000 en in het memo van de financiële afwijkingen een aanvullend voordeel van € 200.000.				

Besluit bijstand zelfstandigen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
167 N	571 V			404 V
Het aantal deelnemers aan de regeling BBZ valt lager uit. Hierdoor ontstaat een voordeel op de lasten van € 257.000 waarvan € 141.000 is gemeld in het Tweede Tussenbericht. De rijksvergoeding voor de Bbz valt hierdoor lager uit. Daarnaast is het macrobudget door het Rijk neerwaarts bijgesteld. In het Tweede Tussenbericht is een nadeel gemeld van € 176.000.				
Een opgenomen verplichting om ontvangen subsidiebijdragen in kredieten voor zelfstandigen aan het Rijk terug te betalen, is door een gewijzigde financieringssysteem komen te vervallen. Hierdoor valt een schuld van € 314.000 (eenmalig) vrij.				

(Voorziening dubieuze) bijstandsdebiteuren				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo

1.232	V	1.021	N			211	V

Er is voor een bedrag van € 1.060.000 meer aan vorderingen opgelegd dan begroot. In het Tweede Tussenbericht is een voordeel van € 1.235.000 mln. gemeld.

Veel van deze vorderingen zijn naar verwachting niet volledig inbaar; hier tegenover staat een storting in de voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren van € 1.021.000. In het Tweede Tussenbericht is een nadeel van € 1.035.000 mln. Gemeld.

Daarnaast valt er op basis van de jaarlijkse herwaardering van de voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren eenmalig een bedrag van € 172.000 ten gunste van de exploitatie vrij.

Bijzondere bijstand							
Baten		Lasten		Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo	
		287	V			287	V

Ondanks de verruiming van de doelgroep bij de collectieve ziektekostenverzekering door middel van de uitbreiding van het pakket heeft de verwachte toename zich slechts deels voorgedaan. Ten opzichte van de begroting nemen er 1.050 volwassenen minder deel aan de verzekering. Dit levert een voordeel op van € 375.000. In het Eerste Tussenbericht is een voordeel van € 501.000 gemeld. De individuele verstrekkingen voor bijzondere bijstand en de Zoetermeerpas laten daarnaast een nadeel van € 88.000 zien. Dit wordt veroorzaakt door een hoger gebruik van de cheques en aantal verstrekkingen in de tweede helft van het jaar.

Schuldhelpverlening							
Baten		Lasten		Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo	
56	V	56	N			0	V

Zoetermeer verricht werkzaamheden voor Pijnacker-Nootdorp op het gebied van schuldhelpverlening. Pijnacker-Nootdorp betaalt voor deze dienstverlening.

Overige verschillen							
Baten		Lasten		Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo	
173	V	20	V			193	V

Programma 2. Samen leven en ondersteunen

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	2.620	2.900	2.531	369 N	187 N
Lasten	79.702	80.376	75.141	5.235 V	1.238 V
Saldo van baten en lasten	-77.082	-77.476	-72.610	4.866 V	1.051 V
Onttrekkingen aan reserves	0	41	41	0	0
Toevoegingen aan reserves	149	149	149	0	0
Saldo mutaties reserves	-149	-108	-108	0	0
Resultaat	-77.231	-77.584	-72.718	4.866 V	1.051 V

2.1 Bevorderen opgroeiklimaat

Jeugdgezondheidszorg				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	573 V			573 V
Met ingang van 2015 is een structurele besparing gerealiseerd op het Basistakenpakket van de Stichting Jeugdgezondheidszorg van in totaal € 600.000 op jaarbasis (lagere indirecte kosten en verdere aanscherping productbegroting). Uitgaande van de CBS-verdeelsystematiek vermindert de bijdrage van de gemeente Zoetermeer met ingang van 2015 met € 144.000 per jaar. In de tussenberichten is een voordeel van € 144.000 gemeld. Naast het structurele voordeel in 2015 is het budget onderschreden als gevolg van een afrekenresultaat subsidie 2014 JGZ op het onderdeel jongerencontactmoment. De bijdrage voor het jongerencontactmoment is verlaagd op grond van een evaluatie. Daarnaast is het flexibele budget voor het Programma op maat gedeeltelijk aangewend. Voor de verbinding met de volwassenenzorg zijn voor 2015 andere afspraken gemaakt dan waarvan eerder werd uitgegaan. Hierdoor is een deel van het budget voor Meerpunt vrijgevallen. In totaal een voordeel van € 211.000. De stichting Jeugdgezondheidszorg heeft een voorziening van € 1.040.000 laten vrijvallen, omdat het risico van BTW-plichtig te zijn zich niet heeft voorgedaan. Voor Zoetermeer betekent dit een eenmalig voordeel van € 249.000. Dit was al gemeld in de tussenberichten. De kosten van de verhuizing, verbouwingen een aanschaf meubilair/ICT voor de Jeugd- en gezinshulp zijn lager uitgevallen dan verwacht in het Tweede Tussenbericht. In de tussenberichten is een nadeel van € 75.000 gemeld. Het nadeel is uitgekomen op € 31.000.				

2.2 Bevorderen zorg op maat voor jongeren

Jeugd zorg				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	1.344 N			1.344 N
In de derde rapportage Sociaal Domein werd een 'zacht' tekort verwacht van € 1,4 mln. (daarnaast zijn restant risico's benoemd van € 0,5 mln.). De werkelijke afwijking is in overeenstemming met de eerdere verwachtingen. Het risico van € 0,5 mln. heeft zich niet gemanifesteerd. Deze afwijking heeft betrekking op de volgende onderdelen:				

ZiN Regionale inkoop	€ 2,3 mln. N
ZiN Landelijke inkoop	€ 0,6 mln. V
Persoonsgebonden budget jeugd	€ 0,2 mln. V
Overige verschillen	€ 0,2 mln. V

Invoeringskosten decentralisatie Jeugd				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	125 N			125 N

Het rijk heeft voor o.a. de indicering van PGB's in 2014 de decentralisatie-uitkering 'Invoeringskosten decentralisatie Jeugd' eenmalig met € 220.000 verhoogd. In de jaarrekening 2014 is gemeld dat de kosten pas in 2015 worden gemaakt. Hiervan is in 2015 € 125.000 uitgegeven. In de tussenberichten is een bedrag van € 220.000 gemeld. Het verschil hiertussen wordt veroorzaakt doordat voor de invoering van de decentralisatie Jeugd minder formatie is ingehuurd dan verwacht in de tussenberichten. Het later ter beschikking komen van extra medewerkers voor indicering van PGB's en de inzet op consultatie en het later op gang komen van het berichtenverkeer tussen zorgaanbieders en de gemeente zijn hier debet aan.

Algemene voorzieningen Jeugd				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	245 V			245 V

Het voordeel van € 245.000 op de algemene voorzieningen Jeugd wordt voornamelijk veroorzaakt door voordeel op accommodatiekosten voor jongerenwerk en op de sport- en cultuurcheque. Per 1 juli 2015 is op basis van een subsidietender een nieuwe jongerenwerkaanbieder van start gegaan, die een andere werkwijze heeft geïntroduceerd; twee grotere 'jongerenproductiehuizen' zijn in gebruik genomen aangevuld met 'use on demand' waarbij sprake is van incidentele huur in plaats van meerdere kleinere jongerencentra. Dit geeft een voordeel van € 88.000. Voor de sport- en cultuurcheques geldt dat in de begroting 2015 er mee rekening is gehouden dat 60% van de rechthebbende kinderen (8-jarigen) gebruik zou maken van deze cheque. In 2015 zijn echter minder sport- en cultuurcheques ingeleverd door de betreffende doelgroep. Het percentage lag tussen de 50-55% waardoor het budget niet volledig is benut (€ 49.000).

2.3 Langer zelfstandig wonen

Huishoudelijke hulp				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	1.161 V			1.161 V

Het aantal verstrekte uren huishoudelijke hulp in natura ligt 33.550 uur lager dan begroot (totaal 368.250 begroot). Dit levert een voordeel van € 772.000 op, veroorzaakt doordat de verwachte autonome groei van de huishoudelijke hulp zich nog steeds niet voordoet, het aantal klanten is gedaald en alle klanten in 2015 een herindicatie hebben ontvangen. De PGB voor de huishoudelijke hulp loopt vanaf 2015 via de SVB (in plaats van via de gemeente). Uit de cijfers van de SVB blijkt dat de kosten € 271.000 lager liggen dan begroot. Ook hier doet de autonome groei zich niet voor en zijn alle klanten in 2015 geherindiceerd. In het Tweede Tussenbericht is voor de huishoudelijke hulp een voordeel van € 397.000 gemeld, in de tweede rapportage sociaal domein een aanvullend voordeel van € 354.000 en in de derde rapportage sociaal domein nog eens een voordeel van € 257.000.

Het ministerie van VWS heeft aan de gemeente Zoetermeer voor de jaren 2015 en 2016 een extra toelage toegekend voor huishoudelijke hulp (HHT) van € 975.000 per jaar. Dit is gemeld in de tussenberichten. Het primaire doel van deze HHT is behoud van de reguliere werkgelegenheid onder huishoudelijke hulpen. Zoetermeer zet de HHT in de vorm van dienstenvouchers in ten behoeve van mantelzorgers. Met deze dienstenvouchers kunnen zij huishoudelijke hulp inkopen. In 2015 is € 49.000 aan HHT uitgegeven. In de tussenberichten is een bedrag van € 180.000 gemeld.

In 2015 zijn de klanten met huishoudelijke hulp in natura of een PGB geherindiceerd. Het budget voor de herindicatie was gebaseerd op de kosten van herindicatie, aanvragen bijzondere bijstand en eventueel bezwaar/beroep. Doordat besloten is de huishoudelijke hulp als maatwerkvoorziening

te behouden, zijn er geen de kosten voor het behandelen van de aanvragen bijzondere bijstand gemaakt. Dit levert een voordeel op van € 167.000.

Hulpmiddelen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
160 V	665 V			825 V

Net als voorgaande jaren kan veel materiaal uit depot worden verstrekt. Dit is goedkoper dan nieuwe verstrekkingen. Daarnaast zijn veel prijzen lager als gevolg van de aanbesteding. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 665.000. In de tussenberichten is een voordeel van € 592.000 gemeld.

De gemeente heeft € 160.000 ontvangen van derden (andere gemeenten, verzorgingshuizen, familie e.d.) voor de overname van hulpmiddelen.

Regiotaxi

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	670 V			670 V

Per 15 maart 2015 zijn de prijzen per zone als gevolg van de aanbesteding verlaagd, het aantal gereden zones over 2015 is 23.000 lager. Per saldo resulteert dit in een voordeel van € 374.000.

Er is een voordeel van € 296.000 vanwege de herverdeling van de Brede Doeluitkering (BDU), een financiële bijdrage van het Rijk voor de uitvoering van het verkeer- en vervoerbeleid op lokaal en regionaal niveau. Deze herverdeling ontstaat omdat niet alle deelnemende gemeenten hun aandeel in de BDU gebruiken. Dit niet-gebruikte deel wordt herverdeeld over de gemeenten die meer uitgeven dan hun aandeel in de BDU. In de tussenberichten is een voordeel € 492.000 gemeld.

Woningaanpassingen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	1.189 V			1.189 V

De uitgaven voor de woningaanpassingen komen voor het eerst onder de € 0,5 mln. uit en liggen daarmee op het laagste niveau sinds jaren. Ondanks de trend dat mensen langer thuis blijven wonen, vertaalt deze trend zich niet naar een vraag naar woningaanpassingen.

In 2014 heeft betaling plaatsgevonden aan woningcorporaties voor de aanpassingen in woningen in verband met brandveiligheid voor scootmobielen. Met de huidige kennis blijkt dat bouwkundige aanpassingen niet altijd noodzakelijk zijn en er een goedkoper alternatief mogelijk is.

In de tussenberichten is een voordeel van € 638.000 gemeld en in de tweede rapportage sociaal domein een aanvullend voordeel van € 207.000.

Persoonlijke verzorging

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	152 V			152 V

Zoetermeer heeft voor 2015 geen contracten afgesloten voor persoonlijke verzorging. Vanuit het Rijk is lang onduidelijk gebleven wie verantwoordelijk is voor de persoonlijke verzorging. De zorgverzekeraars hebben in 2015 het merendeel van de kosten voor hun rekening genomen en waar het de verantwoordelijkheid van de gemeente is gebleken, heeft verstrekking via individuele begeleiding plaatsgevonden.

(Groeps)begeleiding

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	1.848 V			1.848 V

Er is onzekerheid over de uiteindelijke facturatie door de zorgaanbieders. Sommige zorgaanbieders ondervinden nog moeilijkheden met het berichtenverkeer en niet iedere aanbieder is volledig in de facturatie. Op basis van de ingediende declaraties en het daarbij behorend verzilveringspercentage van de geïndiceerde uren van 60%, laten de kosten voor begeleiding Zorg in Natura (ZiN) een voordeel zien van € 575.000. Binnen de individuele langdurige zorg is een verschuiving van basis

naar specialistisch waar te nemen. In de derde rapportage sociaal domein is een voordeel van € 274.000 gemeld.

Binnen zorg in natura wordt onderscheid gemaakt tussen arbeidsmatige groepsbegeleiding (een maatwerkvoorziening) en recreatieve groepsbegeleiding (een vrij inzetbare voorziening). De raming voor de arbeidsmatige groepsbegeleiding is gebaseerd op de ingediende facturen. Daaruit blijkt dat er weinig gebruik gemaakt wordt van arbeidsmatige groepsbegeleiding. Het voordeel bedraagt € 506.000. In de derde rapportage sociaal domein is een voordeel van € 570.000 gemeld.

De verstrekking van de PGB's gaat via de SVB. Op basis van de werkelijke declaraties bij de SVB bedraagt het voordeel € 767.000. In de derde rapportage sociaal domein is uitgegaan van een voordeel van € 808.000.

Vrij inzetbare zorg

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	156 N			156 N

Tot de vrij inzetbare zorg worden gerekend de recreatieve dagbesteding (€ 380.000 N) en de overige vrij inzetbare zorg (€ 224.000 V). Binnen de dagbesteding wordt een groter beroep gedaan op de recreatieve dagbesteding dan geraamd. De arbeidsmatige dagbesteding laat een tegengesteld beeld zien. Dit kan het gevolg zijn van een onjuiste inschatting bij de raming. Vanaf 2015 wordt een onderscheid gemaakt tussen arbeidsmatige en recreatieve dagbesteding; voordien bestond dit niet.

Het beroep op de overige vrij inzetbare zorg - kortdurende ambulante begeleiding, zorgcoördinatie en waakvlamcontacten - blijft achter bij de raming. Een tussenevaluatie leert dat relatieve onbekendheid met deze voorzieningen en de voorwaarden ervan (hoogte tarief, periode waarbinnen het ingezet kan worden) hiervoor verklaringen kunnen zijn. Het nadeel werd gemeld in de Derde rapportage Sociaal Domein.

Eigen bijdragen zorg

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
669 N				669 N

Door de lagere uitgaven op de WMO individueel, dalen ook de inkomsten uit de eigen bijdragen. Nog niet alle zorgaanbieders hebben echter hun gegevens bij het CAK aangeleverd. Het effect hiervan is niet in te schatten; de gemeente mag niet beschikken over de belastinggegevens van klanten en kan mede hierdoor ook niet vaststellen of de klant al aan de maximale eigen bijdrage zit. Door de vermogensbijtelling bij het bepalen van de hoogte van de eigen bijdrage en het vervallen van de bijdrage van Wet tegemoetkoming Chronisch Zieken en Gehandicapten (wtcg) is er ook een groep inwoners die er voor kiest om het een en ander zelf te regelen.

2.5 Meedoen naar vermogen

Crisisopvang vluchtelingen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
45 V	215 N			170 N

De crisisopvang van de vluchtelingen in november 2015 heeft de gemeente Zoetermeer € 215.000 gekost (exclusief de kosten van de inzet van eigen personeel). Van het Rijk is hier een vergoeding van € 45.000 voor ontvangen. Dit is al gemeld in de rapportage Financiële afwijkingen, bijzondere posten d.d. 19 januari 2016 (afwijkingen na het Tweede Tussenbericht).

Wijkzorgnetwerken

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	100 V			100 V

De gemeente is in gesprek met zorgaanbieders over de vormgeving van zorg in de wijk. In 2016 wordt het wijkzorgnetwerk versterkt en gaat het de drager vormen van het netwerk in de wijk. Doel is een zichtbare, herkenbare en breed gedragen uitvoering. Omdat de activiteiten een overwegend

voorbereidend karakter hadden, is het budget onderschreden.

Algemene stelpost

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	166 V			166 V

De Stelpost is bedoeld voor onvoorziene probleemsituaties. In 2015 is hierop een beroep gedaan voor de omvorming van de bibliotheek naar het Centrum LIB. Er resteert € 166.000.

Mantelzorg

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	14 V			14 V

Het aantal aanvragen voor een financiële mantelzorgwaardering 2015 bedraagt ruim 1.400, waar eerder een aantal van 2.500 werd verwacht. Op basis van het aantal van 2.500 is in de tussenberichten 2015 en vervolgens in de Derde rapportage Sociaal Domein rekening gehouden met een overschrijding van het budget met € 200.000.

In totaal is voor ondersteuning mantelzorgers € 350.000 geraamd. Verantwoord zijn: € 50.000 kosten mantelzorgpas en € 286.400 (1.432 * € 200) uitgaven mantelzorgcompliment. Per saldo een onderschrijding van € 14.000.

De aanmeldingstermijn voor de mantelzorgwaardering 2015 liep van 2 oktober 2015 tot en met 31 januari 2016. De Derde rapportage Sociaal Domein werd voorbereid eind november 2015. Op basis van de toen beschikbare informatie is de hogere inschatting gemaakt.

Inwonerbudgetten (Wijk aan zet)

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	36 V			36 V

De besteding van dit budget is afhankelijk van de aanvragen die bewoners en stichtingen indienen. In 2015 zijn er minder aanvragen binnengekomen waardoor het budget niet volledig is benut. Dit levert een voordeel op van € 36.000. In het Tweede Tussenbericht is een voordeel van € 75.000 gemeld op basis van de toen verwachte aanvragen.

Landelijke inkoop Wmo-ondersteuning

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	63 V			63 V

De gemeenten zijn vanaf 2015 verantwoordelijk voor de inkoop van Wmo-ondersteuning. Voor een klein deel daarvan sluit de VNG namens de gemeenten raamcontracten af. Het gaat om vormen van hulp die, door specialisme en/of schaalgrootte, lastig op lokaal/regionaal niveau zijn te contracteren. Anders dan eerder verwacht, wordt de bijdrage aan de VNG in 2015 en 2016 verrekend met de integratie-uitkering Wmo die de gemeente ontvangt. Het gevolg is dat er een onderschrijding ontstaat op programma 2 (minder lasten dan begroot) en dat op de Algemene dekkingsmiddelen een tekort ontstaat van € 63.000.

Overige verschillen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
95 V	193 V			288 V

Programma 3. Leefbaarheid, duurzaam en groen

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	24.760	24.435	24.273	162 N	365 N
Lasten	46.389	48.557	45.203	3.354 V	1.183 V
Saldo van baten en lasten	21.629	24.122	20.930	3.192 V	818 V
Onttrekkingen aan reserves	654	2.215	744	1.471 N	1.323 N
Toevoegingen aan reserves	354	354	1.413	1.059 N	
Saldo mutaties reserves	-300	-1.861	669	2.530 N	1.323 N
Resultaat	21.329	22.261	21.599	662 V	505 N

3.1 - Bevorderen duurzame ontwikkeling

Afvalinzameling				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
103 V	241 V	59 N		288 V

Het voordeel van € 106.000 aan de batenkant wordt voornamelijk veroorzaakt door een € 188.000 hogere vergoeding voor kunststof van Nedvang. Hier staan hogere verwerkingskosten tegenover van € 117.000. De opbrengsten afvalstoffenheffing vallen € 50.000 lager uit vanwege teruggaven voor 2014 en 2015. In het nieuwe contract is de transportvergoeding GFT vervallen. Dit levert een nadeel op van € 50.000 wat is gemeld in het Tweede Tussenbericht.

De kosten van overwerk, inhuur, onderhoud en voorlichting zijn lager uitgevallen dan geraamd. Ook de kapitaallasten zijn lager door uitstel van investeringen. Tractiekosten en kosten voor het schoonmaken van ondergrondse containers zijn door hogere onderhoudskosten en een nieuw schoonmaakcontract hoger uitgevallen. Met de verwerkingskosten van kunststof was in de begroting nog geen rekening gehouden. In het Eerste en Tweede Tussenbericht is melding gemaakt van een voordeel van in totaal € 300.000. Hiervan is € 80.000 een structureel voordeel. Het verschil met de jaarrekening van € 59.000 komt doordat er meer restafval en grofvuil is opgehaald, en er daardoor hogere verwerkingskosten zijn. Ook is er uiteindelijk geen voordeel behaald op de kosten van schades en vandalisme aan (ondergrondse) containers.

De kosten groot onderhoud ondergrondse containers zijn € 59.000 lager en dit bedrag wordt dus minder aan de reserve onttrokken. Door de beperkte capaciteit van de aannemers konden de onderhoudswerkzaamheden niet volledig worden uitgevoerd.

Duurzaam Zoetermeer en overige kosten milieu				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	380 V	433 N		53 N

Het uitvoeringsprogramma Duurzaam Zoetermeer heeft voordeel van € 433.000. De onttrekking uit het Investeringsfonds 2030 hoeft daardoor ook niet plaats te vinden. In het Tweede Tussenbericht is gemeld dat verschillende ontwikkelingen hebben geleid tot het vrijvallen van € 383.000 van het programma Duurzaam Zoetermeer. Dit betreft onder andere geluidsmaatregelen en duurzame energiecentrale. Ook heeft er nog een vertraging plaatsgevonden bij de realisatie van nul-op-de-meter woningen. Dit geeft een voordeel van € 50.000. Deze laatste uitgaven vinden in 2016 plaats.

Overige kosten milieu
Daarnaast zijn nog verschillende andere maatregelen milieu genomen, waaronder een pilot voor blauwalgbestrijding en milieumonitoring, bij elkaar € 53.000 meer dan begroot.

3.2 - Behouden aantrekkelijke & veilige openbare ruimte

Riolering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
250 N	260 V			10 V

Conform de melding in het Tweede Tussenbericht is de opbrengst € 250.000 lager dan gedacht. Bij de berekening van de rioolheffing wordt rekening gehouden met het aantal huishoudens, bedrijven en grootverbruikers. Er is niet voldoende rekening gehouden met leegstand.

Op het reinigen en inspecteren van de hoofdleidingen is voor € 260.000 minder kosten gemaakt, waarvan € 240.000 bij het Tweede Tussenbericht is gemeld. Er zijn minder werkzaamheden nodig gebleken dan verwacht. Door relinen met een kunststof kous in de riolering en gebruik maken van micro-organismen voor de schoonmaak van de leidingen hoeft er minder gereinigd te worden.

Groot Onderhoud Openbare Ruimte				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
161 V				161 V

Voor de wijkbudgetten en Groot Onderhoud zijn extra subsidies ontvangen van onder andere de regio Haaglanden.

Dagelijks beheer en onderhoud				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
246 N	252 N			498 N

Net als in voorgaande jaren zijn er minder aanvragen voor huisaansluitingen riolering dan begroot. De inkomsten zijn daardoor € 246.000 lager.

Zoals gemeld in het Eerste Tussenbericht vielen de aanbestedingen voor het dagelijks en periodiek onderhoud van de verlichting in drie wijken hoger uit dan verwacht. In totaal leidt dit tot een nadeel van € 252.000. Daarnaast was er meer periodiek onderhoud aan wegen nodig. In het Eerste Tussenbericht is melding gemaakt van een nadeel € 300.000.

Parkeren				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
330 V	596 V	444 N		482 V

In het Tweede Tussenbericht is gemeld dat de inkomsten € 175.000 hoger waren dan gedacht. Na de decembermaand blijkt dat de inkomsten hoger zijn dan eerst ingeschat. In totaal is er € 330.000 meer binnengekomen op de parkeerinkomsten. Dit verschil kan onder andere te maken hebben met het feit dat het niet meer mogelijk is in en uit te rijden bij de garages zodat meerdere keren gebruik gemaakt kon worden van de twee/drie uur gratis parkeren.

Door overleg met de omgeving en de relatie met andere werkzaamheden is de aanleg van parkeerplaatsen vertraagd. De werkzaamheden verschuiven naar 2016. Hiertegenover staat een gelijke lagere onttrekking uit de reserve investeringsfonds 2030 van € 325.000. Hiervan is € 300.000 in het Tweede Tussenbericht gemeld.

Het groot onderhoud voor de parkeergarages Engelandlaan en de Frankrijklaan wordt meegenomen bij de renovatie van het Stadhuis. Dit levert in 2015 een voordeel op van € 121.000. Ook het geplande groot onderhoud voor de parkeergarages Osylaan en Leidsewallen is uitgesteld omdat eerst de niet voorziene (ernstige) lekkages van de bouwkundige constructie moesten worden hersteld. Het voordeel is € 121.000. Als de huidige maatregelen effectief blijken kan het groot onderhoud worden uitgevoerd. Hier staat een lagere onttrekking aan de reserve Investeringsfonds 2030 tegenover.

Het dagelijks beheer van het gebied betaald parkeren valt lager uit dan verwacht. Hierdoor is een voordeel behaald van € 150.000. Dit voordeel wordt o.a. veroorzaakt door lagere kapitaallasten.

Begraafplaatsen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
290 N	200 V			90 N

Ten opzichte van 2014 is het aantal begrafenissen gestegen (140 in 2014 en 195 in 2015). Een deel van de begrafenissen in 2015 is voortgekomen uit de ruiming, doordat een aantal personen herbegraven is. Daarnaast is een stijging te zien in het aantal bijzettingen en algemene begrafenissen. Het aantal begrafenissen is lager dan het verwachte aantal. Hierdoor zijn er in totaal € 290.000 minder inkomsten gerealiseerd.

De tegenvallende opbrengsten konden in 2015 deels worden opgevangen door € 200.000 lagere kapitaallasten. Om aan te kunnen sluiten bij de uitbreiding van de accommodatie van Monuta is de uitbreiding van de begraafplaats Hoflaan opgeschoven. Hier is in het Tweede Tussenbericht melding van gemaakt.

Kapitaallasten GIS				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	120 V			120 V

Door het uitstellen van investeringen in het beheersysteem en het Geo Informatie Systeem (GIS) is er minder uitgegeven.

Stormschade				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
				0

In het Tweede Tussenbericht is melding gemaakt van een verwacht nadeel van € 100.000 door de zomerstorm. Tijdens deze storm zijn diverse bomen omgewaaid en beschadigd. De uitgaven zijn binnen het huidige budget opgevangen.

Bestedingsimpuls Buytenwegh, Segwaert				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	285 V	285 N		0

Bestedingsimpuls Buytenwegh en Seghwaert zijn vertraagd door voorbereidingswerkzaamheden in overleg met de woningbouwverenigingen en gebruikers. In totaal leveren deze vertragingen een lagere last op in 2015 waar tegenover een lagere onttrekking uit de reserve investeringsfonds 2030 van € 285.000 staat. In het Tweede Tussenbericht is een afwijking van € 390.000 gemeld.

Visie Openbare Ruimte				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	250 V	250 N		0

Het voordeel op de lasten is ontstaan door vertraging van revitalisering van het groene middegebied Meerzicht en het Willem Alexander plantsoen zoals in het Tweede Tussenbericht is gemeld. In 2016 start het samenspraaktraject en uitvoering zal plaatsvinden in 2017. De dekking komt vanuit de Reserve Investeringsfonds 2030.

(Egalisatiereserve) Groot onderhoud Bovengronds				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
30	1.030 V		1.059 N	1 V

Door de langere voorbereidingstijd van diverse grote onderhoudswerken in de stad is de uitvoering doorgeschoven naar 2016. Het gaat hier bijvoorbeeld om de herinrichting Van Randwijkhove. Het hiervoor begrote bedrag is opgenomen in de egalisatiereserve. Tegenover de lagere kosten staat een even zo hoge dotatie in de Egalisatiereserve Groot onderhoud Bovengronds.

Liften Mandelabrug				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	530 V			530 V

In het voorjaarsdebat heeft de raad besloten een begin te maken met het vervangen van de zes bestaande roltrappen aan de uiteinden van de Mandelabrug door vier roltrappen en twee liften. Voor de vervanging is € 530.000 beschikbaar gesteld. In 2015 is al gestart met het vervangen van de stijpunten. De werkzaamheden zullen in 2016 worden afgerond.

Energiekosten openbare verlichting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	268 V			268 V

Het voordeel van € 268.000 wordt grotendeels veroorzaakt door een afrekening van het voorgaand jaar ter grootte van € 245.000.

Gladheidsbestrijding				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	83 V			83 V

Het winterseizoen van 2015 kenmerkte zich door haar milde karakter. Hierdoor zijn uiteindelijk minder kosten gemaakt voor de gladheidsbestrijding, wat leidt tot een voordeel van € 83.000.

Herstel viaducten Maximaplein				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	120 N			120 N

Het herstellen van de viaducten Maximaplein zorgt voor een nadeel van € 120.000. In het [memo](#) van 12 november 2015 is de raad geïnformeerd over de te verwachten totale kosten. Het grootste deel van het werk zal in 2016 worden uitgevoerd.

Doelstelling overschrijdend

Personele lasten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	608 N			608 N

Door de aanwezigheid van boventalligen en vergrijzing zijn de werkelijke loonkosten hoger dan het beschikbare personeelsbudget. Daarnaast zorgt het tijdig aantrekken van nieuwe medewerkers om kennis van vertrekkende medewerkers te kunnen behouden op basis van het strategisch personeelsplan voor extra kosten. Een deel van de kosten kan worden gedekt door projectinkomsten en openstaande vacatures. Hiervan is al € 480.000 gemeld in het Tweede Tussenbericht.

Overige verschillen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	91 V			91 V

Programma 4. Vrije tijd

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	7.250	10.043	10.266	223 V	75 N
Lasten	28.692	32.188	31.062	1.126 V	401 V
Saldo van baten en lasten	21.442	22.145	20.796	1.349 V	326 V
Onttrekkingen aan reserves	1.932	2.395	2.034	361 N	
Toevoegingen aan reserves	1.460	1.460	1.684	224 N	
Saldo mutaties reserves	-472	-935	-350	585 N	
Resultaat	20.970	21.210	20.446	764 V	326 V

4.1 Bevorderen laagdrempelig toegankelijke culturele en sportvoorzieningen

Zwemmen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
246 N	306 V			60 V

Sinds 24 augustus 2015 wordt het zwemmen niet meer in gemeentelijk beheer uitgevoerd, de begroting is echter nog gebaseerd op de exploitatie gedurende het hele jaar. Dit geeft een nadeel van € 246.000 door lagere kaartverkoop, een voordeel van € 306.000 door lagere personeelskosten vanwege vacatures en herplaatsingen van personeel dat niet overgaat naar de nieuwe exploitant. Totaal een voordeel van € 60.000. In het Tweede Tussenbericht was € 25.000 nadeel gemeld.

Exploitatie sportaccommodaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
321 V			224 N	97 V

De opbrengst van de verkoop van het pand Dorpsstraat 33a, waar tafeltennisvereniging Taverzo speelde, geeft een voordeel van € 225.000. De opbrengst van de verkoop (minus verkoopkosten) is conform [raadsbesluit 2012-000048 \(onderdeel 5\)](#) gestort in de reserve Algemeen Dekkingsmiddel.

Sociaal-culturele accommodaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
72 N	141 V	91 N		22 N

In afwachting van de nieuwe huisvestingsplannen rond het stadhuis is zeer terughoudend onderhoud gepleegd aan de bibliotheek, een voordeel van € 91.000. Daar staat een lagere onttrekking aan de Reserve groot onderhoud Welzijnsaccommodaties tegenover van € 91.000.

4.2 Bevorderen bruis

Investeringsimpuls amateurverenigingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	122 V	78 N		44 V

Voor 2015 was € 202.000 beschikbaar. Door minder verzoeken om investeringssubsidies is er een voordeel van € 122.000. Het niet volledig benutten van het budget betekent ook een lagere onttrekking uit de reserve investeringsimpuls amateurverenigingen. Daarnaast is het restant van de reserve investeringssubsidie sportverenigingen ter grootte van € 44.000 vrijgefallen.

Centrum Kunst en Cultuur / Amateurkunst

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	65 V			65 V

In 2015 is besloten dat amateurtheatergezelschappen hun voorstellingen zullen opvoeren in de grote en kleine zaal van het Stadstheater en oefenen en ontwikkelen in het CKC (inclusief opslag). In 2015 is nog geen volledig gebruik gemaakt van deze faciliteiten. Dit geeft een voordeel van € 118.000. Om de transitie van de amateurgezelschappen naar het CKC in gang te zetten, is door het CKC een projectorganisatie opgezet. Deze kosten bedragen € 53.000, € 13.000 hoger dan in het Tweede Tussenbericht gemeld. Een deel van de amateurtheatergezelschappen maakte in 2015 nog gebruik van het Kwadranttheater. Op programma 7 zijn deze exploitatielasten verantwoord.

Beeldende kunst in de openbare ruimte

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	171 V	171 N		0

Een aantal projecten is vertraagd en sommige kunsttoepassingen worden pas in 2016 gerealiseerd. De projecten die geheel of gedeeltelijk zijn uitgesteld, zijn: accommodatie Zegwaardseweg-Noord, Oosterheem / De Gebeurtenis (wijkopdracht), en IKC Fivelingo (De Piramide). Dit heeft geleid tot lagere uitgaven aan beeldende kunst voor € 171.000. Tegenover het voordeel staat een nadeel van € 171.000 door een lagere onttrekking aan de reserve Beeldende kunst in de openbare ruimte.

Toren Oude Kerk

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	275 V			275 V

In het voorjaarsdebat is € 275.000 als cofinanciering beschikbaar gesteld voor de restauratie van de kerktoeren van de Oude Kerk. De provincie Zuid-Holland heeft de subsidieaanvraag voor de restauratie van de kerktoeren geweigerd, waardoor de restauratie dit jaar niet is gestart. In 2016 wordt opnieuw subsidie aangevraagd. De afwijking is gemeld in Tweede Tussenbericht.

Programma's NME

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	100 V			100 V

In de programmabegroting 2014 is een bezuinigingsvoorstel opgenomen om vanaf 2016 delen van educatieprogramma's aan derden over te dragen. In 2015 is al minder personeel ingezet op door gemeente gefaciliteerde natuur educatieve programma's.

Project Groen doet Goed

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
132 V	132 N			0

Groen doet goed is een samenwerkingsverband tussen Zoetermeer en Delft met als doelstelling kinderen tussen 4 en 12 jaar de natuur binnen en buiten de stad vaker te laten beleven. Er zijn verschillende projecten uitgevoerd zoals Westerparkdag, Dierenvriendjespad, Op pad met de boswachter en het 50-dingenkaartje. De provincie subsidieert de kosten (€ 132.000).

Overige verschillen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
88 V	78 V	21 N	0 V	145 V

Programma 5. Veiligheid

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	256	256	233	23 N	65 V
Lasten	13.773	13.879	13.608	271 V	54 V
Saldo van baten en lasten	13.517	13.623	13.375	248 V	119 V
Onttrekkingen aan reserves	50	100	85	15 N	
Toevoegingen aan reserves	0	0	21	21 N	
Saldo mutaties reserves	-50	-100	-64	36 N	
Resultaat	13.467	13.523	13.311	212 V	119 V

5.1 Bevorderen van de veiligheid in de woning

Woninginbraken				
Baten	Baten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
104 V	127 N			23 N
Van het Ministerie van Veiligheid & Justitie is voor hotspotgericht maatwerk in inbraakpreventie een bijdrage van € 104.000 ontvangen. In overleg met de drie woningcorporaties, gemeente en politie direct ingezet voor het verbeteren van hang- en sluitwerk bij woningen/complexen in hotspots. Ook is een bijdrage ontvangen ten behoeve van inbraakpreventie door het plaatsen van beveiligingsstrips. 999 woningen zijn op deze manier extra beveiligd. Voor inbraakpreventie konden inwoners een bijdrage aanvragen. Het aantal aanvragen was veel groter dan verwacht waardoor het budget is overschreden. De gemeenteraad is hierover geïnformeerd met een memo in de weekberichten van 6 januari 2016.				

5.2 Bevorderen / behouden veiligheid en leefbaarheid in de wijk

Afschaffing vergoedingsregeling processen verbaal				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
31 N				31 N
Voor ieder uitgeschreven proces verbaal ontving de gemeente tot 1 januari 2015 een vergoeding van het Rijk. De vergoedingsregeling is met ingang van 1 januari 2015 komen te vervallen. In het Eerste Tussenbericht is een nadeel van € 31.000 gemeld.				

5.3 Behouden veiligheid in de stad

Brandweerregionalisering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	579 V			579 V
De Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) heeft over 2014 een positief resultaat behaald van € 3.578.000. Het aandeel van Zoetermeer bedraagt € 352.000. De bijdrage van de VRH over 2015 laat ten opzichte van de begroting een voordeel zien van € 227.000. Dit heeft te maken met onder ander de teruggave van de kosten van functioneel leeftijdsontslag (FLO). In het Eerste Tussenbericht is € 300.000 voordeel gemeld, in het Tweede Tussenbericht nog eens € 210.000.				

5.4 Overige

Handhaving bouwregelgeving				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	154 N			154 N

In de voorbereiding voor het Werkplan 2015 voor de Omgevingsdienst Haaglanden (ODH) is een berekening gemaakt van de benodigde toezichtscapaciteit en de daadwerkelijke beschikbare capaciteit vanaf 1 januari 2015. De ODH heeft de gemeente verzocht de capaciteit uit te breiden met 1,8 fte voor een bedrag van € 146.000.

Daarnaast bleken de loonkosten van de latende organisatie naar de ODH hoger uit te vallen dan was voorzien in het Bedrijfsplan ODH. Voor Zoetermeer betekent dit een verhoging van de jaarlijkse bijdrage ODH met € 50.000. In het Eerste Tussenbericht is een nadeel van € 196.000 gemeld. Het gerealiseerde bedrag is € 154.000 nadelig.

Doelstelling overschrijdend

Veiligheid en openbare orde				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	78 V			78 V

Op projectbudgetten Veiligheid en rampenbestrijding is een voordeel op de lasten gerealiseerd van € 78.000. In het Tweede Tussenbericht is een voordeel van € 96.000 gemeld.

Overige verschillen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
96 N	29 V	15 N	21 N	103 N

Dit betreft diverse kleine nadelen in de bedrijfsvoering, op de leges evenementen- en APVvergunningen en op de inkomsten met betrekking tot dwangsommen en bestuursdwang.

Personele lasten				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	134 N			134 N

Het nadeel wordt veroorzaakt door kosten boven de sterkte en plaatsingsrisico. Ook zijn extra kosten gemaakt voor coaching en assessment. In het Tweede Tussenbericht is een nadeel van € 260.000 gemeld. Door het niet of laat invullen van de vacatures valt het nadeel lager uit.

Programma 6. Dienstverlening en samenspraak

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	4.351	4.929	4.667	262 N	100 V
Lasten	29.719	30.868	29.755	1.113 V	1 V
Saldo van baten en lasten	25.368	25.939	25.088	851 V	101 V
Onttrekkingen aan reserves	736	794	220	574 N	
Toevoegingen aan reserves	57	57	57	0	
Saldo mutaties reserves	-679	-737	-163	574 N	
Resultaat	24.689	25.202	24.925	277 V	101 V

6.1 Continueren klanttevredenheid

Bouwleges				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
300 V				300 V

Het verschil op bouwleges is € 300.000 voordelig. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door herfasering van projecten en doordat projecten met hogere bouwsommen eerder zijn gerealiseerd. Een hogere bouwsom van een IKC, het eerder dichtbouwen van een Arcade samen met het verbouwen van een winkel in het Stadshart zijn concrete voorbeelden hiervan. In de tussenberichten is melding gemaakt van een voordeel van € 100.000.

Bouwvergunningen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	258 N			258 N

Vanwege het risicogestuurd werken en de kwaliteitsimpulsen die zijn ingezet op het (reclame) vergunningsproces zijn er diverse extra kosten gemaakt. Het gaat hier om het herinrichten van de capaciteitsplanning, herinrichting van de ondersteunende applicatie en het inwinnen van extern juridisch advies. In de tussenberichten is een overschrijding gemeld van € 175.000.

6.3 Overige

Liquidatie Haaglanden				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
630 N	630 V			0

De liquidatie van Haaglanden wordt door Zoetermeer begeleid. De hiervoor verwachte kosten en vergoedingen zijn geraamd. In de praktijk zijn de lasten direct ten laste van het Gewest gebracht, buiten de rekening van Zoetermeer om. Tegenover deze niet benutte lastenraming staat ook de niet gerealiseerde batenraming ad € 630.000.

Ambtelijke huisvesting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	512 V	397 N	V	115 V

Vanwege de nieuwe huisvestingsplannen is zeer terughoudend omgegaan met onderhoud aan de ambtelijke huisvesting en meubilair. Tegenover deze lagere lasten voor het grootonderhoud staat een vervallen onttrekking aan de reserve grootonderhoud ambtelijke huisvesting ad € 305.000. Ook heeft de upgrade van het bedrijfsrestaurant vanwege de nieuwe huisvesting niet plaatsgevonden.

Tegenover de lagere lasten staat een lagere onttrekking aan de brede bestemmingsreserve ad € 92.000. Het overige verschil van € 115.000 wordt veroorzaakt door diverse voor- en nadelen op facilitaire onderdelen, zoals schoonmaak, repro, energie, vrijval kapitaallasten en mobiele telefonie.

Concern ICT Beleid

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	170 V	58 N		112 V

Vertraging in de uitvoering van een aantal IT-projecten heeft in 2015 geleid tot lagere lasten waaronder het project Zaakgericht Werken. Doordat het project in 2015 voor een deel heeft stilgelegen is € 58.000 minder onttrokken aan het Investeringsfonds 2030. De uitvoering van deze projecten is verschoven naar 2016. Het programma is hierop aangepast.

Flankerend personeelsbeleid

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	180 N	94 N		N

De voornaamste oorzaak van de overschrijding ad € 180.000 betreft de voorziening die getroffen is voor loon- & pensioensuppletie voor het voormalige zwembadpersoneel. Omdat deze kosten in de tussenberichten nog niet volledig in beeld waren, was destijds in de tussenberichten een onderuitputting van € 400.000 de verwachting.

Organisatieontwikkelingen/procesinnovaties gericht op efficiencyverbetering worden bekostigd vanuit de reserve flankerend beleid. Het programma 2015 was begroot op € 196.000. Vanwege vertraging in de uitvoering zijn er € 94.000 minder kosten gemaakt. Deze lagere kosten vertalen zich in een lagere onttrekking aan de reserve flankerend beleid.

Voorziening wethouderspensionen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	780 N			780 N

De pensioenen voor (ex)wethouders worden zelf beheerd door de gemeente. Hiervoor is de voorziening wethouderspensionen ingesteld. In 2015 is op advies van BZK aangesloten bij de door het rijk vastgestelde rente voor pensioenfondsen. Deze lagere rente noodzaakte in 2015 een eenmalige bijstorting ad € 780.000 in de voorziening wethouderspensionen. Deze eenmalige bijstorting heeft in de exploitatie vanaf 2016 een lagere dotatie van 30.000 als gevolg.

Griffie

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	154 V			154 V

Het overschot bestaat uit drie onderuitputtingen: op de kosten van de rekenkamer, personeelskosten en het niet indexeren van de door BZK vastgestelde vergoedingen voor de raadsleden en de presentiegelden van de commissieleden.

Personele lasten

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	465 V			465 V

Op diverse programma's zijn overschrijdingen op personele lasten door reorganisatie. De werkelijke aan dit programma toegerekende loonkosten zijn lager, door de vacatures die niet ingevuld zijn of konden worden. Tegenover deze lagere kosten staan hogere kosten van inhuur van derden.

Algemene baten en lasten

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	400 V			400 V

In de begroting is een aantal posten geraamd voor kosten die nog niet goed zijn toe te wijzen aan een programma/product, zoals verzekeringskosten, gevolgen kabinetsbezuinigingen, aanpassingen personeelskosten en BTW-gevolgen. De geraamde stelposten zijn niet afgeraamd en overgeboekt

naar de programma's. Voor een deel zijn deze algemene baten en lasten verwerkt in het memo gevolgen meicirculaire (€ 360.000) en er is melding gemaakt van een overschot van € 86.000 op de verzekeringspremies. Deze meldingen zijn gedaan in het Tweede Tussenbericht. De gevolgen meicirculaire zijn volledig opgenomen in het overzicht algemene dekkingsmiddelen.

EU-initiatievenfonds

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
		25 N		25 N

In 2015 is er geen beroep op deze reserve noodzakelijk geweest.

Overige verschillen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
68 V				68 V

Programma 7. Inrichting van de stad

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Verschil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	31.117	65.821	26.135	39.686 N	7.709 N
Lasten	34.069	74.326	30.172	44.154 V	8.088 V
Saldo van baten en lasten	-2.952	-8.505	-4.037	4.468 V	379 V
Onttrekkingen aan reserves	5.228	8.696	4.041	4.655 N	1.368 N
Toevoegingen aan reserves	6.376	10.941	9.385	1.556 V	2.497 V
Saldo mutaties reserves	-1.148	-2.245	-5.344	3.099 N	1.130 V
Resultaat	-4.100	-10.750	-9.381	1.369 V	1.509 V

7.1 - Bevorderen passende woonruimte voor iedere Zoetermeerder

(Rente) Startersleningen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
63 N	189 V	126 N		0
Van de geraamde rentebaten van € 464.000 is € 401.000 gerealiseerd, een nadeel van € 63.000. Dit wordt veroorzaakt omdat een deel van de starters na de eerste inkomenstoets (na drie jaar) nog geen (volledige) rente kan betalen en een deel de lening in 2014 vroegtijdig heeft afgelost. In 2014 zijn minder aanvragen voor startersleningen ingediend en toegekend. Daardoor is het krediet voor de startersleningen in 2014 niet volledig benut. Dit levert een rentevoordeel op in het daarop volgende jaar 2015 van € 177.000. Omdat de beheerlasten worden berekend over het uitstaande saldo zijn ook de beheerlasten lager uitgevallen € 12.000. Totaal voordeel € 189.000. Op de startersleningen is door rentekosten en lagere rente-inkomsten per saldo een voordelig resultaat gehaald. Hierdoor hoeft minder te worden onttrokken aan de reserve startersleningen. Ook in de toekomst zal er minder aan de reserve worden onttrokken.				

ISV bijdrage jongerenwoningen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
100 N	100 V			0
Voor de realisatie van 80 jongerenwoningen aan het Stadshuisplein is een budget beschikbaar gesteld. De subsidie zal worden uitbetaald wanneer de woningen daadwerkelijk zijn opgeleverd en de eigenaar aan zijn overige verplichtingen heeft voldaan. Begin 2016 zijn de woningen opgeleverd. Tegenover de lagere kosten staat een even hoog nadeel op de baten.				

Prestatieafspraken Woningcorporaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	150 V	150 N		0
In het Tweede Tussenbericht is gemeld dat de woningcorporaties geen gebruik wensen te maken van het in het kader van SROI beschikbaar gestelde budget. Dit geeft een voordeel van € 150.000. Hierdoor vindt de geraamde aanwending vanuit de Reserve investeringsfonds niet plaats. Dit geeft een nadeel van € 150.000. Het bedrag kan binnen het Investeringsfonds 2030 vrijvallen.				

Transformatie jongerenwoningen Italiëlaan				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	850 V	850 N		0

In het Tweede Tussenbericht is gemeld dat het project is vertraagd. De woningen worden in het eerste kwartaal van 2016 opgeleverd. Daarom is de tweede helft van de bijdrage nog niet uitbetaald. Hier tegenover staat een even hoog nadeel op de onttrekking Investeringsfonds 2030.

Gehandicaptenwoningen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	50 V	50 N		0

In het Tweede Tussenbericht is gemeld dat er geen voorstellen voor besteding zijn ontvangen. Ook een laatste inspanning heeft niet geleid tot voorstellen. Het budget valt daarom vrij in de reserve investeringsfonds 2030. Tegenover de lagere kosten staat een even hoog nadeel op de baten.

Weestaken Haaglanden wonen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	83 V			83 V

De voorbereidingen voor de nieuwe regionale woonvisie en de oprichting van landschapstafels heeft meer tijd gekost dan verwacht. Daardoor is het woonbehoefteonderzoek nog niet uitgevoerd. In het eerste kwartaal 2016 is het rapport opgeleverd.

Woonwagenuisvesting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
20 V	112 N			92 N

Medio 2015 is een nieuwe woonwagencoördinator aangesteld. Dit geeft een incidenteel nadeel van € 54.000. De verwachting is dat de woonwagencoördinator ook nog in 2016 noodzakelijk zal zijn. De overige lasten van € 58.000 zijn veroorzaakt door een naheffing energieheffing, juridische advisering en noodzakelijk onderhoud. Tegenover de lasten staan ook huurinkomsten van € 20.000.

Investeringswerken woonwagenuisvesting				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	66 V	66 N		0

In het kader van het Plan van Aanpak Normalisatie Woonwagenlocaties (2007) is onder meer besloten dat op vier woonwagenlocaties, waaronder de locatie Bleiswijkseweg, een aantal fysieke maatregelen moet worden genomen. Om een veilige, goede ontsluiting en inrichting te realiseren zal in samenspraak met bewoners van de locatie Bleiswijkseweg, het openbaar gebied heringericht worden. Met de inwoners is intensief overleg gevoerd. Dit heeft nog niet geresulteerd in een definitieve oplossing van het huisvestingsvraagstuk. In 2016 wordt het overleg voortgezet. Het voordeel is € 66.000. In het Tweede Tussenbericht is een voordeel van € 50.000 gemeld. Hier tegenover staat ook een even grote lagere onttrekking aan het Investeringsfonds 2030.

7.2 - Bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio

Grondexploitaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
39.923 N	39.839 V	1.677 N	1.660 V	101 N

Er is een relatie tussen de lasten, baten, mutaties in reserves en boekwaarde van de verschillende grondexploitaties op de balans, per saldo neutraal. In de paragraaf Grondbeleid is een inhoudelijke toelichting opgenomen op de uitvoering grondbeleid en de prognose van de resultaten van grondexploitaties, winst- en verliesneming, verloop van reserves en het resultaat grondexploitaties.

Een deel van de amateurtheatergezelschappen maakte in 2015 nog gebruik van het tijdelijk in het Kwadrant gevestigde Kwadranttheater. De lasten zijn binnen de grondexploitatie verantwoord. Op

programma 4 is het budget van de huisvesting amateurgezelschappen geraamd. Nadeel € 101.000.

Onttrekkingen reserves

Doordat de storting en onttrekkingen aan de Reserve versterking financiële positie grondbedrijf bruto zijn geraamd maar netto bij de lasten zijn verantwoord is aan deze reserve niets onttrokken, begroot was € 1.473.000. Van dit bedrag heeft € 150.000 betrekking op strategische aankopen.

De Reserve in verband met risico's Grondbedrijf wordt gevoed met winstnemingen uit winstgevende grondexploitaties en dekt het risico van vroegtijdige winstnemingen uit winstgevende grondexploitaties. Op basis van de herziening valt € 433.000 vrij uit de reserve. Dat is € 204.000 minder dan begroot. Het totaal nadeel op onttrekkingen aan reserves is € 1.677.000.

Toevoegingen reserves

Begroot was een last van € 139.000. Op basis van de herziening zijn er geen toevoegingen.

Op basis van het grondbeleid komt het resultaat van de grondexploitaties voor 50% ten gunste van de reserve Versterking financiële positie Grondbedrijf (fipo) en voor 50% ten gunste van de reserve investeringsfonds 2030 (Rif). In 2015 bedraagt de storting € 2.855.000 tegen € 4.376.000 begroot. Dit betekent een lagere afdracht van € 760.500 aan zowel het Investeringsfonds 2030 als de reserve FiPo, € 1.521.000 minder dan begroot. Het totale voordeel komt daarmee op € 1.660.000.

Gemeentelijke eigendommen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
2.265 V	535 N			1.730 V

In 2015 heeft de continuation fee van de benzineverkooppunt Esso Oostweg € 1 mln. opgebracht. Daarnaast was sprake van verkoopopbrengst en een bijdrage voor de herinrichting van de grond rond de Mormonentempel aan de Osylaan van € 1,1 mln. De verkopen (en bijdrage) zijn gemeld in het Tussenbericht. De opbrengst is gestort in de Vrij inzetbare Reserve via programma OAD.

Tegenover de opbrengst van de Mormonentempel staan ook incidentele kosten van € 450.000 voor onder andere bouwrijpmaken. Daarnaast is conform het Tweede Tussenbericht een storting in de voorziening dubieuze debiteuren van € 170.000 gedaan vanwege vorderingen op de wildwaterbaan.

Bleizo

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
837 V	837 N			0

Voor de realisatie van de Vervoersknoop Bleizo is 2 februari 2015 een investeringskrediet van € 71,81 mln. voor de verdere voorbereiding en uitvoering verstrekt. Dit is aanvullend op het eerder verstrekte voorbereidingsbudget van € 2,25 mln. De uitgaven worden volledig gedekt door een bijdrage van GR Bleizo en het Stadsgewest Haaglanden/Metropool Regio Rotterdam Den Haag (MRDH). Het bedrag is gefaseerd in de tijd en de jaarschijf voor 2015 was bepaald op € 2,6 mln. Inmiddels blijkt dat de kosten voor 2015 uitkomen op € 3,4 mln. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de voorgenomen vergoeding voor de schadeloosstelling omtrent de verlegging van de BergAmbachtLeiding (BAL2) aan de zuidzijde van de spoorlijn Den Haag-Utrecht. Omdat alle uitgaven subsidiabel zijn staat hier een even hoog voordeel tegenover bij de baten.

Wijkplan Palenstein

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	607 V	607 N		0

De uitvoering van het Wijkplan Palenstein is gericht op het behoud van de leefbaarheid in de wijk en hangt samen met de sloop van diverse flats. In 2015 zijn er geen flats gesloopt. In de komende jaren zal dit wel gebeuren en zal dit budget naar rato besteed worden. Tegenover de lagere bestedingen staat een even grote lagere onttrekking aan de Brede Bestemmingsreserve.

Weestaken Haaglanden groen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	58 V			58 V

Voor de weestaken is in de begroting 2015 een budget van € 240.000 opgenomen (€ 120.000 voor wonen en € 120.000 voor groen). De oprichting van landschapstafels heeft meer tijd gekost dan verwacht. Het resterende budget zal worden gebruikt voor de deelname aan Land van Wijk en Wouden en Duin, Horst en Weide.

Upgrade Stadshart

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
10 V	76 N	66 V		0

De voorbereidingskosten van het Stadshart zijn door hogere kosten voor juridische advisering en ruimtelijke ordening uitgekomen op € 586.000. De kosten worden gedekt door een hogere bijdrage uit het Investeringsfonds 2030. De hogere onttrekking leidt tot een lager restant budget voor het vervolg van het project. In 2015 is ook gestart met de uitvoering. Ten opzichte van de begroting is € 10.000 meer besteed. De lasten worden gedekt vanuit een hogere bijdrage van derden.

Woningbouw Oosterheem

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	82 V	82 N		0

Vanuit het budget woningbouw Oosterheem is budget beschikbaar voor 'nul op de meter woningen' en woningen met een energiecoëfficiënt (EPC) van 0 (nul). In het Tweede Tussenbericht is aangegeven dat er in 2015 geen uitgaven zouden zijn. Er hoeft ook geen onttrekking vanuit het Investeringsfonds 2030 plaats te vinden. Gezien de belangstelling voor dit type woningen wordt verwacht dat dit budget in 2016 wordt aangewend.

Nieuwe initiatieven

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	328 N			328 N

In 2015 zijn meer investeringsprojecten opgestart dan verwacht. In het Tweede Tussenbericht is gemeld dat de extra kosten € 100.000 zouden bedragen. Uiteindelijk bedragen de totale meerkosten € 213.000. De kosten zijn gemaakt voor begeleiding van marktinitiatieven, zoals de ontwikkeling van het Dutch Innovation Park (DIP), jongerenwoningen, Holland Outlet Mall (HOM voorheen FOC) en Bleizo. Daarnaast heeft de voorbereiding en samenspraak rondom de planvorming van de Noord Aa/strandzone meer tijd gekost dan verwacht. Dit levert een nadeel op van € 105.000.

7.3 - Bevorderen kwaliteit van gebouwde omgeving en publieke ruimte

Nadeelcompensatie/Planschade

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
18 V	177 N			159 N

In 2015 is € 177.000 betaald voor twee planschade vergoedingen/nadeelcompensaties inclusief wettelijke rente. Voor één vergoeding van € 20.000 heeft de verzekeringsmaatschappij ons gecompenseerd voor € 17.500. De andere schadeloosstelling van € 157.000 is niet compensabel en is uitbetaald op basis van een uitspraak van de Raad van State op 9 december 2015. Hierover is de raad geïnformeerd met een [memo schadeclaim](#).

Verbinding groengebieden

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	73 V			73 V

In het kader van de ontwikkeling van regionaal groen is voor 2015 € 125.000 beschikbaar gesteld voor het uitvoeren van regionale groenprojecten rondom Zoetermeer. Het opstellen van het uitvoeringsprogramma heeft meer tijd geleverd dan gepland. Met name fase 2 van het programma liep hierdoor vertraging op. Het resterende budget wordt voornamelijk gebruikt voor de uitvoering van projecten voor het programma 400 jaar Meerpolder en Buytenpark fase 2.

Motie Warmer Welkom – Entree van Zoetermeer

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	54 N			54 N

Voor de planvorming voor de Entree Zoetermeer is € 100.000 begroot, waarvan € 50.000 uit “het potje van de raad” en € 50.000 uit de perspectiefnota 2016. In 2015 is intensief gewerkt aan de voorbereiding en is de planvoorbereiding in een verder stadium gekomen dan oorspronkelijk gepland. In totaal is in 2015 € 154.000 besteed aan het ontwikkelen van een ontwikkelvisie en strategie, voor een omgevingsonderzoek, samenspraak en het opstellen van het plan van aanpak.

Welstandszorg

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	83 V			83 V

De aantrekkende economie heeft zich in 2015 nog niet vertaald in hogere kosten welstandszorg. Daarnaast zijn de uitgaven van de nieuwe stadsmeester lager dan in het verleden. In 2016 wordt bezien in hoeverre dit effect structureel is.

7.4 - Behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid**Randstadrail**

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
2.117 N	2.117 V			0

De gemeente levert het projectmanagement voor diverse deelprojecten Randstadrail. De projecten worden volledig voor rekening en risico van de Metropool Regio Rotterdam Den Haag (MRDH) uitgevoerd. In het Tweede Tussenbericht is aangegeven dat niet alles in 2015 wordt uitgevoerd. Aangegeven is dat de uitvoering van de werkzaamheden voor het wisselcomplex Beatrixkwartier van € 1.600.000 zijn verschoven naar 2017. Het betreft hier volledig subsidiabele kosten. Met het verschuiven van de uitgaven verschuift ook de te ontvangen subsidie.

Kwaliteitsimpuls Buytenpark

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
275 N	280 V			5 V

In 2015 is gestart met de inrichting en is een oeverwalwand gerealiseerd. De uitvoering van het padenplan en het weidegebied vindt in 2016 plaats. Tegenover dit voordeel van € 280.000 staat een nagenoeg even hoog nadeel op de subsidiebatens en bijdragen van derden.

Mobiliteit

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
610 N	1.752 V	838 N		304 V

Naast een aantal nieuwe projecten heeft de nadruk in 2015 vooral gelegen op de voorbereiding en de inspraak van de nog uit te voeren verkeersprojecten, zoals bijvoorbeeld de verbetering van de afslag A12 Zoetermeer-Oostweg en de aanpassing van de kruising Tintlaan/2^e/3^e Stationsstraat. In het Tweede Tussenbericht is al melding gemaakt van een herfasering respectievelijk budgetoverheveling van € 0,9 mln. naar 2016. Totaal is een bedrag van € 1,7 mln. minder besteed in 2015 dan begroot. In 2016 is nog € 1,5 mln. nodig om de projecten af te kunnen ronden.

Tegenover de lagere kosten staan lagere subsidiebatens van € 0,6 mln. en lagere reserveonttrekkingen van € 0,8 mln., totaal € 1,4 mln.

Geluidsmaatregelen Oosterheemlijn

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
197 N	197 V			0

Sinds de ingebruikname van de Randstadrail in Oosterheem in 2006 zijn er geluidsoverlastklachten. Het DB van de MRDH heeft daarom € 2 mln. voor het nemen van maatregelen toegezegd. Bij

raadsbesluit 2015-005567 [Raadsvoorstel-Geluidsmaatregelen Oosterheemlijn](#) is dit in de begroting opgenomen, waarvan voor 2015 € 250.000. In 2015 zijn verschillende maatregelen genomen, waaronder een proefopstelling met spoorschermen, voor € 53.000.

Parkeren Rokkeveen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	128 V			128 V

Voor parkeren Rokkeveen Campus en Sawa is € 190.000 beschikbaar gesteld. In 2015 is gestart met de uitvoering van de aanleg van extra parkeerplaatsen rondom het winkelcentrum Rokkeveen. De afronding hiervan vindt in 2016 plaats. De maatregelen op middellange en lange termijn naar overige parkeeroplossingen in Rokkeveen West vergen meer onderzoek en afstemming met bewoners. Dit onderzoek en de daarbij behorende afstemming vindt plaats in 2016.

7.5 - Overige

Verkoop panden

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
540 V			105 N	435 V

Dit verschil wordt veroorzaakt door verkoop van Schuitwater 2 en Industrieweg 6. Industrieweg 6 is gemeld in het Eerste Tussenbericht, Schuitwater in het [Memo Financiële afwijkingen](#) bijzondere posten van 19 januari 2016. De netto opbrengst verkoop Schuitwater 2 is gestort in de vrij inzetbare reserve. De verkoop van de Industrieweg is vrijgevallen ten gunste van het resultaat.

Vastgoedbedrijf onderhoud

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	262 V	262 N		0

In afwachting van de nieuwe huisvestingsplannen is zeer terughoudend onderhoud gepleegd aan de ambtelijke huisvesting. Daar staat een navenant lagere onttrekking aan de reserve tegenover.

Vastgoedbedrijf overig

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	205 N			205 N

De taakstelling huisvesting van € 200.000 wordt ingevuld als de ambtelijke huisvestingsplannen zijn gerealiseerd.

Personele lasten en inhuur

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
	464 N			464 N

De personele lasten inclusief inhuur zijn € 464.000 hoger dan begroot. Het aandeel inhuurkrachten hierin bedraagt € 90.000. Het restant van € 374.000 bestaat uit personeelskosten door frictie en reorganisatie en plaatsingsrisico. In het Tweede Tussenbericht is een nadeel gemeld € 400.000.

Overige verschillen

Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
91 N	24 N	13 N	1 V	127 N

Overzicht algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

Bedragen x € 1.000

	Primitieve begroting 2015 (1)	Begroting 2015 na wijzigingen (2)	Rekening 2015 (3)	Vershil tussen begroting na wijz. en rekening (2) - (3)	Meldingen 2015
Baten	212.013	225.281	224.816	465 N	133 V
Lasten	4.858	4.568	3.427	1.141 V	751 V
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	-207.155	-220.713	-221.389	676 V	884 V
Onttrekkingen aan reserves	4.623	9.755	10.061	306 V	680 V
Toevoegingen aan reserves	5.119	9.439	11.664	2.225 N	2.859 N
Saldo mutaties reserves	496	-316	1.603	1.919 N	2.179 N
Resultaat na bestemming	-206.659	-221.029	-219.786	1.243 N	1.295 N

De lokale heffingen, waarvan de besteding niet gebonden is

Lokale heffingen				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
467 N	73 N	27 N		567 N

De OZB-opbrengst over 2015 is € 31,3 mln, € 449.000 lager dan begroot. Oorzaken zijn met name de leegstand en de waardeontwikkeling. De waarde daalt iets meer dan eerder ingeschat. Tot slot zijn er minder woningen gereed gekomen dan gepland. In het Eerste Tussenbericht is al melding gemaakt van een nadeel van € 0,3 mln. De overige belastingenopbrengsten (geraamd ruim € 1 mln.) vallen iets hoger uit dan geraamd (€ 26.000). Zie ook paragraaf Lokale Heffingen.

De vergoeding voor de vervolgingskosten valt € 43.000 lager uit.

In de begroting was rekening gehouden met de vervanging van het belastingsysteem. Dit systeem is nog niet vervangen, zoals gemeld in het Tussenbericht. Dit gaf wel een beperkte overschrijding van de onderhoudskosten van het huidige systeem. Per saldo een voordeel van € 189.000. Daarnaast is een grotere storting gedaan in de voorziening dubieuze belastingdebiteuren van € 262.000 als gevolg van de uitkomst van de analyse van openstaande saldi.

Algemene uitkering en integratie-uitkering Sociaal Domein uit het Gemeentefonds

Algemene uitkering				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
686 V	64 N			622 V

De algemene uitkering uit het gemeentefonds over 2015 is berekend op € 117,2 mln. Dit is gebaseerd op de decembercirculaire Gemeentefonds 2015 van het Ministerie van BZK. De uitkering voor 2015 is € 0,7 mln. hoger dan in de begroting geraamd, met name door aanpassing van de verdeelmaatstaven en groei van het Gemeentefonds. In het Tweede Tussenbericht is een lagere opbrengst van € 2 mln. gemeld, zijnde de doorwerking van de meicirculaire. Wegens afrekeningen over oude jaren (2013 en 2014) is in 2015 per saldo nog € 0,4 mln. als baat verantwoord.

Integratie-uitkering Sociaal domein

Vanaf 1 januari 2015 is een aantal taken op het gebied van het sociaal domein van de rijksoverheid overgeheveld naar de gemeenten. Hiervoor ontvangt de gemeente een integratie-uitkering Sociaal domein, onderdeel van het Gemeentefonds. Voor het jaar 2015 is € 58,8 mln. ontvangen. Dit is

€ 0,5 mln. minder dan begroot als gevolg van aanpassingen van het macrobudget door het Rijk o.a. door de verschuivingen van de Wet langdurige zorg van de gemeenten naar de zorgverzekeraars.

Dividenduitkering

Dividend				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
196 V				196 V

Aandelen NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank)
De gemeente bezit 3.510 aandelen van de BNG Bank (0,0063% van het aandelenkapitaal). De BNG Bank heeft in 2015 van de nettowinst over 2014 25% (evenals 2013) als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. De winst was over 2014 fors lager. De dividenduitkering voor de gemeente Zoetermeer heeft € 2.001 opgeleverd (over 2013 € 4.458).

Aandelen Eneco Holding N.V.
De gemeente bezit 116.280 aandelen van Eneco Holding N.V. (2,34% van het aandelenkapitaal). Eneco heeft in 2015 van het nettoresultaat over 2014 50% (evenals 2013) als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders; voor de gemeente Zoetermeer kreeg als dividend € 2,4 mln, € 0,2 mln. meer dan begroot. In het Eerste Tussenbericht is melding gemaakt van dit hogere dividend.

De bespaarde rente en reservemutaties

Bespaarde rente en reservemutaties				
Baten	Lasten	Onttrekking aan reserves	Toevoeging aan reserves	Saldo
880 N	1.278 V	333 V	2.225 N	1.494 N

Het verschil op dit onderdeel wordt veroorzaakt door een hogere storting in de reserve vrij inzetbaar als gevolg van incidentele baten van € 2.179.000 (N) en een renteresultaat van € 680.000 (V). Deze verschillen zijn al gemeld in het Tweede Tussenbericht.

Verder zijn er vele administratieve boekingen als gevolg van de lagere rente dan begroot. Hierdoor is er een nadeel op de bespaarde rente, maar is er ook een lagere rentevergoeding aan het Grondbedrijf en reserves.

Overzicht van de aanwending van het begrotingsbedrag voor onvoorzien

In de begroting 2015 is geen post voor onvoorzien opgenomen.

Overzicht van de incidentele baten en lasten

In de programmarekening zijn incidentele baten en lasten begrepen. Dit zijn baten en lasten die zich gedurende maximaal drie jaar voordoen. Bij het bepalen hiervan is, met uitzondering van de in de begroting vermelde incidentele baten en lasten, een ondergrens van € 100.000 aangehouden. Het overzicht van de incidentele baten en lasten is bedoeld om de vraag te beantwoorden of de rekening materieel sluitend is (structurele baten dekken de structurele lasten). Om de inzichtelijkheid te verbeteren zijn trendmatig afwijkende baten en lasten waar bij volgende meerjarenbegrotingen rekening mee zal worden gehouden buiten dit overzicht gelaten. Ook zijn de afwijkingen in het Sociaal Domein niet meegenomen in dit overzicht. 2015 is het eerste jaar waarin gemeenten verantwoordelijk zijn voor de uitvoering van de nieuwe taken. Er zijn nog geen betrouwbare meerjarige cijfers beschikbaar waardoor trends en incidentele baten en lasten niet goed kunnen worden onderscheiden.

Omschrijving	Geraamde incidentele		Werkelijke incidentele	
	baten	lasten	baten	lasten
Progr. 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie				
Schuldhelpverlening		143		0
Crisisclaim WZI		330		330
Extra uitvoeringskosten bijstand en WMO ivm crisis		-166		-166
Lagere reclame-opbrengsten	-316		0	
Vervolgtraject Zoetermeer maakt 't		324		68
Impuls arbeidsmarkt Zuid-Holland Centraal		150		171
Vrijval voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren			171	
Eenmalige lasten inburgering				260
Vrijval te betalen post besluit bijstand zelfstandigen				-314
Progr. 2 Samen leven en ondersteunen				
Invoeringskosten decentralisatie rijkstaken		486		579
Extra uitvoeringskosten bijstand en WMO ivm crisis		299		299
Incidenteel tekort zorgkosten (overgangsrecht, lagere rijksvergoeding		700		pm
Invoeringskosten decentralisatie jeugd		220		125
Vrijval BTW voorziening JGZ		-249		-249
Crisisopvang vluchtelingen			45	215
Terugvordering budget woningaanpassingen verhuurders				-248
Progr. 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen				
Lagere opbrengst parkeren	-324		325	
Liften Mandelabrug		580		0
Energiekosten				268
Herstelkosten Maximaplein				120
Progr. 4 Vrije tijd				
Incidenteel budget tbv cultuur ivm crisis		270		215
Kerktoeren		275		0
Kerktoeren		-275		0
Groen doet goed			-132	132
Verkoopopbrengst pand Dorpsstraat 33a			224	
Progr. 5 Veiligheid				
Stedelijke aanpak jeugdgroepen		345		348
Vervolg radicalisering		230		243
Progr. 6 Dienstverlening en samenspraak				
Kosten flankerend beleid component personeel		1.006		1.388
Potje van de raad		100		0
Lagere opbrengst leges omgevingsvergunning	-300		0	
Kwaliteitsimpuls vergunningsproces omgevingsvergunningen		175		258
Liquidatie-uitkering Haaglanden	500		536	
Extra storting voorziening wethouderspensioen				780
Progr. 7 Inrichting van de stad				
Grondexploitaties	23.641	18.943	15.779	12.736
Mobiliteitsfonds Haaglanden (fasering)		1.350		1.206
Mobiliteit		3.000		3.000
Continuation fee benzineverkooppunt Esso Oostweg	1.000		1.000	
Verkoopopbrengst uitbreiding tuin Mormonentempel	817		1.144	332
Industrieweg 6a verkoopopbrengst	362		389	27
Ontwikkelingen Binnenstad Stadshart		2.500		2.500
Parkeermaatregelen Rokkeveen-West		190		62
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				

Omschrijving	Geraamde incidentele		Werkelijke incidentele	
	baten	lasten	baten	lasten
Verrekeningen met reserves:				
Progr. 7 Inrichting van de stad				
Storting in reserve vanuit grondexploitatie		6.728		3.680
Onttrekking reserve vanuit grondexploitatie	2.030		432	
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien				
Kasschuif		1.000		1.000
Onttrekking Rente-egalisatie reserve	1.700		1.700	
Verrekening met Vrij inzetbare reserve	1.900		1.900	
Opbrengst bijzondere posten storting in Vrij inzetbare reserve		2.179		2.179
Totaal	31.010	40.833	23.515	31.544

Overzicht van de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

In 2015 is de regelgeving van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) aangepast. Een van de aanpassingen richt zich op het vergroten van het inzicht op incidentele baten en lasten. In de toelichting op de gewijzigde BBV staat dat ervan uit wordt gegaan dat toevoegingen en onttrekkingen aan reserves in principe incidenteel van aard zijn. Echter, er zijn ook verrekeningen met reserves die structureel van aard zijn. Om een goed beeld te kunnen vormen of structurele lasten worden gedekt door structurele baten is in BBV opgenomen dat zowel in de begroting als in de rekening een overzicht opgenomen moet worden waarin de geraamde structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn weergegeven.

Voor de leesbaarheid van de incidentele mutaties in reserves is er voor gekozen om het gevraagde overzicht in te vullen door de incidentele mutaties in reserves (in plaats van de structurele) op te nemen en te integreren in het overzicht 'Incidentele baten en lasten'. Door alleen die incidentele toevoegingen en onttrekkingen in het overzicht op te nemen, die ook feitelijk het rekeningssaldo beïnvloeden, ontstaat een transparant en leesbaar overzicht dat inzicht geeft in de omvang van incidentele baten en lasten.

Overzicht van topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) schrijft topfunctionarissen een bezoldigingsmaximum voor; over 2015 is dat € 178.000 (100% van het ministersalaris). Daarnaast geldt een maximale ontslagvergoeding voor topfunctionarissen van één jaarsalaris met een maximum van € 75.000. Topfunctionarissen zijn personen die leiding geven aan de gehele organisatie. Bij gemeenten zijn dat de griffier en de gemeentesecretaris. Politieke ambtsdragers vallen niet onder de wet.

De WNT verplicht tot een jaarlijkse publicatie in de jaarrekening van de bezoldiging (en eventuele ontslagvergoedingen) van iedere (gewezen) topfunctionaris, ongeacht de hoogte ervan en van iedere andere (reguliere) functionaris in dienstbetrekking, indien de bezoldiging of de ontslaguitkering het bezoldigingsmaximum voor topfunctionarissen overschrijdt.

Onderstaand overzicht is opgemaakt met inachtneming van de door de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op 23 december 2014 vastgestelde Beleidsregels toepassing WNT 2015.

(Gewezen) Topfunctionarissen (ongeacht dienstverband en hoogte van de bezoldiging) Bedragen x € 1

Naam	Funcienaam	Duur en omvang dienstverband	Beloning	Belastbare onkostenvergoedingen	Pensioen-voorziening	Totale bezoldiging	Ontslagvergoeding
H.M.M. Koek	Gemeente-secretaris / Algemeen Directeur	Hele jaar 2015 36 uur p week	144.719	67	16.096	160.882	0
		Hele jaar 2014 36 uur p week	142.861	0	24.867	167.728	
Drs. K. Bolt	Raadsgriffier	Hele jaar 2015 32 uur p week	79.815	0	11.512	91.327	0
		Hele jaar 2014 32 uur p week	76.078	0	12.720	88.798	0

In 2015 waren er geen (gewezen) reguliere functionarissen in dienstbetrekking van wie de totale bezoldiging hoger was dan de maximumnorm.

5.3 Balans

Bedragen x € 1.000

ACTIVA	31 dec. 2015	31 dec.2014
Vaste activa		
Materiële vaste activa	269.499	265.608
a. Investerings met een economisch nut		
1. gronden uitgegeven in erfpacht	4.539	4.539
2. overige investeringen met een economisch nut	252.584	249.151
b. Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	12.376	11.918
c. Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	0	0
Financiële vaste activa	14.871	15.339
a. Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	9	9
b. Leningen	0	0
c. Overige langlopende leningen u/g	14.862	15.330
d. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd één jaar of langer	0	0
e. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met rentetypische looptijd één jaar of langer	0	0
f. Overige uitzettingen met rentetypische looptijd één jaar of langer	0	0
g. Bijdragen aan activa in eigendom van derden	0	0
Totaal vaste activa	284.370	280.947
Vlottende activa		
Vorraden	55.304	46.620
a. Grond- en hulpstoffen:		
1. niet in exploitatie genomen bouwgronden	13.793	13.837
2. overige grond- en hulpstoffen	98	153
b. Onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie	41.413	32.630
c. Gereed product en handelsgoederen	0	0
d. Vooruitbetalingen	0	0
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	16.668	12.229
a. Vorderingen op openbare lichamen	5.716	2.179
b. Verstrekte kasgeldleningen aan openbare lichamen (art. 1a Wet fido)	0	0
c. Overige verstrekte kasgeldleningen	0	0
d. Uitzettingen in 's Rijks schatkist met rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
e. Rekening-courantverhouding met het Rijk	0	0
f. Rekening-courantverhoudingen met niet financiële instellingen	1.199	793
g. Uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met rentetypische looptijd korter dan één jaar	0	0
h. Overige vorderingen	9.753	9.257
i. Overige uitzettingen	0	0
Liquide middelen	11.912	2.745
Kas- en banksaldi	11.912	2.745
Overlopende activa	23.971	18.107
a. Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel	4.036	4.949
b. Overige nog te ontvangen bedragen en vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	19.935	13.158
Totaal vlottende activa	107.855	79.701
Totaal-generaal activa	392.225	360.648

PASSIVA	31 dec. 2015	31 dec. 2014

Vaste passiva

Eigen vermogen	253.833	242.125
a. Reserves:		
1. Algemene reserves	41.795	35.711
2. Bestemmingsreserves	206.398	200.162
b. Gerealiseerde resultaat	5.640	6.252
Voorzieningen	49.959	33.180
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer	25.949	26.012
a. Obligatieleningen	0	0
b. Onderhandse leningen van:		
1. binnenlandse banken en overige financiële instellingen	10.690	10.750
2. openbare lichamen (art. 1a Wet fido)	15.200	15.200
3. overige binnenlandse sectoren	0	0
c. Door derden belegde gelden	0	0
d. Waarborgsommen	59	62
Totaal vaste passiva	329.741	301.317

Vlottende passiva

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	47.508	43.584
a. Kasgeldleningen van openbare lichamen (art. 1a Wet fido)	0	0
b. Overige kasgeldleningen	35.000	35.000
c. Banksaldi	0	1
d. Overige schulden	12.508	8.583
Overlopende passiva	14.976	15.747
a. Verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen, met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume	11.529	12.801
b. Van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren	2.583	2.431
c. Overige vooruit ontvangen bedragen die ten bate van volgende begrotingsjaren komen	864	515
Totaal vlottende passiva	62.484	59.331

Totaal-generaal passiva	392.225	360.648

Gewaarborgde geldleningen	741.410	783.961
Garantstellingen (bankgaranties)	1.705	1.710

5.4 Toelichting op de balans

5.4.1 ACTIVA

Vaste activa

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa zijn investeringen die een meerjarig nut hebben en in termijnen worden afgeschreven. Onderscheid wordt gemaakt tussen investeringen met een economisch nut en investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

In de toelichting bij de reserves is vermeld uit welke bestemmingsreserves middelen zijn onttrokken voor de (gedeeltelijke) dekking van de kapitaallasten van geactiveerde investeringen.

Investerings met een economisch nut

Gronden uitgegeven in erfpacht

Dit betreffen de gronden die in erfpacht uitgegeven zijn, waarvoor jaarlijks een canon in rekening wordt gebracht. Het verloop hiervan in 2015 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekw. 01-01-15	Investe- ringen	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever- mindering	Boekw. 31-12-15
Gronden en terreinen	4.539	0	0	0	0	0	4.539

Overige investeringen met een economisch nut

Investerings met een economisch nut zijn investeringen die kunnen bijdragen aan het genereren van middelen en/of verhandelbaar zijn.

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekw. 01-01-15	Investe- ringen	Desin- vestering	Afschrij- vingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardever- mindering	Boekw. 31-12-15
Gronden en terreinen	33.926	900	42				34.784
Woonruimten	1			1			0
Bedrijfsgebouwen	196.387	8.586		4.780			200.193
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	7.766	127		357			7.536
Vervoermiddelen	844			188			656
Machines/apparaten/installaties	5.266	444		1.016			4.694
Overige materiële vaste activa	4.961	230		470			4.721
Totaal	249.151	10.287	42	6.812	0	0	252.584

De belangrijkste investeringen (groter dan € 250.000) in 2015 waren:

bedragen x € 1.000

Omschrijving Investering	Bedrag
Nieuwbouw Koningin Beatrixschool, Willem Alexanderplantsoen 8-9	3.239
Nieuwbouw sportzaal Willem Alexanderplantsoen 4	2.249
Renovatie stadhuis	940
Terrein v/m Vuurtorenschool, terrein Nicolaasplein en pand Dorpsstraat 12	900
Realisatie Integraal Kindcentrum (IKC), Toverberg 3-4	586
Nieuwe was- en kledacommodatie MHCZ	534
Realisatie Integraal Kindcentrum (IKC), Willem Alexanderplantsoen 3 (kinderopvangdeel)	361
Realisatie Integraal Kindcentrum (IKC), Kadelaan 208 (onderwijsdeel)	311

In 2015 heeft geen afwaardering voor duurzame waardeverminderingen plaatsgevonden.

Investerings met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

Dit betreffen de boekwaarden van de begraafplaats (gronden, gebouwen en infrastructurele werken, de afvalinzameling (huisvuilauto's, overige tractiemiddelen, mini- en ondergrondse containers) en de apparatuur voor het betaald parkeren.

Het verloop hiervan in 2015 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Omschrijving	Boekw. 01-01-15	Investerings	Desinvestering	Afschrijvingen	Bijdragen van derden	Duurzame waardevermindering	Boekw. 31-12-15
Gronden en terreinen	997	187					1.184
Bedrijfsgebouwen	1.854			30			1.824
Grond-/weg-/waterbouwkundige werken	722	321		6			1.037
Vervoermiddelen	2.073	293		454			1.912
Machines, apparaten en installaties	1.487	3		106			1.384
Overige materiële vaste activa	4.785	397	34	113			5.035
Totaal	11.918	1.201	34	709	0	0	12.376

De belangrijkste investeringen (groter dan € 250.000) in 2015 waren:

bedragen x € 1.000

Omschrijving Investering	Bedrag
Uitbreiding begraafplaats Hoflaan (rugbygebied)	428
Nieuwe huisvuilauto (ondergrondse inzameling)	293

Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut

In 2015 zijn geen investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut geactiveerd. De betreffende investeringen zijn rechtstreeks ten laste van de exploitatie (programma's) gebracht en gedekt uit bestemmingsreserves.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekking aan deelnemingen

De kapitaalverstrekking aan deelnemingen betreft de aandelen van de NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG Bank). De gemeente bezit hiervan 3.510 aandelen à € 2,50 = € 8.775.

Overige langlopende geldleningen u/g

Startersleningen

In 2015 zijn via het Stimuleringsfonds Vereniging Nederlandse Gemeenten (SVn) 61 startersleningen (gedeelte van de hypotheek van een particulier voor het kopen van een huis) verstrekt voor in totaal (afgerond) € 1,1 mln. Per eind 2015 staat er voor € 14,9 mln. aan leningen uit (518 leningen).

De starterslening is bij aanvang renteloos en aflossingsvrij. Bij voldoende financiële draagkracht wordt vanaf het vierde jaar door de SVn een marktconform rentepercentage gehanteerd gebaseerd op 15 jaar vast en aflossing op basis van annuïteiten. Naast de reguliere aflossingen werden er in 2015 62 leningen vervroegd gedeeltelijk of geheel afgelost. De totale aflossing in 2015 bedroeg afgerond € 1,5 mln. De startersleningen zijn volledig gedekt via de Nationale Hypotheek Garantie.

De overige langlopende geldleningen u/g bestaan uit

bedragen x € 1.000

Omschrijving	31-12-2015	31-12-2014
Startersleningen	14.862	15.330

Flottende activa

Voorraden

Grond- en hulpstoffen / niet in exploitatie genomen bouwgronden

Dit betreffen de projecten in voorbereiding en de verspreide gronden en panden.

De grond- en hulpstoffen / niet in exploitatie genomen bouwgronden bestaan uit: boekwaarde x € 1.000

Omschrijving	31-12-2015	31-12-2014
Niet in exploitatie genomen bouwgronden	23.036	22.454
Af: voorziening nadelige complexen Grondbedrijf	-9.243	-8.617
Totaal	13.793	13.837

De raad heeft op 1 december 2014 besloten om deze bouwgronden binnen een reële termijn van 5 jaar in ontwikkeling te brengen (met de mogelijkheid om de termijn eenmalig te verlengen). Voor de complexen waarvoor een nadelig resultaat wordt verwacht dat als onvermijdelijk is te beschouwen, is per eind 2015 een voorziening nadelige complexen getroffen. Dit deel van de voorziening is in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde. In de gevallen dat de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex is dat, in tegenstelling tot voorgaande jaren, gebeurd tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant wordt in dat geval vermeld bij de Voorziening nadelige complexen grondbedrijf aan de passivazijde.

Specificatie:

Complex	Boekwaarde 31-12-2015 x € 1.000	Voorziening 31-12-2015 x € 1.000	Kavel- oppervlakte in m ²	Boekwaarde per m ² na verrekening voor-ziening x € 1
28 Rokkeveenseweg Zuid 104 (Lactohoeve)	1.822	919	5.101	177
38 Rokkeveenseweg (voorheen Numicoterrein)	1.139	977	18.545	9
53 Paltelaan	854		6.543	131
62 Westelijke Entree	879	150	28.100	26
72 Kwadrant en Van Tuyllpark	15.152	5.860	276.285	34
85 Bladgroen 4	223	106	610	192
92 Spazio 2	1.237	1.231	748	8
111 Woningen Zegwaartseweg 17-25	385		865	445
112 Vlamingstraat 1-3 (Kwik-Fit)	608		1.973	308
117 Het Lange Land 5	272		1.798	151
120 Uitvaartcentrum Van Aalslaan	415		1.684	246
Diverse complexen < € 100.000	50		21.203	2
Totaal	23.036	9.243	363.455	38

Over bovenstaande projecten is aan de raad van 7 maart 2016 gerapporteerd in de Voortgangsrapportage projecten Stedelijke Ontwikkeling (inclusief herziening grondexploitaties per 1-1-2016).

Overige grond- en hulpstoffen

De overige grond- en hulpstoffen bestaan uit: boekwaarde x € 1.000

Omschrijving	31-12-2015	31-12-2014
Onderdelenmagazijn autowerkplaats afd. Afvalinzameling	74	71
Voorraad dieselolie afd. Afvalinzameling	24	27
Magazijn technisch beheer en onderhoud accommodaties	0	55
Totaal	98	153

Onderhanden werk / bouwgrond in exploitatie

Deze categorie betreft de *projecten in uitvoering*, ofwel de "lopende grondexploitaties". Het zijn de projecten waarvoor de raad de begroting voor de volledige looptijd heeft vastgesteld.

De grondexploitaties zijn herzien naar de situatie per 1 januari 2016. De boekwaarde van deze complexen is minder relevant. Immers, bij positieve grondexploitaties is de prognose van de toekomstige winstnemingen van groter belang. Bij negatieve grondexploitaties is op basis van de actuele contante waarde (boekwaarde plus toekomstige kasstromen contant gemaakt) de voorziening nadelige complexen op de juiste hoogte gebracht. Dit deel van de voorziening is in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde. In de gevallen dat de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex is dat - in tegenstelling tot voorgaande jaren - gebeurd tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant wordt in dat geval vermeld bij de Voorziening nadelige complexen grondbedrijf aan de passivazijde. De boekwaarde van de bouwgrond in exploitatie in de balans 31-12-2015 bedraagt € 67,5 mln. - € 26,1 mln. = € 41,4 mln.

In het licht van de huidige marktomstandigheden zijn de materiële vastgoedwaarderingen belangrijke schattingsposten. Er bestaat een wezenlijk risico dat materiële aanpassingen zich kunnen voordoen in de waardering in het volgende boekjaar (schattingonzekerheid) als gevolg van gewijzigde marktomstandigheden of onvoorziene omstandigheden.

Het verloop van de bouwgrond in exploitatie in 2015 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Complex	Boek- waarde 31-12-'14	Voorzie- ning 31-12-'14	Balans- waarde 31-12-'14	Van / naar NIEGG	Investe- ring	Inkom- sten	Winst- name	Boek- waarde 31-12- '15	Voor- ziening 31-12- '15	Balans- waarde 31-12-'15
5 Dwarstocht	7.585		7.585		848	238		8.195		8.195
11 Lansinghage	-253		-253		14		173	-66		-66
18 Oosterheem	35.101		35.101		3.100	9.985		28.216		28.216
20 Zegwaardseweg Noord	1.240		1.240		206	347	113	1.212		1.212
21 Snowworld / Buytenpark	534	264	270		26			560	289	271
22 Gasfabriekterrein Delftsewallen	2.536	3.055	-519		97			2.633	2.633	0
26 Centrum Oost / Cadenza	1.542	588	954		208	50		1.700	944	756
32 Van Leeuwenhoeklaan	2.544	1.865	679		442	2		2.984	1.942	1.042
35 Nieuwe Driemanspolder	2.276	247	2.029		79	1.926		429	226	203
37 Boerhaavelaan	784		784		128	13		899		899
42 Palenstein	16.876	30.392	-13.516		661	131		17.406	17.406	0
45 Bouwen voor Buytenwegh (Buytenparc)	744		744		198	1.283		-341		-341
52 Culturele As	3.492	6.318	-2.826		-3.615	-123				
55 Noordelijk bedrijventerrein: uitbreiding Van Uden	-333		-333		-603	-1.267	-331			
86 Watertoren: Derde Stationsstr. 369	193	262	-69		12			205	205	0
88 Brug Westerpark – Nieuwe Driemanspolder	1.652	1.799	-147		70	-166		1.888	1883	5
94 Investeren in Seghwaert-Akeleituin	298	463	-165		196	695		-201		-201
95 Noord Aa	-216	32	-248		-459	-675				
97 Katwijkerlaantracé	312		312		123			435		435
100 Uit te voeren werken	-298		-298		-362			-660		-660
103 Denemarkenlaan	-54		-54	54						
106 Kentalis	-110		-110		111			1	1	
108 Voorweg (ontwikk.)	1.974	454	1.520		93			2.067	545	1.522
110 Winkelcentrum Rokkeveen	-120		-120		-370	-490		0		0
116 Winkelcentrum Noordhove				53	-127			-74		-74
119 Herontwikkeling winkelcentrum Leidsewallen/Seghwaert	137	64	73		-241	-104				
Afrondingsverschillen	-1	2	-3					-1		-1
Totaal	78.435	45.805	32.630	107	835	11.845	-45	67.487	26.074	41.413

Over bovenstaande projecten is aan de raad van 7 maart 2016 gerapporteerd in de Voortgangsrapportage projecten Stedelijke Ontwikkeling (inclusief herziening grondexploitaties per 1-1-2016).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Deze bestaan uit:

boekwaarde x € 1.000

Omschrijving	31-12-2015	31-12-2014
a. Vorderingen op openbare lichamen	5.716	2.179
b. Verstrekte kasgeldleningen	0	0
c. Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen	1.199	793
d. Overige vorderingen:		
Belastingvorderingen	3.241	3.171
Af: voorziening dubieuze belastingdebiteuren	-428	-118
Vorderingen uitkeringsadministratie WZI	13.005	13.083
Af: voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren	-10.486	-10.411
Overige vorderingen	4.726	4.158
Af: voorziening dubieuze debiteuren	-305	-626
Totaal overige vorderingen	9.753	9.257
e. Overige uitzettingen	0	0
Totaal	16.668	12.229

Vorderingen op openbare lichamen

De grootste hierin begrepen posten zijn:

- Metropoolregio Rotterdam Den Haag: Eerste voorschot subsidie vervoersknoop Bleizo € 4 mln.
- Veiligheidsregio Haaglanden: Huur kazerne Brusselstraat 2-4 jaren 2010 t/m 2015 € 0,9 mln.
- Provincie Zuid-Holland: Definitieve afrekening driehoek Benthuizen (aandeel in de bespaarde kosten) € 360.000.

Rekening-courantverhoudingen met niet-financiële instellingen

Dit betreft een rekening-courant overeenkomst met de stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Gemeenten (SVn), waar de startersleningen worden geadmistreerd. Via deze rekening-courant worden de kosten (rentelast over de uitgezette middelen en beheervergoeding) en opbrengsten van de startersleningen verrekend.

Belastingvorderingen

Het per eind 2015 openstaande bedrag van € 3,2 mln. betreft de belastingjaren 2003 tot en met 2015. Hiervan is afgerond € 0,4 mln. als dubieus aangemerkt. Hiervoor is een voorziening dubieuze belastingdebiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de belastingvorderingen. Het doel van deze voorziening is het opvangen van kosten (verliezen) i.v.m. oninbaarheid van belastingvorderingen.

Vorderingen uitkeringsadministratie WZI

De per eind 2015 openstaande vorderingen van € 13,0 mln. hebben vooral betrekking op vorderingen op (voormalige) bijstandsccliënten. Blijkens een analyse wordt ingeschat dat € 10,5 miljoen hiervan niet invorderbaar is. Voor dit bedrag is een voorziening dubieuze bijstandsdebiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de betreffende vorderingen. De voorziening is ingesteld voor het deel van terugvorderingen dat waarschijnlijk oninbaar is door het ontbreken van afloscapaciteit bij de bijstandsccliënten of doordat cliënten vertrokken zijn met een onbekende bestemming.

Op basis van een jaarlijkse berekening is het percentage voor oninbare debiteuren verhoogd van 82% naar 83%. Op grond van de debiteurenpositie per ultimo 2015 is in 2015 € 1 mln. aan de voorziening toegevoegd. Voorts heeft in 2015 een vrijval en een aanwending i.v.m. oninbaar gestelde debiteuren van € 0,9 mln. plaatsgevonden. In het Tweede Tussenbericht is dit al gemeld.

Overige vorderingen

De grootste hierin begrepen kosten zijn:

- Sectie5Investments N.V.: Eerste termijn vernieuwen openbare ruimte winkelcentrum Rokkeveen € 544.000
- Tresorerie Marne La Vallée: Afrekening project Greenov € 289.000

Van het totaal aantal overige vorderingen is € 0,3 mln. als dubieus aangemerkt. Hierin is een aantal vorderingen begrepen van in totaal € 171.575 op Webeach B.V. h.o.d.n. Dutch Water Dreams i.v.m. faillissement. Voor de dubieuze vorderingen is een voorziening dubieuze debiteuren getroffen, die in de balans is verrekend met de overige vorderingen.

In 2015 zijn enkele dubieuze vorderingen, waaronder één grote van ruim € 0,5 mln. i.v.m. faillissement door de curator afgewikkeld.

Liquide middelen

De wet Schatkistbankieren verplicht decentrale overheden om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist van het Rijk. Het betreft middelen die decentrale overheden niet onmiddellijk nodig hebben voor de publieke taak. Tot een bepaald bedrag (drempelbedrag, gebaseerd op de begrotingsomvang) mogen de decentrale overheden overtollige middelen buiten de schatkist van het Rijk aanhouden. Voor 2015 was dit drempelbedrag € 2,726 mln.

Zoals uit onderstaand overzicht blijkt is dit drempelbedrag in geen van de kwartalen van 2015 overschreden.

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1.000)					
Verslagjaar 2015					
(1)	Drempelbedrag	2.726			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	10	-
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	2.726	2.726	2.716	2.726
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-

Overlopende activa

Het verloop van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel in 2015 is als volgt:

Uitkering	bedragen x € 1.000			
	Saldo 01-01-2015	Toevoegingen	Ontvangen bedragen	Saldo 31-12-2015
1. SGH (StadsGewest Haaglanden / subsidie Performance Maatregelen RandstadRail	958	577		1.535
2. SGH / subsidie vervoersknoop Bleizo	438		438	0
3. SGH / subsidie Verkeersplan Dorp Dynamisch Parkeer Verwijssysteem	288			288
4. Provincie Zuid-Holland / subsidie fietsbrug Nieuwe Driemanspolder - Westerpark"	700	-166		534
5. Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) - Kansen voor West / subsidie fietsbrug Nieuwe Driemanspolder - Westerpark"	1.200		1.200	0
6. Provincie Zuid-Holland / subsidie bodemsanering vrm. gasfabrieksterrein Delfsewallen	820			820
7. SGH / subsidie plaatsen 25 e-laadpalen	79		79	0
8. SGH / subsidie autoproject kruising Amerikaweg – Vorstiusrode	438			438
9. Europese Unie - Greenov / subsidie renovatie De Veur	28		28	0
10. Min.Veiligheid en Justitie / bijdrage hotspot-gericht maatwerk bij inbraakpreventie		15		15
11. SGH / subsidie groene gevels Stadshart		75		75
12. SGH / subsidie Gebiedsaanpak Ztm Fietsnetwerk bedrijventerreinen		41		41
13. SGH / subsidie Park Palenstein		65		65
14. SGH / subsidie Faunapassage A12		33		33
15. SGH / subsidie Polderkringloop		31		31
16. SGH / subsidie verkeersveiligheidsproject Fietslessen groepen 4 en 6		20		20
17. MRDH (Metropoolregio Rotterdam Den Haag) / subsidie kruising Schoolstraat/Van Diestlaan en Clauslaan/Stolberglaan		76		76
18. MRDH / subsidie verkeersveiligheidsproject Fietsstallingen bij tramhaltes RR Zoetermeer		10		10
19. MRDH / subsidie verkeersveiligheidsproject Verwijderen of aanpassen obstakels in fietspaden		26		26
20. MRDH / subsidie Aanpassen Osylaan thv CKC		19		19
21. MRDH / subsidie Bebording pleinen Mandelabrug		7		7
22. MRDH / subsidie Aanpassing fietsoversteek Vaartdreef/Violiervaart		4		4
Afrondingsverschil		-1		-1
Totaal	4.949	832	1.745	4.036

5.4.2 PASSIVA

Vaste passiva

Eigen vermogen / Reserves

In de jaarrekening (realisatie) zijn toevoegingen of onttrekkingen aan reserves slechts verantwoord als daarvoor bij de begroting of begrotingswijziging autorisatie door de raad is verleend en voor zover ook nodig en tot maximaal het daarvoor gebudgetteerde bedrag. Uitzondering hierop zijn de volgende resultaatbestemmingen, die in de jaarrekening zijn verantwoord ongeacht de hiervoor begrote bedragen:

- De aan reserves toegevoegde dan wel onttrokken rente, die gebaseerd is op de nacalculatorische rentepercentages voor marktrente en inflatie en het renteresultaat op de totale jaarrekening dat verrekend is met de rente-egaliseringsreserve. Dit is met ingang van 2008 geautoriseerd op grond van raadsbesluit van 10 juli 2008 betreffende het Eerste Tussenbericht.
- De (voorlopige) bestemming van het resultaat van het Grondbedrijf, dat in de jaarrekening voor 50% is verrekend met het Investeringsfonds 2030 en voor 50% met de reserve versterking financiële positie Grondbedrijf. Dit is vanaf 2008 geautoriseerd op grond van raadsbesluit van 17 november 2008 betreffende het Tweede Tussenbericht.
- De over- of onderschrijding op de budgetten voor groot onderhoud bovengronds worden op basis van de Begrotingsraad op 11 november 2013 verrekend met de egaliseringsreserve groot onderhoud bovengronds. Voorts wordt de reserve afgeroomd ten gunste van de vrij inzetbare reserve als deze uitstijgt boven het maximum van € 5 mln.
- De afroming van de rente-egaliseringsreserve boven de vastgestelde bovengrens ten gunste van de vrij inzetbare reserve. Deze generieke gedragslijn is door de raad vastgesteld op 29 juni 2015 (Perspectiefnota 2016).
- Meldingen van resultaatbestemmingen in de Tussenberichten.

Opgeheven reserves in 2015:	Raadsbesluit d.d.:
1. Reserve Brede School	29 juni 2015 (Perspectiefnota 2016)

Eigen vermogen / Gerealiseerde resultaat

Het gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2015 is afzonderlijk in de balans vermeld als onderdeel van het eigen vermogen.

Verloopoverzicht van de reserves in 2015

bedragen x € 1.000

Reserve	Saldo 01-01-2015	Toevoe- ging of onttrek- king a.g.v. resultaat- bestem- ming 2014	Toevoe- gingen	Onttrek- kingen	Verminde- ringen i.v.m. dekking afschrij- ving activa	Saldo 31-12-2015
A. Algemene reserves:						
1. Vrij inzetbare reserve	12.285	6.252	3.910	5.095		17.352
2. Reserve inflatiecorrectie	1.990		682	660		2.012
3. Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf (GB)	18.176		1.427			19.603
4. Reserve in verband met risico's GB	3.260			432		2.828
Totaal A. Algemene reserves	35.711	6.252	6.019	6.187	0	41.795

B. Bestemmingsreserves:						
1. Reserve algemeen dekkingsmiddel	157.528		224	134		157.618
2. Brede bestemmingsreserve	6.453		269	530		6.192
3. Rente-egaliseringsreserve	4.800		3.332	3.332		4.800
4. Reserve flankerend beleid	899			104		795
5. Investeringsfonds 2030	7.100		10.542	3.922		13.720
6. Reserve EU-initiatieven	100		25			125
7. Reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting	2.047		1.079	289		2.837
8. Reserve Integraal Veiligheidsbeleid	138		21	50		109
9. Reserve investeringen sportverenigingen	44			44		0
10. Reserve egaliseringsreserve investeringen schoolgebouwen	9.445		2.057		3.084	8.418
11. Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen	415		2	79		338
12. Reserve Brede School	0					0
13. Reserve groot onderhoud welzijnsacc.	5.191		1.366	1.883		4.674
14. Reserve beeldende kunst in de openbare ruimte	660		4	149		515
15. Reserve onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte	188		61	66		183
16. Reserve startersleningen	3.206				339	2.867
17. Egaliseringsreserve groot onderhoud bovengronds	1.137		1.066			2.203
18. Reserve groot onderhoud ondergrondse afvalcontainers	809		311	116		1.004
Afrondingsverschil	2			2		
Totaal B. Bestemmingsreserves	200.162	0	20.359	10.700	3.423	206.398
Totaal alle reserves	235.873	6.252	26.378	16.887	3.423	248.193

Het batig exploitatieresultaat van 2014 van afgerond € 6,3 mln. is op grond van het raadsbesluit van 8 juni 2015 (Resultatendebat) voorlopig toegevoegd aan de vrij inzetbare reserve.

De definitieve resultaatbestemming heeft plaatsgevonden in de raad van 29 juni 2015 bij de behandeling van de Perspectiefnota 2016; deze is verwerkt in de toevoegingen en onttrekkingen bij de betreffende reserves.

Uit twee bestemmingsreserves zijn middelen onttrokken voor de (gedeeltelijke) dekking van kapitaallasten van geactiveerde investeringen (zie voorlaatste kolom van het verloopoverzicht, in totaal afgerond € 3,4 mln.).

Hierna volgt een toelichting van de aard en de reden van elke reserve en de toevoegingen en onttrekkingen daaraan.

A1. Vrij inzetbare reserve

Deze reserve is bedoeld om reservemiddelen waarop geen verplichting rust in beeld te brengen. Hierdoor vervult deze reserve tevens de functie van financiële buffer voor het opvangen van negatieve rekeningresultaten en risico's. Als zodanig maakt deze reserve deel uit van het weerstandsvermogen zoals aangegeven in de nota weerstandsvermogen en risicomanagement van 13 december 2010. In de vergadering van 23 juni 2011 (voorjaarsdebat 2011) heeft de raad besloten dat de reserve in 2014 boven het totaal aan af te dekken risico's dient te staan.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. opbrengst van bijzondere posten		2.179
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen van rente-egaliseringsreserve i.v.m. afoming boven bovengrens		652
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen van reserve groot onderhoud welzijnsaccommodaties i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2014 / dekking kosten groot onderhoud atletiekbaan in 2014		650
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen van investeringsfonds 2030 i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2014 / reservering voor voorbereiding renovatie Stadhuis		224
Van progr.7 i.v.m. boekwinst verkoop Schuitwater 2		105
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen van reserve algemeen dekkingsmiddel i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2014 / afboeking boekwaarde Toverberg 3-4		99
Afrondingsverschil		1
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen naar Investeringsfonds 2030 i.v.m. 50% netto batig rekeningsresultaat 2014 voor ontwikkeling stad		3.226
Naar overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. begrotingstekort 2015		900
Naar overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2014 / budgetoverhevelingen naar 2015		655
Naar overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2013 / budgetoverhevelingen naar 2015		158
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen naar brede bestemmingsreserve i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2014 / parkeerplaatsen CKC/amateurtheater		120
Naar overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2012 (specifieke bestemmingen; deel ten gunste van 2015)		36

A2. Reserve inflatiecorrectie

De bespaarde rente over de eigen financieringsmiddelen wordt voor een gedeelte toegevoegd aan de reserves en de voorzieningen. Het restant wordt in de reserve inflatiecorrectie gestort. Ingaande 2015 bedraagt de aanwending structureel € 660.000.

Naast de structurele aanwending van deze reserve kunnen middelen uit deze reserve via eenmalige onttrekkingen worden toegevoegd aan de vrij inzetbare reserve.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rentetoevoeging		682
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. afoming reserve		660

A3. Reserve versterking financiële positie Grondbedrijf

Deze reserve is bedoeld om samen met de reserve in verband met risico's Grondbedrijf te waarborgen dat het totaal van de risico's binnen het Grondbedrijf afdoende kan worden gedekt.

De reserve versterking financiële positie Grondbedrijf vormt het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit van het Grondbedrijf.

Vooruitlopend op de definitieve resultaatbestemming wordt jaarlijks 50% van het resultaat van het Grondbedrijf aan deze reserve toegevoegd dan wel onttrokken.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van progr. 7 i.v.m. 50% batig exploitatieresultaat Grondbedrijf		1.427

A4. Reserve in verband met risico's Grondbedrijf

Deze reserve dient ter beperking van het risico dat vanuit de winstgevende grondexploitaties te vroeg winst wordt genomen.

Het risico heeft *uitsluitend* betrekking op die grondexploitaties waarvoor tussentijds winst is genomen. Deze reserve bedraagt op peildatum 2,5% van de nog te maken kosten en de nog te realiseren verkoopopbrengsten tot maximaal het bedrag van de gecumuleerde tussentijdse winstnemingen.

bedragen x € 1.000

Onttrekkingen in 2015	Bedrag
Van progr. 7 i.v.m. vrijval risicoreserve gebaseerd op de herziene grondexploitaties per 1 januari 2016 volgens de "Sluisjes van Latenstein" methodiek.	432

B1. Reserve algemeen dekkingsmiddel

Deze reserve dient om door middel van de rente-toerekening aan de rekening van baten en lasten een bijdrage te leveren aan de exploitatie. De reserve vervult daarmee de functie van dekking van de "lopende begroting".

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015	Bedrag
Van progr. 4 i.v.m. boekwinst verkoop Dorpsstraat 33a	224

Onttrekkingen in 2015	Bedrag
Diverse onttrekkingen kleiner dan € 100.000	134

B2. Brede bestemmingsreserve

Deze reserve is bedoeld om expliciet door de raad aangegeven kosten te dekken. Deze reserve heeft een financieel-technisch karakter.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015	Bedrag
Van progr. 2 t.b.v. financiële risico's Sociaal Domein (onderuitputting budgetten bestaande WMO-voorzieningen)	149
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen van vrij inzetbare reserve i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2014 / parkeerplaatsen CKC/amateurtheater	120

Onttrekkingen in 2015	Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking verplaatsingskosten sportvereniging Buytenpark	404
Naar progr. 6 t.b.v. dekking diverse lasten kantoorautomatisering (WAUW 3)	117
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten wijkplan Palenstein	10
Afrondingsverschil	-1

B3. Rente-egaliseringsreserve

Het doel van de rente-egaliseringsreserve is om de effecten van een wijziging in rentedruk voor de exploitatie van de begroting op te vangen. Door de aanwezigheid van deze reserve zijn schommelingen in de marktrente niet elk jaar van invloed op het financiële beeld bij de politieke besluitvorming.

De calculatierente is bij raadsbesluit van 21 maart 2011 herijkt. Daarbij is de bovengrens van de reserve bepaald op € 4,8 mln. Bij raadsbesluit van 29 juni 2015 (Perspectiefnota 2016) is besloten tot de generieke gedragslijn om de reserve boven de bovengrens bij de jaarrekening af te romen ten gunste van de vrij inzetbare reserve.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015	Bedrag
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. batig renteresultaat 2015	3.332

Onttrekkingen in 2015	Bedrag
Naar overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. afromen renteresultaat	2.680
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen naar vrij inzetbare reserve i.v.m. afroming rente-egaliseringsreserve	652

B4. Reserve flankerend beleid

Deze reserve is ingesteld om kosten op te vangen die het gevolg zijn van bezuinigingstaakstellingen uit het voorjaarsdebat 2003.

In 2007 zijn in deze reserve ook middelen ondergebracht om extra kosten van uit de Bouwstenennotitie voortvloeiende organisatieveranderingen te dekken.

bedragen x € 1.000

Onttrekkingen in 2015	Bedrag
Naar progr. 6 t.b.v. dekking dekking kosten procesinnovatie	104

B5. Investeringsfonds 2030

Deze reserve dient voor dekking van investeringskosten die voortvloeien uit de stadsvisie 2030 (raadsbesluit 14 december 2009).

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015	Bedrag
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen van vrij inzetbare reserve i.v.m. 50% netto batig rekeningsresultaat 2014 voor ontwikkeling stad	3.226
Van progr. 7 ter dekking van grootschalige mobiliteitsprojecten	3.000
Van progr. 7 ter dekking van sleutelprojecten ontwikkeling stad	2.500
Van progr. 7 i.v.m. 50% batig exploitatieresultaat Grondbedrijf	1.427
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. wegvallende ISV subsidie	350
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijdriving	39

Onttrekkingen in 2015	Bedrag
Naar progr. 7 t.b.v. dekking bijdrage ombouw Engelandlaan 136-180 (City House) tot 50 starterswoningen	1.144
Naar progr. 7 t.b.v. dekking bijdrage transformatie voormalige EIM-kantoor Italiëlaan 33 in 67 jongerenwoningen	841
Naar progr. 7 t.b.v. voorbereidingskosten upgrade stadshart	586
Naar progr. 7 t.b.v. dekking kosten mobiliteitsprojecten verkeer	264
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen naar vrij inzetbare reserve i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2014 / reservering voor renovatie Stadhuis	224
Naar progr. 3 t.b.v. dekking kosten onderhoudsimpuls Buytenwegh (schoon, heel en veilig en kwaliteit openbare ruimte)	177
Naar progr. 3 i.v.m. dekking kosten wijkontwikkelingsprojecten Buytenwegh (specifieke leefbaarheidsprojecten, aanvullend op de reguliere aanpak)	155
Naar progr. 7 i.v.m. dekking kosten normalisatie woonwagencentrales	154
Naar progr. 3 t.b.v. dekking kosten geluidmaatregelen Randstadrail	132
Diverse onttrekkingen kleiner dan € 100.000	244
Afrondingsverschil	1

B6. Reserve EU-initiatieven

In 2004 is een zogeheten 'Revolving Fund subsidieverwerving' ingesteld. In 2006 is dit gewijzigd in de huidige reserve. De reserve wordt gevoed uit de netto-subsidieopbrengsten van EU-projecten (het surplus aan vrije subsidiemiddelen). Uit dit budget kan de incidentele inzet van vakinhoudelijke medewerkers aan subsidieverwervingsprojecten worden gedekt. De restrictie hierbij is, dat de netto inkomsten uit de betreffende subsidieprojecten jaarlijks worden toegevoegd aan het 'revolving fund'. Het plafond van de reserve is ingesteld op een maximum van € 150.000.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015	Bedrag
Van progr. 6 i.v.m. dekking kosten subsidieverwerving	25

B7. Reserve groot onderhoud ambtelijke huisvesting

Het doel van deze reserve is het egaliseren van instandhoudingskosten van accommodaties van de ambtelijke huisvesting.

In 2010 is de reserve gevormd voor de centrale huisvesting aan het Stadhuisplein 1, Zuidwaarts en het pand aan de Argonstraat. Met de vorming van het Vastgoedbedrijf per 1 januari 2011 zijn hier in 2011 de overige decentrale accommodaties, het pand aan de Brusselstraat en de strategische panden die het Vastgoedbedrijf beheert aan toegevoegd. Voor deze panden zijn meerjarige onderhoudsplannen aanwezig.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van progr. 3, 4, 6 en 7 i.v.m. toevoeging volgens groot onderhoudsplan ambtelijke huisvesting		1.068
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijbeschrijving		11
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 3, 4, 6 en 7 t.b.v. dekking kosten groot onderhoud ambtelijke huisvesting		289

B8. Reserve Integraal Veiligheidsbeleid

Deze reserve is op 9 juli 2007 door de raad ingesteld. De reserve is bedoeld om de kosten te dekken van maatregelen tegen onveilige situaties in de openbare ruimte, waaronder cameratoezicht.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van progr. 5 i.v.m. restant budget cameratoezicht		21
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 5 i.v.m. dekking kosten intensivering toezicht Buytenwegh		50

B9. Reserve investeringen voor sportverenigingen

Deze reserve is bedoeld voor de dekking van subsidies aan sportverenigingen.

bedragen x € 1.000

Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Restant reservemiddelen naar progr. 4		44

B10. Reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen

Deze reserve is ingesteld om pieken en dalen in de lasten van investeringen te egaliseren. Op deze wijze ontwikkelen de lasten zich in de jaren geleidelijk en minder schoksgewijs. Dit is noodzakelijk aangezien de schoolgebouwen (vooral in het voortgezet onderwijs) in een relatief korte periode zijn neergezet en daarom ook de kosten van renovatie of herbouw in een korte periode op de gemeente af zullen komen.

De kapitaallasten dalen jaarlijks maar zodra de vervangingen zich aandienen zullen deze explosief stijgen.

De reserve wordt om de vijf jaar herijkt. De laatste keer was in 2009 (raad december 2009).

Op 17 december 2012 heeft de raad een tussentijdse herijking van deze reserve vastgesteld. Deze tussentijdse herijking had als belangrijkste reden de door de raad besloten verlenging van de afschrijvingstermijnen van schoolgebouwen 40 naar 50 jaar.

De volgende reguliere herijking vindt medio 2018 plaats. Op basis van het raadsbesluit van 2012 zou in 2015 een tussentijdse herijking moeten worden gedaan, waarbij ingegaan moet worden op elementen die in 2012 buiten beschouwing zijn gebleven, zoals leerlingenprognoses en wijkontwikkelingen. De herijking heeft niet in 2015 plaatsgevonden, hierover is in december 2015 een memo aan de raad gestuurd.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van progr. 1 i.v.m. reguliere toevoeging volgens begroting (incl. bezuinigingstaakstelling i.v.m. verlenging afschrijvingstermijn van 40 naar 50 jaar)		2.005
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijbeschrijving		52
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 1 t.b.v. dekking kapitaallasten van geactiveerde investeringen schoolgebouwen		3.084

B11. Reserve investeringsimpuls amateurverenigingen

Deze reserve is in 2005 ingesteld voor de dekking van subsidies op grond van de verordening investeringssubsidie en gemeentegarantie amateurverenigingen, die op 23 februari 2006 door de raad is vastgesteld.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijdraging		2
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten investeringssubsidies aan amateurverenigingen		79

B12. Reserve Brede School

Deze reserve is in 2007 ingesteld in het kader van het project Dagarrangementen (cofinanciering gemeente) en Combinatiefuncties en de uitbreiding met vijf Brede School clusters, dat in de jaren 2007 t/m 2010 is uitgevoerd.

De reserve is bij raadsbesluit van 29 juni 2015 (Perspectiefnota 2016) opgeheven.

B13. Reserve groot onderhoud welzijnsaccommodaties

Deze reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 17 november 2008 en is bedoeld om de instandhoudingskosten van de welzijnsaccommodaties te egaliseren. De instelling heeft plaatsgevonden op basis van het gelijktijdig vastgestelde Beheerskader Welzijnsaccommodaties 2008-2047. In de onderliggende prognose voor groot onderhoud wordt ervan uitgegaan dat alle welzijnsaccommodaties eeuwigdurend in stand worden gehouden.

De reserve bestaat uit de volgende twee sub-reserves :

- Reserve groot onderhoud sociaal-culturele accommodaties
- Reserve groot onderhoud sportaccommodaties

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van progr. 4 i.v.m. reguliere toevoeging volgens begroting voor sportaccommodaties		1.119
Van progr. 4 i.v.m. reguliere toevoeging volgens begroting voor sociaal-culturele accommodaties		218
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijdraging		29
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking groot onderhoud kosten sportaccommodaties		999
Via overzicht alg. dekkingsmiddelen naar vrij inzetbare reserve i.v.m. definitieve resultaatbestemming 2014 / dekking kosten groot onderhoud atletiekbaan in 2014		650
Naar progr. 4 t.b.v. dekking groot onderhoud kosten sociaal-culturele accommodaties		233
Afrondingsverschil		1

B14. Reserve beeldende kunst in de openbare ruimte

Deze reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 11 mei 2009, gelijktijdig met het opheffen van de reserve kunstopdrachten en de vaststelling van een geactualiseerde verordening "Percentageregeling beeldende kunst in de openbare ruimte". Het doel van deze reserve is om de kosten van het realiseren van beeldende kunst in de openbare ruimte te dekken.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijdraging		4
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking kosten beeldende kunst		149

B15. Reserve onderhoud beeldende kunst in de openbare ruimte

Deze reserve is ingesteld bij raadsbesluit van 11 mei 2009, gelijktijdig met de vaststelling van een geactualiseerde verordening "Percentageregeling beeldende kunst in de openbare ruimte". Het doel van deze reserve is om de (fluctuerende) onderhoudskosten voor beeldende kunst in de openbare ruimte te dekken.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van progr. 4 i.v.m. toevoeging volgens begroting		60
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijbeschrijving		1
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 4 t.b.v. dekking onderhoudskosten beeldende kunst in de openbare ruimte		66

B16. Reserve startersleningen

Deze reserve is bij raadsbesluit van 25 april 2005 ingesteld als uitwerking van de in 2003 vastgestelde kadernota gemeentelijke lening voor starters op de koopmarkt. Met startersleningen wordt beoogd de bereikbaarheid van koopwoningen en de doorstroming op de woningmarkt te vergroten. Het doel van de reserve is, voorzover dit niet lukt via de rente-inkomsten, in de dekking van startersleningen te voorzien.

bedragen x € 1.000

Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 7 t.b.v. dekking saldo exploitatiekosten startersleningen (beheersvergoeding + kapitaallasten – ontvangen rentevergoeding niet uitgezette leningen)		339

B17. Egalisatiereserve groot onderhoud bovengronds

Deze reserve is in 2014 gevormd bij de vaststelling van de begroting 2014 (op 11 november 2013) met als doel om wisselingen/pieken in feitelijke uitgaven door de jaren op te vangen. Tegelijk hiermee is de reserve groot onderhoud bovengronds per 31 december 2013 opgeheven. Dit is gedaan omdat besloten is tot een andere wijze van dekken van kosten van groot onderhoud in de openbare ruimte, namelijk middels de exploitatie. Dit betekent dat :

- Niet meer wordt gespaard voor toekomstig hoge uitgaven
- De werkelijk verwachte uitgaven voor groot onderhoud jaarlijks in de exploitatie van de begroting worden geraamd
- De budgettaire last van toekomstige hoge uitgaven (voor wat betreft de "piek") in het toekomstig begrotingsbeeld wordt gedempt door deze piek in uitgaven voor het onderdeel "wegen" te activeren (en op langere termijn het 'dal' in uitgaven te benutten voor deactiveren)
- De financiële weerbaarheid en wendbaarheid van de hele gemeente wordt vergroot

De nieuwe reserve is gestart met een bedrag van € 2,5 mln. en de hoogte is gemaximeerd op € 5 mln. Als de reserve boven dit bedrag uitkomt, wordt deze bij de jaarrekening afgeroomd ten gunste van de vrij inzetbare reserve. Verder wordt de over- of onderschrijding op de budgetten voor groot onderhoud verrekend met de reserve.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van progr. 3 i.v.m. onderschrijding budgetten voor groot onderhoud openbaar gebied		1.060
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijbeschrijving		6

B18. Reserve groot onderhoud ondergrondse afvalcontainers

Deze reserve is bij raadsbesluit van 11 april 2011 ingesteld met als doel schommelingen in de kosten van het groot onderhoud op te kunnen vangen.

bedragen x € 1.000

Toevoegingen in 2015		Bedrag
Van progr. 3 i.v.m. toevoeging volgens begroting/onderhoudsplan		307
Van overzicht alg. dekkingsmiddelen i.v.m. rente-bijbeschrijving		4
Onttrekkingen in 2015		Bedrag
Naar progr. 3 t.b.v. dekking kosten groot onderhoud ondergrondse containers		116

Voorzieningen

In 2015 is de naam van de voorziening onderhoud schoolgebouwen omgezet in voorziening onderhoud schoolgebouwen gemeente (raadsbesluit 2 febr. 2015). Daarnaast is een voorziening getroffen voor pensioencompensatie van zwembadmedewerkers.

Verloopoverzicht van de voorzieningen in 2015

bedragen x € 1.000

Voorziening	Saldo 01-01-2015	Toevoe- gingen	Vrijval t.g.v. de exploita- tie	Aanwen- dingen	Saldo 31-12-2015
A. Middelen van derden die specifiek besteed moeten worden, m.u.v. de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren					
1. Voorziening afkoopsommen onderhoud graven	699	34	22	124	587
2. Voorziening zwerfafval	186			57	129
Totaal A. Middelen van derden enz.	885	34	22	181	716
B. Egalisatievoorzieningen:					
1. Voorziening onderhoud schoolgebouwen gemeente	1.343	7		241	1.109
2. Voorziening groot onderhoud ondergronds	13.669	3.669		1.421	15.917
Totaal B. Egalisatievoorzieningen	15.012	3.676		1.662	17.026
C. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's:					
1. Voorziening spaarverlof	60	1			61
2. Voorziening wethouderspensioenen	4.281	1.034		201	5.114
3. Voorziening nazorg afgesloten grondexploitatie	3.442	7		1.361	2.088
4. Voorziening juridische geschillen	0				0
5. Voorziening Bleizo	9.500	117			9.617
6. Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf	0	14.547			14.547
7. Voorziening pensioencomp. zwembadmedew.		790			790
Totaal C. Voorzieningen voor verplichtingen, verliezen en risico's	17.283	16.496		1.562	32.217
Totaal voorzieningen	33.180	20.206	22	3.405	49.959

Hierna volgt een toelichting van de aard en de reden van elke voorziening en de wijzigingen daarin.

A1. Voorziening afkoopsommen onderhoud graven

Deze voorziening dient ter dekking van de kosten die de gemeente de komende jaren moet maken voor de aangegane verplichting om het onderhoud aan graven en bijbehorende omgeving te plegen en de graven te ruimen.

De waarde-aanpassing en de van derden ontvangen afkoopsommen voor onderhoud zijn aan de voorziening toegevoegd. Jaarlijks vindt er een vrijval plaats ter dekking van het onderhoud. De aanwending betreft kosten voor de ruiming van de begraafplaats.

A2. Voorziening zwerfafval

Deze voorziening is in 2014 getroffen voor de per eind 2014 nog niet bestede zwerfafvalvergoedingen van Nedvang, die specifiek besteed moeten worden aan de preventie van zwerfafval door middel van gedragsbeïnvloeding. In 2015 is een inhaalslag gemaakt met het uitvoeren van werkzaamheden voor het project Zwerfafval.

B1. Voorziening onderhoud schoolgebouwen gemeente

Het doel van deze voorziening is om de kosten voor onderhoud aan schoolgebouwen, waarvoor de gemeente verantwoordelijk is, te egaliseren. Daarmee worden sterke fluctuaties van uitgaven voor gebouwenonderhoud voorkomen. Omdat deze voorziening is gebaseerd op contante waarde wordt deze aangepast met inflatierente.

Per 1 januari 2015 is de verantwoordelijkheid voor het onderhoud aan de buitenzijde van schoolgebouwen voor primair en (voortgezet) speciaal onderwijs verlegd van gemeenten naar schoolbesturen. De kosten voor brandbeveiliging, die op initiatief van de gemeente zijn aangebracht, blijven voor rekening van de gemeente. Dat geldt ook voor de kosten van extra onderhoud aan schoolpleinen door openbaar gebruik.

Op basis van het raadsbesluit van 2 februari 2015 is in de voorziening € 857.000 gereserveerd voor een eenmalige verrekening met schoolbesturen voor uitgesteld onderhoud van voor 1 januari 2015. Aan de basis van deze voorziening ligt het beheerplan onderhoud schoolgebouwen. Het beheerplan wordt eens in de vijf jaar herijkt. De herijking vindt gelijktijdig plaats met de herijking van de reserve egalisatie investeringen schoolgebouwen. Deze wordt mede gebaseerd op een gezamenlijk met de schoolbesturen opgesteld huisvestingsplan voor dezelfde periode als die van de herijking. De herijking heeft niet in 2015 plaatsgevonden, hierover is in december 2015 een memo naar de raad gestuurd. De toevoeging in 2015 betreft uitsluitend de waardeaanpassing. De aanwending in 2015 van afgerond € 0,2 mln. betreft uitgesteld onderhoud Forelsloot dat in 2015 is uitgevoerd.

B2. Voorziening groot onderhoud ondergronds

Het doel van deze voorziening is de gelijkmatige verdeling van de kosten van groot-onderhoud van de rioleringen.

Op 12 september 2011 heeft de raad het Gemeentelijk Rioleringsplan 2011 - 2015 vastgesteld. Op grond hiervan blijken de voorgenomen stortingen in de Voorziening Groot Onderhoud Ondergronds (VGO) toereikend te zijn. De maatregelen voor het vervangen van het riool uit dit plan zijn uitgewerkt in het beheerplan openbare ruimte (BOR) dat jaarlijks wordt geactualiseerd en verwerkt in de begroting.

De toevoeging in 2015 bestaat uit de reguliere storting van afgerond € 3,1 mln. en € 0,6 mln. voor waardeaanpassing. De aanwending van de voorziening in 2015 van € 1,4 mln. betreft de kosten van de volgende projecten:

Project	bedragen x € 1 mln.
	Bedrag
▪ Relinen werkzaamheden GRP	1,1
▪ Rioolgemalen (o.a. bijdrage aan afvalwater transportgemaal Meerzicht)	0,2
▪ Calamiteiten	0,1

C1. Voorziening spaarverlof

De voorziening is getroffen voor de bekostiging bij het opnemen van het spaarverlof.

Op grond van de CAO (CARZUWO) hadden ambtenaren tot 1 april 2006 de mogelijkheid om uren te sparen, om deze later gedurende een aaneengesloten periode op te nemen (bijvoorbeeld om eerder met pensioen te gaan).

In 2015 zijn er, behoudens een waarde-aanpassing, geen mutaties geweest. Per 31 december 2015 resteren er nog twee deelnemers. De hoogte van de voorziening voldoet om de toekomstige verplichtingen te kunnen dekken.

C2. Voorziening wethouderspensioenen

Op grond van de Wet Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers (APPA) is een voorziening getroffen voor de pensioenverplichtingen aan wethouders. Jaarlijks worden de verplichtingen op basis van nieuwe actuariële berekeningen herijkt. Met het oog op de komende waardeoverdracht aan het ABP, is de voor de voorziening gehanteerde interne rekenrente neerwaarts bijgesteld. Bij waardering van de voorziening is, mede op advies van BZK, aangesloten bij de vastgestelde rente die gehanteerd wordt door pensioenfondsen. Dit betekent dat in 2015 een extra eenmalige toevoeging is gedaan van € 780.000.

Ultimo 2015 zijn er 17 ex-bestuurders en nabestaanden van ex-bestuurders die uit deze voorziening pensioen ontvangen en zijn er 15 (ex-)bestuurders die pensioenrechten hebben opgebouwd maar nog niet de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt.

C3. Voorziening nazorg afgesloten grondexploitaties

Deze voorziening is ingesteld bij raadsbesluit van 7 november 2011 (Tweede Tussenbericht) en is gevormd vanuit de vrijgekomen middelen van de voorziening uit te voeren werken Grondbedrijf (storting € 3,5 mln.). Het doel van de voorziening is de bekostiging van het uitvoeren van verwachte herstraat-werkzaamheden en nazorg.

In 2015 is afgerond € 1.4 mln. aangewend voor werkzaamheden in o.a. Segwaert-Noordhove, Centrum, Rokkeveen en Oosterheem.

C4. Voorziening juridische geschillen

Deze voorziening is in 2010 gevormd voor de kosten en/of schadevergoeding in juridische procedures waartoe de gemeente naar verwachting zal worden veroordeeld. Deze voorziening is leeg, omdat er per eind 2015 geen lopende zaken zijn.

C5. Voorziening Bleizo

De gemeente Zoetermeer heeft een garantstelling afgegeven aan de GR Bleizo voor de ontwikkeling van de vervoersknoop Bleizo voor € 9,5 mln. De raad heeft op 2 februari 2015 ingestemd met de garantstelling. De toevoeging in 2015 betreft de waardeaanpassing.

C6. Voorziening nadelige complexen Grondbedrijf

Voor de complexen waarvoor een nadelig resultaat wordt verwacht dat als onvermijdelijk is te beschouwen is een voorziening nadelige complexen getroffen ter grootte van het volledige nadeel. De voorziening is in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde van deze complexen (activazijde van de balans, onderdeel voorraden onderhanden werk, waaronder bouwgronden in exploitatie). In de gevallen dat de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex is dat - in tegenstelling tot voorgaande jaren - gebeurd tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant blijft in de voorziening aan de passiefzijde van de balans. Dit restant bestaat per eind 2015 uit:

bedragen x € 1.000

Complex :	Bedrag
22 Gasfabriekterrein Delftsewallen	407
42 Palenstein	13.016
86 Watertoren, Derde Stationsstraat 369	69
94 Investeren in Seghwaert - Akeleituin	469
100 Uit te voeren werken	585
Afrondingsverschil	1
Totaal	14.547

C7. Voorziening pensioencompensatie zwembadmedewerkers

Op grond van de uitplaatsing van zes zwembadmedewerkers is in 2015 een voorziening getroffen voor toekomstige verplichtingen die voortvloeien uit rechten op pensioen- en loonsuppletie. De hoogte van de voorziening is ultimo 2015 berekend op € 0,8 mln.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

De totale rentelast voor het jaar 2015 voor de vaste schulden bedraagt afgerond € 0,4 mln.

Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen

De boekwaarde van de (opgenomen) onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen bestaat uit:

boekwaarde x € 1.000

Bank	Looptijd	31-12-2015	31-12-2014
Bank voor Nederlandse Gemeenten	30 jaar (3 jan. 1994 / 2024)	364	395
Idem	30 jaar (3 jan. 1994 / 2024)	326	355
Nederlandse Waterschapsbank	10 jaar (8 dec. 2011 / 2021)	10.000	10.000
Totaal		10.690	10.750

Onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren

De boekwaarde van de (opgenomen) onderhandse leningen van overige binnenlandse sectoren bestaat uit:

boekwaarde x € 1.000

Instelling	Omschrijving	31-12-2015	31-12-2014
Gemeente Renkum	Geldlening 3 mrt. 2014 / 4 jan. 2016	15.200	15.200

Deze geldlening dient ter voorkoming van overschrijding van het wettelijke kader omtrent het kasgeldlimiet. De lening is in één termijn afgelost op 4 januari 2016.

Waarborgsommen

De waarborgsommen hebben vooral betrekking op verhuurde objecten en aangekochte gronden. Indien de afspraken zijn nagekomen door de andere partij wordt de waarborgsom teruggestort.

Flottende passiva

Overlopende passiva

Het verloop van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren in 2015 is als volgt:

bedragen x € 1.000

Uitkering	Saldo 01-01-2015	Ontvangen bedragen	Vrijgevallen bedragen of terug- betalingen	Saldo 31-12-2015
1. Rijksbijdrage Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet Oké)	348	1.146	1.216	278
2. Aanvullende Rijksbijdrage Ontwikkelingskansen door kwaliteit en educatie (Wet Oké)	169	566	662	73
3. Rijksbijdrage kwalificatieplicht (leerplichthandhaving) via gemeente Den Haag	17	103	103	17
4. Rijksbijdrage RMC (leerplichthandhaving) via gemeente Den Haag		66	63	3
5. Rijksbijdrage Volwasseneneducatie		1.049	867	182
6. Rijkssubsidie sanering verkeerslawaaï		29		29
7. Rijkssubsidie radicalisering		21	4	17
8. Rijkssubsidie woninginbraken		36	29	7
9. Provincie Zuid-Holland / ISV-subsidie	1.119		55	1.064
10. Provincie Zuid-Holland / subsidie project Rondje rond de plas		360		360
11. Provincie Zuid-Holland / subsidie kwaliteitsimpuls Buytenpark		120		120
12. Provincie Zuid-Holland / subsidie pilot Stad-Landverbindingen (voorweg-Broekweg)		30		30
13. Provincie Zuid-Holland / subsidie groen doet goed		18		18
14. SGH (StadsGewest Haaglanden) / subsidie verlengde Oosterheemlijn	778		557	221
15. SGH / subsidie Vervoersknoop Bleizo	0	165		165
Afrondingsverschil	0	-1		-1
Totaal	2.431	3.708	3.556	2.583

5.4.3 Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen buiten de balanstelling

Gewaarborgde geldleningen

In het volgende overzicht is een specificatie opgenomen naar de aard van de geldleningen, waarvoor de gemeente garant staat. Hierbij worden twee categorieën van gewaarborgde geldleningen onderscheiden:

1. Primair risico (gemeente verstrekt garantie op een door de instelling bij een derde aangetrokken lening).
2. Secundair risico (gemeente werkt mee aan garantie via extern garantiefonds; garantstelling met achtervang dan wel vrijwaring via waarborgfonds wsw).

Overzicht gewaarborgde geldleningen 2015

bedragen x € 1.000

Geldnemer	Doel van de geldlening	Oorspronkelijk bedrag geldlening	% waarvoor borg is verleend	Restant geldlening 31-12-2014	Restant geldlening 31-12-2015
<i>Primair risico:</i>					
Woningbouwverenigingen	Gemeentegarantie	195.054	100%	174.054	166.454
Zorgcentra/gezondh.instelli.	Gemeentegarantie	37.017	100%	13.373	12.287
Sportverenigingen c.a.	Gemeentegarantie	1.267	100%	1.047	900
Sportverenigingen	Vrijwaring SWS	323	50%	232	217
Overige instellingen	Gemeentegarantie	549	100%	449	398
<i>Secundair risico:</i>					
Woningbouwverenigingen	Achtervang	555.931	50%	509.229	478.630
Woningbouwverenigingen	Vrijwaring WSW	115.632	50%	85.577	82.524
TOTAAL		905.773		783.961	741.410

Woningbouw

Voor de woningbouw verstrekt de gemeente sinds 1995 geen garanties meer. Deze worden sindsdien verstrekt door het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW). De gemeente is achtervang voor het WSW. Het primaire risico van de gemeentegaranties die in het verleden door de gemeente voor de woningbouw zijn verstrekt, is aan het WSW overgedragen. Dit primaire risico is de in het overzicht opgenomen categorie "Woningbouwverenigingen / achtervang en vrijwaring wsw". Bij de categorie "Woningbouwver. / gem. garantie" draagt de gemeente wel het primaire risico.

In 2015 zijn er drie vrijwaringsleningen en drie achtervangleningen volledig afgelost. Ook zijn er drie leningen met gemeentegarantie afgelost. Deze drie leningen zijn geherfinancierd door vier andere leningen voor in totaal hetzelfde bedrag waarvoor de gemeente garant staat.

Niet in het overzicht opgenomen zijn de gemeentegaranties voor eigen woningen. In het verleden zijn hiervoor ongeveer 10.000 gemeentegaranties verstrekt, die gevrijwaard zijn door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW). Nieuwe garanties voor eigen woningen worden niet meer door de gemeente verstrekt maar door het WEW. De gemeente fungeert als achtervang voor het WEW. Het risico dat de gemeente hierop wordt aangesproken, wordt miniem geacht.

Rijk en VNG zijn overeengekomen dat het Rijk vanaf 1 januari 2011 de achtervang van nieuwe leningen volledig op zich neemt. Hiervoor is de gemeente op 29 juni 2010 een wijzigingsovereenkomst met het WEW aangegaan. Het fondsvermogen van het WEW blijft voor alle gevallen beschikbaar.

Zorgcentra, gezondheidsinstellingen, sportverenigingen en overige instellingen

Naast de gegarandeerde geldleningen voor de woningbouwverenigingen zijn er leningen afgesloten door gezondheidsinstellingen, sportverenigingen en andere instellingen met een maatschappelijk nut, waarvoor de raad een garantie heeft verstrekt. De meeste garanties zijn van vóór 1996; in dat jaar heeft de raad besloten in beginsel geen garanties meer te verstrekken. Als onderdeel van de investeringsimpuls voor amateurverenigingen heeft de raad in november 2005 besloten om dit instrument in relatie tot deze verenigingen weer toe te passen.

In 2015 zijn geen nieuwe garantstellingen verstrekt.

In 2015 staat de gemeente nog garant voor twee leningen die zijn verstrekt aan de Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer (SGZ) voor de bouw van de gezondheidscentra De Watertoren en

Rokkeveen Oost. Ter zekerheid heeft de gemeente een eerste recht van hypotheek op de betreffende panden van de stichting. In mei 2015 hebben de bank en SGZ overeenstemming bereikt over wijzigingen in de kredietfaciliteit van SGZ. In dat verband heeft de bank de garantiestellingen vrijgegeven onder de voorwaarde dat de gemeente afstand doet van het eerste recht van hypotheek. Hierdoor is in september 2015 door het college besloten de garantiestellingen met een restant schuldbedrag van € 0,8 mln. jegens de bank te beëindigen.

Toezicht op risico's

Algemeen

De omvang en de risico's van de garanties worden bewaakt en regulier via de geëigende instrumenten van de P&C cyclus gerapporteerd aan de raad.

Specifiek voor garantstellingen zijn de volgende financiële risico's gemeentegaranties benoemd en gekwantificeerd:

- Geldleningen aan woningbouwcorporaties
- Eigen woningen

Lange Land Ziekenhuis (LLZ)

De raad is in augustus 2015 geïnformeerd over de (financiële) situatie van het (LLZ). De overname van het LLZ door de Reinier Hage Groep (RHG) is in 2015 afgerond en het ziekenhuis bevindt zich in rustiger vaarwater.

Het LLZ heeft in 2015 de bedrijfsresultaten verbeterd en over het jaar 2015 zijn 'zwarte cijfers' geschreven. Het ziekenhuis is weer winstgevend en ook is de schuldpositie teruggebracht. De gemeente staat per december 2015 nog borg voor een bedrag van € 10,5 mln. De gemeentelijke borgstelling op leningen van het LLZ heeft een aflopend karakter.

In mei 2015 heeft het college ingestemd met de voorgestelde statutenwijziging van het LLZ. Met de statutenwijziging is de overname van het LLZ door de RHG in juridische zin afgerond.

Medio 2015 hebben het LLZ en de RHG een geldleningsovereenkomst gesloten. Geconcludeerd kan worden dat er voor de gemeente Zoetermeer geen nadelige veranderingen optreden in relatie tot de door haar geborgde leningen van het LLZ en dat de financiële positie van het LLZ door het aangaan van deze overeenkomst verbetert. Het college heeft ingestemd met de geldleningsovereenkomst 'achtergestelde lening', die het LLZ is aangegaan met de Stichting Reinier de Graaf Groep en de Stichting Hagaziekenhuis. Hiermee is de laatste stap in de overname van het LLZ afgerond en komt het LLZ in rustiger vaarwater. Het college zal, vanwege de borgstelling op de leningen, het ziekenhuis periodiek monitoren en de raad bij afwijkingen informeren.

Garantieaanspraken

In 2015 zijn door de gemeente geen betalingen verricht wegens verleende borg- of garantiestellingen.

Garantstellingen (bankgaranties)

Per 31-12-2015 waren er bij de gemeente 21 bankgaranties met een totaalwaarde van afgerond € 1,7 mln. aanwezig. Het betreffen vooral garanties van aannemersbedrijven die de gemeente als financiële zekerheid vraagt bij de uitvoering van werken.

5.4.4 Toelichting niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Per 31-12-2015 bestonden de volgende, niet in de balans opgenomen, belangrijke financiële verplichtingen voor de toekomst (met een ondergrens van € 0,5 mln.):

Jeugdhulp en -zorg ca. € 25 mln.

Voor de jeugdhulp en –zorg zijn ca. 250 contracten afgesloten voor de regio in H10 verband. In deze contracten zijn geen specifieke bedragen voor Zoetermeer opgenomen, maar wordt een budgetindicatie genoemd voor het totaal te declareren bedrag door de zorgaanbieder voor de regio in H10 verband. Op basis van het inkoopplan Jeugd 2016 wordt een bedrag van ruim € 25 mln. voor Zoetermeer ingeschat.

Onderhoudsbestekken openbare ruimte € 22,7 mln.

Het beheer van de openbare ruimte is uitbesteed aan externe partners via de integrale bestekken. De bestekken hebben verschillende contractduren (variërend t/m 2023).

Verwerking, overslag en transport (grof) huishoudelijk afval € 9,8 mln.

Voor de verwerking van het (grof) huishoudelijk afval is een vijfjarig contract voor de jaren 2015 t/m 2019 gesloten waarbij de jaarlijkse kosten afgerond € 2,4 mln. bedragen.

Projecten RandstadRail en vervoersknoop Bleizo € 3,2 mln.

Per eind 2015 zijn er diverse contracten/opdrachten voor RandstadRail gerelateerde projecten en de vervoersknoop Bleizo, die doorlopen naar 2016 en verder. De totale restantverplichting van de contracten/opdrachten bedraagt € 3,2 mln.

Onderhoudscontract ondergrondse containers € 2,8 mln.

Per 1 januari 2012 is een tienjarig contract afgesloten voor het full-service all-in onderhoudscontract voor het onderhoud van de ondergrondse containers. De jaarlijkse kosten bedragen afgerond € 0,5 mln. Het contract biedt de mogelijkheid om dit te verlengen met telkens twee jaar.

Vakantiegeld personeel € 2,2 mln.

Dit betreft het recht op vakantiegeld inclusief werkgeverslasten voor het personeel over de periode juni tot en met december 2015, dat in 2016 wordt uitbetaald.

Maatwerkvoorziening begeleiding ingevolge Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) € 2 mln.

Voor de maatwerkzorg zijn contracten met 28 zorgaanbieders afgesloten. De kosten voor 2016 bedragen afgerond € 2 mln.

Vrij inzetbare voorzieningen ingevolge Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) € 1,6 mln.

Voor de vrij toegankelijke zorg zijn verschillende open contracten (met prijsafspraken) met zorgaanbieders gesloten. Voor 2016 is de Deelovereenkomst Vrij inzetbare voorzieningen verlengd. Verwacht wordt dat de aangeboden diensten in 2016 dezelfde omvang zullen hebben als in 2015 zijnde € 1,6 mln.

GFT overslag en verwerking € 1 mln.

Voor de GFT overslag en verwerking is een zesjarig contract voor de jaren 2014 t/m 2019 gesloten waarbij de jaarlijkse kosten afgerond € 0,2 mln. bedragen.

Leveren, uitzetten en innemen minicontainers € 0,8 mln.

Dit betreft een vierjarig contract dat loopt t/m 2017. De jaarlijkse kosten bedragen € 0,4 mln.

Leveren GRPS elektronica (hard- en software ondergrondse containers) € 0,7 mln

Voor de jaren 2016 t/m 2019 is een contract afgesloten voor het leveren van hard- en software ten behoeve van GRPS elektronica. De jaarlijkse kosten bedragen afgerond € 0,2 mln.

Reiniging containers € 0,6 mln.

Voor het reinigen van diverse containeropstellingen is een driejarig contract afgesloten dat loopt tot 2018. De jaarlijkse kosten bedragen € 0,2 mln.

Aansprakelijkheidsverzekering overheid € 0,6 mln.

Dit betreft de verzekeringspolis voor de wettelijke aansprakelijkheid van de gemeente als

rechtspersoon. De polis heeft een looptijd van drie jaar (2015 t/m 2017). De jaarlijkse kosten bedragen afgerond € 0,3 mln.

Schoonmaakcontracten ambtelijke huisvesting € 0,5 mln.

Dit betreft een driejarig contract voor het schoonmaken van de ambtelijke huisvesting (stadhuis, wijkposten en gebouw afvalinzameling) in de periode 15 mei 2014 tot en met 14 mei 2017, met mogelijk een verlenging van drie jaar.

5.5 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en de Financiële Verordening gemeente Zoetermeer daarvoor geeft.

Waarderingsgrondslagen

Algemeen

De waardering van de materiële vaste activa geschiedt op basis van verkrijging- of vervaardigingsprijs. Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd.

Vaste activa algemeen

In de Financiële verordening gemeente Zoetermeer zijn regels voor het financieel beheer opgenomen, waaronder regels voor waardering en afschrijving van vaste activa. Hierbij is de ondergrens voor het activeren van investeringen met een economisch nut bepaald op € 50.000, waarbij bedragen onder de € 10.000 niet worden geactiveerd (uitgezonderd gronden en terreinen die altijd geactiveerd moeten worden). Bij bedragen tussen de € 10.000 en € 50.000 is er een keuzemogelijkheid die in het raadsvoorstel voor de kredietaanvraag moet worden gemotiveerd.

Bij het activeren en afschrijven van vaste activa is tevens de op de Financiële verordening aansluitende nota activa- en afschrijvingsbeleid gevolgd.

Op geactiveerde investeringen wordt, zolang ze nog niet zijn afgewikkeld c.q. in exploitatie zijn genomen, jaarlijks rente over de boekwaarde per 1 januari bijgeschreven.

Op vóór 2004, de inwerkingtreding van het BBV, geactiveerde investeringen, is op basis van de toen geldende voorschriften, in het desbetreffende verslagjaar, soms extra afgeschreven zonder economische noodzaak (ter verlichting van toekomstige lasten). Ook zijn in voorkomende gevallen reserves op dergelijke investeringen afgeboekt.

Immateriële vaste activa

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief, die op grond van het BBV slechts onder bepaalde voorwaarden mogen worden geactiveerd, worden in maximaal vijf jaar afgeschreven.

Materiële vaste activa

Geactiveerde investeringen met een economisch nut worden afgeschreven op basis van de annuïteitenmethode, tenzij hierop bij specifiek kredietbesluit van de raad is afgeweken.

De eerste (volle jaar)afschrijving vindt plaats in het jaar volgend op het jaar waarin de geactiveerde investering tot stand is gekomen c.q. in exploitatie is genomen. Op gronden wordt niet afgeschreven. Materiële vaste activa, waarop specifieke investeringsbijdragen van derden in mindering zijn gebracht, worden op het saldo afgeschreven. Indien investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut zijn geactiveerd, worden eventuele bijdragen van derden hierop in mindering gebracht en wordt een afschrijvingsmethodiek gekozen waarbij de investering zo snel mogelijk wordt afgeschreven.

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij de eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen een geringe registratiewaarde opgenomen.

Voor materiële vaste activa gelden vanaf 1 januari 2006 (op grond van de nota activa- en afschrijvingsbeleid) en op grond van de daarna genomen raadsbesluiten de volgende standaard-afschrijvingstermijnen:

Gronden en terreinen	niet afschrijven
Woningen	40 jaar
Bedrijfsgebouwen:	
▪ schoolgebouwen (investeringen vanaf 17 december 2012)	50 jaar
▪ schoolgebouwen die volgens het in 2012 herijkte beheerplan geheel worden gesloopt en vervangen door nieuwbouw	50 jaar
▪ per 17 december 2012 bestaande schoolgebouwen die bij of na het bereiken van de 25 jarige leeftijd, technisch en/of functioneel worden aangepast	25 jaar*
▪ overige gebouwen grotendeels van steen	40 jaar
▪ overige gebouwen grotendeels van hout	20 jaar
▪ tijdelijke gebouwen / noodlokalen / loodsen / opslagplaatsen	15 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	per investering in raadsvoorstel
Vervoermiddelen:	
▪ personenauto's	6 jaar
▪ bedrijfsauto's	8 jaar
▪ machines, apparaten en installaties	5 jaar
Overige materiële vaste activa:	
▪ inventaris	10 jaar
▪ ICT hardware	4 jaar
▪ ICT software	per investering in raadsvoorstel
▪ rioolstelsel	50 jaar
▪ ondergrondse inzamelmiddelen t.b.v. afvalinzameling (excl. betonbakken)	30 jaar
▪ ondergrondse betonbakken	niet afschrijven
▪ sportvoorzieningen	20 jaar

* of zoveel korter totdat de totale leeftijd van het gebouw 50 jaar wordt bereikt.

Bij raadsbesluit is in enkele gevallen afgeweken van de standaard afschrijvingstermijnen.

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's ("kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen" in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen.

Leningen u/g zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Op financiële vaste activa wordt niet afgeschreven, behalve op geactiveerde bijdragen aan activa in eigendom van derden. Deze wordt afgeschreven als was het actief, waarvoor de bijdrage wordt verstrekt, in bezit van de gemeente.

Voorraden

Grond- en hulpstoffen / niet in exploitatie genomen bouwgronden

Voor deze gronden moet een reëel en stellig voornemen bestaan voor bebouwing in de nabije toekomst. Dit voornemen moet gebaseerd zijn op een raadsbesluit.

Deze gronden zijn gewaardeerd tegen de daaraan bestede kosten inclusief de bijgeschreven rente en verminderd met de opbrengst wegens gerealiseerde verkopen, dan wel tegen de lagere marktwaarde. De marktwaarde is hierbij in beginsel beperkt tot de waarde van de grond in de huidige bestemming.

Wanneer na een raadsbesluit meer duidelijkheid bestaat over de nadere invulling van de toekomstige bouwlocatie en de daartoe te maken kosten, geldt de verwachte marktwaarde in de toekomstige bestemming als toets.

Voor de complexen waarvoor een nadelig resultaat wordt verwacht dat als onvermijdelijk is te beschouwen, wordt een voorziening nadelige complexen getroffen. Dit deel van de voorziening wordt in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde. In de gevallen dat de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex gebeurt dat tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant wordt in dat geval vermeld bij de Voorziening nadelige complexen grondbedrijf aan de passivazijde.

Overige grond- en hulpstoffen

De overige voorraden zijn als volgt gewaardeerd tegen kostprijs of netto-opbrengstwaarde, als deze lager is:

- Onderdelenmagazijn autowerkplaats afd. Afvalinzameling: laatst bekende inkoopprijs exclusief omzetbelasting
- Voorraad dieselolie afd. Afvalinzameling: inkoopprijs exclusief omzetbelasting

Onderhanden werk / bouwgrond in exploitatie

Dit zijn gronden waarvoor de raad een grondexploitatiebegroting heeft vastgesteld.

Deze gronden zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs verminderd met de gerealiseerde opbrengsten, of de lagere marktwaarde. Aan de boekwaarde aan het begin van het jaar wordt rente toegerekend. Voor zover, op basis van de voorcalculaties (grondexploitatieberekeningen) sprake is van winstgevendende grondexploitaties, wordt die winst genomen naar rato van de voortgang van de verkopen. Tussentijdse winstnemingen worden onder de gemaakte kosten in de boekwaarde van de betreffende complexen opgenomen.

Voor de complexen waarvoor een nadelig resultaat wordt verwacht dat als onvermijdelijk is te beschouwen, wordt een voorziening nadelige complexen getroffen. Dit deel van de voorziening wordt in de balans in mindering gebracht op de boekwaarde. In de gevallen dat de voorziening hoger is dan de boekwaarde per complex gebeurt dat tot de (netto) boekwaarde per complex nihil is. Het restant wordt in dat geval vermeld bij de Voorziening nadelige complexen grondbedrijf aan de passivazijde. De waardering is gebaseerd op de Voortgangsrapportage projecten Stedelijke Ontwikkeling (inclusief herziening grondexploitaties per 1-1-2016).

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar (vorderingen), liquide middelen en overlopende activa

Deze activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid kan een daarvoor gevormde voorziening in mindering worden gebracht.

Voorzieningen

De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De volgende voorzieningen zijn gewaardeerd op de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige (onderhouds- of uitkerings-)verplichtingen: afkoopsommen onderhoud graven, onderhoud schoolgebouwen gemeente, groot onderhoud ondergronds, spaarverlof, wethouderspensioenen, Bleizo en nadelige complexen Grondbedrijf.

De onderhoudsegalisatievoorzieningen stelen op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die hiervoor geformuleerd zijn. In de in het jaarverslag opgenomen paragraaf "onderhoud kapitaalgoederen" is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer worden gewaardeerd tegen de nominale waarde verminderd met gedane aflossingen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva zijn gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten de balanstelling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. In de toelichting op de balans is hiervan een specificatie opgenomen.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Conform het BBV is voor de jaarstukken een voor gemeenten gemodificeerd stelsel van baten en lasten gehanteerd. De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Dat wil zeggen dat het jaar waarin de prestatie is verricht (levering van goederen of diensten), bepalend is voor de toerekening. Of de baat of last al feitelijk ontvangen of betaald is, doet niet ter zake.

Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.

Per balansdatum nog lopende verplichtingen (met uitzondering van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume) of rechten betreffende het boekjaar zijn als nog verschuldigde (nog te betalen) c.q. nog te vorderen (nog te ontvangen) bedragen opgenomen.

Het bovenstaande toerekeningsbeginsel (prestatiemoment) is eveneens bij interne leveringen (tussen organisatieonderdelen) toegepast.

Winst en verlies van de grondexploitatie

Winst en verlies van de grondexploitatie worden genomen op basis van het door de raad op 3 oktober 2011 vastgestelde Grondbeleid 2011 "Veranderde stad, nieuwe koers, nieuw beleid", met inachtneming van de in de raad van 4 november 2013 aangepaste spelregel nummer 3 en de in de raad van 1 december 2014 aangevulde spelregel nummer 1.

Tussentijdse winstnemingen grondexploitatie

Voor elke winstgevende grondexploitatie geldt dat onder bepaalde condities tijdens de looptijd winst kan worden genomen. Deze condities zijn:

- Winst wordt genomen naar rato van de voortgang van de grondverkopen
- De genomen winst wordt gestort in de reserve in verband met risico's Grondbedrijf zolang de hoogte van die reserve lager is dan 2,5% van alle nog te maken kosten en te behalen baten
- Wanneer de reserve in verband met risico's Grondbedrijf op niveau is, komt de genomen winst ten gunste van het resultaat van het Grondbedrijf

Verantwoording inzake verliesgevende grondexploitaties

Grondexploitatie is niet altijd kostendekkend. Het verlies, en daarmee de omvang van de voorziening nadelige complexen, wordt bepaald door:

- Contante waarde einde boekjaar volgens laatst vastgestelde exploitatieberekening; en indien van toepassing eventueel
- Nog niet verwerkte tussentijdse calculatieverschillen
- Specifieke besluiten die nog niet in de betreffende exploitatieberekening zijn verwerkt

5.6 Bijzondere gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum geweest die toelichting of aanpassing op de cijfers in de jaarrekening vereisen.

Bijlage 1 Afkortingen en begrippen

Lijst afkortingen

AB	Algemeen Bestuur
ACM	Autoriteit Consument & Markt
AIZ	Afvalinzameling Zoetermeer
APPA	Algemene Pensioenwet Politieke Ambtsdragers
APV	Algemene Plaatselijke Verordening
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
B&W	Burgemeester en Wethouders
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BAL-2	Berg Ambachtleiding 2
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording
BBZ	Besluit Bijstandsverlening Zelfstandigen
BDU	Brede Doeluitkering
BIBOR	Basis Inrichting en Beheervisie Openbare Ruimte
BIZ	Bedrijven Investeringszone
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOR	Beheervisie Openbare Ruimte
BRP	Basisregistratie Personen
BTW	Belasting (over de) Toegevoegde Waarde
BUIG	Wet Bundeling Uitkering Inkomensvoorziening aan Gemeenten
BV	Besloten Vennootschap
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CAK	Centraal Administratiekantoor
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAR/ZUWO	Collectieve Arbeidsvoorwaarden Regeling uitwerkingsovereenkomst / Zoetermeerse Uitwerkingsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CKC	Centrum voor Kunst en Cultuur
CMS	Contentmanagementsysteem
COELO	Centrum voor onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden
CV	Commanditaire Vennootschap
DB	Dagelijks Bestuur
DEZO	Duurzame Energiecoöperatie Zoetermeer
DIF	Dutch Innovation Factory
DIP	Dutch Innovation Park
DSW	Dienst Sociale Werkvoorziening
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
DZH	Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (thans DUNEA)
E -	Electronische – (e-facturering)
ECB	Europese Centrale Bank
EFRO	Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling
ENTP	European New Towns Platform
EPC	Energieprestatiecoëfficiënt of -certificaat
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
EURIBOR	Euro Interbank Offered Rate
FIDO	Financiering Decentrale Overheden
FIPO	Financiële Positie Ontwikkelingsbedrijf
FLO	Functioneel Leeftijdsontslag
FOC	Factory Outlet Centre (zie HOM)
FTE	Full Time Equivalent (formatieplaatsen)

GB	Grondbedrijf
GCC	Gemeentelijk Contact Center
GDO	Gemeenten voor Duurzame Ontwikkelingen
GFT	Groente-, Fruit- en Tuinafval
GGD	Gemeentelijke Geneeskundige Dienst
GGD ZHW	GGD Zuid Holland West (thans GGD Haaglanden)
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisatie
GIP	Gemeentelijk Informatiepunt
GIS	Geo Informatiesysteem
GIZ	Gezamenlijk Inschatten Zorgbehoeften
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GRP	Gemeentelijk Rioleringsplan
GW	Gemeentewet
GWS	Geïntegreerd Welzijnssysteem
GZZA	Gemeentelijk Zelfzorgarrangement
HA	Hectare
HGOS	Historisch Genootschap Oud Soetermeer
HH	Huishoudelijke Hulp
HHT	Huishoudelijke Hulp Toelage
HNW	Het Nieuwe Werken
HOM	Holland Outlet Mall (voorheen FOC)
HR	Human Resources
HSD	The Hague Security Delta
HSL	Hoge Snelheidslijn
HUP	Handhavingssuitvoeringsprogramma
I(C)T	Informatie- (en Communicatie) Technologie
IBT	Interbestuurlijk Toezicht
IBZ	Ingenieursbureau Zoetermeer
ID-kaart	Identiteitskaart
IKC	Integrale Kindcentra
ILO	International Labour Organization
IQ	Innovation Quarter
ISV	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing
JGH	Jeugd- en Gezinshulp
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KCC	Klantcontactcenter
KIZ	Kenniseconomie en Innovatie Zoetermeer
KVO	Keurmerk Veilig Ondernemen
LIB	Lezen en leren, Informeren, Beleven
LLZ	't Lange Land Ziekenhuis
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MHCZ	Mixed Hockey Club Zoetermeer
MKA	Meldkamer Ambulancezorg
MW	Megawatt
MRDH	Metropoolregio Rotterdam Den Haag
NAR(IS)	Nederlands Adviesbureau voor Risicomanagement
NIEGG	Niet In Exploitatie Genomen Gronden
NK	Nederlands Kampioenschap
NME	Natuur- en Milieu Educatie
NS	Nederlandse Spoorwegen
NV	Naamloze Vennootschap
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit
O&S	Onderzoek en Statistiek
OAD	Overzicht Algemene Dekkingsmiddelen

OCW	Ministerie Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
ODH	Omgevingsdienst Haaglanden
OESO	Organisatie voor economische Samenwerking en Ontwikkeling
OKE	Wet Ontwikkelingskansen door Kwaliteit en Educatie
OPEZ	Open Platform tegen Eenzaamheid
OTS	Onder Toezicht Stelling
OV	Openbaar Vervoer
OZB	Onroerende-Zaakbelastingen
P&C	Planning en Control
PBD	Plastic, Blik en Drankenkartons
PGB	Persoonsgebonden Budget
PPL	Publieksplein
PV	Persoonlijke Verzorging
RBA	Ruimte Behoeft Analyse
REFI	Refinancing Rate
RGT	Wet Revitalisering Generiek Toezicht
RIF (2030)	Reserve Investeringsfonds (2030)
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMC	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie voortijdige schoolverlaters
RR	Randstadrail
RVOZ	Raad Voor Ondernemend Zoetermeer
RVT	Raad Van Toezicht
SB	Stadsbeheer
SCA	Sociaal Culturele Accommodaties
SEA	Sociaal Economische Agenda
SEBO	Sociaal-Economisch Betrokken Ondernemen
SGH	Stadsgewest Haaglanden
SGZ	Stichting Georganiseerde eerstelijnszorg Zoetermeer
SGZ	Stichting Gezondheidscentra Zoetermeer
SISA	Single Information Single Audit
SROI	Sociaal Return On Investment
SUNZ	Stichting Urgente Noden Zoetermeer
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SVN	Stimuleringsfonds Vereniging Nederlandse gemeenten
SZW	Sociale Zaken en Werkgelegenheid
SVB	Sociale Verzekeringsbank
TB	Tussenbericht
TZHO	Ter Zake Het Ondernemershuis
U/G	Uitgezette Gelden
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemers Verzekeringen
VGO	Voorziening Groot Onderhoud ondergronds
VMBO	Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
VNG	Vereniging van Nederlands Gemeenten
VNO-NCW	Verbond van Nederlandse Ondernemingen - Nederlands Christelijk Wergeversverbond
VPB	Vennootschapsbelasting
VRH	Veiligheidsregio Haaglanden
VSV	Voortijdig Schoolverlaten
VTH	Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving
VVE	Voor- en Vroegschoolse Educatie
VVTZ	Veilig Verder Team Zoetermeer
VWS	Volksgezondheid, Welzijn, Sport
VZ	Voorziening
WABO	Wet Algemene Bepalingen Omgevingsrecht
WAS	Wijk en Agent Samen
WEB	Wet Educatie Beroepsonderwijs

WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WFIA	Stichting West Holland Investment
WGR	Wet Gemeenschappelijke Regelingen
WMO	Wet Maatschappelijke Ondersteuning
WNT	Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WSW	Waarborgfonds Sociale Woningbouw
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WTCG	Wet Tegemoetkoming Chronisch zieken en Gehandicapten
WW	Werkloosheidswet
WZI	Welzijn, Zorg en Inkomensondersteuning (afdeling)
ZFM	Zoetermeer FM
ZH	Zuid-Holland
ZHC	Zuid-Holland Centraal
ZIN	Zorg In Natura
ZMOK	Zeer Moeilijk Opvoedbare Kinderen
ZTM	Zoetermeer

Begrippenlijst

Accres	Jaarlijkse groei van de Algemene uitkering uit het Gemeentefonds, gekoppeld aan de groei van de netto gecorrigeerde Rijksuitgaven. Stijgen de Rijksuitgaven dan stijgt ook het Gemeentefonds en andersom.
Afschrijving	Jaarlijkse afboeking van een deel van de boekwaarde van een geactiveerd goed. De afschrijving wordt geacht waardevermindering van het actief tot uitdrukking te brengen. De afschrijving wordt ten laste gebracht van de raming van baten en lasten.
Algemene reserves	Deel van het eigen vermogen dat dienst doet als weerstandsvermogen en als buffer voor calamiteiten.
Algemene uitkering	Uitkering uit het Gemeentefonds, aan alle gemeenten op basis van algemene verdeelmaatstaven, vastgelegd in de Financiële verhoudingswet, met het karakter van algemene middelen.
Baten	De aanduiding volgens het BBV voor de opbrengsten/inkomsten van de gemeente.
Begroting	Jaarlijkse verwachtingen op het gebied van beleid (programmaplan en paragrafen) en financiën (overzicht van baten en lasten met toelichting en uiteenzetting van de financiële positie met toelichting).
Bestemmingsreserves	Reserves waaraan de gemeenteraad een bepaalde bestemming heeft gegeven.
Budgettair neutraal	Een maatregel die de uitkomst van de begroting van baten en lasten per saldo niet beïnvloedt.
Collegeprogramma	Dit zijn de hoofdlijnen van het beleid voor een betreffende collegeperiode.
Contractloonstijging	Stijging van het inkomen per werknemer als gevolg van een afgesloten collectieve arbeidsovereenkomst (CAO).
Dekkingspercentage	Bepaalde gemeentelijke lasten kunnen aan de burger worden doorberekend (b.v. de kosten van de riolering en reiniging); de mate waarin dit gebeurt wordt tot uitdrukking gebracht door het dekkingspercentage. Bij een volledige doorberekening is er sprake van een dekkingspercentage van 100%.
Doelmatigheid	Verhouding tussen ingezette middelen (kosten) en gerealiseerde doelen (opbrengsten).
Financiering	De wijze waarop de gemeente in de behoefte aan geld en kapitaal voorziet : het geldbeheer. Uitgaven en inkomsten gaan niet altijd gelijk op en voor investeringen wordt in principe geld geleend. Daardoor kunnen overschotten of tekorten ontstaan. Op de geld- (kort geld) en kapitaalmarkt (lang geld) wordt dit glad gestreken.
Gemeentefonds	Landelijke begrotingsfonds onder ministerieel beheer waarin een deel van de opbrengst van de meeste rijksbelastingen wordt gestort. Uit dit fonds worden jaarlijks (algemene) uitkeringen gedaan aan de gemeenten ter dekking van een deel van hun uitgaven. Deze gelden zijn doorgaans vrij besteedbaar.
Incidenteel	Enmalig, dat wil zeggen niet jaarlijks terugkerende lasten en baten.

Inflatiecorrectie rente	Beperking van de rentetoevoeging aan eigen reserves tot het inflatiepercentage. Het verschil tussen het gehanteerde rentepercentage en het inflatiepercentage vloeit terug naar de algemene middelen en krijgt deels een structurele dekkingsfunctie en deels een incidentele bestedingsfunctie.
Integratie-uitkeringen	Uitkering uit het Gemeentefonds van tijdelijk aard ter overbrugging voor gefaseerde overheveling aan specifieke rijksuitkeringen naar de algemene uitkering.
Investering met economisch nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt een prijs te krijgen is.
Investering in de openbare ruimte met maatschappelijk nut	Betreft een aanschaf van een bedrijfsmiddel waarvoor op de markt geen prijs te krijgen is.
Jaarstukken	Jaarlijkse realisatie op het gebied van beleid (in het jaarverslag met een programmaverantwoording en de paragrafen) en financiën (in de jaarrekening met een programmarekening met toelichting en de balans met toelichting).
Kapitaallasten	Kapitaallasten bestaan uit de componenten afschrijving en rentekosten. Het zijn exploitatiekosten van activa. De rentekosten ontstaan omdat beslag op vermogen wordt gelegd. Door de dalende boekwaarde vanwege jaarlijkse afschrijving nemen de rentekosten in de loop van de jaren af.
Kasgeldlimiet	Deel van het financieringstekort dat maximaal tegen kort geld mag worden geleend. Is het financieringstekort hoger dan de kasgeldlimiet dan moet dat via lang geld worden gefinancierd.
Kengetal	Een absoluut getal of een verhoudingsgetal dat is uitgedrukt in fysieke- of in geldeenheden en dat de toestand van of de ontwikkeling op een beleidsterrein in beeld brengt.
Kerngegevens	Opsomming van relevante gegevens met het doel in één oogopslag een indruk te geven waar het in het desbetreffende werkkerrein om gaat.
Kort geld	Gelden die worden geleend / uitgezet op de geldmarkt.
Lang geld	Gelden die worden geleend / uitgezet op de kapitaalmarkt.
Leges	Betaling voor een gemeentelijk goed of een dienst op een publiekrechtelijke grondslag (b.v. leges paspoorten, leges rijbewijzen). Leges mogen kostendekkend zijn.
Liquiditeitsplanning	Een liquiditeitsplanning geeft inzicht in tijdstip, omvang en periode waarvoor financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Door een tijdig inzicht in het toekomstig liquiditeitsverloop wordt voorkomen dat dure ad-hoc maatregelen moeten worden genomen.
Missie	Bestaansrecht (boodschap) van de organisatie, gezien vanuit de maatschappelijke functie die zij vervult.
Nominale compensatie	De aanpassingen van de algemene uitkering ter compensatie van loon- en prijsontwikkelingen.
Onderuitputting	Onderbesteding van budgetten in enig jaar.

Open-einde-regelingen	Regeling op grond waarvan derden buiten de overheid recht hebben op geldelijke bijdrage van de overheid of de sociale fondsen ongeacht of deze overheid / fondsen voldoende budget daarvoor hebben. Deze derden moeten voldoen aan in de regeling vastgelegde voorwaarden. Anders dan door het aanpassen van deze voorwaarden kan de overheid het beroep op een open-einde-regeling niet beheersen.
Perspectiefnota	Nota van het college aan de raad, die in het voorjaar verschijnt en tijdens het zgn. voorjaarsdebat wordt besproken. Hierin worden de uitgangspunten voor het beleid voor de komende jaren voorgelegd. Daarvan afgeleid worden centrale thema's voor het volgende jaar aangegeven.
Precariobelasting	Belasting voor het gebruiken van openbare grond of water. De belasting kan worden geheven van degenen die voorwerpen onder, op of boven openbare gemeentegrond of water hebben of van degene voor wie dit gebeurt.
Stelpost	Een begrotingspost waarop bedragen worden geraamd die nog niet specifiek benoemd kunnen worden of nog te verdelen zijn.
Treasury	De treasury is het geheel van activiteiten in verband met de financiering.
Treasurystatuut	Hierin worden de uitgangspunten, doelstellingen, beleidsmatige en organisatorische kaders voor de treasuryfunctie vastgelegd. Tevens worden regels opgenomen over de inhoud, vorm en periodiciteit van de verantwoordingsinformatie van de ambtelijke organisatie aan het college van B&W. In het treasurystatuut zullen ook regels worden opgenomen over de treasuryparagraaf.
Tussenbericht	Tussentijdse informatie van het college aan de gemeenteraad over de realisatie van de begroting van het lopende boekjaar.
Voorziening	Bedrag gereserveerd voor toekomstige uitgaven waarvan de aard en in mindere mate de omvang bekend zijn of om fluctuaties in (exploitatie) kosten op te vangen. Voorzieningen vormen geen deel van het eigen vermogen.

Bijlage 2 Staat van de gemeente

STAAT VAN DE GEMEENTE			
Financiën			
Er is structureel en reëel begrotingsevenwicht	Groen		
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		
Ruimtelijke ordening			
De gemeente voldoet aan de in de Wet ruimtelijke ordening opgenomen verplichtingen inzake bestemmingsplannen, beheersverordeningen en structuurvisies	Groen	Nieuwe ontwikkelingen worden afgestemd met de provincie.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		
Omgevingsrecht (Toezicht, handhaving en vergunningverlening milieu, bouwen en wonen)			
De gemeente beschikt over een vastgestelde Verordening VTH	Oranje	De Wet VTH is nog niet in werking getreden. Wel is begonnen met de voorbereiding van de invoering van de Wet VTH, zowel op het materiële als het formele vlak.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		
Monumentenzorg			
De gemeente beschikt over een deskundige adviescommissie m.b.t. de (rijks)monumenten	Groen		
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		
Archief- en informatiebeheer			
Het archief- en informatiebeheer zijn op orde	Oranje	De bouwvergunningen 2015 zijn formeel nog niet overgedragen aan het gemeentearchief. De gemeente Zoetermeer beschikte in 2015 niet over een calamiteitenplan voor de overgedragen archieven, omdat de archieven in 2016 naar het Gouwedepot te Moordrecht worden verhuisd. In 2015 beschikte de gemeente Zoetermeer niet over een kwaliteitszorgsysteem voor de archieven, omdat gewacht wordt op het nieuwe landelijke model voor kwaliteitszorg dat in 2016 beschikbaar komt.	
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		
Huisvesting Verblijfsgerechtigden/ Vergunninghouders			
Er is volledig en tijdig voldaan aan de halfjaartaakstelling en er is geen achterstand	Oranje	Gevraagde informatie	Stand van zaken
		Achterstand per 1 januari van verantwoordingsjaar	11
		Fase interventieladder op 1 januari	signaleren
		Taakstelling 1ste halfjaar van verantwoordingsjaar	102
		In het 1ste halfjaar gehuisveste vergunninghouders	83
		Achterstand per 1 juli van verantwoordingsjaar	30
		Fase interventieladder op 1 juli	signaleren
		Taakstelling 2de halfjaar van verantwoordingsjaar	109
		In het 2de halfjaar gehuisveste vergunninghouders	113
		Achterstand per 31 december verantwoordingsjaar	26
Fase interventieladder op 31 december	signaleren		
Eventuele toelichting			
<i>Is er reden voor extra aandacht?</i>	Nee		

Bijlage 3 Verbonden partijen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	
Doel	Het doel/beleid van de gemeente is het gemeentelijke belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van de BNG, handhaven.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in de BNG als een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Het dividend 2014, in 2015 vastgesteld en ten gunste van het boekjaar 2015 gebracht, bedraagt € 2.001, per aandeel € 0,57.
Risico	Toenemende regeldruk met mogelijk extra kosten. Ontwikkeling rente, met name de aanhoudende daling van de rente. Bij de 3 grote ratingsbureaus heeft de BNG tweemaal een AAA rating en eenmaal een AA+.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente heeft 3.510 aandelen (nominaal à € 2,50, totaal € 8.775). Dit is een belang van 0,0063%.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het dividend is een algemeen dekkingsmiddel.
Relatie met programma	Programma OAD.
Beleidsvoornemens / beleidskader	De gemeente heeft geen specifieke beleidsvoornemens.
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/openbaar belang	De N.V. Bank Nederlandse Gemeente (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang. Met gespecificeerde financiële dienstverlening draagt de BNG bij aan zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger. Daarmee is de bank essentieel voor de publieke taak.
Beleid/voortgang	Doel is het behoud van substantiële marktaandeelen in het Nederlandse publieke en semi-publieke domein en het behalen van een redelijk rendement voor de aandeelhouders. Voorwaardenscheppend hiervoor zijn het handhaven van de excellente kredietwaardigheid, het behoud van een scherpe inkooppositie en een zo effectief en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2014: € 3.430 miljoen Per eind 2014: € 3.582 miljoen
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2014: € 127.753 miljoen Per eind 2014: € 149.923 miljoen
Resultaat verbonden partij	De netto winst 2014 bedraagt € 126 miljoen (2012: € 283 miljoen). Hiervan wordt 25% uitgekeerd als dividend (€ 0,57 per aandeel, 2013 25%: € 1,27).

ENECO Holding N.V.	
Doel	Het aandelenbezit Eneco betreft een duurzame belegging.
Beleid	De gemeente ziet het aandelenbezit in de Eneco als een duurzame belegging. De gemeente is voornemens de aandelen van het productie/leveringsbedrijf te verkopen zodra zich een goede mogelijkheid voordoet. De gemeente heeft geen prestatiedoelstellingen.
Financiële effecten (gemeente)	Eneco heeft in 2015 van het nettoresultaat over 2014 van € 206 miljoen (2013: € 241 miljoen) 50% als dividend uitgekeerd aan de aandeelhouders. Dit betekent een dividenuitkering van € 20,62 per aandeel (over 2013 € 24,24). Deze dividenuitkering heeft voor de gemeente Zoetermeer € 2.397.694 opgeleverd (over 2013 € 2.818.627).
Risico	Het dividend zal de komende jaren naar verwachting dalen als gevolg van het Methodebesluit regionale netbeheerders elektriciteit en gas 2014 - 2016. In de

	begroting wordt rekening gehouden met een daling van het dividend. Er is verder sprake van een aantal risico's waaronder: - de ontwikkeling van de energiemarkt met betrekking tot de beschikbaarheid en kosten van kolen en gas en daarmee gepaard gaande de mogelijke verdere afwaardering van met name gas-gerelateerde investeringen; - de gevolgen van de uitspraak de Hoge Raad dat de splitsingswet strookt met het recht van de Europese Unie; - de naweeën van en het herstel na de economische crisis; - het succes van de strategische visie. Eneco verwacht voor heel 2015 een vergelijkbaar resultaat als 2014 en heeft vertrouwen in de toekomst, al blijven de marktomstandigheden volgens het bedrijf uitdagend, mede door de splitsingsdiscussie.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente bezit 116.280 aandelen (een belang van 2,34%).
Bijdrage aan doelstelling programma	Het aandelenbezit ENECO betreft een duurzame belegging.
Relatie met programma	Programma OAD
Beleidsvoornemens / beleidskader	Op 26 juni 2015 heeft de Hoge Raad in een definitieve uitspraak de splitsingswet verbindend verklaard. Hierdoor moet Eneco zich mogelijk in twee bedrijven opdelen (een commercieel deel en een netwerkdeel). Zowel de staat als Eneco onderzoeken de gevolgen van dit vonnis. Als gevolg van het vonnis staakt Eneco zijn medewerking aan de uitvoering van het (landelijke) Energieakkoord, omdat een eventuele splitsing ten koste gaat van de financieringsmogelijkheden. Op 22 december 2015 stemde de Eerste Kamer tegen de wet STROOM, omdat er binnen de Eerste Kamer geen draagvlak bleek te zijn voor het verplicht splitsen van de Nederlandse energiebedrijven Eneco en Delta. Het gevolg hiervan is dat de huidige gas- en elektriciteitswet uit 2007 van kracht is gebleven en daarmee ook de verplichte splitsing van de geïntegreerde bedrijven. De Autoriteit Consument en Markt (ACM) bepaalde eerder dat Eneco Groep uiterlijk op 31 januari 2017 gesplitst moet zijn. Wanneer Eneco geen opvolging geeft aan de splitsingsdatum, dan is de ACM gerechtigd om een dwangsom op te leggen. Hoewel dit geen onmiddellijke gevolgen heeft voor de reeds in gang gezette voorbereidingen op een splitsing, hebben Eneco en een vertegenwoordiging van de gemeentelijke aandeelhouders bezwaar aangetekend tegen het handhavingsbesluit van de ACM. Deze bezwaarprocedure loopt nog en in dit stadium is nog niet bekend wanneer de ACM uitspraak doet t.a.v. het bezwaar.
Vestigingsplaats	Rotterdam
Doel/openbaar belang	Stelt u zich nu eens voor dat iedereen beschikt over duurzame energie. Zuinig met onze wereld omgaan, dat is het fundament waarop wij bouwen. Er is maar één aarde en die moeten we niet meer belasten dan nodig is. Daarom hebben wij duurzaam expliciet in onze totaalstrategie. Iedereen is straks energieproducent en deelt energie met burens, bedrijven of met de wijk. Wij zien onszelf niet meer als de traditionele energieleverancier, maar als een partner die samen met u het mogelijk maakt om energie te besparen, te gebruiken, uit te wisselen of te verkopen. Dat is geen onrealistische visie. We weten dat het kan, en we werken dagelijks aan projecten die onze ambities en die van onze klanten waarmaken
Beleid/voortgang	<u>Elke klant is een individu</u> Wij gaan voor een missie die iedereen voorziet van energie uit 100% duurzame bronnen. Maar wij beseffen ook: elke klant is een individu. Voor de een is duurzaamheid belangrijk, voor de ander een lage energierekening. Daarom zoeken we verbinding met onze klanten, en helpen mensen en bedrijven energie - en dus kosten - te besparen. Niet-opgewekte energie is per slot van rekening de duurzaamste energie. Sommigen willen zelf energie opwekken. Dat kan alleen als je samenwerkt met elkaar. We praten in de toekomst niet meer alleen over een consument van energie, we worden zowel producent als

	consument. Of het nu gaat om een particuliere klant, een groep klanten of een bedrijf. We werken continu aan het vergroten van het vertrouwen in de samenleving, zodat we allemaal geloven dat het kán. <u>Besparen</u> Het begint allemaal met besparen. Gezinnen en bedrijven die zelf lokaal hun eigen energie opwekken, blijken in de praktijk bewuster om te springen met hun verbruik. Ook grote bedrijven zijn gebaat met inzicht in hun energieverbruik. Er blijkt altijd nog meer te besparen dan aanvankelijk gedacht. Bijvoorbeeld woningbouwcorporaties en beheerders van kantoorgebouwen helpen we besparen, zodat hun klanten daar maximaal van profiteren. En kwekers worstelen vaak met het opwekken en in- en verkopen van energie. Vroeger zaten tuinders nog lekker met hun vingers in de aarde. Nu moeten ze naast het telen van tomaten en paprika's ook nog eens volleerd energiemanagers zijn. Voor iedere wens denken we als partner en adviseur met u mee over (lokale) energieoplossingen waarmee u energie kunt besparen, zelf duurzame energie kunt opwekken of duurzaam kunt afnemen. <u>Hoe wij de toekomst zien</u> Duurzaam kan. Gezamenlijk kunnen we de overgang maken naar een volledig duurzame energievoorziening waarin alle energie uit eindeloze, natuurlijke en schone bronnen komt zoals wind en zon.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2014: € 4.593 miljoen Per eind 2014: € 5.188 miljoen
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2014: € 4.592 miljoen Per eind 2014: € 4.963 miljoen
Resultaat verbonden partij	De nettowinst 2014 bedraagt € 206 miljoen (2013: € 241 miljoen). Hiervan is 50% uitgekeerd als dividend 2014 € 20,62 per aandeel (2013: € 24,24).

Dunea (voorheen NV Duinwaterbedrijf Zuid-Holland (DZH))	
Doel	Het gemeentelijk belang, samen met de andere aandeelhouders vanuit het publiek domein als bezitter van Dunea, handhaven.
Beleid	Het aandelenbezit Dunea betreft een duurzame belegging.
Financiële effecten (gemeente)	Conform de statuten keert Dunea geen winst of dividend uit aan de aandeelhouders.
Risico	Geen.
Financieel en bestuurlijk belang	Vastgelegd is dat de verdeling van de aandelen Dunea naar rato van het inwonertal van de aandeelhoudende gemeenten is: periodiek (ongeveer één maal per vijf jaar, laatste maal in 2012) vindt herverdeling van het geplaatste aandelenkapitaal plaats om niet. De gemeente bezit 388.569 (9,71%) aandelen à € 5 nominaal. In 2013 is besloten precario op waterleidingen te gaan heffen. De begrote inkomsten zijn € 300.000 vanaf 2015.
Bijdrage aan doelstelling programma	Er zijn geen specifieke beleidsvoornemens.
Relatie met programma	Programma 3: Leefbaarheid, duurzaam en groen.
Beleidsvoornemens / beleidskader	Geen.
Vestigingsplaats	Voorburg
Doel/openbaar belang	Onze klanten kunnen elke dag rekenen op natuurlijk, goed drinkwater en op rust en ruimte in de Randstad. Dunea zorgt voor duin & water. Water en duinen dragen bij aan een goed leven. In een veranderende wereld werkt Dunea aan een duurzame toekomst, waarin duin & water nog net zo vanzelfsprekend zijn als vandaag. Dat doen we in verbinding met onze

	omgeving. Luisterend naar onze klanten willen wij onze dienstverlening continu verbeteren en de drinkwaterprijs zo laag mogelijk houden. Door strikt te zijn waar het moet en flexibel waar het kan, werken we resultaatgericht. Zo zijn we een betrokken en betrouwbare partner.
Beleid/voortgang	Belangrijke beleidsuitgangspunten zijn verwoord in het beleidsdocument Koers 2020: Betrokken en Betrouwbaar: Onderdelen van dit beleid zijn: • Voor onze klant: Betrokken bij onze klanten weten we wat zij willen en handelen we ernaar. • Samen oplossen: Samen met onze gemeenten en andere stakeholders werken we aan toekomstbestendige drinkwaterlevering en natuurbeheer • In de maatschappij: We dragen bij aan de gezondheid van onze klanten door het leveren van duurzame producten. In het buitenland delen wij onze kennis via projecten • Continue kwaliteit: Nu en in de toekomst zijn wij een betrouwbare leverancier van de kwaliteitsproducten drinkwater en natuur • Optimale prijs: Om de maatschappelijke kosten zo laag mogelijk te houden, optimaliseren wij alles wat wij doen • Gerichte aanpak: Onze aanpak is gericht op eenvoud en wendbaarheid. Wij zijn transparant en resultaatgericht
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2014: € 165,3 miljoen Per eind 2014 € 175,2 miljoen
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2014: € 349,8 miljoen Per eind 2014: € 326,8 miljoen
Resultaat verbonden partij	€ 9,949 miljoen (2013: € 6,495 miljoen)

GGD Haaglanden	
Doel	Doel van de GGD is het bevorderen, beschermen en bewaken van de publieke gezondheid. De Wet publieke gezondheid verplicht gemeenten gezamenlijk een GGD in te stellen en in stand te houden. De GR GGD Haaglanden is per 1-1-2014 aangegaan door de gemeenten Den Haag, Delft, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	De GGD voert voor alle gemeenten op uniforme wijze een aantal wettelijke taken uit waaronder die op grond van de Wet publieke gezondheid. Daarnaast kan elke gemeente de GGD vragen aanvullende diensten uit te voeren. Zoetermeer neemt een aantal aanvullende diensten af, ondermeer op basis van haar lokaal gezondheidsbeleid en meerjarenbeleid Wmo. Het toezicht op de uitvoering van de Wmo is ook een wettelijke verantwoordelijkheid van de gemeente. Alle gemeenten in Haaglanden hebben begin 2015 besloten de GGD Haaglanden als toezichthouder aan te wijzen.
Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage van de gemeente Zoetermeer bedraagt voor 2015 in totaal € 1.421.000. Dit betreft het regionaal en het lokaal pakket tezamen en is exclusief kosten toezicht. De bijdrage van de gemeente Zoetermeer aan de GGD Haaglanden voor het regionale pakket bedraagt in totaal € 1.210.000. De bijdrage wordt beschikbaar gesteld op grond van de Begroting 2015 GGD Haaglanden en heeft betrekking op het gezamenlijke regionale pakket van de GGD Haaglanden zoals dat volgt uit de Gemeenschappelijke Regeling Haaglanden. Het Algemeen bestuur heeft de Begroting 2015 GGD Haaglanden in zijn vergadering van 11 juli 2014 vastgesteld. Op 10 juli 2015 is de Eerste wijziging van de Begroting 2015 vastgesteld. Over de zogenaamde lokale taken worden bilateraal afspraken gemaakt met de sector GGD Haaglanden van de gemeente Den Haag. De bijdrage aan het lokale pakket is voor 2015 vastgesteld op € 211.000.
Risico's	De normale bedrijfsrisico's zijn voor rekening van de gemeente Den Haag, die krachtens de Gemeenschappelijke Regeling Haaglanden het regionale

	takenpakket uitvoert. Eventuele tekorten op de bedrijfsvoering van de uitvoeringsorganisatie, komen niet ten laste van de regiogemeenten (GR artikel 23, lid 6). Er bestaat een risico in verband met een tijdelijke RIVM-bijdrage voor structurele personeelslasten van 0,3 fte.
Financieel en bestuurlijk belang	De gemeente is door wethouder Vugs vertegenwoordigd in het Algemeen Bestuur (AB). In het Dagelijks Bestuur zijn vertegenwoordigd de gemeenten Delft, Den Haag en Pijnacker-Nootdorp.
Bijdrage aan doelstelling programma	Kwalitatief noodzakelijke zorg voor iedereen.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen
Vestigingsplaats	Den Haag
Beleid/voortgang	De GGD Haaglanden is op 1 januari 2014 van start gegaan. De jaarrekening 2014 laat zien dat de totale kosten bij een vergelijkbaar pakket niet hoger zijn geworden dan voor de GGD Zuid-Holland West het geval was. De GGD Haaglanden is niet duurder dan de GGD Zuid-Holland West, maar ook niet goedkoper. <u>Gemeentelijke bijdrage 2014 - 2017</u> Er bestaan geen mogelijkheden om de gemeentelijke bijdrage aan de GGD Haaglanden in de periode tot 2018 te verlagen. Het Algemeen Bestuur van de GGD Haaglanden heeft voor de negen gemeenten in Haaglanden het regionale Programma Publieke Gezondheid vastgesteld. Het regionale takenpakket bevat zowel wettelijke als bovenwettelijke taken. De omvang van het regionale pakket staat voor een periode van vier jaar (van 2014 tot en met 2017) vast. Dat geldt ook voor de financiële bijdrage van de deelnemende gemeenten. Deze bestaat voor het grootste gedeelte uit een zogenaamde inwonerbijdrage. Een klein deel van het regionale pakket wordt bekostigd op basis van prestatie maal tarief. In het kader van de meerjarenaafspraken via de begroting 2014 – 2017 is er geen (onderhandelings)ruimte voor het doen van bezuinigingsvoorstellen in de komende periode. Naast het gezamenlijke regionale pakket kan de sector GGD Haaglanden voor alle gemeenten ook taken uitvoeren die vanuit lokaal beleid per individuele gemeente worden vormgegeven. Deze zogenaamde lokale taken vallen niet onder de gemeenschappelijke regeling. Van een deel van de regionale taken alsmede van alle lokale taken zijn de baten gebaseerd op geschatte prestaties maal tarief. De deelnemende gemeenten garanderen de gemeente Den Haag in de periode 2014 – 2017 onder voorwaarden de opbrengst van deze taken. In aanleg is er dus geen ruimte om de bijdrage voor deze taken te verlagen.
Eigen vermogen verbonden partij	N.v.t.
Vreemd vermogen verbonden partij	N.v.t.
Resultaat verbonden partij	N.v.t.

Omgevingsdienst Haaglanden	
Doel	De gemeenschappelijke regeling is getroffen ter ondersteuning van de deelnemers bij de uitvoering van hun taken op het gebied van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo), alsmede de in artikel 5.1 Wabo genoemde wetten: - Flora- en Faunawet; - Kernenergiewet; - Monumentenwet 1988; - Natuurbeschermingswet 1998; - Ontgrondingenwet; - Wet bescherming Antarctica; - Wet bodembescherming; - Wet geluidhinder; - Wet inzake de luchtverontreiniging; - Wet milieubeheer; - Wet ruimtelijke ordening; - Waterwet; - Woningwet
Beleid	Als principe geldt dat de deelnemers verantwoordelijk zijn voor het beleid. Beleidsvorming gebeurt aan de hand van landelijke kaders, landelijke regelgeving, aanwezige eigen beleidsruimte en gemeentelijke en provinciale bestuurlijke ambities. De uitvoering van deze beleidskaders wordt gelegd bij de ODH, voor zover het de uitvoering van over te dragen taken betreft. Bij het ontbreken van beleidsdocumenten volgt de ODH de voor die betreffende overheid geldende landelijke wet- en regelgeving en/of adviseert de opdrachtgevers om beleid op te stellen.
Financiële effecten (gemeente)	De deelnemersbijdrage 2015 voor Zoetermeer bedraagt € 865.497. Het jaar 2015 is het laatste jaar dat de financiering van de ODH plaatsvindt op basis van een lumpsum. In 2015 is de transformatie voorbereid naar een output financiering in 2016, waarbij de taakuitvoering door de ODH wordt gefinancierd aan de hand van de per opdrachtgever te leveren producten en diensten.
Risico	In het Bedrijfsplan is afgesproken dat er twee jaar na aanvang van de ODH een evaluatie zou worden uitgevoerd. In 2015 heeft er een evaluatie plaatsgevonden en aanvullend daarop is voorgesteld in 2016 de samenwerking tussen de ODH en de deelnemers en de wederzijdse tevredenheid over die samenwerking te laten evalueren door een externe partij.
Financieel en/of bestuurlijk belang	De gemeente heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de regeling. De deelnemers zijn samen eigenaar van de ODH en sturen deze samen aan. De vertegenwoordiger is met ingang van 2 juli 2015 wethouder Paalvast (lid AB en DB).
Bijdrage aan doelstelling programma	De ODH zorgt er voor dat de taakuitvoering gaat voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals die gelden voor robuustheid, onder voorwaarde dat zij daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt. De ODH zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties. De ODH zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid (onderdeel toezicht en handhaving) Programma 6 Dienstverlening en Samenspraak (onderdeel vergunningverlening).
Beleidsvoornemens/ beleidskader	De ODH is een samenwerkingsverband van de deelnemende gemeenten en de provincie Zuid-Holland o.b.v. de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (ingangdatum 1 april 2013).
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/openbaar belang	Op grond van het beoogde profiel en de daarbij behorende kenmerken is aan de ODH een aantal concrete doelstellingen verbonden. Deze zijn als volgt: - zorgt er voor dat de taakuitvoering gaat voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen zoals die gelden voor robuustheid, onder voorwaarde dat zij

	daarvoor de opdracht en de financiële middelen krijgt; - zorgt voor een goede afstemming/samenwerking met partijen; - zorgt voor een zo eenduidig mogelijke taakuitvoering in het gehele gebied van Haaglanden, met maatwerkafspraken als het gaat om ambities en bestuurlijke keuzes van de individuele organisaties; - zorgt er voor dat de taakuitvoering beduidend efficiënter gaat plaatsvinden dan de som van de huidige taakuitvoering in de situatie voorafgaand aan de start van de ODH; - zorgt voor een breder pallet aan ontwikkelingsmogelijkheden in termen van specialisme vorming en doorgroeimogelijkheden dan de huidige die er zijn binnen de deelnemende organisaties; - zorgt er voor dat specifieke expertise wordt geborgd en waar mogelijk verder wordt uitgebouwd; - zorgt als klantgerichte organisatie voor borging van de relaties en contacten met de deelnemers c.q. opdrachtgevers (bestuurlijk en ambtelijk) en de bedrijven.
Beleid/voortgang	De ODH staat voor professionele dienstverlening op gebied van milieuvergunningverlening en -handhaving in de regio Haaglanden. Uitgangspunten daarbij zijn slagvaardigheid en kwaliteit. De ODH geeft hieraan vorm door de capaciteit en gespecialiseerde kennis van de aan deze gemeenschappelijke regeling deelnemende overheden te bundelen. Eén van de nog in te vullen ambities van de ODH is het groeien naar een gezamenlijk ambitieniveau binnen vijf jaar na start. Aangezien de ODH uiteindelijk pas op 1 april 2013 van start is gegaan is op dit moment nog niets concreets te zeggen over de voortgang van deze verbonden partij.
Eigen vermogen verbonden partij	Eigen vermogen verbonden partij: 31-12-2015: € 3.610.192 31-12-2014: € 3.137.148
Vreemd vermogen verbonden partij	Vreemd vermogen verbonden partij: 31-12-2015: € 13.889.290 31-12-2014: € 13.300.751
Resultaat verbonden partij	Resultaat (exclusief mutaties reserves): € 984.044 (voordeel) Resultaat (inclusief mutaties en reserves): € 781.471 (voordeel)

Dienst Sociale Werkvoorziening Rijswijk e.o. (DSW)	
Doel	DSW heeft primair tot doel het zo effectief en efficiënt mogelijk uitvoeren van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) voor mensen met een sw-indicatie die wonen in de deelnemende gemeenten (Zoetermeer, Rijswijk en Leidschendam-Voorburg). DSW heeft daarnaast tot doel het aanbieden van arbeidsontwikkeling in brede zin, onder andere voor reïntegratietrajecten onder de Participatiewet. DSW biedt daarvoor zoveel mogelijk extern werkplekken aan, de gemeente levert de begeleiding en jobcoaching en is verantwoordelijk voor de uitplaatsing.
Beleid	Met de komst van de participatiewet in 2015 hebben de deelnemende gemeenten er voor gekozen DSW te herstructureren. Door de “beweging van binnen naar buiten” te intensiveren en de bijbehorende infrastructuur naar rato af te bouwen, worden kosten bespaard en opbrengsten verhoogd. Met het oog op een integrale werkgeversbenadering voor alle mensen met een beperking is DSW verantwoordelijk voor de groepsgewijze bemiddeling en de gemeenten voor de individuele bemiddeling van de doelgroep.
Financiële effecten (gemeente)	De deelnemende gemeenten ontvangen een bijdrage van het rijk voor de uitvoering van de Wsw. Deze bijdrage wordt doorbetaald aan DSW. Daarnaast zijn de gemeenten verantwoordelijk voor een eventueel exploitatietekort. Dit exploitatietekort wordt verdeeld onder de drie deelnemende gemeenten op basis van het aantal werknemers per gemeente. Zoetermeer betaalt als grootste gemeente gemiddeld 61% van het exploitatietekort.
Risico	100% bevoorschotting op basis van de begroting van de DSW, afrekening achteraf op basis van de werkelijke cijfers.

Financieel en/of bestuurlijk belang	DSW is een gemeenschappelijke regeling van drie gemeenten met een publiekrechtelijk lichaam. De wethouder Werk en Inkomen en de wethouder Zorg zijn leden van het Algemeen Bestuur. De wethouder Werk en Inkomen heeft, net als zijn collegae uit de andere beide gemeenten, een plaats in het dagelijks bestuur. De gemeente Zoetermeer heeft twee van de zes zetels in het Algemeen Bestuur. Rijswijk en Leidschendam-Voorburg hebben er ieder ook twee. Een van de bestuursleden van Zoetermeer is qualitate qua voorzitter van zowel AB als DB en heeft een doorslaggevende stem als de stemmen staken. DSW is enig aandeelhouder in een zogenoemde personeels BV (Krijnen) waarin de dienstverbanden van het ondersteunend personeel zijn ondergebracht. Daarnaast bestaat er een nauwe relatie tussen DSW en de Stichting Power waar de dienstverbanden die samenhangen met de re-integratietrajecten zijn ondergebracht. Formeel is Power een stichting met de directeur van DSW als enig bestuurslid.
Bijdrage aan doelstelling programma	Bieden van passende arbeid en begeleiding van mensen met een arbeidshandicap.
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Met ingang van 1 januari 2015 bezuinigt het rijk fors op de rijksbijdrage voor de uitvoering van de Wsw. Tevens is instroom in de Wsw met ingang van 1 januari 2015 tot stilstand gekomen. De raden van de deelnemende gemeenten hebben in november 2013 ingestemd met het herstructureringsplan dat de financiële effecten van de invoering van de Participatiewet voor DSW beperkt.
Vestigingsplaats	Hoofdvestiging in Zoetermeer, nevenlocatie in Rijswijk.
Doel/openbaar belang	Werkvoorziening voor personen met een arbeidshandicap. Dat is een publiek belang.
Beleid/voortgang	Deelnemende gemeenten voeren de regie op de DSW en beheren de geldstromen (rijksbijdrage + gemeentelijke bijdrage). De gemeenten nemen de re-integratie van de doelgroep met een hogere loonwaarde zelf ter hand.
Eigen vermogen verbonden partij	Per begin 2014: € 1,475 mln. Per eind 2014: € 1,825 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2014: € 4 mln. Per eind 2014: € 2,5 mln.
Resultaat verbonden partij	2014: € 1,2 mln. negatief (voor gemeentelijke bijdrage)

Veiligheidsregio Haaglanden	
Doel	De Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) als gemeenschappelijke regeling omvat de Regionale Brandweer, GHOR en MKA (Meldkamer Ambulancezorg). De VRH is daarnaast te duiden als samenwerkingsverband tussen de 9 gemeenten in Haaglanden, de Politie-eenheid Den Haag, de Brandweer Haaglanden en de GHOR, waarin gezamenlijke taken worden verricht op het terrein van openbare orde, veiligheid, hulpverlening en zorg, in relatie met rampenbestrijding en crisisbeheersing (vooraf, tijdens en na) en de gemeenschappelijke meldkamer Haaglanden, onder aansturing van het Algemeen Bestuur van de VRH.
Beleid	De organisatie van de VRH is aangepast aan de voorschriften voor de inrichting van de rampen - en crisisorganisatie. De continuïteit van de Gemeenschappelijke Meldkamer Haaglanden is voor de kwaliteit en doelmatigheid van de hulpverlening gerealiseerd. Met de crisispartners van de VRH zijn en worden samenwerkingsafspraken gemaakt over de wijze waarop rampen en crises worden aangepakt, maar ook op het punt van de operationele prestaties, het oefenen en de planning.
Financiële effecten (gemeente)	De bijdrage voor 2015 is € 8,64 mln.

Risico	De weerstandscapaciteit wordt momenteel als 'ruim onvoldoende' beschouwd. Vooral de inschatting van risico's in de management-rapportage t.a.v. cao-ontwikkelingen rondom het individueel keuzebudget op het gebied van vakantiegeld (€ 1,5 miljoen), het tweede loopbaanbeleid (€ 350.000) en 'arbeidshygiëne en beroepsziekten' (€ 275.000) liggen hieraan ten grondslag. Een besluit over het bestuurlijk gewenste weerstandsniveau vindt procedureel plaats bij de behandeling van de jaarrekening. Deze staat gepland in het voorjaar van 2016, en zal zoals te doen gebruikelijk worden voorzien van een voorstel voor de resultaatbestemming. Gelet op de omvang van de risico's, zal hierbij in ieder geval worden voorgesteld een bestemmingsreserve te vormen voor de cao-ontwikkelingen rondom het individueel keuzebudget op het gebied van vakantiegeld.
Financieel en/of bestuurlijk belang	De gemeente Zoetermeer heeft zowel een financieel als bestuurlijk belang in de VRH. De vertegenwoordiger is burgemeester Aptroot (lid en plaatsvervangend voorzitter van het algemeen bestuur en van het dagelijks bestuur).
Bijdrage aan doelstelling programma	Versterken van de brandveiligheid en voorzien en beheersen van de gevolgen van een ramp.
Relatie met programma	Programma 5 Veiligheid.
Beleidsvoornemens/ beleidskader	De komende periode ligt het accent op het verder ontwikkelen van de VRH als regionale organisatie. Daarnaast gaat het om de verdere doorontwikkeling van de VRH naar een professionele veiligheidsorganisatie met de speerpunten: - het sturen op effecten; - van risicobeheersing naar risicogerichtheid; - de kwaliteit en vergelijkbaarheid van de doelstellingen en resultaten van de VRH; - het versterken van samenwerking met partners. Ook is aandacht voor meer standaardisatie en uniformering van adviezen en werkzaamheden en voor de kwaliteitszorg.
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/openbaar belang	De VRH bevordert de veiligheid en gezondheid van allen die zich in het gebied van de VRH bevinden door de samenwerking tussen burgers, private en publieke partijen te stimuleren en te faciliteren.
Beleid/voortgang	Veiligheid begint bij het zoveel mogelijk voorkomen van incidenten, rampen en crises en het voorkomen en beperken van gezondheidsschade bij incidenten, rampen en crises. De risico's in de regio vormen daarom de basis waarop het veiligheidsbeleid door de VRH wordt vormgegeven. De VRH voelt zich verantwoordelijk voor een goede regie, zowel bij het reduceren van risico's, als bij het bestrijden en beperken van de effecten. De VRH anticipeert op de ontwikkelingen van de samenleving. Informatie en communicatie beschouwt zij als kernbegrippen en kerntaken.
Eigen vermogen verbonden partij	Per eind 2014: € 9,77 mln.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per eind 2014: € 62,42 mln.
Resultaat verbonden partij	2014: € 3,58 mln. resultaat voor bestemming

Gemeenschappelijke Regeling Bleizo	
Doel	De Gemeenschappelijke Regeling Bleizo is een samenwerkingsverband tussen de gemeente Zoetermeer en de gemeente Lansingerland dat tot doel heeft binnen het aangewezen rechtsgebied gezamenlijk ontwikkelde plannen te realiseren. Het betreft de plannen zoals neergelegd in de visie Landschap als podium. Voorts heeft de GR Bleizo als doel het in samenhang met die plannen bevorderen van de realisering van de stedenbaanhalte Bleizo.
Beleid	Het ontwikkelen van het gebied rond het OV-knooppunt Bleizo, gericht op het

	realiseren van een nieuw economisch knooppunt met een eigen identiteit in de regio Zoetermeer - Lansingerland. Bij het ontwikkelen van het gebied zal optimaal gebruik worden gemaakt van de vestigingskwaliteiten van de vervoersknoop.
Financiële effecten (gemeente)	Er zijn geen directe geldstromen tussen de gemeente Zoetermeer en de GR Bleizo, afgezien van betaling door de GR Bleizo aan Zoetermeer voor de geleverde ambtelijke inspanning op basis van (detacherings) afspraken. Op basis van de gemeenschappelijke regeling wordt er geen tussentijdse winst uitgekeerd. De deelnemende gemeenten delen ieder voor 50% in de winst of in het verlies dat de gemeenschappelijke regeling uiteindelijk behaalt met de ontwikkeling van het Bleizogebied. Tussentijdse bewaking van dat resultaat geschiedt door het periodiek herzien van de grondexploitatie. De verwachting is dat de grondexploitatie met verlies wordt afgesloten. Een voorziening voor dit te verwachten tekort is in het weerstandsvermogen opgenomen. De deelname in de gemeenschappelijk regeling heeft geen verder structureel financieel effect op de begroting.
Risico	Het risico is aanwezig dat het resultaat van de grondexploitatie nadelig(er) wordt en dat het uiteindelijk leidt tot een hogere bijdrage vanuit de gemeente Zoetermeer in het tekort. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is het financieel belang van de gemeente Zoetermeer in de GR Bleizo als risico opgenomen.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijk regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Rosier, van Leeuwen en Vugs. Dagelijks bestuur: wethouders Rosier en van Leeuwen.
Bijdrage aan doelstelling programma	Bleizo ligt buiten de gemeentegrenzen van Zoetermeer maar is van directe invloed op de ontwikkeling van Zoetermeer. Bleizo wordt nadrukkelijk genoemd in de Stadsvisie 2030.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Versterken van de OV-bereikbaarheid van Zoetermeer imago, economie en werkgelegenheid.
Vestigingsplaats	Gemeente Lansingerland
Doel/openbaar belang	De GR Bleizo opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid/voortgang	De gemeenteraden van Zoetermeer en Lansingerland hebben in 2015 ingestemd met de bedieningsovereenkomst station Bleizo en de realisatieovereenkomst Bleizo. Dit is een voorwaarde voor de opname van Bleizo in de Hoofdspoornet-Concessie en de Realiseringsovereenkomst. In deze Bedieningsovereenkomst maken Stadsgewest Haaglanden, NS Reizigers B.V. en de GR Bleizo afspraken over de bediening van het station Bleizo, de context hiervan en voorwaarden die daarbij gelden. De realisatie van de Vervoersknoop Bleizo maakt onderdeel uit van de integrale visie op Bleizo, waartoe de raden van Lansingerland en Zoetermeer in december 2013, respectievelijk januari 2014 hebben besloten.
Eigen vermogen verbonden partij	Bleizo heeft geen eigen vermogen. De kosten die worden gemaakt worden geactiveerd op de balans. Op basis van de verwachting van een negatief eindresultaat van de grondexploitatie wordt aan het einde van de looptijd een negatief saldo verwacht dat voor 50% ten laste van Zoetermeer komt.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2015: € 55,8 mln. Per eind 2015: € 54,4 mln. (concept cijfers)
Resultaat verbonden partij	De kosten die worden gemaakt worden geactiveerd op de balans. Op basis van de verwachting van een negatief eindresultaat van de grondexploitatie wordt aan het einde van de looptijd een negatief saldo verwacht dat voor 50% ten laste van Zoetermeer komt.

Bedrijvenschap Hoefweg/Prisma	
Doel	Het ontwikkelen van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven uit Lansingerland en Zoetermeer, uit het Stadsgewest Haaglanden en de Stadsregio Rotterdam, alsmede voor bedrijven van elders die een belangrijke bijdrage leveren aan de werkgelegenheid. Om dit doel te realiseren is eind 1996 samen met de gemeente Bleiswijk (thans gemeente Lansingerland) de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg aangegaan. Op 20 november 1996 is tussen beide gemeenten en de provincie Zuid-Holland een convenant Bedrijfsterrein Hoefweg gesloten, die met het oog op de ruimtelijke en economische ontwikkeling gewenst is als aanvulling op het bepaalde in de GR.
Beleid	De van de algemene doelstelling "realiseren van een bedrijventerrein" afgeleide subdoelstellingen zijn vastgelegd en financieel vertaald in de grondexploitatie van het bedrijvenschap. De ontwikkelingen in het exploitatiegebied zijn van invloed op het te realiseren programma binnen de gemeentegrenzen van Zoetermeer. Partijen zijn met de marktpartijen die ook grondposities bezitten een vorm van samenwerking (CV/BV-structuur) overeengekomen, genaamd Prisma, die gericht is op een optimale en integrale realisering van het gehele plangebied.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer neemt op basis van 50%-50% verdeling deel in de gemeenschappelijke regeling. Dat betekent dat de gemeente voor 50% participeert in het tekort of het overschot dat de gemeenschappelijke regeling uiteindelijk behaalt met de ontwikkeling van het bedrijventerrein Prisma. Tussentijdse bewaking van dat resultaat gebeurt door het periodiek herzien van de grondexploitatie. De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting.
Risico	Het risico bestaat dat het resultaat van de grondexploitatie nadelig(er) wordt en dat het uiteindelijk leidt tot een bijdrage vanuit de gemeente Zoetermeer in het tekort. In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing is het financieel belang van de gemeente Zoetermeer in de gemeenschappelijke regeling Bedrijvenschap Hoefweg als risico opgenomen.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelname in de gemeenschappelijke regeling heeft geen structureel financieel effect op de begroting. De vertegenwoordiging in de gemeenschappelijke regeling is als volgt: Algemeen bestuur: wethouders Rosier, Van Leeuwen, raadslid van Domburg. Dagelijks bestuur: wethouders Rosier en Van Leeuwen.
Bijdrage aan doelstelling programma	De ontwikkeling van het bedrijventerrein heeft een directe positieve invloed op de werkgelegenheid en het vestigingsklimaat voor bedrijven in Zoetermeer en haar omgeving.
Relatie met programma	Programma 7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Bieden van vestigingsmogelijkheden voor bedrijven. Dit leidt tot een toename van de werkgelegenheid voor onder andere de Zoetermeerse bevolking.
Vestigingsplaats	Gemeente Lansingerland
Doel/openbaar belang	De GR Hoefweg opereert binnen een publiekrechtelijke setting met name in privaatrechtelijke zin.
Beleid/voortgang	Voor 2015 heeft geen uitgifte van gronden plaatsgevonden. Het Bedrijvenschap Hoefweg heeft in 2015 in samenwerking met de gemeenschappelijke regeling Bleizo en CV/BV Prisma de gezamenlijke aanpak van de acquisitie en marketing onderzocht voor het hele gebied waarvoor de drie partijen zijn opgericht. Daarbij geldt het besef dat door de realisatie van de vervoersknoop BleiZo ook voor Prisma, waarvan Bedrijvenschap Hoefweg deel uitmaakt, kansen biedt. Daarnaast heeft het Bedrijvenschap Hoefweg in overleg met de partners binnen Prisma een verkenning gedaan naar een vervroegde uitname van grond uit Prisma. In 2016 zal besloten worden of deze verkennende onderzoeken zullen leiden tot een door meerdere partijen gedragen acquisitie plan en/of de daadwerkelijke uitname van de Hoefweg gronden uit Prisma. Met een bedrijf is op hoofdlijn overeenstemming bereikt over de verkoop van

	een kavel van 1.000 m2. Daarnaast is Hofa, een bedrijf in bevestigingsmaterialen dit jaar begonnen met de bouw van haar nieuwe bedrijfspand.
Eigen vermogen verbonden partij	Bedrijfschap Hoefweg heeft geen eigen vermogen. De kosten die worden gemaakt worden geactiveerd op de balans. Op basis van de verwachting van een positief eindresultaat van de grondexploitatie wordt aan het einde van de looptijd een voordelig saldo verwacht dat voor 50% ten gunste van Zoetermeer komt.
Vreemd vermogen verbonden partij	Per begin 2015: € 10,3 mln. Per eind 2015 : € 11,1 mln. (concept cijfers)
Resultaat verbonden partij	Er wordt geen tussentijdse winst genomen. De kosten die worden gemaakt worden geactiveerd op de balans. Op basis van de verwachting van een positief eindresultaat van de grondexploitatie wordt aan het einde van de looptijd een voordelig saldo verwacht dat voor 50% ten gunste van Zoetermeer komt. Mocht het resultaat wijzigen en nadelig worden, dan komt het nadelig saldo uiteraard voor 50% ten laste van Zoetermeer.

Regionaal inkoopbureau jeugd	
Doel	Het Inkoopbureau H-10 is een bedrijfsvoeringsorganisatie die tot doel heeft het behartigen van de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van uitvoering van inkooptaken jeugdhulp. De bedrijfsvoeringsorganisatie is een samenwerkingsverband van de gemeenten Delft, Den Haag, Leidschendam-Voorburg, Midden-Delfland, Pijnacker-Nootdorp, Rijswijk, Voorschoten, Wassenaar, Westland en Zoetermeer.
Beleid	De samenwerking richt zich met name op het uitvoeren van de gezamenlijke inkoop en contractering en leveranciersmanagement, het op verzoek namens gemeenten optreden richting leveranciers om de voorwaarden en eisen, waaronder de overeenkomsten worden afgesloten te harmoniseren en het op verzoek van een individuele (of cluster van) gemeente(n) contracteren met leveranciers.
Financiële effecten gemeente	De door het Inkoopbureau begrote uitgaven worden door de gemeenten gedragen overeenkomstig vastgelegde verdeelafspraken. De bijdrage voor Zoetermeer is € 175.000 geweest. Daarnaast is € 10.000 extra betaald voor tijdelijke inhuur.
Risico's	Het risico van hogere kosten wegens noodzakelijke aanpassingen van hard- en software en/of meer personele inzet dan in de opstartfase was voorzien kan leiden tot een hogere bijdrage van de gemeente.
Financieel en bestuurlijk belang	Het algemeen bestuur van het Inkoopbureau H-10 wordt gevormd door een voorzitter, plaatsvervangend voorzitter en een penningmeester. De wethouder Financiën neemt als penningmeester deel aan het algemeen bestuur. Financiële tekorten worden verdeeld naar evenredigheid van het aantal inwoners van iedere gemeente per 1 januari van het jaar voorafgaande aan het jaar waarop de begroting betrekking heeft.
Bijdrage aan doelstelling programma	Het Inkoopbureau-H10 draagt met name bij aan de doelstelling bevorderen van zorg op maat voor jongeren.
Relatie met programma	Programma 2 Samen leven en ondersteunen
Vestigingsplaats	Zoetermeer
Beleid/voortgang	Het Inkoopbureau is vooralsnog opgericht met de optie dat vóór 1 januari 2018 door de tien deelnemende gemeenten wordt bepaald of de gemeenschappelijke regeling blijft gehandhaafd.
Eigen vermogen verbonden partij	Deze verbonden partij heeft geen eigen vermogen.
Vreemd vermogen verbonden partij	De inkomsten bestaan louter uit bijdragen van de tien deelnemende gemeenten.
Resultaat verbonden partij	€ 123.244 positief volgens concept jaarrekening

Metropoolregio Rotterdam Den Haag	
Doel	Het realiseren van een welvarende en bereikbare Metropoolregio Rotterdam Den Haag door het vrijwillig samenwerken van 23 gemeenten.
Beleid	Om deze doelstelling te behalen wordt er binnen de MRDH gewerkt aan de bereikbaarheid. Deze taak heeft de Vervoersautoriteit op zich genomen. Belangrijke aandachtspunten voor de aankomende periode zijn de internationale connectiviteit en de viersporigheid tussen Rotterdam en Den Haag. De Vervoersautoriteit is ook verantwoordelijk voor de RandstadRail. Daarnaast wordt er gewerkt aan economische versterking door het team van het Economisch Vestigingsklimaat in samenwerking met de Zuidvleugel, de provincie en Innovation Quarter.
Financiële effecten (gemeente)	De gemeente Zoetermeer heeft in 2015 een inwonerbijdrage betaald van € 2,45 aan de MRDH. Dit komt neer op een totaalbedrag van € 302.724. Daarnaast is er in 2015 ook een inwonerbijdrage vastgesteld voor het Mobiliteitsfonds Haaglanden. In 2015 bedroeg de inwonerbijdrage in totaal € 1.130.277. Dit is € 9,148 per inwoner.
Risico	Voor de activiteiten binnen verkeer en vervoer is binnen de projecten een risicobuffer aanwezig. Wanneer deze niet toereikend is worden projecten uitgesteld of wordt de bijdrage vanuit BDU middelen lager. Voor risico's die samenhangen met de strategische agenda economisch vestigingsklimaat is (nog) geen weerstandsvermogen beschikbaar. De MDRH is extra prudent t.a.v. het aangaan van verplichtingen. De MDRH gaat in 2016 een doorkijk maken van de lopende infrastructurele projecten voor de komende tien jaar. Aan het einde van deze periode dient het saldo nihil te zijn. Wanneer er sprake is van een overplanning zal dit worden voorgelegd aan het AB. Dit kan leiden tot vertraging van projecten.
Financieel en bestuurlijk belang	De deelnemers zijn de 23 gemeenten en hebben daardoor een financieel en bestuurlijk belang. Burgemeester Aptroot heeft zitting in het Algemeen Bestuur. Wethouder van Leeuwen neemt deel aan de bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat en wethouder Rosier is zowel lid van de bestuurscommissie Vervoersautoriteit als portefeuillehouder middelen, waardoor hij ook deel uitmaakt van het presidium van de Vervoersautoriteit.
Bijdrage aan doelstelling programma	1.3 bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat 1.4 bevorderen groei werkgelegenheid 3.1 bevorderen duurzame ontwikkeling 7.2 bevorderen vernieuwende en gewenste functies voor stad en regio 7.4 behouden goede bereikbaarheid en bevorderen verkeersveiligheid
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen Programma 7 Inrichting van de stad
Beleidsvoornemens/ beleidskader	Uitvoering geven aan de gemaakte afspraken investeringsprogramma's verkeer en vervoer, de strategische bereikbaarheidsagenda en de agenda economische vestigingsklimaat.
Vestigingsplaats	Den Haag
Doel/openbaar belang	Realisatie van een duurzame internationale metropoolregio waarin bewoners en bedrijven zich optimaal kunnen ontplooiën, (internationale) bezoekers zich welkom voelen en belangrijke bestemmingen eenvoudig en goed bereikbaar zijn. Versterken internationale concurrentiepositie en economisch vestigingsklimaat
Beleid/voortgang	In 2015 is veel aandacht besteed aan de OESO-rapportage die ingaat op de economische ontwikkelingen in onze regio en onze bestuurlijke organisatie. De definitieve rapportage van de OESO is op 1 februari 2016 gepresenteerd. In 2015 is de Strategische bereikbaarheidsagenda opgesteld. De Ontwerp-Uitvoeringsagenda Bereikbaarheid 2016-2025 is begin 2016 vrijgegeven voor de zienswijzprocedure. In 2015 is binnen het Economisch Vestigingsklimaat ook gestart met de

	Roadmap Next Economy. Dit wordt begeleid door de Third Industrial Revolution Consulting Group van Jeremy Rifkin. In 2015 is ook een eerste versie van de Investeringskaart opgeleverd. Deze kaart maakt inzichtelijk welke private en publieke investeringen in onze regio staan gepland, worden voorbereid of gerealiseerd. De Investeringskaart wordt in 2016 doorontwikkeld en is ook bedoeld om investeringen te versnellen en te koppelen aan andere geldstromen en subsidies. De MRDH is ook in 2015 intensief betrokken geweest bij de ontwikkeling van vervoers- en OV knoop Bleizo.
Eigen vermogen verbonden partij	0, de jaarrekening over 2015 is nog niet beschikbaar.
Vreemd vermogen verbonden partij	0, de jaarrekening over 2015 is nog niet beschikbaar.
Resultaat verbonden partij	0, de jaarrekening over 2015 is nog niet beschikbaar.

Stichting Kenniseconomie en Innovatie Zoetermeer (KIZ)	
Doel	De bevordering van de verantwoorde informatie- en communicatietechnologie in Zoetermeer en het (doen laten) uitvoeren van projecten met dat doel, ten einde de gemeente Zoetermeer en haar burgers in de gelegenheid te stellen optimaal te functioneren in de moderne informatiemaatschappij. In 2013 is de Dutch Innovation Factory BV (DIF) opgericht met als doel het ten dienste van KIZ exploiteren van het concept 'De Innovatiefabriek' door middel van het exploiteren van een innovatieve leeromgeving op het gebied van informatie- en communicatietechnologie (ICT) en innovatief ondernemerschap in de gemeente Zoetermeer.
Beleid	Om deze doelstelling te bereiken wordt er (financiële) steun verleend bij het bedenken en uitvoeren van relevante ideeën die innovatie en kennisontwikkeling bevorderen. Daarnaast voert KIZ ook het project 'Innovatiefabriek' voor de gemeente uit. Ook dit project past binnen de doelstellingen van de stichting. Om het bedrijfsleven en het hoger onderwijs bij de ontwikkeling van kenniseconomie te betrekken is de programmaraad Kenniseconomie en Innovatie Zoetermeer opgericht. Deze programmaraad die bestaat uit invloedrijke personen uit het bedrijfsleven en het hoger onderwijs, adviseert de gemeente over het te voeren beleid. Ook worden vanuit de programmaraad rechtstreeks ideeën aan de stichting aangedragen. Een ander initiatief is om een breedbandige ICT-infrastructuur (Glasnet) te realiseren ten behoeve van het bedrijfsleven. De stichting heeft hierbij een ondersteunende rol gehad.
Financiële effecten (gemeente)	Als onderdeel van de bijdrage van € 1,5 mln. is de begrote tranche van 2015 van € 175.000 wegens vertraging niet uitbetaald. Dit is gemeld in het Tweede Tussenbericht.
Risico	De gemeente heeft respectievelijk het beginkapitaal en een eenmalige subsidie voor de realisatie van het concept 'De innovatiefabriek' beschikbaar gesteld. Hiernaast zijn geen middelen beschikbaar gesteld. Het risico is dat de DIF niet in staat is om, nadat de eenmalige subsidie is besteed, duurzaam financieel zelfstandig te opereren waardoor het gewenste maatschappelijk effect niet gerealiseerd kan worden.
Financieel en bestuurlijk belang	Het startkapitaal dat de oprichting van het ICT-Platform (nadien stichting KIZ) mogelijk maakte, is afkomstig van de Casema-gelden (gelden die in 2000 bij de overname van het Zoetermeerse kabelnet door Casema aan de gemeente Zoetermeer werden geschonken). In 2001 heeft de Stichting ICT Platform Zoetermeer een deel van die gelden als startkapitaal kunnen aanwenden en het beheer van de gelden van de gemeente overgenomen. Nadien heeft de gemeente in 2012 (1 oktober 2012-003346) besloten € 1,5 mln.

	beschikbaar te stellen voor de realisatie van de Innovatiefabriek. In 2015 zijn er in het bestuur van de stichting geen gemeentelijke bestuurders opgenomen. Het college heeft in de vergadering van 26/5 2015 besloten twee ambtenaren toe te laten treden tot de Rvt. In het college van 27/10 is een besluit genomen om het bestuur van de stichting KIZ verder te laten verzelfstandigen.
Bijdrage aan doelstelling programma	Programma 1 Onderwijs, economie en arbeidsparticipatie: 1.3 bevorderen vestigings-en ondernemersklimaat 1.4 bevorderen groei werkgelegenheid
Relatie met programma	Programma 1 Onderwijs, economie en Arbeidsparticipatie
Beleidsvoornemens / beleidskader	Verder invulling geven aan met name het concept duurzame exploitatie van het concept Innovatiefabriek.
Vestigingsplaats	Zoetermeer
Doel/openbaar belang	Betere aansluiting van het onderwijs op de arbeidsmarkt en bij bedrijven, de groei van werkgelegenheid en innovatieve bedrijvigheid.
Beleid/voortgang	Het college heeft de Raad van Toezicht van de Stichting Kenniseconomie en Innovatie Zoetermeer gevraagd om te onderzoeken of de huidige rechtsvorm, opzet en samenstelling van de stichting KIZ passend is bij de inhoudelijke opgave van de gemeente om het DIF verder te ontwikkelen tot een financieel zelfstandig functionerende voorziening. De planning was om het college hierover voor 1 maart 2016 te rapporteren en aanbevelingen te doen. In een memo over de stand van zaken is uitstel verleend tot 31/12/2016. De exploitatieresultaten tot en met 2014 en naar verwachting die van 2015 blijven achter bij de verwachting. Hiertoe heeft in 2015 een bijsturing plaatsgevonden. Als gevolg hiervan heeft de stichting KIZ de businesscase van de Innovatiefabriek geactualiseerd en maatregelen genomen om bij te sturen om de gewenste kostendekkende exploitatieresultaten te behalen. Deze maatregelen betreffen onder meer: - evenementen aantrekken; - de zichtbaarheid en bekendheid van het DIF vergroten; - een nieuwe horecapartner inschakelen; - het intensiveren van de uitvoering van het communitymanagement. Deze maatregelen en acties hebben uiteindelijk het doel om de bezettingsgraad van het Meeting Centre te verhogen. De raad van toezicht van de stichting KIZ, waarin twee gemeentelijke vertegenwoordigers zitten, zal de komende periode monitoren of deze maatregelen tot de beoogde verbetering van het exploitatieresultaat leiden.
Eigen vermogen verbonden partij (geconsolideerd)	Per begin 2015 € 303.000 Per eind 2015 nog onbekend
Vreemd vermogen verbonden partij (geconsolideerd)	Per begin 2015 € 1.026.000 Per eind 2015 nog onbekend
Resultaat verbonden partij (geconsolideerd)	2014 € 7.800 nadelig 2015 nog onbekend

